

Budsjett 2006

Budsjett 2006

© Norges forskningsråd 2006

Norges forskningsråd
Postboks 2700 St. Hanshaugen
0131 OSLO
Telefon: 22 03 70 00
Telefaks: 22 03 70 01
bibliotek@forskningsradet.no
www.forskningsradet.no/

Publikasjonen kan bestilles via internett:
www.forskningsradet.no/publikasjoner

eller grønt nummer telefaks: 800 83 001

Grafisk design omslag: FETE TYPEN A/S
Trykk: Norges forskningsråd
Opplag: 500

Oslo, februar 2006
ISBN 82-12-02260-9 (trykk)
ISBN 82-12-02261-7 (pdf)

Forord

I Forskningsmeldingen, *Vilje til forskning* (St.meld.nr.20, 2004-2005), opprettholder Regjeringen sitt ambisiøse mål om at Norge skal bli en ledende forskningsnasjon på høyde med de landene vi naturlig sammenligner oss med. Det innebærer blant annet at regjeringen går inn for at forskningsinnsatsen skal øke til 3 prosent av BNP, hvorav 1 prosent skal finansieres av offentlige kilder og det resterende fra private. Forskningsmeldingen gir rammer og retningslinjer for perioden 2006-2010.

Statsbudsjettet for 2006 innebærer en klar styrking av FoU-innsatsen. Den totale økningen til forskning i statsbudsjettet er i overkant av 1,3 mrd. kroner, noe som i følge NIFU STEPs beregninger gir en realvekst på i underkant av 7 prosent. Regjeringen øker i tillegg fondskapitalen med 14 mrd. kroner slik at den totale kapitalen kommer opp på 50 mrd. kroner fra 1.1.2006.

I budsjettforslaget for 2006 foreslo Forskningsrådet en vekst på 1,1 mrd. kroner eksklusive fondsmidler. Statsbudsjettet for 2006 innebærer en vekst i bevilgningene til Forskningsrådet på 0,6 mrd.kroner, dvs. litt over halvparten av det som ble foreslått. Forskningsrådets anbefalinger om økt satsing på å styrke kvaliteten i norsk forskning, stimulere til mer forskning i næringslivet og styrke forskningen på utvalgte områder av nasjonal betydning er i stor grad fulgt opp av regjeringen.

Forskningsrådets budsjett vil i 2006 være på 5 237,5 mill. kroner, og sammenlignet med 2005 gir dette en vekst på 13 prosent. Budsjettet bygger på Forskningsrådets forslag til store satsinger for 2006, budsjettforslaget for 2006 til departementene, Stortingets bevilgninger for 2006 og intern fordeling av midlene vedtatt av Hovedstyret 15. desember 2005.

Oslo, februar 2006

Arvid Hallén
Administrerende direktør

Svein Erik Høst
Direktør stab

INNHALDSFORTEGNELSE

INNLEDNING.....	5
1 INNTEKTER.....	7
1.1 GENERELLE MIDLER TIL FORSKNINGSFORMÅL	7
1.2 SPESIELLE MIDLER I FORSKNINGSRÅDETS BUDSJETT	9
1.3 SÆRSKILTE FORVALTNINGSOPPDRAK FOR DEPARTEMENTENE	10
1.4 BUDSJETT OVER TID.....	10
2 FORDELING AV BUDSJETTET	13
2.1 FORSKNINGSMELDINGENS HOVEDPRIORITERINGER	13
2.2 FORDELING PÅ DIVISJONER OG STABER.....	13
2.3 FORDELING PÅ VIRKEMIDLER	15
2.4 TILSAGN	17
2.5 INTERNASJONALISERING	17
3 DEPARTEMENTENE.....	20
3.1 KUNNSKAPSDEPARTEMENTET.....	20
3.2 NÆRINGS- OG HANDELSDEPARTEMENTET.....	31
3.3 OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENTET	37
3.4 FISKERI- OG KYSTDEPARTEMENTET	40
3.5 LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENTET.....	43
3.6 MILJØVERNDEPARTEMENTET	46
3.7 FONDET FOR FORSKNING OG NYSKAPING	49
3.8 ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENTET	52
3.9 BARNE- OG LIKESTILLINGSDEPARTEMENTET	53
3.10 FINANSDEPARTEMENTET	53
3.11 HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET	53
3.12 JUSTISDEPARTEMENTET	54
3.13 KULTUR- OG KIRKEDEPARTEMENTET.....	54
3.14 KOMMUNAL- OG REGIONALDEPARTEMENTET	55
3.15 SAMFERDSELSDEPARTEMENTET	55
3.16 UTENRIKSDEPARTEMENTET	56
4 DIVISJONENES BUDSJETTER	58
4.1 DIVISJON FOR VITENSKAP	58
4.2 DIVISJON FOR STORE SATSINGER	87
4.3 DIVISJON FOR INNOVASJON.....	111
4.4 ADMINISTRASJONSDIVISJONEN	129
4.5 INTERNASJONAL ENHET OG ADMINISTRERENDE DIREKTØRS STAB	134
4.6 ADMINISTRASJON	137

Vedlegg: Oversikt over programmene med angivelse av finansierende program

Innledning

Forskningsrådets totale budsjett i 2006 vil være 5 237,5 mill. kroner. Sammenlignet med 2005 tilsvarer det en vekst på 610 mill. kroner (13 prosent).

I budsjettforslaget for 2006 foreslo Forskningsrådet en vekst på 1,1 mrd. kroner eksklusive fondsmidler. Statsbudsjettet for 2006 innebærer en vekst i bevilgningene til Forskningsrådet på 0,6 mrd. kroner, dvs. litt over halvparten av det som ble foreslått. Forskningsrådets vekstforslag la vekt på å styrke kvaliteten i norsk forskning, stimulere til mer forskning i næringslivet og styrke forskningen på utvalgte områder av nasjonal betydning. Veksten i bevilgningene er blant annet knyttet til fri prosjektstøtte, brukerstyrt forskning og forskning innenfor det maritime området og petroleum.

Over 70 prosent av veksten i departementsmidlene kommer fra de faglige bevilgningene. Dette er rammebevilgninger fra Kunnskapsdepartementet (KD), Nærings- og handelsdepartementet (NHD), Olje- og energidepartementet (OED), Fiskeri- og kystdepartementet (FKD), Landbruks- og matdepartementet (LMD) og Miljøverndepartementet (MD), og det er særlig bevilgningene fra de tre førstnevnte som har økt. En stor del av veksten fra KD går til fri forskning, veksten fra NHD er knyttet til brukerstyrt forskning og mye av veksten fra OED går til petroleumsforskningen. Instituttbevilgningene har også en større vekst fra 2005 til 2006 enn tidligere år. Dette gjelder særlig instituttene med bevilgninger fra LMD og MD. Noe av veksten i instituttbevilgningene fra LMD er knyttet til kompensasjon for husleieutgifter for BIOFORSK. I tillegg har NHD økt grunnbevilgningen til de teknisk-industrielle instituttene. Veksten i avkastningen fra Fondet for forskning og nyskaping er på 10 prosent. 50 mill. kr av veksten skal brukes til gaveforsterkningsordningen, en nyetablert ordning der gaver på minst 5 mill. kroner fra privatpersoner eller bedrifter skal utløse offentlig bidrag tilsvarende 25 prosent av gavebeløpet. For egen omtale av departementene og Forskningsfondet se kapittel 3.

Spesielle midler er øremerket spesifikke FoU-aktiviteter og finansieres over særskilte kapitler og poster fra alle departementenes budsjetter. Det ligger an til en vekst i de spesielle midlene på 12 prosent fra 2005 til 2006. Beløpet i budsjettboken er per 16. januar og erfaringsmessig kan beløpet endre seg når tildelingsbrevene kommer.

Administrasjonsbevilgningen har økt med i underkant av 7 mill. kroner, dvs. 3 prosent, som kun er en pris- og lønnsjustering. Dette gir et stramt budsjett for Forskningsrådet også i 2006.

Diverse inntekter er avtalefestede inntekter fra andre offentlige og private kilder som ikke bevilges over Statsbudsjettet. Foreløpig er diverse inntekter anslått til i overkant av 100 mill. kroner, men beløpet er høyst usikkert.

Forskningsrådet mottar også midler over Statsbudsjettet til å administrere tilskuddsordninger for departementene. Disse omtales nærmere i kapittel 1.3. Midlene inngår ikke i Forskningsrådets ordinære budsjett, men inkludert disse vil Forskningsrådet forvalte til sammen 5,3 mrd. kroner i 2006.

Tabell 0-1 Forskningsrådets totale budsjett fordelt på kilder¹⁾. Revidert budsjett 2005 og Budsjett 2006. 1000 kroner og prosentvis endring.

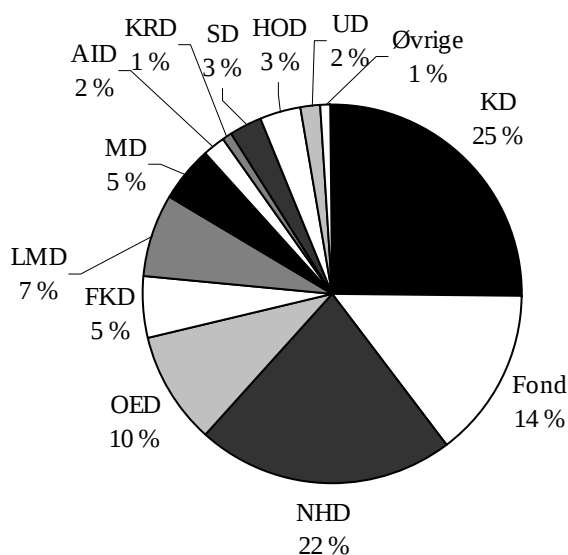
	Revidert budsjett 2005	Budsjett 2006	Endring 2005-2006	
			Kroner	Prosent
Generelle midler				
Faglige bevilgninger	2 723 930	3 166 205	442 275	16 %
Instituttbevilgninger	296 262	324 306	28 044	9 %
Avkastningen fra forskningsfondet	640 999	707 760	66 761	10 %
Sum	3 661 191	4 198 271	537 080	15 %
Spesielle midler	639 980	716 581	76 601	12 %
Sum generelle og spesielle midler	4 301 171	4 914 852	613 681	14 %
Administrasjon	210 592	217 479	6 887	3 %
Sum departementene	4 511 763	5 132 331	620 568	14 %
Diverse inntekter	115 742	105 156	-10 586	-9 %
Sum Forskningsrådets budsjett	4 627 505	5 237 487	609 982	13 %
Særskilte forvaltningsoppdrag fra departementene ²⁾	96 005	98 316	2 311	2 %
Totalt	4 723 510	5 335 803	612 293	13 %

1) Revidert budsjett 2005 er pr. 01.09.05 og kan derfor avvike fra de faktiske inntektene pr departement angitt i regnskapet for 2005. Regnskapet dekker de totale tildelingene i 2005.

2) Midler til særskilte forvaltningsoppdrag inkluderes ikke i Forskningsrådets ordinære budsjett. Se nærmere omtale under kap. 1.3.

Figuren under gir en oversikt over hvor stor andel av Forskningsrådets budsjett de ulike departementenes bevilgninger utgjør (eksklusive administrasjonsbevilgningen). De spesielle midlene som er øremerket spesifikke tiltak utgjør 15 prosent av de totale bevilgningene. Departementsprofilen har vært stabil de siste årene.

Figur 0-1 Generelle og spesielle midler per departement. Budsjett 2006 i prosent.



I Inntekter

I.1 Generelle midler til forskningsformål

Rammebevilgningene fra KD, NHD, OED, FKD, LMD og MD klassifiseres som generelle midler. Bevilgningene omfatter både faglige bevilgninger og instituttbevilgninger samt avkastningen fra Forskningsfondet. Noen av disse departementene bevilger også øremerkete midler til særskilte tiltak, såkalte spesielle midler. Se egen omtale i kapittel 1.2.

De generelle midlene utgjør til sammen 4,2 mrd. kroner i 2006, jf. tabellen under. Dette utgjør en vekst på 537,1 mill. kroner (15 prosent) sammenlignet med revidert budsjett 2005. Det er markert vekst både i de faglige bevilgningene, instituttbevilgningene og avkastningen fra Forskningsfondet, men det er særlig veksten i bevilgningene fra KD, NHD og OED som peker seg ut.

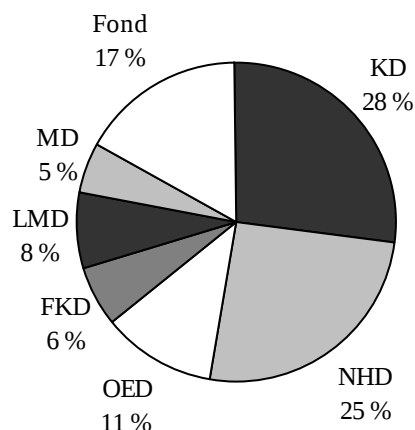
For nærmere omtale av de ulike departementene, se kap. 3.

Tabell 1-1 Generelle midler. Fordeling etter finansieringstype og departement. Revidert budsjett 2005 og budsjett 2006. 1000 kroner og prosentvis endring.

				Revidert budsjett 2005	Budsjett 2006	Endring 2005-2006	
						Kroner	Prosent
Faglige bevilgninger							
KD	Kap. 285 , post	52	Norges forskningsråd	943 000	1 094 521	151 521	16 %
NHD	Kap. 920 , post	50	Norges forskningsråd	896 000	1 066 000	170 000	19 %
OED	Kap. 1830 , post	50	Norges forskningsråd	393 300	477 100	83 800	21 %
FKD	Kap. 1023 , post	50	Tilskudd Norges forskningsråd	238 000	253 000	15 000	6 %
LMD	Kap. 1137 , post	50	Tilskudd Norges forskningsråd	136 812	150 266	13 454	10 %
MD	Kap. 1410 , post	51	Forskningsprogrammer	116 818	125 318	8 500	7 %
Sum				2 723 930	3 166 205	442 275	16 %
Instituttbevilgninger							
KD	Kap. 287 , post	54	Tilskudd til forskningsstiftelser	46 584	48 075	1 491	3 %
LMD	Kap. 1137 , post	51	Basisbev. til forskningsinstitutter	157 592	174 145	16 553	11 %
MD	Kap. 1410 , post	50	Basisbevilgninger til miljøinstituttene	92 086	102 086	10 000	11 %
Sum				296 262	324 306	28 044	9 %
Delsum				3 020 192	3 490 511	470 319	16 %
Forskningsfond							
KD	Kap. 286 , post	50	Fondet for forskning og nyskapning	640 999	707 760	66 761	10 %
Totalt				3 661 191	4 198 271	537 080	15 %

De generelle midlene utgjør over 80 prosent av departementsbevilgningene i Forskningsrådets budsjett i 2006. Figuren under viser at KDs bevilgning sammen med fondsbevilgningen utgjør nesten halvparten av de generelle midlene. Departementenes andel av de generelle midlene har holdt seg relativt stabil de siste årene.

Figur 1-1 Generelle midler fordelt på departement og Forskningsfond. Budsjett 2006 i prosent.



Kunnskapsdepartementet (KD): Veksten i de faglige bevilgningene fra KD går blant annet til frie prosjekter på 50 mill. kroner. I tillegg styrkes YFF-ordningen med 10 mill. kroner, og det er lagt inn en vekst på 19 mill. kroner til internasjonalisering og polarforskning der 7,5 mill. kroner er øremerket sistnevnte. Som en midlertidig ordning settes det av 40 mill. kroner til ordningen som skal øke tilgangen på små driftsmidler i UoH-sektoren.

Nærings- og handelsdepartementet (NHD): Veksten i bevilgningen fra NHD går i all hovedsak til brukerstyrt forskning. Av veksten på 120 mill. kroner til brukerstyrt forskning skal 40 mill. kroner av veksten brukes til forskningsprosjekter knyttet til maritim virksomhet og 10 mill. kroner til Store Programmer. Av den totale bevilgningen til brukerstyrt forskning i 2006 skal 180 mill. kroner settes av til det nye virkemiddelet Brukerstyrt innovasjonsarena. Veksten i bevilgningen til strategisk forskning (20 mill. kroner) er øremerket grunnbevilgninger til de teknisk-industrielle instituttene. 22 mill. kroner av veksten til innovasjonstiltak er øremerket kommersialisering av forskningsresultater gjennom FORNY-programmet.

Olje- og energidepartementet (OED): Veksten over OEDs budsjett knytter seg både til petroleumsforskningen og energiforskningen. Veksten på om lag 69 mill. kroner til petroleumsforskningen fordeler seg mellom PETROMAKS og DEMO 2000. PETROMAKS vil i tillegg få en vekst på 25 mill. kroner fra avkastningen av Forskningsfondet. Veksten til energiforskningen er fordelt med 10 mill. kroner til RENERGI og 5 mill. kroner til CLIMIT.

Fiskeri- og kystdepartementet (FKD): Av veksten på 15 mill. kroner skal det settes av midler til å styrke den internasjonale satsingen i tråd med regjeringens prioritering av forsknings-samarbeid med Nord-Amerika. Departementet ber om at det settes av 3,5 mill. kroner til nasjonal samfinansiering av EU-prosjekter (som i 2005) og at det settes av midler til FORNY i 2006 slik det var foreslått i Forskningsrådets nullvekstforslag.

Landbruks- og matdepartementet (LMD): LMDs bevilgning til Forskningsrådet over post 50 representerer en vekst på 13,5 mill. kroner. Av dette skal 4 mill. kroner gå til økt satsing på forsknings- og teknologisamarbeidet med Nord-Amerika. Departementet går inn som finansør av FORNY med 5 mill. kroner fra og med 2006 slik det var foreslått i Forskningsrådets nullvekstforslag. I tillegg til å prioritere de nye programmene Matprogrammet, AREAL og TRE prioriterer LMD de store programmene FUGE, NORKLIMA og RENERGI. Av

bevilgningen over posten er for øvrig 1,8 mill. kroner øremerket kompensasjon for husleieutgifter for det nye forskningsinstituttet BIOFORSK. Over post 51 foreslår departementet en vekst i basisbevilgningene til forskningsinstituttene på 16,6 mill. kroner. 7,7 mill. kroner av denne veksten kom i tilleggsproposisjonen til Stoltenbergregjeringen og er knyttet til kompensasjon for husleieutgifter for BIOFORSK.

Miljøverndepartementet (MD): MD foreslår en vekst i bevilgningen til miljøinstituttene (post 50) på 10 mill. kroner. Også i 2006 er 3,5 mill. kroner av bevilgningen til instituttene går til nasjonal samfinansiering av EU-prosjekter. Av forskningsbevilgningen (post 51), hvor det er forelått en vekst på 8,5 mill. kroner, er 2 mill. øremerket det internasjonale polaråret.

Fondet for forskning og nyskaping: Departementet foreslår en vekst i kapitalen i Forskningsfondet på 14 mrd. kroner slik at den totale kapitalen vil bli 50 mrd. kroner. Dette vil gi en økt avkastning på 0,5 mrd. kroner i 2007. Av avkastningen i 2006 skal 50 mill. kroner øremerkes gaveforsterkningsordningen. Ordningen innebærer at staten yter 25 prosent av gavebeløpet ved private donasjoner til Forskningsrådet, Vitenskapsakademiet i Oslo eller universiteter og høyskoler med rett til å dele ut doktorgrad.

For nærmere omtale av departementene, se kapittel 3.

1.2 Spesielle midler i Forskningsrådets budsjett

Spesielle midler er midler som er øremerket programmer og/eller prosjekter. Bevilgningene skjer ofte fortløpende gjennom året, men antatt budsjett for 2006 er 716,6 mill. kroner (pr 16. januar), jf. tabellen nedenfor. Dette tilsvarer en vekst på 76,6 mill. kroner eller 12 prosent.

Som tabellen under viser er det en markert vekst i bevilgningene fra flere departementer. Veksten i bevilgningene fra KD henger sammen med det nye programmet *Praksisrettet FoU i skolen* der departementet har satt av 23 mill. kroner i 2006, samt at ansvaret for barnehageforskningen er flyttet til KD fra BLD fra og med 2006. Finansdepartementets (FIN) budsjett for 2006 har en økning i forhold til budsjett 2005, men dette skyldes periodisering av departementets utbetalinger til et program. Den markerte veksten i bevilgningen fra Justisdepartementet har sammenheng med at midler til strategisk satsing på rettsvitenskap fra 2006 vil bli kanalisert via Forskningsrådet og ikke via de juridiske fakultetene som praksis har vært tidligere. I tillegg bevilger departementet midler til programmet SAMRISK (Samfunnssikkerhet og risiko), i tråd med Forskningsrådets budsjettforslag. Veksten i bevilgningen fra KKD henger sammen med en bevilgning knyttet til kunnskapsgrunnlaget om pengespillproblemer. Samferdselsdepartementet har økt sine bevilgninger både til transportforskning og telekommunikasjonsforskning. Bevilgningen fra Fornyings- og administrasjonsdepartementet til *IKT Sikkerhet og sårbarhet* ble tidligere kanalisert gjennom NHD. Nedgangen i bevilgningene fra KRD skyldes at ansvaret for minoritetsforskningen er flyttet til AID fra og med 2006.

Se egne omtale av det enkelte departement i kapittel 3.

Tabell 1-2 Spesielle midler. Fordeling etter departement. Revidert budsjett 2005 og budsjett 2006. 1000 kroner og prosentvis endring.

	Revidert budsjett 2005	Budsjett 2006	Endring 2005-2006	
			Kroner	Prosent
Kunnskapsdepartementet	64 500	91 250	26 750	41 %
Nærings- og handelsdepartementet	0	0	0	
Olje- og energidepartementet	0	0	0	
Fiskeri- og kystdepartementet	5 000	5 000	0	0 %
Landbruks- og matdepartementet	33 973	35 718	1 745	5 %
Miljøverndepartementet	6 500	6 000	-500	-8 %
Arbeids- og inkluderingsdepartementet	88 400	91 100	2 700	3 %
Barne- og likestillingsdepartementet	20 200	15 450	-4 750	-24 %
Finansdepartementet	6 500	8 200	1 700	26 %
Justisdepartementet	2 150	8 000	5 850	272 %
Kommunal- og regionaldepartementet	53 877	48 000	-5 877	-11 %
Kultur- og kirkedepartementet	11 744	14 837	3 093	26 %
Samferdselsdepartementet	117 200	133 200	16 000	14 %
Helse- og omsorgsdepartementet	146 676	168 626	21 950	15 %
Fornyings- og administrasjonsdepartementet	0	10 000	10 000	
Utenriksdepartementet	83 260	81 200	-2 060	-2 %
Sum	639 980	716 581	76 601	12 %

1.3 Særskilte forvaltningsoppdrag for departementene

Forskningsrådet mottar også midler over statsbudsjettet for å administrere enkelte tilskuddsordninger for departementene. Disse midlene er ikke inkludert i Forskningsrådets ordinære budsjett. Tabellen nedenfor viser de særskilte forvaltningsoppdragene i 2005.

Tabell 1-3 Særskilte forvaltningsoppdrag. Fordeling etter departement. Bevilgning 2005 og 2006. 1000 kroner og prosentvis endring

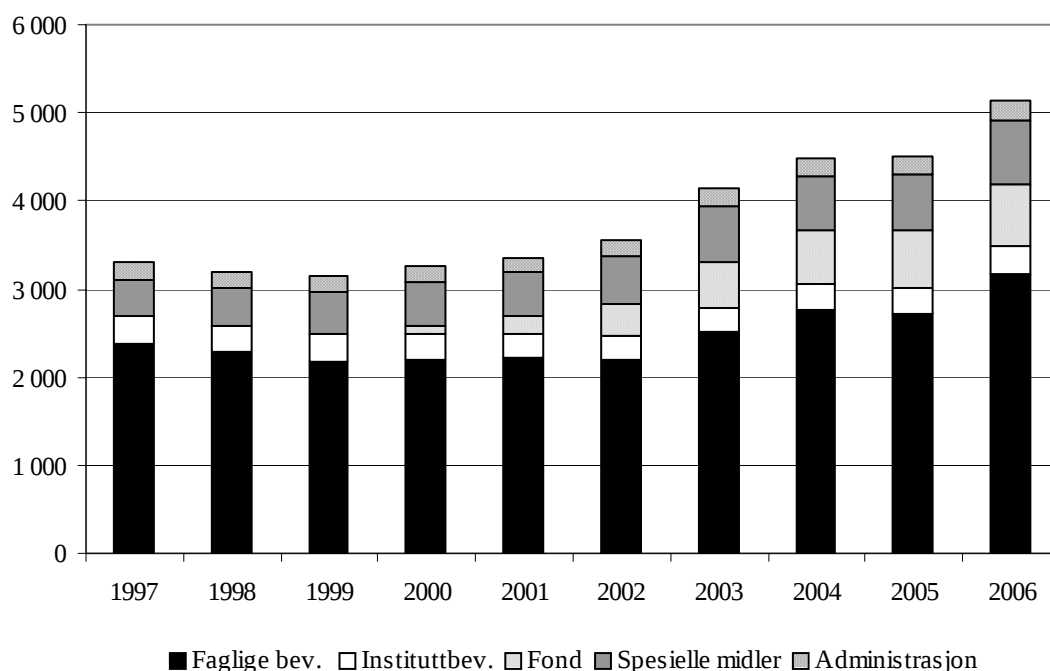
	Revidert budsjett 2005	Budsjett 2006	Endring 2005-2006	
			Kroner	Prosent
FAD Kap. 1508 , post 50 Tilskudd til høyhastighetskomm. (HØYKOM)	68 500	68 500	0	0 %
UFD/Utdanningsdirektoratet Tilskudd til høyhastighetskomm. (HØYKOM)	9 100		-9 100	-100 %
FIN Kap. 1600 , post 80 Finansmarked	11 719	11 700	-19	0 %
NHD Kap. 928 , post 71 FUNN-3		15 000	15 000	
Nordisk ministrerråds velferdsprogram	6 686	3 116	-3 570	-53 %
Sum	96 005	98 316	2 311	2 %

1.4 Budsjett over tid

Forskningsrådets budsjett har hatt en markert vekst fra og med 2000, og det er i stor grad Forskningsfondet som har bidratt til dette. Fra og med 2002 har det også vært en vekst i de faglige bevilgningene, og det siste statsbudsjettet viser at veksten fortsetter til tross for en nedgang i fjor.

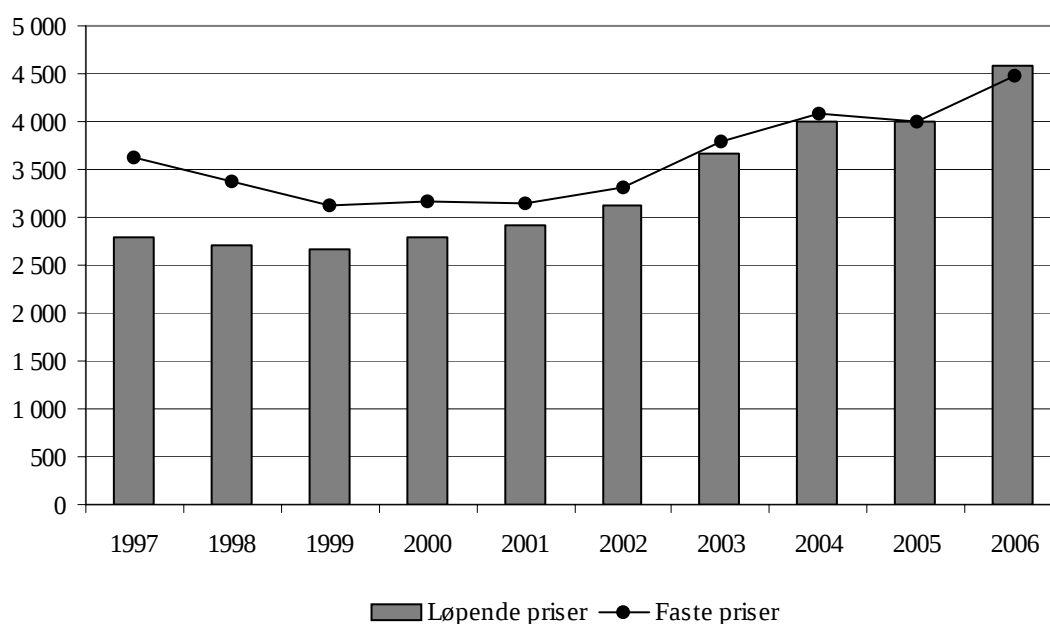
Figuren under viser at det er en markert vekst i bevilgningene til Forskningsrådet fra 2005 til 2006 målt i faste priser. Den reelle økningen i de faglige bevilgningen fra 2005 til 2006 er 14 prosent.

Figur 1-2 Forskningsrådets bevilgninger etter finansieringstyper. Revidert budsjett 1997-2005 budsjett 2006. Mill. løpende kroner.



Dersom man ser hele perioden under ett har den reelle økningen i bevilgningene til Forskningsrådet vært på 14 prosent. Veksten skyldes bevilgningene fra avkastningen i Forskningsfondet som var på om lag 100 mill. kroner i 2000 og nesten 700 mill. kroner i 2006, målt i faste 2005-kroner. Når det gjelder de øvrige kategoriene har de faglige bevilgningene og spesielle midler hatt en reell vekst i løpet av perioden på henholdsvis 1 prosent og 28 prosent.

Figur 1-3 Faglige bevilgninger, fondsmidler og spesielle midler. Revidert budsjett 1997-2005, budsjett 2006. Mill. løpende og faste 2005-kroner.



Tabellen under gir en detaljert oversikt over Forskningsrådets budsjett for 2006 sammenlignet med revidert budsjett for 2005.

Tabell 1-4 Forskningsrådets totale budsjett fordelt på finansieringskilde og departement. Revidert budsjett 2005 og budsjett 2006. 1000 kroner og prosentvis endring.

	Revidert budsjett 2005	Budsjett 2006	Endring 2005-2006	
			Kroner	Prosent
Generelle midler til forskningsformål				
Kunnskapsdepartementet ¹⁾	943 000	1 094 521	151 521	16 %
Nærings- og handelsdepartementet ²⁾	896 000	1 066 000	170 000	19 %
Olje- og energidepartementet ³⁾	393 300	477 100	83 800	21 %
Fiskeri- og kystdepartementet	238 000	253 000	15 000	6 %
Landbruks- og matdepartementet	136 812	150 266	13 454	10 %
Miljøverndepartementet	116 818	125 318	8 500	7 %
Sum	2 723 930	3 166 205	442 275	16 %
Instituttbevilgninger				
Kunnskapsdepartementet	46 584	48 075	1 491	3 %
Landbruks- og matdepartementet	157 592	174 145	16 553	11 %
Miljøverndepartementet	92 086	102 086	10 000	11 %
Sum	296 262	324 306	28 044	9 %
Forskningsfond				
Kunnskapsdepartementet	640 999	707 760	66 761	10 %
Sum generelle midler	3 661 191	4 198 271	537 080	15 %
Spesielle midler til forskningsformål				
Kunnskapsdepartementet	64 500	91 250	26 750	41 %
Nærings- og handelsdepartementet	0	0	0	
Olje- og energidepartementet	0	0	0	
Fiskeri- og kystdepartementet	5 000	5 000	0	0 %
Landbruks- og matdepartementet	33 973	35 718	1 745	5 %
Miljøverndepartementet	6 500	6 000	-500	-8 %
Arbeids- og inkluderingsdepartementet	88 400	91 100	2 700	3 %
Barne- og likestillingsdepartementet	20 200	15 450	-4 750	-24 %
Finansdepartementet	6 500	8 200	1 700	26 %
Justisdepartementet	2 150	8 000	5 850	272 %
Kommunal- og regionaldepartementet	53 877	48 000	-5 877	-11 %
Kultur- og kirkedepartementet	11 744	14 837	3 093	26 %
Samferdselsdepartementet	117 200	133 200	16 000	14 %
Helse- og omsorgsdepartementet	146 676	168 626	21 950	15 %
Fornyings- og administrasjonsdepartementet	0	10 000	10 000	
Utenriksdepartementet	83 260	81 200	-2 060	-2 %
Sum spesielle midler	639 980	716 581	76 601	12 %
Administrasjon				
Utdannings- og forskningsdepartementet	210 592	217 479	6 887	3 %
Sum departementer	4 511 763	5 132 331	620 568	14 %
Diverse inntekter	115 742	105 156	-10 586	-9 %
Totalt	4 627 505	5 237 487	609 982	13 %

1) Inkludert tilsagnsfullmakt på 37,5 mill. kroner begge år.

2) Inkludert tilsagnsfullmakt på 172,5 mill. kroner begge år.

3) Inkludert tilsagnsfullmakt på 33,0 mill. kroner begge år.

2 Fordeling av budsjettet

2.1 Forskningsmeldingens hovedprioriteringer

I forbindelse med den nye forskningsmeldingen *Vilje til forskning* (St.meld.nr.20) introduserte Regjeringen ulike satsingsområder knyttet til de tre hovedprioriteringene Strukturelle, tematiske og teknologiområder. Forskningsrådet har fra 2005 innført et system for merkinger av prosjekter ihht. til de nye satsingsområdene for å kunne imøtekomme krav om rapportering.

Tallene i tabell 2-1 viser de totale prosjektbevilgningene innenfor programmer og aktiviteter hvis hovedformål og forskningspolitiske begrunnelse støtter opp om Forskningsmeldingens prioriteringer. Summen gir med andre ord ikke uttrykk for Forskningsrådets totale innsats innenfor de prioriterte områdene. Anslag for totale midler til internasjonalisering fremgår av Tabell 2-7, side19. Plantall 2006 er estimat basert på anslaget for 2005.

Tabell 2-1 Departementsinntekter. Fordeling etter Forskningsmeldingens prioriteringer. Anslag 2005 og plantall 2006. Mill. kroner.

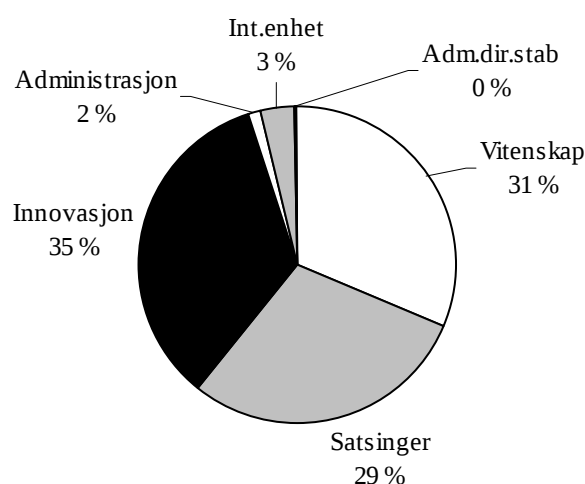
	Anslag 2005	Plantall 2006
Strukturelle prioriteringer		
Internasjonalisering	291,5	342,9
Grunnforskning	1 546,4	1 674,7
Forskning for nyskaping og innovasjon	1 645,6	1 924,1
Sum	3 483,5	3 941,7
	Anslag 2005	Plantall 2006
Tematiske prioriteringer		
Energi og miljø	611,9	746,0
Hav	163,1	201,5
Mat	484,0	496,0
Helse	358,2	391,7
Sum	1 617,2	1 835,2
	Anslag 2005	Plantall 2006
Prioriterte teknologiområder		
IKT	359,8	410,6
Nye materialer, nanoteknologi	95,9	109,0
Bioteknologi	376,2	393,3
Sum	831,9	912,9

Veksten i Forskningsrådets budsjett vil naturlig nok reflekteres i en vekst i de ulike prioriteringene i Forskningsmeldingen. Veksten knyttet til internasjonalisering har sammenheng med veksten i budsjettet til Internasjonal enhet, men har også sammenheng med en generell vekst i divisjonenes programmer og aktiviteter hvis hovedformål er internasjonalisering. Veksten i de tematiske oprioriteringene og teknologiområdene henger sammen med økte bevilgninger til flere av de store programmene.

2.2 Fordeling på divisjoner og staber

Figuren nedenfor gir en visuell framstilling av hvordan Budsjett 2006 fordeler seg mellom de organisatoriske enhetene i Forskningsrådet. Det er små eller ingen endringer i fordelingen sammenlignet med revidert budsjett 2005.

Figur 2-1 Budsjett 2006 (eksklusive administrasjon) fordelt på organisatoriske enheter. I prosent.



Nedenfor gis det en oversikt over hvordan budsjettet fordeler seg mellom divisjoner og finansieringskilder. Midler fra diverse kilder, dvs. midler som ikke finansieres fra departementene, synliggjøres også i tabellen. Per i dag er disse bevilgningene anslått til om lag 105,2 mill. kroner, erfaringsmessig vil beløpet øke i løpet av året.

Tabell 2-2 Totalt budsjett 2006. Divisjonsfordeling etter finansierende departement. 1000 kroner.

	Totalt	Vitenskap	Satsinger	Innovasjon	Admini- strasjon	Internasj. enhet	Adm.dir. stab	Adm.
Generelle midler								
KD	1 360 075	870 626	138 920	20 000	17 635	85 550	9 865	217 479
NHD	1 066 000	87 500	67 600	864 300	5 800	38 200	2 600	
OED	477 100	11 000	281 400	173 700	0	11 000	0	
FKD	253 000	900	118 790	123 890	1 520	7 500	400	
LMD	324 411	300	19 650	292 411	900	11 000	150	
MD	227 404	3 900	219 124	0	580	3 500	300	
FOND	707 760	283 210	295 250	79 300	50 000	0	0	
Spesielle midler								
KD	91 250	38 000	43 750	9 500	0	0	0	
NHD	0	0	0	0	0	0	0	
OED	0	0	0	0	0	0	0	
FKD	5 000	0	0	5 000	0	0	0	
LMD	35 718	0	5 000	30 718	0	0	0	
MD	6 000	0	6 000	0	0	0	0	
AID	91 100	14 500	71 400	5 200	0	0	0	
BLD	15 450	4 000	11 450	0	0	0	0	
FIN	8 200	2 000	5 200	1 000	0	0	0	
JD	8 000	4 000	3 500	500	0	0	0	
KRD	48 000	0	9 000	39 000	0	0	0	
KKD	14 837	5 203	9 634	0	0	0	0	
SD	133 200	45 200	46 800	35 700	0	5 500	0	
FAD	10 000	10 000	0	0	0	0	0	
HOD	168 626	157 626	11 000	0	0	0	0	
UD	81 200	5 000	75 700	500	0	0	0	
Diverse	105 156	15 680	19 062	70 414	0	0	0	
Totalt	5 237 487	1 558 645	1 458 230	1 751 133	76 435	162 250	13 315	217 479

Tabellene nedenfor viser hvordan departementsmidlene fordeler seg mellom divisjonene i 2006 sammenlignet med revidert budsjett 2005, og den viser at alle divisjonene vil få en markert vekst i sine budsjetter i 2006. Veksten i Administrasjonsdivisjonens budsjett henger sammen med den såkalte gaveforsterkningsordningen som finansieres av fondsmidlene, se egen omtale av Forskningsfondet i kap. 3.

Tabell 2-3 Departementsmidler fordelt på divisjoner. Revidert budsjett 2005 og budsjett 2006. 1000 kroner og prosentvis endring.

	Revidert budsjett 2005	Budsjett 2006	Endring 2005-2006	
			Kroner	Prosent
Vitenskap	1 411 200	1 542 965	131 765	9 %
Satsinger	1 201 308	1 439 168	237 860	20 %
Innovasjon	1 506 324	1 680 719	174 395	12 %
Administrasjon	28 311	76 435	48 124	170 %
Internasjonal enhet	143 728	162 250	18 522	13 %
Adm.dir.stab	10 300	13 315	3 015	
Sum	4 301 171	4 914 852	613 681	14 %

I tabellen under er spesielle midler og diverse inntekter holdt utenfor. Oversikten viser at det er de generelle midlene som bidrar til veksten i divisjonenes budsjetter i 2006.

Tabell 2-4 Generelle midler. Fordeling på divisjoner. Revidert budsjett 2005 og budsjett 2006. 1000 kroner og prosentvis endring

	Revidert budsjett 2005	Budsjett 2006	Endring 2005-2006	
			Kroner	Prosent
Vitenskapsdivisjonen	1 152 064	1 257 436	105 372	9 %
Satsingsdivisjonen	952 914	1 140 734	187 820	20 %
Innovasjonsdivisjonen	1 377 674	1 553 601	175 927	13 %
Administrasjonsdivisjonen	28 311	76 435	48 124	170 %
Internasjonal enhet	140 228	156 750	16 522	12 %
Adm.dir.stab	10 000	13 315	3 315	
Sum	3 661 191	4 198 271	537 080	15 %

2.3 Fordeling på virkemidler

Forskningsrådets programmer/aktiviteter sorteres i ulike hovedaktiviteter som igjen samles i ulike virkemidler. I løpet av høsten 2005 ble det gjennomført en revisjon av hovedaktivitetene og virkemiddelinndelingen slik at den bedre reflekterer Forskningsrådets prioriteringer.

Tabellen nedenfor viser hvordan Forskningsrådets totale budsjett (departementsmidler og diverse inntekter) og generelle midler fordeler seg på de ulike virkemidlene i 2005 og 2006. Siden de spesielle midlene fra departementenes side i all hovedsak er øremerket spesielle program og/eller prosjekter er det de generelle midlene som omtales nedenfor. Det er i første rekke disse midlene Forskningsrådet har reell styringsrett i forhold til.

I 2006 vil 45 prosent av Forskningsrådets budsjett bevilges til programmene, og nesten halvparten av dette vil gå til de store programmene (FUGE, HAVBRUK, NANOMAT, NORKLIMA, PETROMAKS, RENERGI og VERDIKT). Sett i forhold til 2005 er det skjedd en vesentlig endring i 2006 ved at Innovasjonsdivisjonene har redusert antall programmer spesifikt rettet mot faglige satsinger. Dette har skjedd etter en omfattende prosess i 2004 og 2005, hvor siktemålet har vært å utvikle et samlet programtilbud og finansielle instrumenter som er mer treffsikre i forhold til bedriftenes behov. Denne omleggingen gir seg uttrykk i

nedgangen i bevilgningene til de handlingsrettede programmene og veksten i de brukerstyrte innovasjonsprogrammene.

Noe over 10 prosent av budsjettet bevilges til fri prosjektstøtte, det vil si til fri forskerinitiert grunnforskning, innenfor ulike fagområder. Dette er omtrent samme andel som i 2005. Veksten i Andre grunnforskningsprosjekter har sammenheng med veksten i utvidelsen av YFF-ordningen. Veksten i Andre frittstående prosjekter henger sammen med innføringen av ordningen med små driftsmidler.

I forbindelse med revisjonen av virkemiddelinndeling ble det opprettet et nytt virkemiddel kalt Nettverkstiltak som skal knyttes til Forskningsrådets system- og nettverkssatsinger. Med Systemtiltak menes systematiske satsinger for å kople aktørene i FoU- og innovasjons-systemet. Veksten i denne hovedaktiviteten skyldes veksten i bevilgningene til FORNY (Kommersialisering av FoU-resultater).

Tabell 2-5 Totalt FoU-budsjett og herav generelle midler fordelt på virkemidler og hovedaktiviteter. Revidert budsjett 2005 og budsjett 2006. 1000 kroner.

	Totalt		Herav generelle midler	
	Rev.budsj. 2005	Budsjett 2006	Rev.budsj. 2005	Budsjett 2006
Brakerstyrte innovasjonsprogrammer	427 250	814 284	381 500	681 052
Grunnforskningsprogrammer	196 334	220 527	154 290	167 990
Handlingsrettede programmer	705 006	535 081	339 080	182 680
Store programmer	739 370	889 722	690 790	839 860
Sum programmer	2 067 960	2 459 614	1 565 660	1 871 582
Fri prosjektstøtte	435 073	483 823	425 373	479 923
Andre grunnforskningsprosjekter	86 175	114 035	48 500	82 160
Internasjonal prosjektstøtte	129 698	149 180	93 300	119 300
Andre frittstående prosjekter	19 567	58 930	17 590	57 930
Sum frittstående prosjekter	670 513	805 968	584 763	739 313
Basisbevilgninger	626 254	681 862	594 854	649 162
Strategisk institusjonsstøtte	330 880	267 275	290 880	219 275
SFF/SFI	140 000	160 000	140 000	160 000
Vitenskapelig utstyr, databaser og samlinger	69 000	46 500	69 000	46 500
Andre infrastrukturtiltak	89 610	88 528	87 310	88 528
Sum infrastruktur og institusjonelle tiltak	1 255 744	1 244 165	1 182 044	1 163 465
Systemtiltak	137 750	175 800	85 950	117 000
Nasjonale stimuleringsiltak og møteplasser	15 201	12 620	15 201	12 620
Internasjonale nettverkstiltak	135 340	135 145	115 918	125 495
Sum nettverkstiltak	288 291	323 565	217 069	255 115
Informasjon/formidling/publisering	43 541	43 341	35 541	35 341
Planlegging/utredning/evaluering	46 085	92 115	32 185	82 215
Sum diverse FoU-relaterte aktiviteter	89 626	135 456	67 726	117 556
Disposisjonsfond	14 599	19 140	14 599	19 140
Sekretariat	30 180	32 100	29 330	32 100
Administrasjonsbudsj.	0	0	0	0
Omstillingskostnader	0	0	0	0
Andre felleskostnader	0	0	0	0
Sum felleskostnader	30 180	32 100	29 330	32 100
SUM TOTALT	4 416 913	5 020 008	3 661 191	4 198 271

2.4 Tilsagn

Forskningsrådets midler er i stor grad bundet opp i ulike former for tilsagn. Tilsagnene omfatter kontraktsmessige forpliktelser, finansieringsplan for forskningsprogrammer samt grunnbevilgninger til forskningsinstitutter tilsvarende innenværende års budsjett.

Forskningsrådets handlingsrom i 2006 er andelen av midler som ikke er bundet opp i tilsagn til videreføring av igangværende aktiviteter. Handlingsfriheten er den muligheten Forskningsrådet har til å styrke igangsatt aktivitet eller til å sette i gang ny aktivitet uten budsjettvekst. Det er ulik grad av bindinger innenfor enkeltprosjekt og planlagte programmer.

I 2007 og 2008 utgjør tilsagnene hhv. 3,4 og 3,0 mrd. kroner, henholdsvis 82 og 74 prosent av de generelle midlene i 2006. Tabellen nedenfor viser hvordan tilsagnene fordeler seg på de ulike virkemidlene.

Tabell 2-6 Generelle midler til forskningsformål. Fordeling etter virkemidler. Antatt budsjett 2006 og tilsagn for 2007 og 2008. 1000 kroner.

	Budsjett 2006	Tilsagn 2007	Tilsagn 2008
Programmer	1 871,6	1 741,7	1 677,9
Frittstående prosjekter	739,3	510,5	364,7
Infrastruktur og institusjonelle tiltak	1 163,5	980,5	859,5
Nettverkstiltak	255,1	162,0	161,0
Diverse FoU-relaterte aktiviteter	117,6	8,4	7,7
Disposisjonsfond	19,1	0,0	0,0
Felleskostnader	32,1	28,6	28,6
SUM TOTALT	4 198,3	3 431,7	3 099,3

2.5 Internasjonalisering

Internasjonalisering av norsk forskning er et strategisk virkemiddel for å

- styrke forskningens kvalitet og relevans
- gjøre norske miljøer i stand til å dra nytte av kunnskap og teknologi utviklet i utlandet
- gjøre norske forskere til attraktive samarbeidspartnere for de fremste internasjonale fagmiljøer
- tiltrekke gode forskere, samt oppdrag og finansiering fra utlandet
- bidra til global kunnskapsutvikling.

Økt internasjonalisering og internasjonalt forskningssamarbeid er viktig som grunnlag for innovasjon og utvikling av et globalt konkurransedyktig kunnskapsbasert næringsliv i høykostlandet Norge. Det internasjonale arbeidet er derfor høyt prioritert både i Forskningsmeldingen, Soria-Moria-erklæringen og i Forskningsrådets strategi og utgjør en stadig viktigere del av Forskningsrådets virksomhet.

Generelle tiltak for økt internasjonalisering av norsk forskning

Samarbeid over landegrensene er nødvendig for å oppnå miljøer med tilstrekkelig ”kritisk masse”, tverrfaglig sammensetning, og for optimal utnyttelse av kostbar infrastruktur. Ny kunnskap oppstår ofte i grenseflaten mellom etablerte fagfelt. Nærhet mellom grunnforskning, strategisk forskning og innovasjons- og næringsmiljøer skal stimuleres for å øke sannsynligheten for at forskningsresultater fanges opp og videreutvikles til nye samfunnsnyttige tilbud med betydelig potensial for næringsutvikling nasjonalt og globalt.

Internasjonalisering inngår derfor som integrert del av Forskningsrådets aktiviteter og

virkemidler og vil styrkes vesentlig i 2006. Det vises til omtale under de enkelte departement og divisjoner i kapittel 3 og 4. I forhold til tidligere år vil krav til internasjonalisering i Forskningsrådets normale prosjektportefølje vil bli bedre konkretisert i program- og prosjekt-beskrivelser, inngå tydeligere i kriterier for prioritering og tildeling av midler og bli bedre synliggjort i omtalen av Forskningsrådets aktiviteter på våre nettsider både på norsk og engelsk. Planlagt omfang av internasjonalisering i 2006 er 849,1 mill. kroner (inkl. internasjonalisering som hovedformål, jfr. tabell 2-1), tilsvarende en vekst på nesten 13% sammenlignet med 2005 (anslag, jfr tabell 2-7). Tallene baserer seg på registrering av prosentandel av internasjonalisering innenfor hver aktivitet ut fra gitte kriterier som så summeres på overordnet nivå. Det ligger an til en særlig stor økning innenfor Brukerstyrte innovasjonsprogrammer og Store programmer.

Spesielle stimuleringstiltak for økt internasjonalt samarbeid

På enkelte området ser man behov for spesifikke rettede tiltak for å stimulere til økt internasjonalisering. Forskningsrådet vil styrke norsk deltagelse i fora der internasjonal forskningspolicy utformes.

Forskningssamarbeid i Europa

Innsatsen vil ha særlig fokus på det forskningspolitiske arbeidet i sentrale europeiske institusjoner med aktiv deltagelse i pan-europeiske forskningsinstitusjoner. Arbeidet med å etablere Europa som forskningsområde (European Research Area - ERA) sikter mot sterkere koordinering mellom EU-forskningen og nasjonalstatenes forskningsinnsats. Man vil arbeide for å ta ut synergieffekter ved økt koordinering og samspill mellom nasjonale og internasjonale satsinger og søke å tiltrekke forskere og finansiering fra utlandet gjennom økt vitenskapelig kvalitet og gradvis åpning av nasjonale forskningsprogrammer for utenlandsk deltagelse, bl.a gjennom ERA-Net-samarbeidet. Forskningsrådet vil løpende ta del i drøftinger og forslag til policy og innhold i EUs satsinger, herunder EUs 7. rammeprogram, etablering av et European Research Council (ERC), samt arbeidet i sentrale europeiske institusjoner som EUs forskningskomité CREST, European Science Foundation (ESF), EUROHORC og EUROCORES. Videre vil det stimuleres til økt norsk bruk av de internasjonale stipend-ordningene og de spesielle høykvalitets pan-europeiske satsninger som European Molecular Biology Laboratories (EMBL), CERN, ESA, Haldenreaktoren, samt økt norsk utnyttelse av tung felles infrastruktur gjennom ESFRI. Forskningsrådet vil dekke kontingenter til norsk deltagelse i europeiske forskningsinstitusjoner og vil prioritere spesielle midler til oppfølging av denne forskningen (såkalte følgeforskningsmidler).

Tiltak som stimulerer og kvalifiserer forskningsmiljøene til å hente hjem økte tildelinger fra EUs rammeprogrammer, PES-ordningene (prosjekt-etableringsstøtte) og arbeidet for å åpne for norsk deltagelse i forskningsprosjekter finansiert av mottagerlandenes norske EØS-kontingent vil trappes opp. Arbeidet med å legge til rette for økt forskermobilitet og økt internasjonal rekruttering vil bli videreført, herunder økt nettbasert internasjonal utlysning av forskerstillinger gjennom den europeiske og norske nettportal

Bilateralt forskningssamarbeid

Særskilte midler til stimulering av *økt bilateralt samarbeid med de fremste internasjonale forskningsmiljøene* vil styrkes. Innsatsen vil fokuseres om oppfølging av *Nord-Amerika-strategien*, og forskningssamarbeid med prioriterte samarbeidsland som *Japan og Kina*, samt land av særlig strategisk betydning som *Russland, India, Singapore og Sør-Afrika*. Spesielt vil man vektlegge økt satsing på nordisk forsknings- og innovasjonssamarbeid gjennom Nord-Forsk og NICE med sikte på å utvikle *Norden* som ledende forsknings- og innovasjonsområde på områder der nordisk samarbeid gir "added value" og økt internasjonal konkurranseevne.

Satsingene vil være nært integrert med Forskningsrådets normale portefølje og til dels skje i samarbeid med Innovasjon Norge. Støtte vil bl.a gis til *stimulerings- og nettverkstiltak* (konferanser, forprosjekter, institusjonsavtaler mv) som forutsettes videreført i konkurranse om vanlige prosjektmidler for å sikre vitenskapelig kvalitet, samt *mobilitetsstipend* (Leiv Eiriksson).

Norge som global partner

Forskningsrådet følger aktivt opp Forskningsmeldingens prioritering av at Norge skal være en *global partner*. Forskningssamarbeid med land i den tredje verden vil videreføres og forsterkes. Det forhandles med NORAD om et program for forskningssamarbeid mellom norske forskningsinstitutter og institutter og universiteter i utviklingsland. Tematisk følges forskningsmeldingen opp i en forsterket innsats på forskningsprogrammet *Global helse* og deltakelse i *EDCTP (European and Developing Countries Clinical Trials Partnership)*, samt det nye programmet *Fattigdom og fred*. Forskningsrådet vil videreføre *internasjonale stipend* til individuelle studieopphold, prosjektforberedelser og forskerutveksling med utlandet. Tiltakene vil i økende grad konsentreres om de prioriterte samarbeidsland.

Se for øvrig omtale av Internasjonal enhet i kapittel 4.5.

Tabell 2-7 Internasjonalisering. Fordeling etter virkemidler. Anslag 2005 og plantall 2006. Mill. kroner.

	Anslag 2005	Plantall 2006
Programmer		
Brukerstyrte innovasjonsprogr.	47,5	82,0
Grunnforskningsprogr.	27,9	30,8
Handlingsrettede progr.	72,1	71,0
Store progr.	71,0	90,0
Frittstående prosjekter		
Fri prosjektstøtte	105,6	117,2
Andre grunnforskningsprosjekt	23,1	27,6
Internasjonal prosjektstøtte	145,2	149,8
Andre frittstående prosjekter	2,8	18,0
Infrastruktur og institusjonss støtte		
Basisbevilgninger	36,2	41,6
Strategisk institusjonss støtte	30,6	24,8
SFF/SFI	55,4	54,4
Vitensk, utstyr, datab., saml	2,4	2,0
Andre infrastruktureltiltak	32,5	32,5
Nettverks tiltak		
Nasj. stimul.tiltak,møteplass	0,0	0,0
Internasjonale nettverkstiltak	101,1	107,5
Diverse FoU-relaterte prosjekter		
Planlegging/utredn./evaluering	0,0	0,0
Sum	753,3	849,1

3 Departementene

3.1 Kunnskapsdepartementet

Kunnskapsdepartementets bevilgning til Forskningsrådet over kapittel 285, post 52 er 1 143 mill. kroner i 2006, inkl. videreføring av tilsagnsfullmakten på 37,5 mill. kroner. Dette tilsvarer en økning på 153 mill. kroner (15 prosent) fra 2005 til 2006, jf. tabell 3-1.

I tillegg bevilges det 48,1 mill. kroner over kapittel 287, post 54 til forskningsinstituttene. Det bevilges 217,4 mill. kroner over kap. 285 til Forskningsrådets administrasjon. Dette innebærer en vekst på 2 mill. kroner fra 2005.

3.1.1 Inntekter

Tabell 3-1 Inntekter. Fordeling etter kapittel og post. Revidert budsjett 2005 og budsjett 2006. 1000 kroner og prosentvis endring.

				Revidert budsjett 2005	Budsjett 2006	Endring 2005-2006	
						Kroner	Prosent
Kap.	285	, post	52 Norges forskningsråd ¹⁾	943 000	1 094 521	151 521	16 %
Kap.	287	, post	54 Tilskudd til forskningsstiftelser	46 584	48 075	1 491	3 %
Sum				989 584	1 142 596	153 012	15 %
Kap.	285	, post	55 Norges forskningsråd, administrasjon	210 592	217 479	6 887	3 %
Sum				1 200 176	1 360 075	159 899	13 %

1) Inkludert tilsagnsfullmakt på 37,5 mill. kroner begge år.

3.1.2 Budsjettmessige føringer

KD trekker frem tre målsettinger for sin bevilgning til forskning:

- Langsiktig og god forskning; Det er et mål å styrke grunnforskningen, bedre kvaliteten i norsk forskning.
- Et velfungerende forskningssystem; Det er et mål at institusjonene i forskningssystemet blir innrettet slik at de fremmer kvalitet, synergi og effektivitet og at overordnede prioriteringer blir gjennomført.
- Økt internasjonalisering i forskning; Økt internasjonalisering av norsk forskning er viktig for kvaliteten i forskningen og for å styrke innovasjon i norsk næringsliv og offentlig forvaltning.

KD har i sin tildeling lagt vekt på å sikre størsteparten av veksten til fri prosjektstøtte, styrke MNT-fagene og iverksette en ny ordning for små driftsmidler til forskning.

FoU-bevilgningen til Forskningsrådet i 2006 fordeles på de ulike fagområdene og temaene på følgende måte:

Humanistisk forskning

- Om lag 116 mill. kroner skal til humanistisk forskning. Dette er en vekst på 9 mill. kroner i forhold til revidert budsjett 2005.
- Nivået på fri prosjektstøtte skal styrkes med 6 mill. kroner i forhold til 2005.
- Arbeidet med tiltak som fremmer kvalitet i forskning skal fortsette.

Samfunnsvitenskapelig forskning

- Om lag 95 mill. kroner skal til samfunnsvitenskapelig forskning. Dette er en vekst på 8 mill. kroner i forhold til revidert budsjett 2005.
- Fri prosjektstøtte skal prioriteres med minst 4 mill. kroner i forhold til 2005.
- Forskningsrådet skal fortsette arbeidet med tiltak som fremmer kvalitet i forskning, blant annet ved å gjennomføre flere evalueringer.

Medisinsk og helsefaglig forskning

- Om lag 144 mill. kroner skal til medisinsk og helsefaglig forskning. Dette er en vekst på 12 mill. kroner i forhold til revidert budsjett 2005.
- Nivået på fri prosjektstøtte skal styrkes med 10 mill. kroner i forhold til 2005.
- Forskning av høy kvalitet skal prioriteres bl.a. gjennom støtte til frie prosjekter og internasjonal forskerutveksling.
- Tildelingen kan også benyttes til de nye programmene Gen, miljø og helse, Folkehelse, Psykisk helse og Helse- og omsorgstjenester.
- Departementet legger til grunn av NevroNor kan starte opp i 2007 finansiert med midler fra fondet.

Miljø- og utviklingsforskning

- Om lag 51 mill. kroner skal til miljø og utvikling. Dette er en vekst på 3 mill. kroner i forhold til revidert budsjett 2005.
- Nivået på fri prosjektstøtte skal styrkes med 2 mill. kroner i forhold til 2005.
- Opparbeiding av tverrfaglig kompetanse skal fortsette.

Naturvitenskapelig og teknologisk forskning

- Om lag 373 mill. kroner til naturvitenskapelig og teknologisk forskning. Dette er en vekst på 45 mill. kroner i forhold til revidert budsjett 2005.
- Frie prosjekter er et viktig virkemiddel til å sikre kvalitet og faglig fornying og skal prioriteres. Nivået på fri prosjektstøtte skal styrkes med 30 mill. kroner i forhold til 2005.
- Følgeforskning bør sees som et sentralt virkemiddel til å styrke den grunnleggende forskningen innenfor naturvitenskap og teknologi og skal styrkes med minst 5 mill. kroner.
- Program for tungregning skal videreføres på samme nivå som i 2005.
- Det er lagt til grunn av Simula-senteret kan videreføres frem til 2015.
- Evaluering av norske forskningsmiljøer skal fortsette, og det skal sørges for en god og systematisk oppfølging.

Tverrfaglige tiltak

- Det er avsatt 4 mill. kroner til tverrfaglige tiltak innenfor Divisjon for store satsinger.

Rekruttering

- Rammen til Yngre fremragende forskere skal være på minst 30 mill. kroner. Dette innebærer en vekst på 10 mill. kroner sett i forhold til revidert budsjett 2005.
- Om lag 15 mill. kroner skal gå til forskerrekruttering innenfor fiskeri-, havbruks- og landbrukssektorene. Dette er samme beløp som i 2005.

FUGE

- Om lag 51 mill. kroner skal til FUGE. Dette er en vekst på 2 mill. kroner sett i forhold til revidert budsjett 2005. I tillegg er det satt av 120 mill. kroner over Fondet for forskning og nyskaping.

Vitenskapelig utstyr

- Om lag 21 mill. kroner skal til vitenskapelig utstyr gjennom utstyrsutvalget. Dette er en vekst på 1 mill. kroner sett i forhold til revidert budsjett 2005.

Ordningen for finansiering av små driftsmidler

- Det er avsatt 40 mill. kroner til en ny ordning for finansiering av små driftsmidler ved universiteter og høyskoler. Tilskuddet fra Forskningsrådet skal være 40 % av den samlede summen til forskerens prosjekt.

Internasjonalisering og polarforskning

- Den totale bevilgningsrammen til internasjonalisering og polarforskning skal være på 95 mill. kroner i 2006. Dette er en økning på 19 mill. kroner sett i forhold til revidert budsjett 2005.
- Delfinansiering av egenandelen når institutter får tildelt prosjekt fra EU skal videreføres.
- Forskningsrådet skal medvirke til å rekruttere flere norske eksperter.
- Forskningsrådet skal følge opp initiativet om trygghetsforskning og finansiere kontingenten.
- Tildelingen skal finansiere en ny og utvidet avtale mellom Norge og Europauniversitetet i Firenze.
- Forskningsrådet skal videreutvikle det bilaterale samarbeidet. Rammen til bilateralt samarbeid er økt med 6 mill. kroner og skal blant annet gå til å følge opp den nye strategien for økt forsknings- og teknologisamarbeid med Nord-Amerika. I tillegg skal 0,8 mill. kroner benyttes til forskningsopphold for japanske forskere som følge av en bilateral stipendavtale med Japan Society for the Promotion of Science.
- Tildelingen til polarforskning er økt med 7,5 mill. kroner. Av dette skal marinlaboratoriet i Ny-Ålesund ha 1,5 mill. kroner, 4 mill. kroner skal gå til bedre samordning av forskning på Svalbard.
- Tildelingen er økt med 1 mill. kroner for å finansiere økt husleie til det nye nordiske organet Nord-Forsk.

Kommersialisering av forskning

- Om lag 7 mill. kroner til kommersialisering av forskning (FORNY). Dette er 1 mill. kroner mindre enn i 2005.

Strategiske fellesfunksjoner og informasjon

- Om lag 51 mill. kroner til strategiske fellesfunksjoner og informasjon. Dette er en økning på 2 mill. kroner sett i forhold til revidert budsjett 2005.
- Komiteen for integrering av likestilling i forskning skal følges opp.
- Arbeidet med formidling av forskning overfor allmennheten skal videreføres.

Kap 287, post 54 Forskningsstiftelser

- De nasjonale samfunnsvitenskapelige instituttene har blitt tildelt en samlet ramme på 48 mill. kroner. Dette er en økning på 1,5 mill. kroner sett i forhold til 2005.
- Forskningsrådet skal medvirke til å styrke den internasjonale profilen, bl.a. gjennom samarbeid innefor EUs rammeprogram.
- Innenfor bevilgningen til de utenrikspolitiske skal strategiske satsinger stimuleres og samarbeid mellom instituttene.
- Forskningsrådet skal ta vare på og videreutvikle kompetansen til NIFU STEP instituttet.

Kap 285, post 55 Administrasjon

- Tildelingen til Forskningsrådets administrasjon er på 217,5 mill. kroner i 2006. Det er 7 mill. kroner mer enn i 2005. Dette tilsvarer en lønns- og prisjustering i forhold til 2005.

3.1.3 Fordeling av budsjett

KDs føringer på fagfeltene gir sammen med Forskningsrådets budsjettforslag for 2006 fordelingen av budsjett 2006 mellom divisjoner og staber.

De sterke føringene av veksten til frie prosjekter og små driftsmidler innebærer at det begrenset mulighet til å følge opp fagevalueringene og programsatsingene som foreslått i budsjettforslaget for 2006.

Det er derfor foreslått at den del av økningen over KDs budsjett til fagområdene, som ikke er øremerket frie prosjekter og følgeforskning, fordeles på divisjonene iht Forskningsrådets forslag om vekst til øvrige virkemidler i budsjettforslaget til KD. Dette innebærer at divisjonene får lik uttelling over KDs budsjett til alle andre virkemidler.

Tabellen på de følgende sider gir en spesifisert oversikt over bevilgningen innenfor de enkelte fagområdene i Forskningsrådet.

Tabell 3-2 Spesifisert oversikt over budsjett 2006 sammenlignet med revidert budsjett 2005.
1000 kroner.

	Revidert budsjett 2005	Budsjett 2006	Start	Slutt	Finansierende departement
HUMANIORA					
Grunnforskningsprogrammer					
Samisk forskning	5 500	5 500	2001	- 2006	AID
Språkteknologi	1 500	2 000	2002	- 2006	
Etikk, samfunn og bioteknologi	500	1 000	2002	- 2006	NHD,FKD, LMD
Kommunikasjon, IKT og medier	2 850	3 350	2003	- 2007	NHD,SD,KKD
Kulturforskning	11 950	13 000	2003	- 2007	KKD,AID
Kjønnsforskning	3 500	3 500	2002	- 2007	BFD
Sum	25 800	28 350			
Handlingsrettede programmer					
Velferdsprogrammet	400	400	1999	- 2008	AID,BLD,HOD,JD
Innvandrings- og migrasjons forskning (IMER)	450	450	2005	- 2010	AID
Sum	850	850			
Frittstående prosjekter					
Fri prosjektstøtte	54 050	61 000			
Andre grunnforskningsprosjekt					
Ibsen studier	3 500	3 500			
Andre frittstående prosjekter					
Kvenske studier	1 500	1 500			
Sum	59 050	66 000			
Strategisk institusjonsstøtte					
Norsk samfunnsvit. datatj.(NSD)	1 000	1 000			
Humanistisk infrastruktur	1 500				
Institusjonsforankrede strategiske prosj.	6 000	8 000			
Sum	8 500	9 000			
Nasjonale stim.tiltak, møteplasser					
Forskerutdanning	600	600			
Forskerutdanning i etikk	2 000	1 000			
Internasjonale nettverkstiltak					
NOS-H, NOP-H	2 900	3 000			
Kontingenter	200	200			
Div. internasjonaliseringstiltak	1 300	800			
Sum	7 000	5 600			
Informasjon/formidling/publisering					
Publisering	3 800	4 000			
Planlegging/utredning/evaluering					
Evaluering og utredning	1 000	1 200			
Sum	4 800	5 200			
Disposisjonsfond					
Disposisjonsfond	1 000	1 000			
Totalt	107 000	116 000			

forts. fra forrige side

	Revidert budsjett 2005	Budsjett 2006	Start	Slutt	Finansierende departement
SAMFUNNS VITENSKAP					
Grunnforskningsprogrammer					
Samisk forskning	1 200	1 200	2001	- 2006	
Kommunikasjon, IKT og medier	3 150	3 150	2003	- 2007	NHD,SD,KKD
Kjønnsforskning	2 500	2 500	2002	- 2007	BFD
Sum	6 850	6 850			
Handlingsrettede programmer					
Velferdsprogrammet	1 800	2 300	1999	- 2008	AID,BLD,HOD,JD
KUNI	750			2006	NHD,FIN,KRD
Arbeidslivsforskning	1 400	1 900	2002	- 2011	NHD, AID
Kunnskap, utdanning og læring	350	350	2003	- 2007	
Samfunnsikkerhet og risiko (SAM RISK)		500	2006	-	JD,SD,UD
Innvandrings- og migrasjonsforskning (IMER)	1 250	1 250	2005	- 2010	AID
Sum	5 550	6 300			
Fri prosjektstøtte					
Samfunnsvitenskap	45 207	49 207			
Sum	45 207	49 207			
Strategisk institusjonsstøtte					
Norsk samfunnsvit. datatj.(NSD)	7 000	7 000			
Andre inst. (ARENA,NIS)	2 000	2 000			
Institusjonsforankrede strategiske prosj.	10 000	11 000			
Vit.utstyr, databaser og samlinger					
Infrastrukturtiltak (ESS)	2 000	2 000			
Sum	21 000	22 000			
Systemtiltak					
Verdiskaping 2010 (VS2010)	750	3 000	2001	- 2010	NHD,KRD
Internasjonale nettverkstiltak					
NOS-S, NOP-S	2 600	2 600			
Kontingenter	400	400			
Div. internasjonaliseringstiltak	1 000	1 000			
Sum	4 750	7 000			
Informasjon/formidling/publisering					
Publisering	1 353	1 353			
Planlegging/utredning/evaluering					
Evaluering og utredning	1 500	1 500			
Sum	2 853	2 853			
Disposisjonsfond					
Disposisjonsfond	1 000	1 000			
Totalt	87 210	95 210			

forts. fra forrige side

	Revidert budsjett 2005	Budsjett 2006	Start	Slutt	Finansierende departement
NATURVITENSKAP OG TEKNOLOGI					
Grunnforskningsprogrammer					
e-vitenskap		7 000	2006	- 2015	
Katalyse og organisk syntetisk kjemi	9 900	9 900	1999	- 2006	OED
Beregningsorientert matematikk i anvendelse	7 700	7 700	1999	- 2006	
Romforskning II (III fom 2007)	11 600	12 550	2000	- 2006	NHD,MD
Kjerne- og partikkelfysikk	13 500	18 000	1995	- 2005	
ESRF-følgforskning	3 800	5 000			
Grl. næringsrettet bioteknologi	2 200	2 200	2001	- 2008	NHD
Sum	48 700	62 350			
Handlingsrettede programmer					
Havet og kysten		3 850	2006	- 2015	OED,FKD,MD
Marine ressurser, miljø og forvaltning	3 600		2000	- 2005	FKD,MD
Sum	3 600	3 850			
Store programmer					
NANOMAT	31 740	32 640	2003	- 2008	NHD,Fond
VERDIKT		1 200	2005	- 2014	NHD, SD, Fond
Sum	31 740	33 840			
Fri prosjektstøtte					
Biologi og biomedisin	39 700	49 300			
Naturvitenskap og tekn., eks biologi	90 100	110 500			
Andre grunnforskningsprosjekt					
NevroNor		3 500			
Sum	129 800	163 300			
Strategisk institusjonsstøtte					
Simula-senteret	29 000	29 000			
Andre institusjoner	100	100			
Strategiske universitetsprogrammer	23 325	16 475			
Strategiske universitetsprogrammer, Sars	7 000	7 000			
Oppfølging av MNT-fagene	14 830	18 030			
Sum strategisk institusjonsstøtte	74 255	70 605			
Vit.utstyr, databaser og samlinger					
Tungregning II	22 000	22 000			
Sum	96 255	92 605			
Internasjonale nettverkstiltak					
Nordiske sentere	1 000	1 000			
Kontingenter (EISCAT,NOT,IODP)	9 900	8 900			
Div. internasjonaliseringstiltak	2 650	2 825			
Sum	13 550	12 725			
Informasjon/formidling/publisering					
Formidlingprogrammet	3 000	3 000			
Planlegging/utredning/evaluering					
Planlegging/utredning/evaluering	750	475			
Sum	3 750	3 475			
Disposisjonsfond					
Disposisjonsfond	605	855			
Totalt	328 000	373 000			

forts. fra forrige side

	Revidert budsjett 2005	Budsjett 2006	Start	Slutt	Finansierende departement
MEDISIN OG HELSE					
Handlingsrettede programmer					
Miljø, gener og helse	1 350	1 350	2006	- 2010	MD,HOD,FKD,LMD,SD
IKT i medisin og helsetjeneste	3 150	3 150	2001	- 2005	NHD
Helse- og omsorgstjenester	1 800	2 000	2006	- 2010	HOD,FIN
Folkehelse	1 100	1 100	2006	- 2010	HOD
Psykisk helse	1 900	1 900	2006	- 2010	HOD
Sum	9 300	9 500			
Fri prosjektstøtte					
Molekylær biovitenskap og biotekn.	40 676	45 682			
Fysiologiske og anatomiske fag	17 410	19 554			
Klinisk medisin	22 585	24 382			
Samfunnsmedisin og helsetjeneste	19 525	21 078			
Miljøstøtte	5 500	2 000			
Andre grunnforskningsprosjekt					
NevroNor		3 000			
Medisinsk teknologi	2 000	2 000			
Andre frittstående prosjekter					
Forskerlinje/Studentstipend	10 590	11 430			
Sum	118 286	129 126			
Internasjonale nettverkstiltak					
Nordiske sentere	1 500	1 500			
Int.Neuroinform.Coord.Facility (INCF)	1 000	1 500			
Div. internasjonaliseringstiltak		150			
Sum	2 500	3 150			
Planlegging/utredning/evaluering					
Planlegging/utredning/evaluering	1 914	900			
Sum	1 914	900			
Disposisjonsfond					
Disposisjonsfond		1 324			
Totalt	132 000	144 000			

forts. fra forrige side

	Revidert budsjett 2005	Budsjett 2006	Start	Slutt	Finansierende departement
MILJØ OG UTVIKLING					
Grunnforskningsprogrammer					
Biologisk mangfold	940	940	1998	- 2007	FKD,LMD,MD,UD
Sum	940	940			
Handlingsrettede programmer					
RAMBU	2 100	2 100	2000	- 2010	LMD,MD,FIN
Utviklingsveier i Sør	1 280	1 280	1998	- 2007	UD
Polarforskning/NSF	2 500	2 500	1996	-	MD
U-landsrelatert fiskeriforskning/global fisk	350	350	2002	-	UD
Sum	6 230	6 230			
Store programmer					
NORKLIMA	5 520	5 520	2004	- 2013	FKD,LMD,MD,SD,Fond
Sum	5 520	5 520			
Fri prosjektstøtte					
Miljø og utviklingsforskning	23 920	25 920			
Andre grunnforskningsprosjekt					
Demografi/befolkningsspørsmål	2 500	2 500			
Sum	26 420	28 420			
Strategisk institusjonsstøtte					
ProSus	5 000	5 000			
Sum	5 000	5 000			
Internasjonale nettverkstiltak					
Stimuleringstiltak og nettverksbygging	950	1 950			
Kontingenter	1 000				
Sum	1 950	1 950			
Informasjon/formidling/publisering					
Informasjon/formidling/publisering	500	500			
Planlegging/utredning/evaluering					
Planlegging/utredning/evaluering	1 440	2 440			
Sum	1 940	2 940			
Totalt	48 000	51 000			

	Revidert budsjett 2005	Budsjett 2006	Start	Slutt	Finansierende departement
REKRUTTERING					
Yngre fremragende forskere	20 000	30 400			
Rekr.landbruk, fiskeri, havbruk	15 000	16 000			
Totalt	35 000	46 400			

forts. fra forrige side

	Revidert budsjett 2005	Budsjett 2006	Start	Slutt	Finansierende departement
INTERNASJONALISERING					
Grunnforskningsprogrammer					
Det internasjonale polaråret (IPY)		2 000	2006	- 2010	MD, JD
Handlingsrettede programmer					
Polarforskning/NSF		4 000	1996	-	MD
Sum	0	6 000			
Internasjonal prosjektstøtte					
Int.forskningssamarb.generelt		5 300			
Samfinansiering av EU	22 500	22 500			
Forskningsrådets EU-prosjekt	3 000	3 000			
Sum	25 500	30 800			
Vit.utstyr, databaser og samlinger					
Marinlaboratoriet i Ny-Ålesund		1 500			
Sum	0	1 500			
Internasjonale nettverkstiltak					
Europauniversitetet		2 000			
Internasjonalt samarbeid generelt	22 250	26 450			
EU Diverse poster	28 300	28 300			
Sum	50 550	56 750			
Totalt	76 050	95 050			

	Revidert budsjett 2005	Budsjett 2006	Start	Slutt	Finansierende departement
STRAT. OPPG. OG INFORMASJON					
Handlingsrettede programmer					
Polarforskning	1 000	1 000	1996	-	MD
Sum	1 000	1 000			
Internasjonal prosjektstøtte					
Gruppen for internasjonale stipend	7 800	8 000			
Sum	7 800	8 000			
Nasjonale stim.tiltak, møteplasser					
Forskningsprisen	600	600			
Integreringstiltak likestilling	1 500	1 500			
Internasjonale nettverkstiltak					
Div. internasjonaliseringstiltak		400			
Sum	2 100	2 500			
Informasjon/formidling/publisering					
Informasjon/formidling/publisering	500	800			
Informasjon/formidling/publisering	15 900	15 900			
Planlegging/utredning/evaluering					
Create - Foresight	1 000	1 000			
Planlegging/utredning/evaluering	10 800	11 600			
Sum	28 200	29 300			
Disposisjonsfond					
Disposisjonsfond	1 010	661			
Sekretariater					
KILDEN	3 000	3 500			
De nasj. forskningsetiske komiteer og SCRE	6 130	6 400			
Sum	9 130	9 900			
Totalt	49 240	51 361			

forts fra forrige side

	Revidert budsjett 2005	Budsjett 2006	Start	Slutt	Finansierende departement
ANDRE FOU-TILTAK					
Store programmer					
FUGE	49 000	51 000	2002	- 2011	NHD,LMD, Fond
Sum	49 000	51 000			
Andre frittstående prosjekter					
Små driftsmidler		40 000			
Sum	0	40 000			
Vit.utstyr, databaser og samlinger					
Avansert vitenskapelig utstyr	20 000	21 000			
Sum	20 000	21 000			
Systemtiltak					
Kommersialisering av FoU-resultater (FORNY)	8 000	7 000	2002	- 2009	NHD,FKD,LMD,KRI
Sum	8 000	7 000			
Disposisjonsfond					
Tverrfaglige tiltak (Divisjon SATS)	3 500	3 500			
Totalt	80 500	122 500			

	Revidert budsjett 2005	Budsjett 2006	Start	Slutt	Finansierende departement
BASISBEVILGNINGER					
Basisbevilgninger					
Forskningsinstitutter, grunnbev.	31 109	32 152			
Forskningsinstitutter, sip	15 475	15 923			
Sum	46 584	48 075			

En oppsummering av budsjett 2006 sammenlignet med revidert budsjett 2005 framgår av tabellene nedenfor.

Tabell 3-3 Bevilgninger over KDs budsjett. Revidert budsjett 2005 og budsjett 2006 fordelt på divisjoner og staber. 1000 kroner og prosentvis endring.

	Revidert budsjett 2005	Budsjett 2006	Endring 2005-2006	
			Kroner	Prosent
Faglig bevilgning				
Vitenskapsdivisjonen	692 619	822 551	129 932	19 %
Satsingsdivisjonen	123 570	138 920	15 350	12 %
Innovasjonsdivisjonen	24 500	20 000	-4 500	-18 %
Administrasjon	19 511	17 635	-1 876	-10 %
Internasjonal enhet	76 050	85 550	9 500	12 %
Adm.dir.stab	6 750	9 865	3 115	
Sum faglig bevilgning	943 000	1 094 521	151 521	16 %
Instituttbevilgning				
Vitenskapsdivisjonen	46 584	48 075	1 491	3 %
Sum	989 584	1 142 596	153 012	15 %
Administrasjon				
Adm.	210 592	217 479	6 887	3 %
Totalt	1 200 176	1 360 075	159 899	13 %

3.1.4 Øvrige midler over departementets budsjett

Utover de generelle midlene gir KD bevilgninger som er øremerket spesielle tiltak. I tabellen nedenfor gis en oversikt over KDs spesielle midler.

Tabell 3-4 Spesielle midler. Fordelt på kapittel og post og/eller navn på program/satsing. Revidert budsjett 2005 og budsjett 2006. 1000 kroner og prosentvis endring.

				Revidert budsjett 2005	Budsjett 2006	Endring 2005- 2006
Kap.	281	,post	01 Strategisk høyskoleprogram	30 000	30 000	0 %
Kap.	226	,post	21 Vitensentrene	8 000	8 000	0 %
Kap.	226	,post	21 Kvalitetsutvikling i grunnutdanningen (KUL)	9 000	9 000	0 %
Kap.	231	,post	51 Barnehageforskning ¹⁾	<3 750>	3 750	
Kap.	248	,post	01 Kompetansesenter for spesialundervisning (KUL)	3 000	3 000	0 %
Kap.	281	,post	01 Fellesutgifter for UoH (KUL)	5 000	5 000	0 %
Kap.		,post	Praksisrettet FoU i skolen		23 000	
Kap.	281	,post	01 Næringsrettet høyskolesatsing	3 500	3 500	0 %
Kap.	281	,post	01 Kommersialisering av FoU	6 000	6 000	0 %
Totalt				64 500	91 250	41 %

1) Ansvar for barnehageforskningen er flyttet til KD fra BLD fra og med 2006

3.2 Nærings- og handelsdepartementet

3.2.1 Inntekter

Nærings- og handelsdepartementets (NHD) bevilgning til Forskningsrådet vil være på 1066 mill. kroner over kap. 920, post 50 i 2006. Budsjettet tilsvarer en økning på 170 mill. kroner fra 2005, jf. tabell 3-5, dvs. en vekst på rundt 19 prosent av rammene.

Tabell 3-5 Inntekter. Fordeling etter kapittel og post. Revidert budsjett 2005 og budsjett 2006. 1000 kroner.

			Revidert budsjett 2005	Budsjett 2006	Endring 2005-2006	
					Kroner	Prosent
Kap.	920	, post:	50.1 Brukerstyrt forskning	348 700	469 700	121 000 35 %
			50.2 Strategisk forskning ¹⁾	178 000	329 600	20 000 11 %
			50.3 Innovasjonstiltak	95 000	120 000	25 000 26 %
			50.4 Infrastruktur, grunnbev mv. ¹⁾	274 300	146 700	4 000 1 %
Sum ²⁾			896 000	1 066 000	170 000	19 %

1) Endringer i kroner og prosent er korrigert for at bevilgning til Teknisk-industrielle, samfunnsvit. og regionale institutter (totalt 131,6 mill. kroner i 2005) er flyttet fra post 50.4 til 50.2

2) Inkludert tilsagnsfullmakt på 172,5 mill. kroner begge år.

3.2.2 Budsjettmessige føringer

Bevilgning på 1066 mill. kroner innebærer en vekst på 180 mill. kroner i forhold til 2005. Veksten er i hovedsak lagt til brukerstyrt forskning (121 mill. kroner) til opprettelsen av "Brukerstyrt Innovasjonsarena". Deler av veksten til brukerstyrt forskning går også til å styrke den marine satsingen (MAROFF) og de Store programmene med næringsrettet FoU. I tillegg er det foreslått en vesentlig vekst til FORNY (22 mill. kroner) og til grunnbevilgningen til de teknisk-industrielle instituttene (20 mill. kroner).

Det er gjort én vesentlig endring i strukturen for budsjettproposisjonen i forhold til 2005-budsjettet. Midler til grunnbevilgninger til de teknisk-industrielle, samfunnsvitenskapelige og regionale instituttene er flyttet fra post 50.4 Infrastruktur, til post 50.2, Strategisk forskning. Totalt utgjorde disse bevilgningene 131,6 mill. kroner i 2005. Dette medfører at den reelle veksten innen post 50.2 Strategisk forskning er på 20 mill. kroner. Reell vekst på post 50.4, Infrastruktur, er dermed på 4 mill. kroner.

I tillegg til bevilgningen foreslås det en tilsagnsfullmakt på inntil 172,5 mill. kroner. Inntil 107,5 mill. kroner forutsettes å gå til å dekke tilsagnsfullmakten for 2005, mens 65 mill. kroner av tilsagnsfullmakten er knyttet til Haldenprosjektet (post 50.4).

Næringsrettet brukerstyrt forskning (post 50.1):

Det er satt av 469,7 mill. kroner til næringsrettet brukerstyrt forskning, dvs. en vekst på 121 mill. kroner i forhold til 2005. 165 mill. kroner er satt av til nye prosjekter innen Brukerstyrt Innovasjonsarena. I tillegg skal 155,5 mill. kroner dekke inngåtte forpliktelser innenfor innovasjonsprogrammer som fra 2006 skal inngå i den brukerstyrte innovasjonsarenaen.

Det foreslås videre en bevilgning på 70 mill. kroner (vekst på 30 mill. kroner) til brukerstyrt forskning på "Maritim og offshore". Den maritime satsingen vil skje gjennom MAROFF som får en vekst på 30 mill. kroner. NHD påpeker i denne sammenheng at MAROFF i 2006 vil prioritere prosjekter som skal løse de forsknings- og utviklingsutfordringene som identifiseres i MARUT (Maritim Utvikling) som er en del av Regjeringens innovasjons-satsing.

Videre er det avsatt 29 mill. kroner til marine og biologiske ressurser der hovedvirkemiddelet er det nye store Matprogrammet (Norsk mat fra sjø og land).

NHD har også satt av 50,2 mill. kroner til Store programmer. Av dette beløpet gjelder 28,3 mill. kroner overføring av budsjetttrammer fra programmene IKToG Puls til VERDIKT. Midlene for øvrig skal gå til å sikre næringsrelevans og god kobling på industrielle miljøer innen NANOMAT, FUGE, PETROMAKS og RENERGI.

Næringsrettet strategisk forskning (post 50.2):

Som nevnt er grunnbevilgninger for teknisk-industrielle institutter (og samfunnsvitenskapelige institutter) og regionale institutter flyttet fra post 50.4 til post 50.2. Hele den reelle veksten på denne posten (20 mill. kroner) skal gå til å styrke grunnbevilgningene til de teknisk-industrielle instituttene. Grunnbevilgningen til regionale institutter holdes på 2005-nivå med 36,6 mill. kroner.

Midlene til strategisk forskning på feltene IKT, bioteknologi, materialteknologi og "nasjonalt viktige kompetansefelt" videreføres på samme nivå som i 2005. Bevilgningen er på totalt 178 mill. kroner fordelt på 78 mill. kroner til IKT, 24 mill. kroner til bioteknologi, 22,5 mill. kroner til Materialteknologi og Nasjonalt viktige kompetansefelt 53,5 mill. kroner.

Av konkrete føringer er det lagt inn at bevilgningen til Simula Research Laboratory skal videreføres på samme nivå som i 2005, dvs. 10 mill. kroner (som også får midler fra KD og SD)

Innovasjonstiltak (post 50.3):

Bevilgningen til innovasjonstiltak fordeles på under-under-postene Brobygging, Kommersialisering av FoU og Andre forsknings- og innovasjonstiltak. Bevilgningen til brobyggingstiltak er redusert med 5 mill. kroner til 25 mill. kroner. NHD viser i denne sammenheng til etableringen av nye "samhandlingsstimulerende virkemidler" på regional og nasjonal basis (CoE og SFI) og at departementet tror disse kan gi effektiviseringseffekter som reduserer behovet for egne brobyggingstiltak. Den reelle reduksjonen er på 3 mill. kroner fordi bevilgningen til EU Relay Center nå er flyttet til "Andre forsknings- og innovasjonstiltak" (se under).

Bevilgningen til FORNY er økt med 22 mill. kroner. NHD peker i denne sammenheng bl.a. på det store behov for midler til verifisering, samt behovet for styrket innsats mot institutter, universitetssykehus og statlige høyskoler.

Bevilgningen til Andre forsknings- og innovasjonstiltak er foreslått økt fra 16,5 mill. kroner til 22,5 mill. kroner. Midlene går til forskningsdokumentasjon, arbeidslivsforskning, nasjonale forskningspolitiske komiteer, strategiske utviklingsprosjekter, regional innovasjon (REGREP), Innovation Relay Center Norway samt støtte til Næringslivets idefond for NTNU. Forskningsrådet hadde på denne posten forslag om en vesentlig vekst til VIOS. NHD sier ikke spesifikt hvordan veksten skal fordeles, men kommenterer ”NHD vil i samarbeid med Forskningsrådet ta initiativ til å videreutvikle kunnskapsgrunnlaget for forsknings- og innovasjonspolitikken.”

Infrastruktur (post 50.4):

Totalt er det satt av 146,7 mill. kroner. Den reelle veksten er på 4 mill. kroner og fordeles på Haldenprosjektet (økes med 1 mill. kroner til 70 mill. kroner), Administrasjon av Skattefunn (økes med 2 mill. kroner til 15 mill. kroner) og Internasjonale stimulerings tiltak økes med 2 mill. kroner til 50,7 mill. kroner. Bevilgningen til Haldalen-anlegget er redusert med 1 mill. kroner til 4 mill. kroner og bevilgningen til Teknologirådet er uforandret på 6 mill. kroner.

Nåværende samarbeidsavtale for Haldenprosjektet og annen nukleær virksomhet utløper i 2005, og ny 3-årsperiode begynner fra 1.januar 2006. NHD viser her til at ”Etter anbefaling fra Norges forskningsråd har regjeringen gitt sin tilslutning til at IFE starter forhandlinger med sine avtaleparter med sikte på å forlenge Haldenprosjektet for en ny 3-års-periode”. Årlig 32,5 mill. kroner av bevilgningen er knyttet til denne avtalen og 65 mill. kroner av tilsagnsfullmakten for 2006 er knyttet opp til de siste to årene av denne avtalen.

NHD har satt av 50,7 mill. kroner til internasjonale stimulerings tiltak. Midlene skal i hovedsak gå til å styrke deltakelsen i EUs 6. rammeprogram og i Eureka-prosjekter. Videre pekes det på viktigheten av å støtte opp under bilaterale forskningsavtaler.

NHD orienterer også om at departementet arbeider for at Norge fra 2007 skal delta i et Eureka-initiativ, i henhold til Romatraktatens art. 169, rettet mot spesielt lovende forsknings- og teknologiprojekter som ledes av små- og mellomstore bedrifter. Forutsatt at dette vedtas innenfor EUs 7. rammeprogram, vil dette innebære en årlig forpliktelse på 2 mill. Euro (gjelder 7 år fra 2007). Deltakelsen vil bli dekket av Forskningsrådets budsjett.

3.2.3 Fordeling av budsjett

NHDs føringer på budsjettpostene gir sammen med Forskningsrådets budsjettforslag fordelingen av budsjett 2006 mellom divisjoner og staber. Bevilgningene nyttes i samsvar med dette dokumentet.

På de følgende sider gis en spesifisert oversikt over budsjett 2006 fordelt på NHDs budsjettposter.

Tabell 3-6 Spesifisert oversikt over budsjett 2006 sammenlignet med revidert budsjett 2005.
1000 kroner.

	Revidert budsjett 2005	Budsjett 2006	Start	-	Slutt	Finansierende departement
Brukerstyrt forskning						
<u>Generelle direkte virkemidler</u>						
<u>Brukerstyrt innovasjonsarena</u>	<u>19 500</u>	<u>165 000</u>				
Brukerstyrt innovasjons arena (BIA)	0	128 300	2006	-	2015	FKD,SD
EUREKA-prosjekter	0	15 000				
Prosjektetableringstøtte (EU,EUREKA)	13 400	15 000				OED
Strategiske utviklingsprosjekter	6 100	6 700				
<u>Videreføring av eksisterende program</u>	<u>252 000</u>	<u>155 500</u>				
FIBA	18 500		2002			Fond
PROSBIO	45 500		2002			Fond
PULS	26 500	146 800	2002			FKD,SD
VAREMAT	69 500		2002			
IKT-programmet	71 500		2002			FKD,SD
Kommunikasjon, IKT og medier (KIM)	3 200	3 200	2003	-	2007	KD,SD,KKD
IKT i medisin og helse	6 800	5 000	2001	-		
IKT sikkerhets og sårbarhetsforskning (SoS IKT)	10 000		2003	-	2007	
Forurensningsprogrammet	500	500	2000	-	2006	LMD,MD
<u>Spesifikke direkte virkemidler</u>						
<u>Maritim og offshore operasjoner</u>	<u>40 000</u>	<u>70 000</u>				
MAROFF	37 000	67 000	2002	-	2009	FKD
Prosjektetableringstøtte (EU, EUREKA)	1 900	2 000				OED
Strategiske utviklingsprosjekter	600	500				
Risiko og sikkerhet i transportsektoren	500	500	2002	-	2007	FKD,SD
<u>Marine og biologiske ressurser</u>	<u>29 000</u>	<u>29 000</u>				
Bioteknologiprogrammet	14 700		2000	-	2005	FKD,LMD,Fond
Næringsmiddelprogrammet	12 700		2000	-	2005	FKD,LMD
Areal- og naturbasert næringsutvikling (AREAL)			2006	-	2011	KD, FKD, LMD
Norsk mat fra sjø og land (MATPROG)	0	24 000	2006	-	2011	KD,FKD, LMD,Fond
Fellessatsing Tre (TRE)	0	3 000	2006	-	2011	KD,LMD,
Prosjektetableringstøtte (EU, EUREKA)	1 600	2 000				NHD
<u>Store programmer</u>	<u>8 200</u>	<u>50 200</u>				
FUGE - Funksjonell genomforskning	0	4 000	2002	-	2011	KD,LMD,Fond
NANOMAT - Nanoteknologi og nye materialer	0	9 700	2003	-	2008	KD,Fond
PETROMAKS	2 200	2 200	2004	-	2013	OED,AID,Fond
RENERGI	6 000	6 000	2004	-	2013	OED,MD,FIN,Fond
VERDIKT - Kjernekompetanse og verdiskaping i IK'	0	28 300	2005	-	2014	KD, SD,FAD,Fond
Sum	348 700	469 700				

1) Omfordelt slik at sektor- og postinndeling følger NHDs sektor- og postfordeling i 2006

forts. fra forrige side

	Revidert budsjett 2005	Budsjett 2006	Start - Slutt	Finansierende departement
Næringsrettet strategisk forskning				
<u>Grunnbevilgninger / strategiske instituttprogram</u>	<u>133 700</u>	<u>238 180</u>		
Grunnbevilgninger (teknisk-indust.)	86 800	106 800		
Strategiske instituttprogram (teknisk-indust.)		84 480		OED
Grunnbevilg. (samfunnsvitenskapelige)	8 200	8 200		KD,SD
Strategiske instituttprog. (samfunnsvitenskapelige)	2 100	2 100		KD, SD
Regionale FoU-institutter	36 600	36 600		
<u>Store program (strategisk forskning)</u>	<u>3 700</u>	<u>3 700</u>		
NANOMAT (Material)	3 700	3 700	2003 - 2008	KD,Fond
<u>Annen strategisk forskning</u>	<u>172 200</u>	<u>87 720</u>		
<u>IKT</u>	<u>78 000</u>	<u>54 360</u>		
Mikroteknologi (10 640 til SIP i 2006)	29 700	19 060		
Strategiske UoH-program (13 000 til SIP i 2006)	23 700	10 700		
BeMatA	3 700	3 700	2000 - 2006	KD
IKT 2010	10 900	10 900	2000 - 2007	SD
IKT-Simula-sentret	10 000	10 000		KD,SD
<i>Romforskning</i>				
<u>Bioteknologi</u>	<u>24 000</u>	<u>19 200</u>		
Strategiske UoH-program (4 800 til SIP i 2006)	12 700	7 900		
Etikk, samfunn og bioteknologi	1 000	1 000	2002 - 2006	KD,FKD,LMD
Grunnleggende næringsret.bioteknologi	10 300	10 300	2001 - 2008	KD
<u>Materialteknologi</u>	<u>18 800</u>	<u>7 300</u>		
Strategiske UoH-program (11 500 til SIP i 2006)	18 800	7 300		
<u>Nasjonalt viktige kompetansefelt</u>	<u>51 400</u>	<u>6 860</u>		
Teknisk-naturvitenskapelige fag (44 540 til SIP i 2006)	51 400	6 860		
Sum	309 600	329 600		

forts. fra forrige side

	Revidert budsjett 2005	Budsjett 2006	Start	-	Slutt	Finansierende departement
Innovasjonstiltak						
<u>Sektor for brobygging</u>	<u>28 000</u>	<u>25 000</u>				
MOBI	15 000	14 000	2002	-	2009	KD,KRD
VS2010	12 200	11 000	2001	-	2010	KD,KRD
Strategiske utviklingsprosjekter	800					
<u>Sektor for kommersialisering av FoU-resultater</u>	<u>50 500</u>	<u>72 500</u>				
FORNY	50 000	72 000	2002	-	2010	KD,FKD,LMD,KRD
Strategiske utviklingsprosjekter	500	500				
<u>Andre forsknings- og innovasjonstiltak</u>	<u>16 500</u>	<u>22 500</u>				
Forskningsdokumentasjon o.l	1 400	1 400				-
Virksomhetsforankr. innovasjon i off. sekt. (VIOS)	1 100	800				KRD
Kunnskapsgrunnlaget for forsknings-innovasjonspol.		4 000				
EU Innovation Relay Center	2 000	2 000	1995	-	2008	
Næringslivets idéfond for FoU	4 000	4 000	2005	-		
Regional innovasjon (REGREP)	6 000	8 200	2004	-		FKD,LMD
Strategiske utviklingsprosjekter	500	100				
Arbeidslivsforskning	1 000	1 500	2002	-	2011	KD,AID
Nasjonale forskningsetiske komitéer	500	500				KD,FKD,LMD,MD
Sum	95 000	120 000				
Infrastruktur						
<u>Spesifiserte poster i St.prp. 1</u>	<u>94 000</u>	<u>96 000</u>				
Halden/annen nukleær virksomhet	69 000	70 000				
EU's strålevernprogram ³⁾	1 000	1 000				FKD,LMD,MD,HOD,UD
KILDRA Himdalen	5 000	4 000				
Teknologirådet	6 000	6 000				
SkatteFUNN	13 000	15 000				
<u>Internasjonale stimuleringsiltak/andre infrastrukturti</u>	<u>48 700</u>	<u>50 700</u>				
MoU-avtale Singapore	2 200	2 300				
COST	1 200	1 200				
Norges Tekniske Vitenskapsakademi	200	200				
Fransk-Norsk stiftelse	3 000	3 000				
Norsk deltagelse i EU-prog.	31 000	31 000				KD,OED,FKD,LMD,MD,SD
Teknologiavtale Norge-Japan	2 000	2 000				
Øvrig bilateralt samarbeid		4 000				
Bredbånd FoU-inst. Ny-Ålesund	2 300					SD
Informasjonstiltak	5 800	5 800				
Statistikk/fakta grunnlaget	1 000	1 200				
Sum	142 700	146 700				

En oppsummering av budsjett 2006 sammenlignet med revidert budsjett 2005 framgår av tabellen nedenfor.

Tabell 3-7 Bevilgninger over NHDs budsjett. Revidert budsjett 2005 og budsjett 2006. Fordelt på divisjoner og staber. 1000 kroner og prosentvis endring.

	Revidert budsjett 2005	Budsjett 2006	Endring 2005-2006	
			Kroner	Prosent
Vitenskapsdivisjonen	99 300	87 500	-11 800	-12 %
Satsingsdivisjonen	25 100	67 600	42 500	169 %
Innovasjonsdivisjonen	729 200	864 300	135 100	19 %
Administrasjon	5 800	5 800	0	0 %
Internasjonal enhet	34 200	38 200	4 000	12 %
Adm.dir.stab	2 400	2 600	200	
Sum	896 000	1 066 000	170 000	19 %

3.3 Olje- og energidepartementet

3.3.1 Inntekter

Olje- og energidepartementet (OED) bevilger 477,1 mill. kroner til Forskningsrådet over kap. 1830, post 50. Tilsagnsfullmakten på 33 mill. kroner videreføres for 2006. Dette innebærer en økning på 83,8 mill kroner (21 prosent) i forhold til revidert budsjett 2005. Over 80 prosent av økningen er knyttet til petroleumsforskning, resten til energiforskning.

Bevilgningen totalt fordeles med 291,1 mill. kroner til forskning til petroleumssektoren, og 175 mill. kroner til forskning i energi- og vassdragssektoren og 11 mill. kroner til Deltakelse i EU-prosjekter. OED viser også til at det i 2006 vil gå om lag 85 mill. kroner av avkastningen fra Forskningsfondet til OED-relevant forskning (ca. 8 mill. kroner til RENERGI, 63 mill. kroner til PETROMAKS og 14 mill. kroner til Center for Integrated Petroleum Research).

For å sikre en effektiv og god bruk av forskningsmidlene gir OED Forskningsrådet anledning til å omdisponere midler mellom virkemidler innenfor den enkelte sektor (som i tidligere år).

Tabell 3-8 Inntekter. Fordeling etter kapittel og post. Revidert budsjett 2005 og budsjett 2006. 1000 kroner og prosentvis endring.

	Revidert budsjett 2005	Budsjett 2006	Endring 2005-2006	
			Kroner	Prosent
Kap. 1830 , post: 50.1 Petroleumssektoren	222 300	291 100	68 800	31 %
Kap. 1830 , post: 50.2 Energi- og vassdragssektoren	160 000	175 000	15 000	9 %
Kap. 1830 , post: 50 Deltakelse i EU-prosjekter	11 000	11 000	0	0 %
Sum ¹⁾	393 300	477 100	83 800	21 %

1) Inkludert tilsagnsfullmakt på 33,0 mill. kroner hvert år.

3.3.2 Budsjettmessige føringer

Petroleumssektoren:

Totalt bevilger OED 291,1 mill. kroner til sektoren, fordelt på "PETROMAKS og DEMO 2000" med 252,1 mill. kroner og "Annen strategisk forskning" med 39 mill. kroner. Økningen på 68,8 mill kroner er i sin helhet knyttet til petroleumsforskning. I tillegg vises det til at den delen av fondsavkastning som går til petroleumsforskning økes med ca. 25 mill. kroner, dvs. en total økning i Forskningsrådets midler til sektoren på ca. 94 mill. kroner.

OED spesifiserer ikke hvordan totalsummen på 291,1 mill. kroner fordeles på hhv. PETROMAKS og Demo 2000. Under omtalen av PETROMAKS vises det til at et nytt samfunnsvitenskapelig program rettet mot utfordringene som myndighetene og petroleums-

næringen stilles overfor, vil bli vurdert i løpet av 2006. PETROPOL forutsettes derfor videreført i 2006 med vekt på utredning av mulige temaer/problemstillinger som kan inngå i et nytt program (den politiske utvikling og Russlands betydning for bl.a. nordområdene nevnes). Det kommenteres også at programmet PROOF "langtidsvirkninger av utslipp til sjø fra petroleumsvirksomheten" fra 2006 foreslås å inngå som eget delprogram i Havet og kysten. Det er satt av 39 mill. kroner til "Annen Strategisk forskning" som i hovedsak går til strategiske instituttprogram. Det går også 4 mill. kroner til Euromargins (avsluttes i 2006).

Energi- og vassdragssektoren

175 mill. kroner foreslås å gå til denne sektoren, fordelt på RENERGI og Miljøvennlig gasskraftteknologi med 154,3 mill. kroner og annen strategisk forskning med 20,7 mill. kroner. Veksten på 15 mill. kroner skal fordeles med henholdsvis 10 mill. kroner til RENERGI og 5 mill. kroner til CLIMIT. OED viser til at "Forskningsrådet skal i tett samarbeid med Enova, Gassnova og NVE bidra til en målrettet kompetanseoppbygging med sikte på å nå målene innenfor energisektoren på en mest mulig robust og kostnadseffektiv måte" og at det må være et tett samspill med Innovasjon Norge.

OED og SD la i august 2005 fram en strategi for satsing på hydrogen som energibærer. Dette er knyttet til utforming av en nasjonal plattform som skal koordinere dagens satsing på hydrogenområdet. Det vises til at Plattformen skal administreres gjennom et tett samarbeid mellom Forskningsrådet, Gassnova, Enova og Innovasjon Norge. Forskningsrådet skal ha sekretariatsfunksjonen.

Når det gjelder RENERGI kommenterer OED at programmet vil stå sentralt i myndighetenes strategi for videre satsing på hydrogen som energibærer, og at Forskningsrådet må koordinere hydrogenaktivitetene i programmet med øvrig FoU som er relevant i en hydrogensatsing.

Climit – Miljøvennlig gasskraftteknologi:

Det vises til at midlene til utvikling av miljøvennlig gasskraftteknologi i 2005 ble skilt ut fra RENERGI. Dette hadde sammenheng med etableringen av Gassnova og det tilhørende Climitprogrammet som ble etablert for å støtte utvikling og demonstrasjon av løsninger for gasskraft med CO₂-håndtering. Climit administreres av Gassnova og Norges forskningsråd i samarbeid og finansieres dels med Forskningsrådets midler til miljøvennlig gasskraftteknologi og dels med avkastning fra "Fondet for miljøvennlig gassteknologi". Dette fondet ble opprettet i 2004 med fondskapital på 2 mrd. kroner. Avkastningen av fondet er på ca. 92 mill. kroner i 2006 og disponeres av Gassnova (kap. 1831 i OEDs prp).

Climit vil ha en prosjektportefølje som særlig er rettet mot teknologiløsninger for fangst av CO₂. Det vises også til at Climit har en sentral plass i myndighetenes strategi for videre satsing på hydrogen som energibærer. OED påpeker at fremover vil arbeidet med å videreutvikle en nasjonal strategi som grunnlag for en oppdatert programplan stå sentralt.

Annen strategisk forskning:

Kategorien dekker grunnleggende energiforskning i strategiske programmer som gjennomføres utenfor RENERGI-programmet samt støtte til relevant internasjonal virksomhet. Det er satt av totalt 20,7 mill. kroner til disse aktivitetene. Av konkrete føringer er påpekes det at "Ordningen med en bevilgning til et strategisk universitetsprogram om energirett ved Norsk institutt for sjørett ved UiO videreføres på dagens nivå for en ny treårsperiode (2006-2008)." Dette innebærer i 2006 1,5 mill. kroner.

Deltakelse i EU-prosjekter:

Det er satt av 11 mill. kroner til deltagelse i EU-prosjekter (uten noe spesifikk omtale). Midlene går til samfinansiering av instituttens deltagelse i EUs rammeprogram.

3.3.3 Forslag til fordeling av rammer

OEDs føringer på budsjettpostene gir sammen med Forskningsrådets budsjettforslag fordelingen av budsjett 2006 mellom divisjoner og staver. Bevilgningene nyttes i samsvar med dette dokumentet.

En spesifisert oversikt over OEDs budsjett fordelt på sektor og virkemiddel gis i tabellen som følger

Tabell 3-9 Spesifisert oversikt over budsjett 2006 sammenlignet med revidert budsjett 2006. 1000 kroner.

	Revidert budsjett 2005	Budsjett 2006	Start	-	Slutt	Finansierende departement
Petroleumssektoren						
PETROMAKS	122 125	170 900	2004	-	2013	NHD, AID, Fond
PETROPOL	5 200	5 200	2001	-	2005	
Olje til sjø (PROOF)	6 000					
Havet og kysten		6 000	2006	-	2015	KD, FKD, MD
DEMO 2000	50 000	70 000	1999	-		
Strategiske UoH-progr. (jf grunnbev./strat.prog. n	6 800	6 900				
EUROMARGINS	4 000	4 000	2004	-	2007	
Sum	194 125	263 000				
Energi- og vassdragsektoren						
RENERGI	89 300	99 300	2004	-	2013	NHD,LMD,MD,SD,Fond
CLIMIT	50 000	55 000	2004	-		
Strategisk UoH-program (6 000 til SIP i 2006)	4 000	4 000				
Prosjektetableringsstøtte EU/EUREKA	3 800	3 700				NHD
Katalyse og organisk kjemi	5 500	5 500	1999	-	2006	KD
Norsk institutt for sjørett	1 500	1 500				KD
Sum	154 100	169 000				
Grunnbev. / strat. inst.prog. - Teknisk-industr. inst.						
Petroleumssektoren	28 175	28 100				
Energi-sektoren	5 900	6 000				
Sum	34 075	34 100				
Deltagelse i EU-prosjekter	11 000	11 000				
Totalt	393 300	477 100				

1) Omfordelt ift fordeling i St.prp. 1 for 2005

En oppsummering av budsjett 2006 sammenlignet med revidert budsjett 2005 framgår av tabellen under.

Tabell 3-10 Bevilgninger over OEDs budsjett. Revidert budsjett 2005 og budsjett 2006. Fordelt på divisjoner og staber. 1000 kroner og prosentvis endring.

	Revidert budsjett 2005	Budsjett 2006	Endring 2005-2006	
			Kroner	Prosent
Vitenskapsdivisjonen	11 000	11 000	0	0 %
Satsingsdivisjonen	222 625	281 400	58 775	26 %
Innovasjonsdivisjonen	148 675	173 700	25 025	17 %
Administrasjon	0	0	0	
Internasjonal enhet	11 000	11 000	0	0 %
Adm.dir.stab	0	0	0	
Totalt	393 300	477 100	83 800	21 %

3.4 Fiskeri- og kystdepartementet

FKDs strategiplan og St.meld. nr. 19 (2004-2005) Marin næringsutvikling – Den blå åker er er førende for Forskningsrådets prioriteringer i 2006.

3.4.1 Inntekter

Fiskeri- og kystdepartementet (FKD) bevilger for 2006 253 mill. kroner over kap. 1023, post 50 til Forskningsrådet. Dette tilsvarer en økning på 15 mill. kroner (6 prosent) fra 2005 til 2006. Jf. tabell under.

Tabell 3-11 Inntekter. Fordeling etter kapittel og post. Revidert budsjett 2005 og budsjett 2006. 1 000 kroner og prosentvis endring.

	Revidert budsjett 2005	Budsjett 2006	Endring 2005-2006	
			Kroner	Prosent
Kap. 1023 , post 50 Tilsk. Norges forskningsråd	238 000	253 000	15 000	6 %

3.4.2 Budsjettmessige føringer

FKDs midler til Forskningsrådet skal i 2006 bidra til:

- Å utvikle kunnskap, teknologi og metoder som kan danne grunnlag for en bærekraftig utnyttelse av de biologiske ressursene i havet og en lønnsom næringsvirksomhet med basis i disse ressursene
- At den ressurs- og miljørettede forskningen sikrer et best mulig kunnskapsgrunnlag for bærekraftig forvaltning av norske marine ressurser og sjøområder
- At havbruksforskningen styrker eksisterende næringsvirksomhet, åpner nye muligheter for næringsutvikling og sikrer en bærekraftig forvaltning
- At den markeds- og industrirettede forskningen styrker lønnsomheten og konkurranseevnen gjennom markedsorientert omstilling og industriell utvikling
- At forskning og utvikling innenfor havner og infrastruktur for sjøtransport medvirker til et bedre beslutningsgrunnlag for tiltak i sektoren og bidrar til utviklingen av teknologi, organisering og rammebetingelser.

For 2006 prioriteres det særskilt:

- at hoveddelen av forskningen rettet mot fiskeri- og havbrukssektoren vil være organisert i fire programmer: Areal- og naturbasert næringsutvikling (AREAL), HAVBRUK – en næring i vekst, Havet og kysten og Matprogrammet: Norsk mat fra sjø og land (MATNORGE).
- at både den grunnleggende, strategiske og den brukerstyrte forskningen blir godt ivaretatt.
- 3,5 mill. kroner til ordningen med delfinansiering av egenandelen ved EU-prosjekt i EUs rammeprogram blir videreført.

- at regjeringens strategi for forskningssamarbeid med Nord-Amerika blir fulgt opp.
- at satsingen på FORNY styrkes slik at flere forskningsprosjekter i marin sektor skal kommersialiseres og derved fremme etablering av nytt kunnskapsdrevet næringsliv.

3.4.3 Fordeling av budsjett

FKDs føringer på budsjettposten gir sammen med Forskningsrådets budsjettforslag fordeling av budsjett 2006 mellom divisjoner og staber.

Tabellen under gir en spesifisert oversikt over budsjett 2005 fordelt på aktiviteter.

Tabell 3-12 Spesifisert oversikt over budsjett 2006 sammenlignet med revidert budsjett 2005.
1000 kroner.

	Revidert budsjett 2005	Budsjett 2006	Start	Slutt	Finansierende departement
<u>Programmer og innovasjonstiltak</u>					
Store programmer					
NORKLIMA	1 000	1 500	2004	- 2013	KD,LMD,MD,SD,Fond
HA VBRUK - prod. av akvatiske org.	55 505		2000	- 2005	LMD,Fond
HA VBRUK - en næring i vekst		72 200	2006	- 2015	LMD,Fond
Sum	56 505	73 700			
Andre programmer og satsinger					
Bioteknologi (<i>BIOT2000</i>)	9 700		2000	- 2005	NHD,LMD,Fond
Næringsmidler (<i>MAT</i>)	15 600		2000	- 2005	NHD,LMD
Fiskeriteknologi (<i>FISKTEK</i>)	12 500		2000	- 2005	
Forurensning	2 500		2000	- 2006	NHD,LMD,MD
Marine ressurser, miljø og forvaltning	26 900		2000	- 2005	UFD,MD
Marked og samfunn (<i>MARKSAM</i>)	17 800		2000	- 2005	LMD,Fond
Areal- og naturbasert næringsutvikling (<i>AREAL</i>)		9 000	2006	- 2011	KD,LMD
Havet og kysten		39 400	2006	- 2015	KD,OED,MD
Norsk mat fra sjø og land (<i>MATPROG</i>)		24 890	2006	- 2011	KD,NHD,LMD,Fond
Biologisk mangfold	1 500	1 500	1998	- 2007	KD,LMD,MD,UD
Etikk, samfunn og bioteknologi		1 000	2002	- 2006	KD,NHD
Maritim virksomhet og offsh. oper. (<i>MAROFF</i>)	1 000	2 500	2002	- 2009	NHD
Risiko og sikkerhet i transportsektoren	1 000	1 000	2002	- 2007	NHD,SD
Tjenesteyting, handel og logistikk (<i>PULS</i>)	1 000	1 000	2002	- 2009	NHD,SD
Sum	89 500	80 290			
Innovasjonstiltak/Kommersialisering					
FORNY		5 000	2002	- 2009	KD,NHD,KRD
Sum	0	5 000			
Sum programmer, andre satsinger, innov.tiltak	146 005	158 990			
Frittstående prosjekter					
EU GRP Strålevern	1 000	1 000			NHD,LMD,MD,HOD,UD
Sum	1 000	1 000			
Infrastruktur					
Grunnbevilgninger	29 900	30 900			
Strategiske universitetsprogrammer, Sars	500	500			
Strategiske programmer - SIP	49 780	46 500			
Sum	80 180	77 900			
Diverse FoU-relaterte aktiviteter					
Informasjon, formidling, publisering	300	300			
Informasjon, formidling, publisering	1 520	1 520			
Planlegging, utredning, evaluering	770	500			
Planlegging, utredning, evaluering	400	400			
Regionale representanter (REGREP)	300	300			NHD,LMD
Stimuleringstiltak og nettverksbygging	1 190	1 190			
Stim.tiltak og nettv.bygging / intern.samarb.	1 125	1 500			
Forskningssamarbeid med Nord-Amerika		4 000			
Nasjonal støtte til EU-prosjekter	3 500	3 500			KD,NHD,OED,LMD,MD,SD
De nasj. forskningsetiske komiteer	400	400			KD,NHD,LMD,MD
Sum	9 505	13 610			
Disposisjonsfond	1 310	1 500			
Totalt	238 000	253 000			

En oppsummering av budsjett 2006 sammenlignet med revidert budsjett 2005 framgår av tabellen nedenfor.

Tabell 3-13 Fordeling på divisjoner. Revidert budsjett 2005 og budsjett 2006. 1000 kroner og prosentvis endring

	Revidert budsjett 2005	Budsjett 2006	Endring 2005-2006	
			Kroner	Prosent
Vitenskapsdivisjonen	900	900	0	0 %
Satsingsdivisjonen	90 595	118 790	28 195	31 %
Innovasjonsdivisjonen	141 085	123 890	-17 195	-12 %
Administrasjon	1 520	1 520	0	0 %
Internasjonal enhet	3 500	7 500	4 000	114 %
Adm.dir.stab	400	400	0	
Totalt	238 000	253 000	15 000	6 %

3.4.4 Øvrige midler over departementets budsjett

I tillegg til de midler som er omtalt ovenfor bevilger FKD spesielle midler til Forskningsrådet over kap. 1023.

Tabell 3-14 Spesielle midler. Fordelt på kapittel og post og/eller navn på program/satsing. Revidert budsjett 2005 og budsjett 2006. 1000 kroner og prosentvis endring.

	Revidert budsjett 2005	Budsjett 2006	Endring 2005- 2006
Kap. 1023 ,post 71 Tilskudd M ABIT-programmet	5 000	5 000	0 %
Totalt	5 000	5 000	0 %

3.5 Landbruks- og matdepartementet

3.5.1 Inntekter

Landbruks- og matdepartementet (LMD) bevilger 150,3 mill. kroner for 2006 til Forskningsrådet over kap. 1137, post 50 (St.prp. nr. 1 (2005-2006)), dvs. en økning på 13,5 mill. kroner i forhold til revidert budsjett 2005. Videre bevilges det 174,1 mill. kroner over kap. 1137, post 51 Basisbevilgninger til forskningsinstitutter. Dette tilsvarer en økning på 16,6 mill. kroner fra 2005 til 2006. Deler av veksten over post 50 (1,8 mill. kroner) og post 51 (7,7 mill. kroner) er øremerket kompensasjon for husleieutgifter for BIOFORSK.

Tabell 3-15 Inntekter. Fordeling etter kapittel og post. Revidert budsjett 2005 og budsjett 2006. 1000 kroner og prosentvis endring.

	Revidert budsjett 2005	Budsjett 2006	Endring 2005-2006	
			Kroner	Prosent
Kap. 1137 , post 50 Tilsk. Norges forskningsråd	136 812	150 266	13 454	10 %
Kap. 1137 , post 51 Basisbev. til forskningsinst.	157 592	174 145	16 553	11 %
Sum	294 404	324 411	30 007	10 %

3.5.2 Budsjettmessige føringer

LMDs sektoransvar for forskning omfatter hele produksjonskjeden fra jord og fjord til bord hvor den store tjenesteproduserende sektoren også er inkludert. Landbruk Pluss innebærer en landbruks- og matpolitikk med økt fokus på mangfold og nyskaping med utgangspunkt i bygda og de enkelte gårdsbruk. Dette fører til at det blir viktig å styrke kunnskapskjeden mellom forskning, utvikling, nyskaping og kommersialisering.

I 2006 prioriterer LMD:

- De tre nye forskningsprogrammene: Matprogrammet: Norsk mat fra sjø og land (MATNORGE), Areal- og naturbasert næringsutvikling (AREAL) og Fellessatsingen Tre (TRE).
- En vekst på 3 mill. kroner til å styrke satsingen på forsknings- og teknologisamarbeid med Nord-Amerika på områdene mattrygghet, bioenergi og biobaserte produkter.
- 5 mill. kroner til arbeidet med kommersialisering av forsknings- og utviklingskompetanse innenfor FORNY-programmet. Dette er allerede lagt inn i Forskningsrådets 0-vekstforslag.
- De store programmene FUGE, NORKLIMA og RENERGI.
- Videreføring av ordningen med delfinansiering av egenandel til instituttene ved prosjekttildeling fra EU.
- Nordisk forskningssamarbeid vil bli prioritert med særlig vekt på næringsmiddelforskning og skogforskning.

LMDs basisbevilgning til forskningsinstitutter (kap. 1137, post 51)

Bevilgningen som kanaliseres gjennom Forskningsrådet er lagt inn med en vekst på 16,6 mill. kroner. Dette gir en vekst på 11 prosent i forhold til 2005. Midlene er fordelt på tre underposter til hhv. grunnbevilgninger, strategiske institutt programmer og investeringsstøtte. Det er i hovedsak grunnbevilgningene til forskningsinstituttene som er økt. 7,7 mill. kroner av veksten er knyttet til kompensasjon for husleieutgifter for BIOFORSK.

3.5.3 Fordeling av budsjett

LMDs føringer på fagfeltene gir sammen med Forskningsrådets budsjettforslag fordeling av budsjett 2006 mellom divisjoner og staber.

I tabellen nedenfor gis en spesifisert oversikt over budsjett 2006 fordelt på virkemidler.

Tabell 3-16 Spesifisert oversikt over budsjett 2006 sammenlignet med revidert budsjett 2005.
1000 kroner.

	Revidert budsjett 2005	Budsjett 2006	Start	-	Slutt	Finansierende departement
Brukerstyrte innovasjonsprogrammer						
Areal- og naturbasert næringsutvikling (<i>AREAL</i>)		29 500	2006	-	2011	KD,FKD
Norsk mat fra sjø og land (<i>MATPROG</i>)		73 062	2006	-	2011	KD,NHD,FKD,Fond
Treprodukter - fra marked til skogbruk (<i>TRE</i>)		17 000	2006	-	2011	KD,NHD
Sum	0	119 562				
Grunnforskningsprogrammer						
Etikk, samfunn og bioteknologi		1 000	2002	-	2006	KD,NHD,FKD
Biologisk mangfold	950	950	1999	-	2007	KD,FKD,MD,UD
Sum	950	1 950				
Handlingsrettede programmer						
Bioteknologi	13 000		2000	-	2005	NHD,FKD,Fond
Jord, planter og husdyr (<i>inkl. JORDMAT</i>)	32 700		2000	-	2005	
Marked og samfunn (<i>inkl. levekår, tjen.yt.</i>)	17 300		2000	-	2005	FKD,Fond
Næringsmidler	9 700		2000	-	2005	NHD,FKD
Skog - ressurser og verdiskaping	11 300		2000	-	2005	
Forurensning (<i>videreføring</i>)	3 700	3 700	2000	-	2006	NHD,MD
Landskap i endring	4 000	4 000	2000	-	2007	MD,UD
Rammebet. for bærekraft.utv.	500	500	2000	-	2010	KD,LMD,MD,FIN
Sum	92 200	8 200				
Store programmer						
FUGE		1 000	2002	-	2011	KD,NHD,FOND
HAVBRUK - prod. av akvatiske organismer	2 500		2004	-	2005	
HAVBRUK - en næring i vekst		2 000	2006	-	2015	FKD,FOND
NORKLIMA - klimaendr. og virkn. for Norge	2 500	3 000	2004	-	2013	KD,FKD,MD,FOND,SD
RENERGI - fremtidens rene energisystem	1 000	2 500	2004	-	2013	NHD,OED,MD,FOND,SD
Sum	6 000	8 500				
Innovasjonstiltak/Kommersialisering						
Forny		5 000				KD,NHD,KRD
Sum	0	5 000				
Frittstående prosjekter						
EU5 Strålevernprogram	1 000	1 000				NHD,FKD,MD,HOD,UD
Sum	1 000	1 000				
Infrastruktur						
Grunnbevilgninger	92 200	101 400				
Strategiske programmer	85 754	51 421				
Andre infrastrukturtiltak	2 000	2 000				
Husleiekompensasjon Bioforsk		9 528				
Sum	179 954	164 349				
Diverse FoU-relaterte aktiviteter						
Informasjon, formidling, publisering	900	900				
Informasjon, formidling, publisering	200	200				
Planlegging, utredning, evaluering	150	150				
Planlegging, utredning, evaluering	500	250				
Regionale representanter (REGREP)	300	300				
Stim.tiltak og nettv.byg. (<i>inkl. internasj. smb.</i>)	2 776	1 250				
Internasj. samarbeid - bilateralt o.a. (<i>inkl. Nord-Am.</i>)	4 500	7 500				
Nasjonal støtte til EU-prosjekter	3 500	3 500				KD,NHD,OED,FKD,MD,SD
De nasj. forskningsetiske komiteer og SCRES	300	300				KD,NHD,FKD,MD
Sum	13 126	14 350				
Disposisjonsfond						
	1 174	1 500				
Totalt	294 404	324 411				

Nedenfor gis en oppsummering av budsjett 2006 sammenlignet med revidert budsjett 2005.

Tabell 3-17 Fordeling på divisjoner. Revidert budsjett 2005 og budsjett 2006. 1000 kroner og prosentvis endring

	Revidert budsjett 2005	Budsjett 2006	Endring 2005-2006	
			Kroner	Prosent
Faglig bevilgning				
Vitenskapsdivisjonen	300	300	0	0 %
Satsingsdivisjonen	16 150	19 650	3 500	22 %
Innovasjonsdivisjonen	111 312	118 266	6 954	6 %
Administrasjon	900	900	0	0 %
Internasjonal enhet	8 000	11 000	3 000	38 %
Adm.dir.stab	150	150	0	
Sum FoU	136 812	150 266	13 454	10 %
Instituttbevilgning			0	
Innovasjonsdivisjonen	157 592	174 145	16 553	11 %
Totalt	294 404	324 411	30 007	10 %

3.5.4 Øvrige midler over departementets budsjett

I tillegg til de generelle midlene som er omtalt ovenfor bevilger departementet midler til spesielle formål.

Tabell 3-18 Spesielle midler. Fordelt etter kapittel og post og/eller navn på program/satsing. Revidert budsjett 2005 og budsjett 2006. 1000 kroner og prosentvis endring.

	Revidert budsjett 2005	Budsjett 2006	Endring 2005-
			2006
Kap. 1150 ,post 77 Jordbruksavtalen	5 000	5 000	0 %
Kap. 1150 ,post 77 Jordbruksavtalen	28 973	30 718	6 %
Totalt	33 973	35 718	5 %

3.6 Miljøverndepartementet

3.6.1 Inntekter

Miljøverndepartementet (MD) bevilger for 2006 125,3 mill. kroner over kap. 1410, post 51 til Forskningsrådet. Dette tilsvarer en vekst på 8,5 mill. kroner (7 prosent) sammenlignet med revidert budsjett 2005. Over kap. 1410, post 50 Basisbevilgninger til miljøinstituttene, er det bevilget 102,1 mill. kroner. Dette er en vekst på 10 mill. kroner (11 prosent) sammenlignet med 2005. 3,5 mill. kroner av bevilgningen er øremerket ordningen med delfinansiering av egenandelen i EU-prosjekter. Samlet er det en vekst i MDs bevilgninger til Forskningsrådet på 18,5 mill. kroner, eller 9 prosent.

Tabell 3-19 Inntekter. Fordeling etter kapittel og post. Revidert budsjett 2005 og budsjett 2006. 1000 kroner og prosentvis endring.

	Revidert budsjett 2005	Budsjett 2006	Endring 2005-2006	
			Kroner	Prosent
Kap. 1410 , post 51 Forskningsprogrammer	116 818	125 318	8 500	7 %
Kap. 1410 , post 50 Basisbev. til miljøinstituttene	92 086	102 086	10 000	11 %
Sum	208 904	227 404	18 500	9 %

3.6.2 Budsjettmessige føringer

Bevilgningen fra Miljøverndepartementet skal brukes til å styrke forskning på klima, bio-mangfold, kulturminne, helse- og miljøfarlige kjemikalier og Barentshavet. 2 mill. kroner av

bevilgningen er øremerket Det internasjonale polaråret (IPY). IPY (2007-2008) er en stor internasjonal satsing innenfor polarforskning, og regjeringen foreslår en total bevilgning til IPY på 5 mill. kroner, der de øvrige midlene finansieres fra Kunnskapsdepartementet og Justisdepartementet. Midlene skal brukes på et norsk sekretariat og til nødvendige investeringer før selve forskningen er på plass.

Veksten i posten Basisbevilgninger til miljøinstituttene skal bidra til å styrke den langsiktige kompetanseoppbyggingen innenfor sektoren.

3.6.3 Forslag til fordeling av rammer

MDs føringer på budsjettposten gir sammen med Forskningsrådets budsjettforslag fordeling av budsjett 2006 mellom divisjoner og staber.

Nedenfor gis en spesifisert oversikt over bevilgningene fordelt på MDs resultatområder.

Tabell 3-20 Spesifisert oversikt over budsjett 2006 sammenlignet med revidert budsjett 2005.

Faglig bevilgning	Revidert budsjett 2005	Budsjett 2006	Start	Slutt	Finansierende departement 2006
Bærekraftig bruk og vern av biologisk mangfold					
Biologisk mangfold	9 950	11 450	1998	- 2007	KD,FKD,LMD,UD
NORKLIMA	2 200	1 700	2004	- 2013	KD,FOND,LMD,FKD,SD
Marine ressurser, miljø og forvaltning	1 500		2000	- 2005	FKD, KD
Havet og kysten		1 800	2006	- 2015	KD,OED,FKD
Landskap i endring	3 450	3 450	2000	- 2007	LMD, Jord.avt, UD
Villaks	7 200	7 200	2001	- 2010	
Sum	24 300	25 600			
Friluftsliv					
Landskap i endring	1 000	1 000	2000	- 2007	LMD, Jord.avt, UD
Sum	1 000	1 000			
Kulturminner og kulturmiljøer					
Landskap i endring	5 350	6 850	2000	- 2007	LMD, Jord.avt, UD
Sum	5 350	6 850			
Overgjødsling og oljeforurensning					
Marine ressurser, miljø og forvaltning	2 900		2000	- 2005	FKD, UFD
Oljeforurensning (PROOF)	2 000		2002	- 2008	OED
Forurensning	3 500	1 000	2006	- 2010	NHD,LMD
Havet og kysten		8 900	2006	- 2015	KD,OED,FKD
Sum	8 400	9 900			
Helse- og miljøfarlige kjemikalier					
Miljø og helse	1 900		2001	- 2005	KD,HOD,SD
Gener, miljø og helse		1 900	2006	- 2010	KD,HOD,SD
Havet og kysten		4 200	2006	- 2015	KD,OED,FKD
Forurensning	7 900	3 900	2006	- 2010	NHD,LMD
Sum	9 800	10 000			
Avfall og gjenvinning					
Forurensning	1 000	1 000	2006	- 2010	NHD,LMD
Klimaendringer, luftforurensning og støy					
NORKLIMA	32 900	34 900	2004	- 2013	KD,FOND,LMD,FKD,SD
Forurensning	4 600	2 600	2006	- 2010	NHD,LMD
Gener, miljø og helse		2 000	2006	- 2010	KD,HOD,SD
RENERGI	8 350	8 350	2004	- 2013	KD,OED,NHD,FOND,SD
Rammebetingelser for bærekraft.utv:	500	500	2000	- 2010	KD, LMD,FIN
Sum	46 350	48 350			
Internasjonalt miljøvernssamarbeid					
Polarforskning	1 200	3 200			KD,JD
NORKLIMA	3 000	3 000	2004	- 2013	KD,FOND,LMD,FKD,SD
Havet og kysten		500	2006	- 2015	KD,OED,FKD
Marine ressurser, miljø og forvaltning	500		2000	- 2005	FID, KD
Sum	4 700	6 700			
Regional planlegging					
Demokrati, styring og regionalitet	4 950	4 950	2005	- 2014	KRD, SD
Sum	4 950	4 950	2005	- 2014	
Områdeovergrepene virkemidler					
Rammebetingelser for bærekraft.utv:	5 900	5 900	2000	- 2010	KD, LMD,FIN
Kontingenter	1 000	1 000			
Informasjon/ formidling/ publisering	1 268	1 268			
Planlegging/ utredning/ evaluering	1 800	1 800			
Stimuleringstiltak og nettverksbygging	1 000	1 000			
Sum	10 968	10 968	2000	- 2010	
Totalt	116 818	125 318			

forts. fra forrige side

	Revidert budsjett 2005	Budsjett 2006	Start - Slutt	Finansierende departement
Instituttbevilgning				
Grunnbevilgning	53 500	55 000		
Strategiske satsinger	32 086	43 586		
Brukerstøtte til EU-prosjekter	3 000			
EU-samfinansieringsprosjekter	3 500	3 500		
Sum	92 086	102 086		

En oppsummering av budsjett 2006 sammenlignet med revidert budsjett 2005 gis nedenfor.

Tabell 3-21 Fordeling på divisjoner. Revidert budsjett 2005 og budsjett 2006. 1000 kroner og prosentvis endring

	Revidert budsjett 2005	Budsjett 2006	Endring 2005-2006	
			Kroner	Prosent
Faglig bevilgning				
Vitenskapsdivisjonen	1 900	3 900	2 000	105 %
Satsingsdivisjonen	114 038	120 538	6 500	6 %
Innovasjonsdivisjonen	0	0	0	
Internasjonal enhet	580	580	0	0 %
Adm.dir.stab	300	300	0	
Sum FoU	116 818	125 318	8 500	7 %
Instituttbevilgning			0	
Miljøinstituttene	88 586	98 586	10 000	11 %
Internasjonal enhet	3 500	3 500	0	0 %
Totalt	208 904	227 404	18 500	9 %

3.6.4 Øvrige midler over departementets budsjett

Departementet bevilger i tillegg midler som er øremerket spesielle tiltak. I tabellen nedfor gis en oversikt over MDs spesielle midler.

Tabell 3-22 Spesielle midler. Fordelt etter kapittel/post og eller/avn på program/satsing. Revidert budsjett 2005 og budsjett 2006. 1000 kroner og prosentvis endring.

	Revidert budsjett 2005	Budsjett 2006	Endring 2005- 2006
Kap. 1410 ,post 53 Internasjonalt samarbeid om miljøforskning	5 000	5 000	0 %
Kap. 1400 ,post 72 Evaluering	500		
Kap. 1400 ,post 76 EU 6 RP Strålevern	1 000	1 000	0 %
Totalt	6 500	6 000	-8 %

3.7 Fondet for forskning og nyskaping

Fondskapitalen økes med 14 mrd. kroner i 2006. Fondskapitalen vil da være på 50 mrd. kroner. Fondet skal sikre langsiktige og stabile forskningsbevilgninger og skal medvirke til å oppfylle de overordnede forskningspolitiske målene. Fondet har de siste årene vært viktig for å styrke bevilgningene til forskning. Framfor alt har midlene gått til satsinger som bedrer kvaliteten i norsk forskning. St.meld. nr.20 (2004-2005) Vilje til forskning åpner for at fondet i større grad enn tidligere skal kunne benyttes til næringsrelevant forskning.

Avkastningen av Fondet for forskning og nyskaping over kap.286 post 50 er i 2006 for Forskningsrådet på 707,8 mill. kroner. Dette er en økning på 73 mill. kroner i forhold til

saldert budsjett 2005. Av en total fondsavkastning vil 401,7 mill. kroner gå til direkte forskningsbevilgning til universiteter og høyskoler, 707,8 mill. kroner til Forskningsrådet. Forskningsrådet har i 2006 fått 64 % av fondet.

I 2006 skal

- 23 mill. kroner av veksten benyttes til langsiktig, grunnleggende forskning rettet mot petroleumssektoren. Totalt er dermed 51 mill. kroner av avkastningen øremerket PETROMAKS
- 50 mill. kroner av veksten benyttes til en ordning med gaveforsterkning ved større private donasjoner til grunnforskning. Ordningen innebærer at staten yter 25 prosent av gavebeløpet ved donasjoner til Norges forskningsråd, Det norske vitenskapsråd i Oslo, universitetene eller til høyskoler med rett til å dele ut doktorgrad.
- Ledige midler benyttes til å forsterke YFF-ordningen.

Tabell 3-23 Inntekter. Fordeling etter kapittel og post. Revidert budsjett 2005 og budsjett 2006. 1 000 kroner og prosentvis endring.

					Revidert budsjett 2005	Budsjett 2006	Endring 2005-2006	
							Kroner	Prosent
Kap.	286	, post	50	Fondet for forskning og nyskaping	640 999	707 760	66 761	10 %

3.7.1 Fordeling av fondsmidlene

Nedenfor gis en spesifisert oversikt over bevilgningene fordelt på ulike programmer og aktiviteter.

Tabell 3-24 Spesifisert oversikt over budsjett 2006 sammenlignet med revidert budsjett 2005 samt vedtatte bevilgninger for kommende år. 1000 kroner.

	Revidert budsjett 2005	Budsjett 2006	Bevilget kommende år
Grunnforskningssatsinger			
Vitenskapelig utstyr	25 000		
SFF	161 000	161 000	1 361 100
Globalisering			
EMBL-senter: Sars	6 400	6 400	38 400
Storforsk	61 000	61 000	123 356
YFF		11 010	33 000
Gaveforsterkning til grunnforskning		50 000	300 000
Grunnl sykdomsmekanismer	26 700	26 700	
Internasjonalisering - BILAT	3 978		
Internasjonalisering - EUI	2 700		
	286 778	316 110	1 855 856
Næringsrettet forskning og innovasjon			
Kompetansefelt for næringsutvikling	37 600	37 600	
Bioprospektering	16 400	16 400	
SFI		20 000	380 000
Instituttsektoren	6 010		
	60 010	74 000	380 000
Programmer og tematiske satsinger			
FUGE (store programmer)	120 000	120 000	548 300
NANOMAT (store programmer)	29 850	29 850	40 000
NORKLIMA (store programmer)	41 000	41 000	123 000
RENERGI (store programmer)	10 000	8 000	7 000
PETROMAKS (store programmer)	38 000	63 000	337 400
HA VBRUK (store programmer) (marin)	18 400	20 400	31 300
VERDIKT (store programmer)	15 000	13 000	7 000
Språkvitenskap og teknologi	16 000	16 000	
Fornyelse off/helse-sektor	21 400	21 400	
Tematiske satsinger gamle FM			
	309 650	332 650	1 094 000
Frihetsgrad m.m.			
Tekniske justeringer ¹⁾	-15 000	-15 000	
Antatt frihetsgrad			
Administrasjon	-439		
	-15 439	-15 000	
Totalt	640 999	707 760	

1) Tekniske justeringer henger sammen med overførte midler til SFF på grunn av sen start første år.

En oppsummering av budsjett 2006 sammenlignet med revidert budsjett 2005 per divisjon gis nedenfor.

Tabell 3-25 Fordeling på divisjoner. Revidert budsjett 2005 og budsjett 2006. 1000 kroner og prosentvis endring

	Revidert budsjett 2005	Budsjett 2006	Endring 2005-2006	
			Kroner	Prosent
Vitenskapsdivisjonen	299 461	283 210	-16 251	-5 %
Satsingsdivisjonen	272 250	295 250	23 000	8 %
Innovasjonsdivisjonen	65 310	79 300	13 990	21 %
Administrasjon	0	50 000	50 000	
Internasjonal enhet	3 978	0	-3 978	-100 %
Adm.dir.stab	0	0	0	
Totalt	640 999	707 760	66 761	10 %

Midlene til gaveforsterkningsordningen legges til Administrasjonsdivisjonen da dette er en ren administrativ ordning. Nedgangen i bevilgningen til Vitenskap henger sammen med en engangsbevilgning til vitenskapelig utstyr i 2005, mens veksten i bevilgningene til Innovasjonsdivisjonen følger av at SFI-ordningen starter opp i 2006. Nedgangen i bevilgningen til Internasjonal enhet henger sammen med at den økte avkastningen i 2005 ga en engangsbevilgning som var øremerket bilateralt samarbeid.

3.8 Arbeids- og inkluderingsdepartementet

I forbindelse med endringer i departementsstrukturen som følge av ny regjering, ble Innvandringsavdelingen, Integrerings- og mangfoldsavdelingen og Same- og minoritetspolitisk avdeling i Kommunal- og regionaldepartementet overført til Arbeids- og inkluderingsdepartementet. Det innebærer at AID fra 2006 vil få ansvaret for FoU-satsinger som tidligere sorterte under KRD, jf. tabellen nedenfor.

Tabell 3-26 Bevilgninger fra AID fordelt etter kapittel og post og/eller navn på program/satsing. Revidert budsjett 2005 og budsjett 2006. 1000 kroner og prosentvis endring.

		Revidert budsjett 2005	Budsjett 2006	Endring 2005- 2006
Forskningsprogrammer				
Kap. 620 ,post 50	Program for samisk kultur ¹⁾	<3 500>	2 500	
Kap. 620 ,post 50	Program for romanikultur ¹⁾	<1 800>	1 200	
Kap. 620 ,post 50	Innvandring og migrasjonsforskning (IMER) ¹⁾	<4 000>	7 000	
Kap. 620 ,post 50	Arbeid og helse	6 000		-100 %
Kap. 620 ,post 50	Helse og samfunn	4 000		-100 %
Kap. 620 ,post 50	Velferd	30 900	31 900	3 %
Kap. 620 ,post 50	Arbeidsliv	17 000	17 500	3 %
Kap. 620 ,post 50	IT-Funk	5 000	5 200	4 %
Kap. 620 ,post 50	Helse, miljø og sikkerhet i petroleumssektoren	15 000	15 000	0 %
Sum forskningsprogrammer		77 900	80 300	3 %
Basisbevilgninger				
Kap. 620 ,post 50	Arbeidsforskningsintitutet AS	7 300	7 500	3 %
Kap. 620 ,post 50	SINTEF, Teknologiledelse	3 200	3 300	3 %
Sum basisbevilgninger		10 500	10 800	3 %
Totalt		88 400	91 100	3 %

1) Flyttet fra KRD til AID fra og med 2006.

Programmene Arbeid og helse og Helse og samfunn ble avsluttet i 2005.

Det er kun små endringer i bevilgningene fra AID fra 2005 til 2006. Korrigert for flytting av ansvarforhold og de avsluttede programmene vil veksten være på 2 mill. kroner.

3.9 Barne- og likestillingsdepartementet

Nedgangen i bevilgningene fra BLD henger sammen med at ansvaret for barnehageforskning er flyttet til KD fra og med 2006.

Tabell 3-27 Bevilgninger fra BLD fordelt etter kapittel og post og/eller navn på program/satsing. Revidert budsjett 2005 og budsjett 2006. 1000 kroner og prosentvis endring.

			Revidert budsjett 2005	Budsjett 2006
Kap. 846 , post 50	Familieforskning (Velferdsprogrammet) ¹⁾		5 500	2 500
Kap. 846 , post 50	Kjønnforskning		4 000	4 000
Kap. 854 , post 50	Barnevernsforskning m.m (Velferdsprogrammet)		4 500	4 500
Kap. 856 , post 21	Barnehageforskning (Velferdsprogrammet) ¹⁾		750	<3 750>
Kap. 857 , post 50	Barne og ungdomsforskning (Velferdsprogrammet)		4 300	4 300
Kap.	Evaluering/Planlegging		1 000	
Kap.	European Center i Wien (kontingent)		150	150
Totalt			20 200	15 450

1) Kap. 846, post 50 er redusert med 3 mill kroner som er knyttet til barnehageforskning som KD har ansvaret for fra og med 2006.

3.10 Finansdepartementet

Det er ingen endringer i bevilgningene fra Finansdepartementet. Veksten i midler til Skatteøkonomisk forskning er ikke reell fordi det kom en ekstrabevilgning på 2 mill. kr. sent i 2005 og det innebærer i praksis en 0-vekst i programmet fra 2005 til 2006.

Tabell 3-28 Bevilgninger fra FIN fordelt etter kapittel og post og/eller navn på program/satsing. Revidert budsjett 2005 og budsjett 2006. 1000 kroner og prosentvis endring.

			Revidert budsjett 2005	Budsjett 2006	Endring 2005- 2006
Kap. 1600 , post 21	Skatteøkonomisk forskning ¹⁾		3 000	5 000	67 %
Kap. 1600 , post 21	Forskning på økonomisk vekst		300		-100 %
Kap. 1600 , post 21	KUNI-programmet		500	500	0 %
Kap. 1600 , post 21	Helsetjenester og helseøkonomi		2 000	2 000	0 %
Kap. 1600 , post 21	RAMBU		200	200	0 %
Kap. 1600 , post 21	Bedriftenes samfunnsansvar/Økonomisk kriminalitet		500	500	0 %
Totalt			6 500	8 200	26 %

1) Det har i tillegg kommet en ekstrabevilgning på 2 mill. kroner i 2005.

3.11 Helse- og omsorgsdepartementet

HOD øker sin bevilgning til Forskningsrådet med 15 prosent fra 2005-2006. Halvparten av veksten er knyttet til rusmiddelforskning som starter opp i 2006. I tillegg startes det opp en ny satsing innenfor klinisk forskning knyttet til muskel- og skjelettlidelser.

Tabell 3-29 Bevilgninger fra HOD fordelt etter kapittel og post og/eller navn på program/satsing. Revidert budsjett 2005 og budsjett 2006. 1000 kroner og prosentvis endring.

		Revidert budsjett 2005	Budsjett 2006	Endring 2005- 2006
Kap. 701 , post 50	Helse- og omsorgstjenester	12 541	17 841	42 %
Kap. 701 , post 50	Folkehelse	16 600	18 600	12 %
Kap. 701 , post 50	Legemiddelforskning	2 000	<2 000>	
Kap. 701 , post 50	Psyisk helse, inkl. ADHD	27 525	27 525	0 %
Kap. 743 , post 70	Psyisk helse, beskytt.fakt, mestring ¹⁾	<2 500>	5 000	
Kap. 701 , post 50	Klinisk forskning	12 600	13 250	5 %
Kap. 728 , post 21	Klinisk forskning, muskel- og skjelettlid.		4 000	
Kap. 701 , post 50	Miljø, gener og helse, inkl. støy	13 385	15 135	13 %
Kap. 701 , post 50	EUs Strålevernprogram	1 000	1 000	0 %
Kap. 701 , post 50	Global helse	3 000	4 000	33 %
Kap. 701 , post 50	IKT i medisin og helsetjeneste	1 400		-100 %
Kap. 701 , post 50	Arbeid og helse	1 750		-100 %
Kap. 701 , post 50	Velferdsprogrammet	2 400		-100 %
Kap. 701 , post 50	Rusmiddelforskning		11 500	
Kap. 701 , post 50	Stamceller	9 000	9 000	0 %
Kap. 701 , post 50	Kreftforskning	20 375	20 375	0 %
Kap. 701 , post 50	Aldersforskning	10 000	10 000	0 %
Kap. 701 , post 50	Kvinnerens helse	2 000	3 000	50 %
Kap. 728 , post 21	Evaluerings- sykehusreformen	1 600	3 400	113 %
Kap. 743 , post 70	Evaluerings- opptr.plan for psykisk helse	5 000	5 000	0 %
Kap. 728 , post 21	Evaluerings- fastlegereformen	4 500		-100 %
Sum		146 676	168 626	15 %

1) Midlene ble kanalisert gjennom Sosial- og helsedirektoratet i 2005.

3.12 Justisdepartementet

Noe av veksten i bevilgningene fra Justisdepartementet har sammenheng med at den strategiske satsingen på rettsvitenskap fra og med 2006 kanaliseres via Forskningsrådet, mens den tidligere ble kanalisert direkte til de juridiske fakultetene. I tillegg bidrar departementet med 1 mill. kroner til det Internasjonale polaråret (IPY).

Tabell 3-30 Bevilgninger fra JD fordelt etter kapittel og post og/eller navn på program/satsing. Revidert budsjett 2005 og budsjett 2006. 1000 kroner og prosentvis endring.

		Revidert budsjett 2005	Budsjett 2006	Endring 2005- 2006
Kap. 400 ,post 11	Strategisk satsing på rettsvitenskap		4 000	
Kap. 400 ,post 11	Samfunnsikkerhet og risiko (SAMRISK)		1 000	
Kap. 400 ,post 11	Velferdsprogrammet	1 500	1 500	0 %
Kap. 400 ,post 11	Bedriftenens samfunnsansvar/Økonomisk kriminalitet	500	500	0 %
Kap. 400 ,post 11	Polarforskning (Svalbard Science Forum)	150		-100 %
Kap. 400 ,post 11	Det internasjonale polaråret		1 000	
Totalt		2 150	8 000	272 %

3.13 Kultur- og kirkedepartementet

Kultur- og kirkedepartementet har bevilget 3 mill. kroner til en ny satsing knyttet til kunnskap om pengespillproblemer. Utover dette opprettholder departementet bevilgningene om lag på samme nivå som i 2005.

Tabell 3-31 Bevilgninger fra KKD fordelt etter kapittel og post og/eller navn på program/satsing. Revidert budsjett 2005 og budsjett 2006. 1000 kroner og prosentvis endring.

			Revidert budsjett 2005	Budsjett 2006	Endring 2005- 2006
Kap. 305 ,post	Kunnskapsgrunnlag om pengespillproblemer			3 000	
Kap. 320 ,post 52	Kulturforskning		2 161	2 203	2 %
Kap. ,post	Tippemidler		8 000	8 000	0 %
Kap. 335 ,post 52	Pressestøtte		1 583	1 634	3 %
Totalt			11 744	14 837	26 %

3.14 Kommunal- og regionaldepartementet

Som nevnt under omtalen av Arbeids- og inkluderingsdepartementet (AID) har endringer i departementsstrukturen ført til at ansvaret for enkelte forskningsprogrammer som tidligere sorterte under KRD ble overført AID fra og med 2006. Dette innebærer at reduksjonen i bevilgningene slik de framkommer i tabellene nedenfor ikke er reell. Korrigert for endringene vil reduksjonen i bevilgningen fra KRD være 0,5 mill. kroner fra 2005 til 2006. Reduksjonen i bevilgningen til KUNI-programmet henger sammen med at programmet er under avslutning.

Tabell 3-32 Bevilgninger fra KRD fordelt etter kapittel og post og/eller navn på program/satsing. Revidert budsjett 2005 og budsjett 2006. 1000 kroner og prosentvis endring.

			Revidert budsjett 2005	Budsjett 2006	Endring 2005- 2006
Forskningsprogrammer:					
Kap. 500 ,post 50	IMER ¹⁾		4 000	<7 000>	
Kap. 500 ,post 50	Program for samisk kultur ¹⁾		3 500	<2 500>	
Kap. 500 ,post 50	Program for romanikultur ¹⁾		1 800	<1 200>	
Kap. 500 ,post 50	Demokrati, styring og regionalitet ²⁾		4 000	9 000	125 %
Kap. 500 ,post 50	VIOS		2 000	1 000	-50 %
Forskningsprogrammer			15 300	10 000	-35 %
Kap. 551 ,post 51	MONIT/OECD		77		-100 %
Programmer for FoU-basert næringsutvikling:					
Kap. 552 ,post 72	KUNI-programmet		2 500	1 500	-40 %
Kap. 552 ,post 72	Mobilisering for FoU-relatert innovasjon (MOBI)		18 500	19 000	3 %
Kap. 552 ,post 72	Verdiskaping 2010 (VS2010)		5 000	5 000	0 %
Kap. 552 ,post 72	Kommersialisering av FoU-resultater (FORNY)		12 500	12 500	0 %
Programmer for FoU-basert næringsutvikling			38 500	38 000	-1 %
Totalt			53 877	48 000	-11 %

1) Flyttet til AID fra KRD fra og med 2006.

2) Det har i tillegg kommet en ekstrabevilgning på 4 mill. kroner i 2005.

3.15 Samferdselsdepartementet

Samferdselsdepartementet øker sine bevilgninger med 16 mill. kroner fra 2005 til 2006. Det er telekommunikasjonsforskning som vil få den største andelen av veksten, men departementet øker også bevilgningen til ordningen med samfinansiering av EU-prosjekter med 2 mill. kroner.

Veksten i telekommunikasjonsforskning er øremerket en egen satsing ved SIMULA-senteret kalt Robuste nett, og det store programmet VERDIKT.

Tabell 3-33 Bevilgninger fra SD fordelt etter kapittel og post og/eller navn på program/satsing. Revidert budsjett 2005 og budsjett 2006. 1000 kroner og prosentvis endring.

	Revidert budsjett 2005	Budsjett 2006	Endring 2005- 2006
Transportforskning			
Forskningsprogrammer			
Kap. 1301 ,post 50 Miljø og helse	300		-100 %
Kap. 1301 ,post 50 Miljø-gener-helse		2 300	
Kap. 1301 ,post 50 Forurensningsprogrammet/Støy	1 000		-100 %
Kap. 1301 ,post 50 Demokrati, styring og regionalitet		1 000	
Kap. 1301 ,post 50 Risiko og sikkerhet i transportsektoren	6 000	6 500	8 %
Kap. 1301 ,post 50 Samfunnssikkerhet og risiko		1 000	
Kap. 1301 ,post 50 Transportforskning (PULS)	14 700		-100 %
Kap. 1301 ,post 50 Brukertyrt innovasjons arena (BIA)		13 600	
Kap. 1301 ,post 50 Utredning av nytt transportforskningsprogram		1 000	
Kap. 1301 ,post 50 NORKLIMA		1 000	
Sum programmer transportforskning	22 000	26 400	20 %
Basisbevilgninger			
Kap. 1301 ,post 50 Strategisk instituttprogram til TØI	3 700	3 700	0 %
Kap. 1301 ,post 50 Grunnbevilgning til TØI	4 200	5 200	24 %
Sum basisbevilgninger	7 900	8 900	13 %
Sum transportforskning	29 900	35 300	18 %
Telekommunikasjonsforskning			
Kap. 1301 ,post 50 Simulasenteret	10 000	10 000	0 %
Kap. 1301 ,post 50 Simulasenteret - Robuste nett		4 000	
Kap. 1301 ,post 50 Grunnleggende IKT-forskning (IKT 2010)	20 000	20 000	0 %
Kap. 1301 ,post 50 Kommunikasjon, IKT og medier (KIM)	8 000	9 000	13 %
Kap. 1301 ,post 50 VERDIKT		6 000	
Kap. 1301 ,post 50 Bredbåndsforbindelse FoU-inst Ny-Ålesund	2 300		-100 %
Kap. 1301 ,post 50 Telekommunikasjon (PULS)	8 400		-100 %
Kap. 1301 ,post 50 Telekommunikasjon (IKT)	12 500		-100 %
Kap. 1301 ,post 50 Telekommunikasjon (BIA)		21 100	
Sum telekommunikasjonsforskning	61 200	70 100	15 %
Kap. 1301 ,post 50 EU-prosjekter	3 500	5 500	57 %
Sum kap. 1301.50	94 600	110 900	17 %
Kap. 1301 ,post 70 RENERGI (tilskudd rasjonell og miljøvennlig transp	22 600	22 300	-1 %
Totalt	117 200	133 200	14 %

3.16 Utenriksdepartementet

Bevilgningen fra UD over kap. 165 økes med 5,2 mill. kroner fra 2005 til 2006. Av disse er 3,5 mill. kroner en engangsbevilgning i 2006 øremerket rask opptrapping av forskning knyttet til fattigdom og fred. I tillegg styrkes feltet med ledige midler pga at programmet Utviklingsveier i Sør utfases som planlagt i 2006 og 2007. Programmet Global helse styrkes med 1 mill. kroner.

Det bevilges 1 mill. kroner til programmet SAMRISK knyttet til kunnskapsbehov på samfunnssikkerhet og risiko i forbindelse med Norges rolle i det internasjonale samfunn; i stabiliserende, fredsbyggende og fredsbevarende oppgaver i andre land.

Sør-Afrika programmets første periode avsluttes i 2006, derfor lavere bevilgning.

Tabell 3-34 Bevilgninger fra UD fordelt etter kapittel og post og/eller navn på program/satsing. Revidert budsjett 2005 og budsjett 2006. 1000 kroner og prosentvis endring.

		Revidert budsjett 2005	Budsjett 2006	Endring 2005- 2006
Kap. 165 ,post	Utviklingsveier i sør m.m.	20 000	16 000	-20 %
Kap. 165 ,post	Biologisk mangfold	1 000	1 000	0 %
Kap. 165 ,post	Landskap i endring	500	500	0 %
Kap. 165 ,post	CGIAR stipendprogram	2 000	1 000	-50 %
Kap. 165 ,post	NUFU rekrutteringsstipend (Magne Lerheimstipendet)	4 000		-100 %
Kap. 165 ,post	Bistandsrelevant kvinnerett	400		-100 %
Kap. 165 ,post	Basisbevilgning CMI	11 000	11 000	0 %
Kap. 165 ,post	Childwatch International	2 400	2 400	0 %
Kap. 165 ,post	Nettverk for Asiastudier	500	500	0 %
Kap. 165 ,post	Nettverk for Afrikastudier	500	500	0 %
Kap. 165 ,post	CROP (Comparative Research Programme on Poverty)	500	800	60 %
Kap. 165 ,post	Fattigdomsforskning	3 000	10 000	233 %
Kap. 165 ,post	Konflikt, fred og utvikling	3 000	8 000	167 %
Kap. 165 ,post	Global helse	6 000	7 000	17 %
Kap. 165 ,post	Samfunnssikkerhet og sårbarhet (SAM RISK)		1 000	
Kap. 165 ,post	Bedriftens samfunnsansvar	700	500	-29 %
Kap. 165 ,post	Planlegging/formidling/Evaluering	1 000	1 500	50 %
Sum kap. 165		56 500	61 700	9 %
	Sør-Afrika-programmet (NORAD)	8 000	2 000	-75 %
	Internasjonal stipendseksjon	4 199	3 000	-29 %
	Europaforskning generelt	2 000	2 000	0 %
	EUs 6 RP. Strålevern	1 000	1 000	0 %
	Sentral- og Øst Europaprogrammene	11 561	11 500	-1 %
Totalt		83 260	81 200	-2 %

4 Divisjonenes budsjetter

4.1 Divisjon for vitenskap

4.1.1 Inntekter og føringer

Divisjon for vitenskap har for 2006 budsjettet med 1,558 mill. kroner. Sammenlignet med revidert budsjett 2005 innebærer dette en nominell økning på 129 mill. kroner, eller 9,1 prosent. Divisjonens største bidragsyter er Kunnskapsdepartementet, men også Helse- og omsorgsdepartementet og Nærings- og handelsdepartementet bidrar med betydelige midler.

Tabell 4-1 Inntekter. Fordeling etter finansieringstype. Tall i 1000 kroner.

	Revidert budsjett 2005	Budsjett 2006	Endring fra 2005 - 2006		Andel av totalt budsjett	
			Kroner	Prosent	2004	2005
Generelle midler, ekskl. fondet	852 603	974 226	121 623	14,3 %	59,6 %	62,5 %
Generelle midler, fondet	299 461	283 210	- 16 251	-5,4 %	20,9 %	18,2 %
Spesielle midler	259 136	285 529	26 393	10,2 %	18,1 %	18,3 %
Diverse inntekter 2)	18 499	15 680	- 2 819	-15,2 %	1,3 %	1,0 %
Sum	1 429 699	1 558 645	128 946	9,0 %		

Kunnskapsdepartementet

Generelle midler fra Kunnskapsdepartementet er økt med 130 mill. kroner, eller 17,8 prosent, sammenlignet med revidert budsjett 2005. Økningen er i stor grad øremerket fra departementets side. For Divisjon for vitenskap er de største postene:

- Minst 50 mill. kroner skal gå til å styrke den frie prosjektstøtten.
- Følgforskning skal styrkes med minst 5 mill. kroner.
- YFF skal styrkes med minst 10 mill. kroner.
- 40 mill. kroner skal brukes til en midlertidig ordning for tildeling av små driftsmidler til vitenskapelig ansatte.

Fondet for forskning og nyskapning

Divisjonens budsjett i 2006 er på 283,2 mill. kroner. Budsjettet er i hovedsak en fremskriving av 2005-budsjettet. De største postene utgjør bevilgningene til *Sentre for fremragende forskning* (140 mill. kroner) og Store forskerinitierte prosjekter (*Storforsk*) med 61 mill. kroner.

Øvrige departementer

Det er budsjettet med 157,6 mill. kroner fra Helse- og omsorgsdepartementets (HOD). Det er lagt inn en vekst til på 2 mill. kroner til pasientrettet klinisk forskning, 1 mill. kroner til legemiddelindustri-uavhengig forskning, 1 mill. kroner til kvinners helse, 1,5 mill. kroner til programmet Helse- og omsorgstjenester, 4 mill. kroner til muskel/skjelett lidelser og 11,5 mill. kroner til rusmiddelforskning. Sistnevnte er fom 2006 overført fra det tidligere Arbeids- og sosialdepartementet. I tillegg er det overført 2,4 mill. kroner fra Velferdsprogrammet i Divisjon for store statsinger.

Fom 2006 er ansvaret for *Støyforskning* overført fra Forurensningsprogrammet i Divisjon for store satsinger til det nye programmet *Gen, miljø og helse*. Dette gir en budsjettøkning over budsjettene fra Miljøverndepartementet med 2 mill. kroner og Samferdselsdepartementet (SD)

med 2 mill. kroner. SD har i tillegg lagt inn 4 mill. kroner til Simulasenteret-Robuste nett og økt basisbevilgningen til TØI med 1 mill. kroner.

Det er videre lagt inn midler til en satsing på juridisk forskning fra Justisdepartementet (4 mill. kroner) og til en satsing på kunnskapsgrunnlag om pengespillproblemer fra Kultur- og kirkedepartementet (3 mill. kroner).

Finansieringen av programmet IKT sikkerhet og sårbarhet overføres fom 2006 fra NHD til Fornyings- og administrasjonsdepartementet, og budsjettene fra disse to departementene sees derfor i sammenheng. Sammenlagt utgjør bevilgningen om lag det samme som i fjor og går til videreføring av igangværende aktiviteter.

Divisjonen mottar budsjettmidler fra de fleste departementer. Midlene går til videreføring av inngangværende prosjekter og innebærer i hovedsak en fremskriving av budsjettet. Jf. tabell 4,2.

Tabell 4-2 Inntekter. Fordeling på finansieringskilde, spesifisert på kapittel og post eller program/satsing. Revidert budsjett 2005 og budsjett 2006. 1000 kroner og prosentvis endring.

		Rev.bud 2005	Budsjett 2006	Endring i prosent
Kunnskapsdepartementet				
Humaniora		102 800	110 800	7,8 %
Samfunnsvitenskap		77 760	82 760	6,4 %
Medisin og helse, biomedisin		67 893	72 773	7,2 %
Medisin og helse, klinisk medisin mv		64 107	71 227	11,1 %
Miljø og utvikling		26 420	28 420	7,6 %
Naturvitenskap og teknologi, biologi og bioteknologi		61 475	71 075	15,6 %
Naturvitenskap og teknologi, inkl. Tungregning		231 185	264 235	14,3 %
Vitenskapelig utstyr, ekskl. Tungregning		20 000	21 000	5,0 %
Rekruttering, Yngre fremragende forskere		20 000	30 400	52,0 %
Rekruttering, landbruk, fisk, hav			6 000	
Finansiering av små driftsmidler			40 000	
Internasjonalisering			2 000	
Strategiske fellesfunk. (Generell planlegging)		439		
Strategiske fellesfunk. (Int. stipendsek/Kilden, Likestillingstiltak)		12 300	13 000	5,7 %
Strategiske fellesfunk. (Ethiske komiteer og utredninger mv.)		8 240	8 861	7,5 %
Sum kap. 285 , post 52 Norges forskningsråd		692 619	822 551	18,8 %
Kap. 287 , post 54 Norges forskningsråd - forskningsinstitutter		46 584	48 075	3,2 %
Sum KD-generelle midler		739 203	870 626	17,8 %
Fondet for forskning og nyskapning				
Kap. 286 , post 50 Samfunnsvitenskap		8 300	8 300	0,0 %
Kap. 286 , post 50 Humaniora		29 100	26 400	-9,3 %
Kap. 286 , post 50 Klinisk medisin og folkehelse		250	125	-50,0 %
Kap. 286 , post 50 Biologi og biomedisin		68 350	68 475	0,2 %
Kap. 286 , post 50 Naturvitenskap og teknologi		100 861	101 300	0,4 %
Kap. 286 , post 50 YFF		5 000	16 010	
Kap. 286 , post 50 SFF-sekretariatet		1 600	1 600	0,0 %
Kap. 286 , post 50 Vitenskapelig utstyr og infrastruktur		25 000		-100,0 %
Kap. 286 , post 50 Storforsk		61 000	61 000	0,0 %
Sum		299 461	283 210	-5,4 %
Kunnskapsdepartementet - spesielle midler				
Kap. 281 , post 01 Strategisk høyskoleprogram		30 000	30 000	0,0 %
Kap. 226 , post 21 Vitensentrene		8 000	8 000	0,0 %
Sum		38 000	38 000	0,0 %

			Rev.bud 2005	Budsjett 2006	Endring i prosent
Nærings- og handelsdepartementet					
Kap.	920 , post	50.1 IKT i medisin og helsetjenste	6 800	5 000	-26,5 %
Kap.	920 , post	50.1 IKT sikkerhets- og sårbarhetsforkn.	10 000	<10 000>	
Kap.	920 , post	50.2 BeMatA	3 700	3 700	0,0 %
Kap.	920 , post	50.2 IKT 2010	10 900	10 900	0,0 %
Kap.	920 , post	50.2 IKT Simulasenteret	10 000	10 000	0,0 %
Kap.	920 , post	50.2 Grunnleggende næringsrettet bioteknologi	10 300	10 300	0,0 %
Kap.	920 , post	50.2 Strategiske program (TØI&SNF)	2 100	2 100	0,0 %
Kap.	920 , post	50.2 Grunnbevilgninger (SNF,TØI,STEP)	8 200	8 200	0,0 %
Kap.	920 , post	50.2 Regionale institutter	36 600	36 600	0,0 %
Kap.	920 , post	50.3 Forskningsetiske komiteer	500	500	0,0 %
Kap.	920 , post	50.4 Norges Tekniske Vitenskapsakademi	200	200	0,0 %
Sum			99 300	87 500	-1,8 %
*) Fom 2006 kommer finansieringen over MODs budsjett. Prosentvis endring er korrigert.					
Fornyrings- og administrasjonsdepartementet					
Kap.	1500 , post	21 IKT sikkerhet og sårbarhet	<10 000>	10 000	
Sum			0	10 000	
*) Overført fra Nærings- og handelsdepartementet					
Olje- og energidepartementet					
Kap.	1830 , post	50 Nordisk institutt for sjørett	1 500	1 500	0,0 %
Kap.	1830 , post	50 Katalyse og organisk kjemi	5 500	5 500	0,0 %
Kap.	1830 , post	50 Euromargins	4 000	4 000	0,0 %
Sum			11 000	11 000	0,0 %
Fiskeri- og kystdepartementet					
Kap.	1023 , post	50 Sars	500	500	0,0 %
Kap.	1023 , post	50 Forskningsetiske komiteer	400	400	0,0 %
Sum			900	900	0,0 %
Landbruks- og matdepartementet					
Kap.	1137 post	50 Forskningsetiske komiteer	300	300	0,0 %
Sum			300	300	0,0 %
Miljøverndepartementet					
Kap.	1410 , post	51 Norges forskningsråd	1 900	3 900	105,3 %
Sum			1 900	3 900	105,3 %
Arbeids- og inkluderingsdepartementet					
Kap.	620 , post	50 Arbeid og helse	6 000		
Kap.	620 , post	50 Helse og samfunn	4 000		
Kap.	620 , post	50 Sintef-Teknologiledelse (grunnbevilgning)	3 200	3 300	3,1 %
Kap.	620 , post	50 Arbeidsforskningsinstituttet (AFI)	7 300	7 500	2,7 %
Kap.	500 , post	50 Prog for samisk forskning 1)	3 500	2 500	-28,6 %
Kap.	, post	Prog for kulturforsk, Romanikultur 1)	1 800	1 200	-33,3 %
Sum			25 800	14 500	0,8 %
1) Bevilget fra Kommunal- og regionaldepartementets i 2005. Øvrige tildelinger fra Arbeids- og sosialdepartementet.					
Barne- og likestillingsdepartementet					
Kap.	846 , post	50 Kjønn i endring	4 000	4 000	0,0 %
Kap.	865 , post	21 Evaluering	500		-100,0 %
Sum			4 500	4 000	-11,1 %
Justisdepartementet					
Kap.	, post	IKT Sikkerhet- og sårbarhet			
Kap.	, post	Strategiske prosjekter rettsvitenskap	0	4 000	
Sum			0	4 000	
Finansdepartementet					
Kap.	1600 post	21 Helsetjenester og helseøkonomi	2 000	2 000	0,0 %
Sum			2 000	2 000	0,0 %
Kultur- og kirkedepartementet					
Kap.	305 , post	Kunnskapsgrunnlag om pengespillproblemer		3 000	
Kap.	320 , post	52 Kulturforskning	2 161	2 203	1,9 %
Sum			2 161	5 203	140,8 %

			Rev.bud 2005	Budsjett 2006	Endring i prosent
Samferdselsdepartementet					
Kap.	1301 , post	50 Strategisk instituttprogram til TØI	3 700	3 700	0,0 %
Kap.	1301 , post	50 Grunnbevilgning til TØI	4 200	5 200	23,8 %
Kap.	1301 , post	50 Miljø, gener og helse (inkl. Støy)	300	2 300	666,7 %
Kap.	1301 , post	50 Telekommunikasjon, Simula-senteret	10 000	14 000	40,0 %
Kap.	1301 , post	50 Telekommunikasjon, IKT 2010	20 000	20 000	0,0 %
Sum			38 200	45 200	18,3 %
Helse- og omsorgsdepartementet					
Kap.	701 , post	50 Helse- og omsorgstjenester	12 541	17 841	42,3 %
Kap.	701 , post	50 IKT i medisin og helsetjeneste	1 400		-100,0 %
Kap.	701 , post	50 Folkehelse	16 600	18 600	12,0 %
Kap.	701 , post	50 Legemiddelforskning	2 000	<2 000>	
Kap.	701 , post	50 Psykisk helse, inkl. ADHD	27 525	27 525	0,0 %
Kap.	743 , post	70 Psykisk helse, beskytt.fakt og mestring	<2 500>	5 000	
Kap.	701 , post	50 Miljø, gener og helse, inkl. Støy	13 385	15 135	13,1 %
Kap.	701 , post	50 Strategisk satsing: Mat og helse	<3 800>		
Kap.	701 , post	50 Strategisk satsing: Antibiotikares	<1 700>		
Kap.	701 , post	50 Næringsr. bio- og gentek	<2 900>		
Kap.	701 , post	50 Etikk,samf,biotek	<200>		
Kap.	701 , post	50 Arbeid og helse	1 750		
Kap.	701 , post	50 Klinisk forskning	12 600	13 250	5,2 %
Kap.	728 , post	21 Klinisk forskning, muskel- og skjelettlidelser		4 000	
Kap.	701 , post	50 Rusmiddelforskning (Folkehelseprogrammet)		11 500	
Kap.	701 , post	50 Stamceller	9 000	9 000	0,0 %
Kap.	701 , post	50 Kreftforskning	17 875	18 875	5,6 %
Kap.	701 , post	50 Kreftforskning	2 500	1 500	-40,0 %
Kap.	701 , post	50 Strategisk satsing: Aldersforskning	4 000	4 000	0,0 %
Kap.	701 , post	50 Kvinner helse	750	750	0,0 %
Kap.	701 , post	50 Kvinner helse	1 250	2 250	80,0 %
Kap.	728 , post	21 Evaluering - sykehusreformen	1 600	3 400	112,5 %
Kap.	743 , post	70 Evaluering - opptr.plan for psykisk helse	5 000	5 000	0,0 %
Kap.	728 , post	21 Evaluering - fastlegereformen	4 500		-100,0 %
Sum			134 276	157 626	17,4 %
Utenriksdepartementet					
		Sør-Afrika-programmet (via NORAD)	8 000		
Kap.	, post	Internasjonal stipendseksjon	4 199	3 000	-28,6 %
Kap.	100 , post	21 Europaforskning generelt	2 000	2 000	0,0 %
Sum			14 199	5 000	-64,8 %
*) er fom 2006 overført til Divisjon for store satsinger					
Sum spesielle midler			259 136	285 529	10,2 %
Sum generelle midler			1 152 064	1 257 436	9,1 %
SUM DEPARTEMENTENE			1 411 200	1 542 965	9,3 %
Diverse inntekter					
		Internasjonal stipendseksjon	15 699	15 380	-2,0 %
		SH-dir: Beskyttelsesfaktorer og mestring	2 500	<5 000>	
		Diverse inntekter (UiO)	300	300	0,0 %
Sum Diverse			18 499	15 680	-15,2 %
SUM TOTALT			1 429 699	1 558 645	9,0 %

4.1.2 Mål og prioriteringer

Divisjon for vitenskap skal være en hovedaktør for å bidra til utvikling av den grunnleggende forskningen innenfor alle fag og disipliner, og utvikling av tverr- og flerfaglig forskning. Divisjonen skal stimulere til faglig fornying og ny vitenskapelig erkjennelse og arbeide for bedre rammevilkår for norsk forskning.

For å nå målet om at flere forskningsgrupper skal opp på et høyt internasjonalt nivå, kreves det aktiv bruk av virkemidler som fremmer høyere kvalitet gjennom nasjonale og internasjonale konkurransearenaer. Fri prosjektstøtte og Store forskerinitierte prosjekter (Storforsk) er Forskningsrådets virkemidler for å fremme fri forskerinitiert forskning innenfor alle fagområder på fagenes egne premisser. Disse to virkemidlene utgjør til sammen 484 mill. kroner, eller 31 prosent av budsjettet, for 2006. Formålet med ordningen for fremragende, yngre forskere (YFF) er å gi yngre, talentfulle forskere innenfor alle fagområdene ekstra gode rammevilkår, slik at de kan nå internasjonal toppklasse. Det er satt av 47,5 mill. kroner til YFF i 2006. Forskningsrådet mener at det er viktig at fagevalueringene også følges opp med egne budsjettmidler. Dette er særlig viktig i forhold til behovet for en konkret og aktiv oppfølging av evalueringene og fagplanene. Institusjonsforankrede strategiske prosjekter (ISP) er en støtteordning som på bakgrunn av miljøenes ulike behov skal ivareta forskningsmiljøenes strategiske behov og langsiktige utviklingsmuligheter. For 2006 ga ikke budsjettet rom for noen stor økning til dette virkemiddelet, men vil bli fulgt opp videre i budsjettforslaget for 2007.

4.1.3 Fordeling av budsjett

Divisjonsstyret for vitenskap fastsetter de økonomiske rammene for fagkomiteer, programmer og andre satsinger i tråd med føringene fra departementene og ved en vurdering av samlet budsjettprofil i henhold til strategiplaner og Forskningsrådets eget budsjettforslag for 2006. Inntektene fordeler seg på avdelingene som vist i tabell 4.3. Nedenfor følger en omtale av budsjettet for 2006 per avdeling.

Tabell 4-3 Revidert budsjett 2005 og budsjett 2006. Fordeling etter avdelinger/ (fagområder). 1000 kroner ¹.

	Rev.bud 2005	Budsjett 2006	Endring i kroner	Endring i prosent
Humaniora	151 477	157 960	6 483	4,3 %
Samfunnsvitenskap	309 470	314 686	5 216	1,7 %
Naturvitenskap og teknologi	454 238	492 114	37 876	8,3 %
Biologi og biomedisin	276 547	296 555	20 008	7,2 %
Klinisk medisin og folkehelse	206 113	225 763	19 650	9,5 %
Generell avdeling, inkl. utstyr	31 854	71 567	39 713	124,7 %
Sum avdelingene	1 429 699	1 558 645	128 946	9,0 %

¹ Avdelingenes budsjett er inkl. YFF og Storforsk.

Avdeling for humaniora (HUM)

Avdeling for humaniora har et samlet budsjett på 158,0 mill. kroner i 2006. Dette innebærer en økning på 6,5 mill. kroner sammenlignet med revidert budsjett 2005.

Midlene over KDs budsjett til avdelingen er på 112,8 mill. kroner, inkl. 2 mill. kroner til Europauniversitetet i Firenze. Dette tilsvarer en økning på 8 mill. kroner i forhold til revidert budsjett 2005. Føringene i St.prp.nr.1 fra KD for 2006 er:

” Fri prosjektstøtte skal styrkjast med minst 6 mill. kroner i høve til 2005. Arbeidet med tiltak som fremmer kvalitet i forskning, skal halde fram.”

Sammenlignet med revidert budsjett 2005 innebærer budsjettet følgende endringer:

- KD andelen til Språkteknologi (KUNSTI) er økt med 0,5 mill. kroner
- Program for kulturforskning er økt med 1,05 mill. kroner
- Program for samisk forskning og Program for kjønnsforskning er opprettholdt på samme nivå.
- Fri prosjektstøtte økes med 6,95 mill. kroner, hvorav 0,5 mill. kroner inkluderer en flytting av kostnadene for utenlandsstipendiatene i EUI fra avsetningen til internasjonale nettverkstiltak, som er tilsvarende redusert.

- Institusjonsforankrede strategiske prosjekter er økt med 2 mill. kroner og går til oppfølgingen av evalueringen av nordisk språk og litteratur.
- Strategisk institusjonsstøtte er redusert med 1,5 mill. kroner, da en større prosjekt ved Humanistisk datasenter i Bergen avsluttes i 2005. Posten omfatter nå en mill. kroner, som er avdelingens bidrag til basisbevilgningen til NSD.
- Innenfor postene nettverkstiltak og diverse FoU er Forskerutdanning i etikk redusert fra to til en mill. kroner og det er lagt inn en viss økning til Publisering, Evaluering og Nordisk samarbeid.

Avdelingen mottar spesielle midler fra BFD, KKD og AID til henholdsvis *Program for kjønnsforskning*, *Program for kulturforskning* og *Program for samisk forskning*. Tilskuddene til de to første programmene videreføres på om lag samme nivå som i 2005. Tilskuddet til *Program for samisk forskning* fremstår med en reduksjon på 1 mill. kroner, noe som skyldes en særskilt bevilgning i 2005.

Avdeling for samfunnsvitenskap (SAM)

Avdeling for samfunnsvitenskap har et samlet budsjett på 314,7 mill. kroner i 2006, en økning på 5,2 mill. kroner i forhold til 2005. I tillegg forvalter avdelingen 4,5 mill. kroner til Leif Eiriksson mobilitetsstipend og 0,8 mill. kroner til bilateralt samarbeid Norge-Japan, som budsjetteres over budsjettet til internasjonal enhet i Forskningsrådet. De største endringene fremkommer ved at budsjettet fra KD samlet sett er økt med 7,7 mill. kroner og det er budsjettert med en økning på 4 mill. kroner til egen satsing på juridisk forskning fra Justisdepartementet. Budsjettet over UD/NORAD er redusert med 8 mill. kroner som følge av at programmet er overført til Divisjon for store satsinger. Budsjettet for programmet i 2006 er på 2 mill. kroner.

Midlene over KDs budsjett til fagområdet samfunnsvitenskap er 82,8 mill. kroner i 2006. Dette er en økning på 5 mill. kroner sett i forhold til budsjett 2005. Føringsene i St.prp.nr.1 fra KD for 2006 er:

” Fri prosjektstøtte skal styrkjast med minst 4 mill. kroner i høve til 2005. Forskningsrådet skal halde fram arbeidet med tiltak som fremmer kvalitet i forskning, mellom anna ved å gjennomføre fleire fagevalueringar.”

Sammenlignet med revidert budsjett 2005 innebærer budsjettet følgende endringer:

- Program for kjønnsforskning og Program for samisk forskning opprettholdes på samme nivå.
- Fagkomiteenes budsjett økes med 4 mill. kroner.
- Institusjonsforankrede strategiske prosjekt økes med 1 mill. kroner. Av midlene settes det av 2 mill. kroner til en satsing på juridisk forskning som forutsatt av Justisdepartementet og 1,7 mill. kroner til oppfølging av pedagogikkevalueringen.
- Nivået på kontingenter, publisering, evaluering, internasjonalisering og nordisk samarbeid opprettholdes.

Midlene over KDs budsjett til miljø og utvikling som Avdeling for samfunnsvitenskap disponerer er på 28,4 mill. kroner. Økningen på 2 mill. kroner er øremerket frie prosjekter. Føringsene i St.prp.nr.1 fra KD for 2006 er:

” Aktivitetane skal i hovudsak først vidare på same nivå som i 2005 med hovudvekt på langsiktig, grunnleggjande forskning. Fri prosjektstøtte skal styrkjast med minst 2 mill. kroner i høve til 2005. Opparbeiding av tverrfagleg kompetanse skal halde fram..”

Midlene går til fri prosjektstøtte innenfor for miljø og utvikling og til en satsing på demografi/befolkningsspørsmål.

Midlene over KDs budsjett til strategiske fellesfunksjoner er økt med 0,7 mill. kroner. Midlene skal dekke bevilgningen til KILDEN, internasjonale stipend og likestillingstiltak. Det

er lagt inn en vekst til KILDEN på 0,5 mill. kroner og 0,2 mill. kroner til internasjonale stipend.

Basisbevilgningen fra KD til de *nasjonale samfunnsvitenskapelige* instituttene er på 48,075 mill. kroner. Dette er 1,5 mill. kroner mer enn i 2005, noe som omtrent tilsvarer prisstigningen. Basisbevilgningen til de *regionale instituttene* fra NHD er på 36,6 mill. kroner og til *TØI, SNF og NIFU (STEP)* på 10,3 mill. kroner. Beløpet er en videreføring av 2005-nivået. Basisbevilgningene fra AID (til *SINTEF-Teknologiledelse og AFI*) er økt med 0,3 mill. kroner til 10,8 mill. kroner i 2006 og basisbevilgningene fra SD til TØI er økt med en mill. kroner til 8,9 mill. kroner. Bevilgningen til Europaforskning ((samarbeidsmidler til de utenrikspolitiske instituttene) antas opprettholdt på samme nivå, dvs 2 mill. kroner. Fordelingen av basisbevilgningene er delegert til basisbevilgningsutvalget for samfunnsvitenskap, som er gitt bevilgningsfullmakt.

Samfunnsvitenskap mottar spesielle midler fra KD til Strategiske høgskoleprogram. Tildelingen er på samme nivå som for 2005. Avdeling for samfunnsvitenskap mottar også midler til Sørøst-europa programmene og til Gruppen for Internasjonale stipend fra Utenriksdepartementet. Gruppen for internasjonale stipend har ført opp et antatt budsjett som er 1 mill. kroner lavere fra UD for 2006 enn inneværende år.

Avdeling for naturvitenskap og teknologi (NAT)

Avdeling for naturvitenskap og teknologi har et samlet budsjett på 492,1 mill. kroner i 2006. Dette innebærer en økning på 37,8 millioner kroner sammenlignet med revidert budsjett 2005. Økningen er i hovedsak kommet over KDs budsjett. I tillegg er det lagt inn en vekst på 4 mill. kroner til *Simulasenteret – Robuste nett*. Øvrige departementer er videreført på samme nivå.

Midlene over KDs budsjett til avdeling for naturvitenskap er på 264,2 mill. kroner. Dette tilsvarer en økning på 33,05 mill. kroner sammenlignet med revidert budsjett 2005.

Føringene i St.prp.nr.1 fra KD for 2006 er:

”Kvalitet i forskninga må vere i fokus, og det bør leggjast særskild vekt på kvalitetsfremmande tiltak. Midlar til frie prosjekt er eit viktig verkemiddel for å sikre kvalitet og fagleg fornying, og skal styrkjast med minst 30 mill. kroner. Forskringsrådet skal halde fram arbeidet med å evaluere norske forskingsmiljø, og sørge for ein god og systematisk oppfølging. Følgjeforskinga i samband med deltaking i dei europeiske grunnforskningsorganisasjonane er eit sentralt verkemiddel for å styrkje den grunnleggjande forskinga innanfor naturvitskap og teknologi og skal styrkjast med minst 5 mill. kroner.”

Sammenlignet med revidert budsjett 2005 innebærer budsjettet følgende endringer:

- Fri prosjektstøtte er økt med 20,4 mill. kroner til 109,5 mill. kroner.
- Følgjeforskning til CERN er økt til 18 mill. kroner.
- ESRF følgjeforskning er økt til 5 mill. kroner
- Følgjeforskning ESA er økt til 12,55 mill. kroner.
- Oppstart av e-vitenskap med en ramme på 7 mill. kroner.
- Rammen til strategiske universitetsprogram og institusjonsforankrede strategiske prosjekt (ISP) er opprettholdt på samme nivå, 27,230 mill. kroner. Innenfor budsjettet er det en frihetsgrad på 8,7 mill. kroner som, sammen med ubenyttede midler fra 2005, går til å følge opp teknologifagene.
- Nivået til Simula-senteret opprettholdes.
- Rammen til kontingenter reduseres med ca 1. mill. kroner pga reduserte kontingentforpliktelser

Midlene til Avdeling for naturvitenskap og teknologi over NHDs budsjett er på 24,8 mill. kroner. Midlene er gitt innenfor informasjons- og kommunikasjonsteknologi. Budsjettet representerer en videreføring av nivået fra 2005, da ansvaret (og budsjettmidlene) for

programmet IKT sikkerhet og sårbarhet er overført til Fornyings- og administrasjonsdepartementet fom 2006.

Føringene i St.prp.nr.1 fra NHD for 2006 er:

”Midlene skal bl.a. benyttes til programmene Grunnleggende IKT-forskning (IKT 2010 som utløper i 2007), Beregningsorientert matematikk i anvendelser (BeMatA som utløper i 2006) og et nytt program: Elektronisk vitenskap (eVITA) som er planlagt igangsatt fra 2006. eVITA skal etablere en elektronisk infrastruktur som vil være til nytte for mange ulike forskningsområder.”
”Bevilgningen til Simula Research Laboratory vil bli videreført på samme nivå som i 2005, etter at Norges forskningsråd på bakgrunn av gjennomført evaluering har vedtatt å forlenge kontrakten med Simula-senteret til 2010.”

Midlene til Avdeling for naturvitenskap og teknologi fra OEDs budsjett er på 9,5 mill. kroner, det samme som i 2005. Budsjettet er en videreføring av igangværende aktivitet.

I tillegg er det budsjettert med 34 mill. kroner fra SD til IKT2010 programmet og Simulasenteret og 8 mill. kroner fra KD (spesielle midler) til Vitensentrene. Budsjettet er en videreføring av igangværende aktivitet.

Avdeling for biologi og biomedisin (BIO)

Samlet budsjett for 2006 er på 296 mill. kroner. Dette tilsvarer en økning på 20 mill. kroner sammenlignet med revidert budsjett 2005, hvorav 20,5 mill. kroner over KDs budsjett. Budsjettet er økt med 4 mill. kroner som følge av at ansvaret for Støyforskning (MD og SD) er overført fra Divisjon for store satsinger. Det er også budsjettert med en mindre reduksjon over HODs budsjett, som følge av at satsing på legemiddelforskning er lagt til MED-avdelingen. For øvrig er budsjettet til YFF for avdelingen noe redusert i forhold til 2005, som følge av lavere prosjektforpliktelser.

Midlene over KDs budsjett til fagområdet naturvitenskap og teknologi er på 71,1 mill. kroner, en økning på 9,6 mill. kroner, som i sin helhet er øremerket frie prosjekt. Midlene til fagområdet medisin er på 72,8, en økning på 4,9 mill. kroner, som i all hovedsak er øremerket frie prosjekt. I tillegg forvalter avdelingen fom 2006 1/3 av rekrutteringsmidlene innen fiskeri-, havbruks- og landsbrukssektoren, som – etter avtale med Divisjon for innovasjon – skal fases over til Vitenskap over en treårs periode. Det er lagt inn 6 mill. kroner over denne posten, som går til frie prosjekt i fagkomiteene. Samlet sett gir dette et budsjett fra KD på 149,8 mill. kroner, en økning på 20,5 mill. kroner.

Føringene innen fagområde naturvitenskap og teknologi er nevnt under NAT-avdelingen.

Føringene i St.prp.nr.1 fra KD for Medisin og helse for 2006 er:

”Fri prosjektstøtte skal styrkjast med minst 8 mill. kroner i høve til 2005. Forskningsrådet skal prioritere forskning av høy kvalitet m.a. gjennom støtta til frie prosjekt og internasjonal forskarutveksling. I tillegg kan løyvinga mellom anna nyttast til delfinansiering av dei nye programma «Gen, miljø og helse», «Folkehelse », «Psykisk helse» og «Helse- og omsorgstjenester». Departementet legg til grunn at NevroNor-satsinga kan starte opp i 2007, finansiert av den auka avkastninga frå Forskningsfondet.”

Sammenlignet med budsjett 2005 innebærer budsjettet følgende endringer:

- Rammen til programmet *Miljø og helse* videreføres i det nye programmet *Miljø, gener og helse* på samme nivå som i 2005.
- Programmet *Grunnleggende næringsrettet bioteknologi* videreføres på samme nivå
- *Fri prosjektstøtte* i fagkomiteene øker med totalt 22,75 mill. kroner.
- Bevilgningen til støtteordningen *Miljøstøtte* reduseres med 3,0 mill. kroner.

- Rammen til International Neuroinformatics Coordinating Facility (INCF) er økt med 0,5 mill. kroner for å dekke helårsdrift av den nasjonale noden
- Midler til *Strategiske universitetsprogrammer* og *Strategiske omstillingsprosjekter* føres opp med et beløp som tilsvarer forpliktelsene.
- Det settes av 3,5 mill. kroner til oppstart av NevroNor, til den ene av de to prioriterte feltene innen NevroNor, dvs "Billeddannende teknologier/imaging".
- Til *diverse FoU-tiltak/Disposisjonsfond* er det lagt inn en liten økning for å dekke økende behov for utredninger og evalueringer.

KD bevilgningen til fagkomiteene er fordelt som følger: (Fordelingen av midler innen fiskeri-, havbruks- og landsbrukssektoren (FHL) er angitt i parentes.)

- Molekylær biovitenskap og bioteknologi	64,282 mill. kroner (herav 1,5 fra "FHL-sektoren")
- Fysiologiske og anatomiske fag	30,154 mill. kroner (herav 1,0 fra "FHL-sektoren")
- Evolusjonsbiologi og økologiske fag	26,100 mill. kroner (herav 3,5 fra "FHL-sektoren")

Det er budsjettert med 26,4 mill. kroner fra Helse- og omsorgsdepartementet, en reduksjon på 1,3 mill. kroner. Det er lagt inn en vekst til det nye programmet *Miljø, gener og helse*, mens satsingen på legemiddelforskning er lagt til Folkehelse programmet i MED-avdelingen.

Avdelingen får også midler fra NHD til Grunnleggende næringsrettet bioteknologi (10,3 mill. kroner) og fra FID til Sars-senteret (0,5 mill.). Tildelingene er på samme nivå som for inneværende år. Bevilgningen fra SD og MD er økt med fire mill. kroner, to mill. kroner fra hvert av departementene, da ansvaret for støyforskningen i Forurensningsprogrammet i Divisjon store satsinger er overført Vitenskap.

Avdeling for klinisk medisin og folkehelse (MED)

Samlet budsjett for 2006 er på 225,8 mill. kroner. Dette tilsvarer en økning på 19,7 mill. kroner, sammenlignet med revidert budsjett 2005. Midlene over KDs budsjett til MED er på totalt 71,2 mill. kroner. Dette tilsvarer en økning på 7,1 mill. kroner sammenlignet med revidert budsjett 2005. Av økningen er 3,350 mill. kroner øremerket fri prosjektstøtte.

Føringene innen fagområde medisin og helse er nevnt under BIO-avdelingen.

Sammenlignet med budsjett 2005 innebærer budsjettet følgende endringer:

- *Forskerlinje/studentstipend* er økt med 0,840 mill. kroner til 11,430 mill. kroner for å dekke behovet ved full utnyttelse av alle plasser ved forskerlinjene i medisin og videreføring av tildelingen til odontologi og psykologi.
- *Fri prosjektstøtte* i fagkomiteene er økt med 3,4 mill. kroner.
- Programmet *Helse- og omsorgstjenesten* er økt med 0,2 mill. kroner.
- Øvrige programbevilgninger er opprettholdt på samme nivå.
- Bevilgningen til støtteordningen *Miljøstøtte* er redusert med 0,5 mill. kroner
- Det settes av 3,0 mill. kroner til oppstart av NevroNor, til den ene av de to prioriterte feltene innen NevroNor, dvs "Epidemiologi ved sykdommer i nervesystemet".
- *Diverse FoU-tiltak/Disposisjonsfond* er økt noe for å dekke økende behov for utredninger og evalueringer. Posten må sees i sammenheng med tilsvarende post over avd. BIOs budsjett.

KD bevilgningen til fagkomiteene er fordelt som følger:

- Klinisk medisin	24,383 mill. kroner
- Samfunnsmedisin og helsetjeneste	21,078 mill. kroner

Det er budsjettert med 131,2 mill. kroner over HODs budsjett til denne avdelingen. Programmet Arbeid og helse avsluttes i 2005. Arbeids- og sosialdepartementets bidrag i 2005 var på 6 mill. kroner.

Kultur- og kirkedepartementet (KKD) har avsatt til sammen 12 mill. kroner, hvorav 3 mill. kroner i 2006, over en femårsperiode til forskning, informasjon, forebygging og behandling i forhold til spilleavhengighet. Dette vil bli en egen særutlysning i et samarbeid mellom Folkehelseprogrammet og programmet for Psykisk helse.

Avdelingen har også budsjettert med midler fra NHD til IKT i medisin og helsetjeneste (5,0 mill. kroner), en reduksjon på 1,8 mill. kroner, da programmet fases ut over en treårsperiode, og fra FIN til helse- og omsorgstjenster med 2 mill. kroner som for inneværende år.

Andre aktiviteter - generell avdeling

Midler som fordeles til Generell avdeling (GENavd), gjelder flere fagområder og avdelinger. Hovedtyngden av midlene (YFF og Storforsk) fordeles ut på avdelinger når budsjettene er konkretisert. Årets budsjett er i 2006 på 71,6 mill. kroner. Midlene kommer i hovedsak over KDs budsjett. I tillegg bidrar NHD, FID og LD med til sammen 1,2 mill. kroner til De nasjonale forskningsetiske komiteer. De største postene er:

- Små driftsmidler (40 mill. kroner)
- Vitenskapelig utstyr (21 mill. kroner)
- De nasjonale forskningsetiske komiteer (7,6 mill. kroner)

Virkemidler/budsjettposter

Som det fremgår av tabell 4.4 er økningen først og fremst lagt til frittstående prosjekter, i første rekke fri prosjektstøtte og YFF (andre grunnforskningsprosjekt). Ordningen med finansiering av små driftsmidler er budsjettert under Andre frittstående prosjekter (40 mill. kroner) og forklarer veksten over denne budsjettposten. I 2005 fikk Divisjonen tildelt 25 mill. kroner over fondet til vitenskapelig utstyr, databaser og samlinger. Bevilgningen ble ikke videreført i 2006 og budsjettposten er følgelig redusert.

Tabell 4-4 Totalt budsjett og herav generelle midler. Fordeling etter budsjettposter. Revidert budsjett 2005 og budsjett 2006. 1000 kroner.

	Totalt		Herav generelle midler	
	Rev.budsj. 2005	Budsjett 2006	Rev.budsj. 2005	Budsjett 2006
Brukerstyrte innovasjonsprogrammer				
Grunnforskningsprogrammer	161 711	175 353	130 250	135 450
Handlingsrettede programmer	112 601	139 151	18 000	18 400
Store programmer				
Sum programmer	274 312	314 504	148 250	153 850
Fri prosjektstøtte	435 073	483 823	425 373	479 923
Andre grunnforskningsprosjekter	67 175	99 035	33 500	67 160
Internasjonal prosjektstøtte	35 698	26 380	7 800	8 000
Andre frittstående prosjekter	12 090	52 930	12 090	52 930
Sum frittstående prosjekter	550 036	662 168	478 763	608 013
Basisbevilgninger	113 884	116 675	93 484	94 975
Strategisk institusjonsstøtte	198 055	199 555	158 055	151 555
SFF/SFI	140 000	140 000	140 000	140 000
Vitenskapelig utstyr, databaser og samlinge	69 000	45 000	69 000	45 000
Andre infrastrukturtiltak				
Sum infrastruktur og institusjonelle tiltak	520 939	501 230	460 539	431 530
Systemtiltak				
Nasjonale stimulerings tiltak og møteplasser	4 700	3 700	4 700	3 700
Internasjonale nettverkstiltak	27 450	26 575	27 150	26 275
Sum nettverkstiltak	32 150	30 275	31 850	29 975
Informasjon/formidling/publisering	16 653	17 153	8 653	9 153
Planlegging/utredning/evaluering	21 664	17 375	10 064	8 975
Sum diverse FoU-relaterte aktiviteter	38 317	34 528	18 717	18 128
Disposisjonsfond	3 615	4 840	3 615	4 840
Sekretariater	10 330	11 100	10 330	11 100
Administrasjonsbudsjett				
Omstillingskostnader				
Andre felleskostnader				
Sum felleskostnader	10 330	11 100	10 330	11 100
SUM TOTALT	1 429 699	1 558 645	1 152 064	1 257 436

Programmer

Humaniora og Samfunnsvitenskap

Program for samisk forskning (2001-2006) dekker forskningsfeltene språk, historie, kulturytringer, identitet, jus, politikk, oppvekst og utdanning, miljøforvaltning og næringsutvikling innenfor temaene *samisk selvartikulering og relasjonelle og institusjonelle aspekter ved samisk samfunnsliv*. Forskningen i programmet skal bidra til rekruttering og kompetanseutvikling og til utvikling av samisk som vitenskapsspråk. Programmet er under avslutning, men det planlegges oppstart av et nytt program fom 2007 og videreføres derfor i 2006. Programmet finansieres med generelle KD-midler fra humaniora og samfunnsvitenskap (5,5 + 1,2 mill. kroner) og med 2,5 mill. kroner fra AID. Totalbudsjett for 2006 er på 9,2 mill. kroner.

Program for kulturforskning (2003-2007) skal gjennom brede kulturanalytiske forskningsperspektiver utvikle den teoretiske og den allmenne forståelsen av moderne samfunn og kultur. Historiske, internasjonale og komparative perspektiver vil være sentrale. Programmet skal ha som primær målsetting å gi muligheter for grunnleggende langsiktig og

tverrfaglig forskning av høy kvalitet, samtidig som det skal ta opp i seg aktuelle problemstillinger innenfor programmets brede forskningsfelt. Programmet finansieres med KD-midler (13 mill. kroner), midler fra KKD (2,203 mill. kroner), samt fra AID til romanikultur (1,2 mill. kroner). Totalbudsjett for 2006 er 16,4 mill. kroner.

Kunnskapsutvikling for norsk språkteknologi (2001-2006) har som mål å styrke grunnforskning og kompetanse innenfor datalingvistik og taleteknologi, og språkteknologisk relevante områder innenfor andre fag. Programmet skal også bidra til forskning og utvikling med sikte på å få fram språkteknologiske ressurser og verktøy for talt og skrevet norsk i ulike varianter. Programmet finansieres med 15 mill. kroner fra Fondet og 2,0 mill. kroner i KD midler. Totalbudsjett for 2006 er 17,0 mill. kroner.

Kjønnsforskning: kunnskap, grenser, endring (2001-2007) er et tverrfaglig humanistisk og samfunnsvitenskapelig program som skal bidra til styrking og fornyelse av kjønnsforskning som eget kompetansefelt. Det legges vekt på kritisk refleksjon om kjønn og langsiktig kompetanse- og miljøbygging innenfor feltet. Programmet finansieres med 6,0 mill. kroner fra KD (3,5 mill. kroner fra humaniora og 2,5 mill. kroner fra samfunnsvitenskap) og 4,0 mill. kroner fra BFD. Totalbudsjettet for 2006 er 10 mill. kroner.

Naturvitenskap og teknologi

eVitenskap - Infrastruktur, Teori og Anvendelser (eVITA) (2006- 2015) er et forsknings- og infrastrukturprogram innrettet mot beregnings- og dataintensive utfordringer i naturvitenskap, teknologi og medisin. Forskningsdelen inneholder både metodeutvikling og tverrfaglige satsinger innen aktuelle anvendelser. Infrastrukturdelen sørger for regnekraft og ressurser for håndtering av store datamengder til norske forskningsmiljøer og for operasjonell værvarslings. Programmet finansieres i 2006 med 29 mill. kroner fra KD, herav 22 mill. kroner øremerket tungregning.

Grunnleggende IKT-forskning (IKT-2010) (2000-2007) er et grunnforskningsprogram som skal frembringe og gjøre tilgjengelig ny viten innenfor områdene kommunikasjonsteknologi, distribuerte systemer og store informasjons- og programsystemer. Søtermiljøer er UoH-sektoren og de relevante forskningsinstituttene. Virkemidlet omfatter forskerprosjekt, doktorgradstipend, postdoktorstipend, gjesteforskerstipend og arrangementsstøtte. Finansieres av SD (20,0 mill. kroner) og NHD (10,9 mill. kroner), totalt 30,9 mill. kroner i 2006.

IKT, sikkerhet og sårbarhet (IKTSOS) (2003-2007) er et grunnforskningsprogram som skal bidra til den nasjonale kompetansen innenfor informasjonssikkerhet i både bredde og dybde. Søtermiljøer er UoH-sektoren og de relevante forskningsinstituttene. Noen av prosjektene skal være i samarbeid med industripartnere. Virkemidlet omfatter forskerprosjekt, doktorgradstipend, postdoktorstipend og arrangementsstøtte. Budsjettansvaret er fom 2006 overført fra NHD til FAD. Budsjettet for 2006 er på 10,0 mill. kroner.

Katalyse og organisk syntetisk kjemi (KOSK) (2000 – 2006) støtter grunnleggende forskning innenfor hovedområdene katalyse og organisk syntetisk kjemi som kan gi grunnlag for økt verdiskapning innen norsk kjemisk industri. Grunnleggende forskning innenfor katalyse skal i hovedsak rettes mot katalytiske prosesser for foredling av naturgass til mer verdifulle kjemikalier. Innenfor den organiske syntetiske kjemien vil det bli lagt vekt på at forskningsgrupper går sammen for å løse syntetiske problemer innenfor de prioriterte områdene: selektiv syntese, metallinduserte reaksjoner og syntese av biologisk aktive forbindelser. Programmet samfinansieres fra OED med 5,5 mill. kroner og fra KD med 9,9 mill. kroner, og har i 2006 et totalbudsjett på 15,4 mill. kroner.

Beregningsorientert matematikk i anvendelser (BEMATA) (2000-2006) er et grunnforskningsprogram innenfor anvendt matematikk og med grensesnitt mot IKT. Programmet finansierer både generisk metodeutvikling og også forskning relatert til en rekke viktige anvendelser, som for eksempel petroleum, bølger og strømninger i hav og rør, miljø, klima, bio, medisin osv. Søkermiljøer er UoH-sektoren og de relevante forskningsinstituttene. Virkemidlet omfatter forskerprosjekt, doktorgradstipend, postdoktorstipend, gjesteforskerstipend, utenlandsstipend og arrangementsstøtte. Programmet finansieres av KD (7,7 mill. kroner) og NHD (3,7 mill. kroner), totalt 11,4 mill. kroner i 2006.

Program for Romforskning (2003 – 2010) er et følgeforskningsprogram som skal sikre den forskningsmessige utnyttelsen av norsk romaktivitet innenfor organisasjonene ESA, EISCAT og NOT. Målet er å støtte og videreutvikle forskningsfelt der Norge og norske forskere har satset målbevisst og bygget opp høy kompetanse på internasjonalt nivå. Programmet ønsker også å sikre muligheter for støtte og utvikling innen nye relevante områder, samt stimulere til anvendelser innenfor industri. Det er to prioriterte forskningsområder innenfor programmet: 1) Sol-jord fysikk med vekt på forståelse av grunnleggende prosesser i solen og dens atmosfære og hvordan solvind og solaktivitet påvirker det globale miljøet. 2) Universets utvikling med vekt på forståelsen av fundamentale astrofysiske prosesser. Programmet finansieres over KDs budsjett og for 2006 er totalbudsjettet for programmet på 12,550 mill. kroner.

Kjerne- og partikkelfysikk (1998 – 2005)

Aktivitetene relatert til det norske medlemskapet i CERN ved Genève er organisert som et program for perioden 1998 – 2005. For denne perioden er aktiviteten inndelt i fire prosjekter, - to av disse er fokusert mot partikkelfysikk og bygging av eksperimentet ATLAS, - to mot tungionefysikk og bygging av eksperimentet ALICE. ATLAS og ALICE inngår begge i det nye store akseleratorprosjektet ved CERN, - LHC (Large Hadron Collider). LHC ventes å stå ferdig i 2007. Forskere ved UiO og UiB er hovedaktører. I aktiviteten inngår muligheten for opphold ved CERN for teknologistudenter og doktorgradsstudenter. Virksomheten evalueres hvert år av et internasjonalt ekspertpanel i forbindelse med et årlig seminar for aktørene innenfor virksomheten. Virksomheten finansieres gjennom KD. For 2006 er budsjettet på 18,0 mill kroner.

ESRF-følgeforskning

European Synchrotron Radiation Facility (ESRF) (- 2006) er et internasjonalt akseleratorlaboratorium for synkrotronstråling i Grenoble, Frankrike. Norge er medlem av ESRF gjennom Nordsync, og er deleiere av en sveitsisk-norsk strålelinje ved ESRF. Forskningsrådet støtter ESRF følgeforskning ved stipendier og reisestøtte til synkrotronrelatert forskning. Alle miljøer som driver slik forskning kan søke programmet. Programmet finansieres med 5,0 mill. kroner i KD-midler.

Biologi og biomedisin

Grunnleggende næringsrettet bioteknologi (2001-2008). Programmet skal utvikle grunnleggende vitenskapelig kompetanse som er viktig for bioteknologisk forskning, utdanning og næringsliv gjennom støtte til forskningsprosjekter av høy vitenskapelig kvalitet innen feltet genomforskning. Gjennom programmet stimuleres bevisstgjøring om patentering og sikring av kommersialiserbare forskningsresultater. Budsjett 2006: 10,3 fra NHD og 2,2 fra KD, totalt 12,5 mill. kroner.

Miljø, gener og helse (2006-2010). Programmets overordnede mål er å framskaffe god kunnskap om sammenhengen mellom miljø, arvelige faktorer og helse for å bidra til bedre

folkehelse og forebygging av helseskader. Programmet skal bedre kunnskapsgrunnlaget for en politikkutforming og forvaltning som kan virke forebyggende og helsefremmende. Innenfor dette programmet er miljøfaktorer avgrenset til fysiske, kjemiske og biologiske faktorer. Programmet omfatter generelt ikke arbeidsmiljøforskning. Det fokuseres på både positive og negative helseeffekter og i enkelte tilfeller mangel på effekt. Både miljø- og helseaspekter skal være integrert i forskningsprosjektene. Programmet legger vekt på å dekke den totale eksponeringen mennesker er utsatt for, både gjennom utemiljø og inneklima og samtidig inkludere alle eksponeringsveier som innånding, hud, inntak av mat og drikkevann etc. Budsjett 2006: 1,35 fra KD, 3,9 fra MD, 2,3 fra SD og 15,135 mill. kroner fra HOD, totalt 22,685 mill. kroner.

Klinisk medisin og folkehelse

Helse- og omsorgstjenester (2006 – 2010). Programmets overordnede mål er å utvikle relevant ny kunnskap om helsetjenesten, og gjennom dette bidra til bedre helse- og omsorgstjenester og økt velferd. Helsetjenesteforskning omfatter hele spekteret og alle nivåer av tjenester innenfor behandling, forebygging, pleie og omsorg. Programmets problemfelt er tett knyttet til den helse-politiske virkelighet, og programmets ressurser er konsentrert til fire prioriterte forskningsområder: Styring, ledelse og prioritering, organisering og samhandling, pasienter og brukere i helsetjenesten og komparativ helsesystemforskning. Budsjett 2006: 18,441 mill. kroner fra HOD, 2,0 mill. kroner fra KD og 2,0 mill. kroner fra FIN. Totalt: 22,441 mill. kroner.

Folkehelse (2006-2010). Det overordnede målet for programmet er å øke kunnskapsgrunnlaget for utvikling og implementering av helsefremmende og sykdomsforebyggende tiltak. Overordnet perspektiv på programmet er sosial- og helsepolitiske prioriterte områder som fysisk aktivitet, kosthold, psykisk helse og sosial ulikhet. I tillegg kommer forebygging og reduksjon av rusmiddelproblemer for den enkelte og reduserte rusmiddelproblemer for samfunnet som helhet, samt andre prioriterte områder med betydning for folkehelsen slik som alternativ behandling og spilleavhengighet. Kjønnsperspektivet skal være gjennomgående. Budsjett 2006: 18,6 mill. kroner fra HOD og 1,1 mill. kroner fra KD. Totalt: 19,7 mill. kroner.

Psykisk helse (2006-2010). Programmets overordnede mål er å bidra til utvikling av relevant kunnskap om psykisk helse med sikte å fremme den psykisk helsen (både forebyggende og behandlende) og bidra til å redusere rusmiddelproblemer i samfunnet. De spesifikke satsningene er forskning om barn og unges psykiske helse, forskning om sosiale og kulturelle faktorer ved psykisk helse, forskning om rusmiddelbruk, spilleavhengighet og annen avhengighet, og psykisk helse og forskning om alvorlige psykiske lidelser. Tverrfaglig forskning, nasjonalt og internasjonalt samarbeid, forskning i et translasjonsperspektiv, og forskning om psykologiske og psykiatriske aspekter ved somatisk sykdom står sentralt. Budsjett 2006: 32,525 mill. kroner fra HOD (inkl. 5 mill. kroner til beskyttelsesfaktorer og mestring) og 1,9 mill. kroner fra KD. Totalt: 34,425 mill. kroner.

Klinisk forskning (2006-2010). Programmets overordnede mål er å styrke klinisk forskning ved å støtte store kliniske nasjonale/internasjonale studier, i tillegg til å understøtte nasjonale behov og prioriteringer ved særskilt kompetanseoppbygging. Man er spesielt opptatt av å få en hensiktsmessig arbeidsdeling i forhold til forskning finansiert av de regionale helseforetakene. Programmet skal støtte større kliniske studier som omfatter flere helseforetak og pasientgrupper på tvers av regionale grenser. Det er et mål å støtte kliniske studier på pasientgrupper og legemidler som av ulike grunner ikke prioriteres av legemiddelindustrien. Programmet skal også støtte translasjonsforskning ved å prioritere prosjekter der det er

overføring av kunnskap mellom grunnforskning og klinisk forskning. Programmet skal bygge opp og styrke forskningskompetanse der det er nasjonale behov for kompetanseoppbygging, som innenfor muskel- og skjelettsykdommer, allmennmedisin, odontologi og alternativ behandling. Det er et mål å stimulere til samhandling mellom allmenn- og spesialisthelsetjenesten på førstnevnte premisser. Budsjett 2006: 17,25 mill. kroner fra HOD.

Rusmiddelforskning og pengespillproblemer

Det er videre budsjettet med 11,5 mill. kroner fra HOD til satsing på rusmiddelforskning og 3,0 mill. kroner fra Kultur- og kirkedepartementet til kunnskapsgrunnlag om pengespillproblemer. Organiseringen av satsingene var ikke avklart når dette dokumentet gikk i trykken.

IKT i medisin og helsetjeneste (2001-2005). Programmets mål var å gi et vesentlig bidrag til et bedre helsevesen gjennom utvikling og bruk av IT-løsninger og produkter basert på eksisterende og fremtidige brukerbehov. Programmet etablerte bla et kompetansemiljø for elektronisk pasientjournal. Programmet fases nå ut over en treårsperiode og midler avsatt i 2006 går til å dekke forpliktelsene. Budsjett 2006: 3,15 mill. kroner fra KD og 5,0 mill. kroner fra NHD. Totalt 8,15 mill. kroner.

Frittstående prosjekter

Fri prosjektstøtte

Fri prosjektstøtte er Forskningsrådets virkemiddel for å fremme fri forskerinitiert forskning innenfor alle fagområder og på fagenes egne premisser. Forskerne skal selv foreslå hvilke temaer og problemstillinger de mener er vesentlige for utvikling av de respektive fag. Innenfor fri prosjektstøtte gis det støtte til forskerprosjekt, som kan inkludere flere støtteformer, samt postdoktorstipend. Dette er støtteordninger som skal gi mulighet for å forfølge gode forskningsideer, skal sørge for kompetanseutvikling og rekruttering og bidra til forskerutveksling og internasjonalisering. Virkemiddelet finansieres i hovedsak med generelle KD-midler.

Store forskerinitierte prosjekter (Storforsk) startet opp i 2005 med en budsjettramme på ca 60 mill. kroner pr år over fire år finansiert av avkastningen til forskningsfondet. Prosjektene måtte ha høy kvalitet, nyskapende potensial og vitenskapelig dristighet, og skal ledes av forskere med solid erfaring innen forskningsledelse. De skal involvere flere samarbeidende forskere og innebære internasjonalt forskningssamarbeid. Rekrutteringselementer skal normalt inngå i prosjektene.

For 2006 er det budsjettet med 414,6 mill. kroner fra KD og 7,9 mill. kroner fra øvrige departementer til frie prosjekter. I tillegg er det satt av 61 mill. kroner over fondet til å dekke forpliktelsene til Storforsk-prosjektene. Samlet budsjett er således 485 mill. kroner, noe som tilsvarer 31 prosent av budsjettet i 2006.

Frie prosjekter forvaltes av til sammen ni fagkomiteer. I 2006 mottok fagkomiteene 1163 søknader med et samlet søknadsbeløp på 1,28 mrd kroner. Beløp til utdeling utgjorde om lag 150 mill. kroner. Dette gir en gjennomsnittlig innvilgelsesprosent på om lag 12 prosent. Jf tabell 4.5.

Tabell 4-5 Søknader til fagkomiteene for budsjettåret 2006.1000 kroner og antall.

	Søkt beløp	Antall søknader for 2006					Sum antall for 2005
		Forsker prosjekt	Postdoktors stipend	Doktorgradss stipend, utland	Utenlandss stipend	Arrangements støtte	
Naturvitenskap og teknologi	237,3	166	41	5	4	3	219
Evolusjonsbiologi og økologi	110,0	70	27	2			99
Fysiologiske og anatom. fag	79,1	53	15	2	1		71
Molekylær biovitensk., biotekn	250,8	161	36	5	1	1	204
Klinisk medisin	70,6	46	12	1			59
Samfunnsmedisin og helsetj.	69,0	47	15	4	1		67
Humaniora	176,0	85	57	13	3	10	168
Samfunnsvitenskap	167,8	108	37	11	1	16	173
Miljø og utvikling	119,3	79	18	5	1		103
Sum	1 279,9	815	258	48	12	30	1 163

Andre grunnforskningsprosjekter

Yngre, fremragende forskere (YFF)

Formålet med satsingen er å gi yngre talentfulle forskere innenfor alle fagområder ekstra gode rammevilkår, slik at de kan nå internasjonal toppklasse. Forskningsrådet deltar via YFF også i den europeiske ordningen European Young Investigator Award (EURYI). EURYI har også unge, talentfulle forskere som målgruppe, men her konkurrerer søkerne på europeisk nivå – og det legges særlig stor vekt på at søkerne har et godt internasjonalt nettverk. Norges forskningsråd har foreløpig forpliktet seg til å bidra med 2 mill kroner årlig for en femårsperiode. Det er satt av 30,4 mill. kroner til ordningene over KDs budsjett og 17,052 mill. kroner fra avkastningen av forskningsfondet i 2006.

NevroNor – en nasjonal satsing på nevrovitenskapelig forskning – er en større nasjonal og strategisk satsing på nevrovitenskapelig forskning med formål å øke forståelsen for hvordan nevrologisk og psykisk sykdom oppstår, og bedre forutsetningene for å forebygge, diagnostisere og behandle disse sykdommene. De to temaområdene som prioriteres i første omgang er billeddannende teknologier/imaging og epidemiologi ved sykdommer i nervesystemet. *NevroNor* startes opp i 2006 med et budsjett på 6,5 mill. kroner fra KD.

Ibsen-studier (1998 – 2007) er et større 10-årig prosjekt for utgivelse av en ny og komplett historisk-kritisk utgave av Henrik Ibsens skrifter. Etableringen av en fullstendig tekstutgave vil være av stor betydning for Ibsen-forskningen både nasjonalt og internasjonalt, samtidig som den har allmenn kulturinteresse. Prosjektet er lokalisert ved UiO som bidrar både faglig og med infrastruktur. Prosjektet finansieres med 3,5 mill. kroner i KD-midler fra humaniora i 2006.

Demografi og befolkningsspørsmål. Aktiviteten skal støtte faglig utvikling innenfor fagområdet demografi. Det foreslås avsatt 2,5 mill. kroner i KD-midler i 2006.

Karrierebevilgninger ble igangsatt i forbindelse med etableringen av Forskningsfondet og var et tiltak for å nå målsettingen om økt internasjonalisering. Satsingen omfatter fem fremragende unge forskere. Det er satt av 5 mill. kroner over fondet til å dekke forpliktelsene.

Stamceller. HOD har fra 2002 øremerket midler til forskning på stamceller fra fødte mennesker. Satsingen tar sikte på å utvikle og styrke kompetansen når det gjelder grunnforskning og klinisk forskning med stamceller, med sikte på behandlingstilbud til pasienter med alvorlig sykdom. Det er etablert et nasjonalt nettverk for stamcelleforskning.

Flere av prosjektlederne deltar også i internasjonale nettverk for stamcelleforskning (bl.a. EU, ESF). Det nasjonale nettverket vil finansieres med 9 mill. kroner fra HOD i 2006.

Kreftforskning. Som en oppfølging av Nasjonal kreftplan har Forskningsrådet ansvaret for en særskilt satsing på kreftforskning. Satsingen spenner over grunnleggende, klinisk og epidemiologisk forskning. Budsjettet for 2006 til særutlysningene er på totalt 17,875 mill. kroner over HODs budsjett.

Aldersforskning. Målet er å bygge opp kompetansemiljøer og utvikle nye og tverrfaglige perspektiver og problemstillinger. Satsingen er et samarbeid mellom Divisjon for strategiske satsinger og Divisjon for vitenskap. Divisjonens andel av budsjettet i 2006 er på 4,0 mill. kroner over HODs budsjett.

Medisinsk Teknologi. Satsingen skal bidra til å forbedre befolkningens medisinske tjenestetilbud, øke kompetansen i norsk helsetjeneste og skape muligheter for utvikling av ny industriell virksomhet. Divisjonen samarbeider med Divisjon for innovasjon. Det er satt av 2,0 mill. kroner over KDs budsjett i 2006.

Ansvar for tildeling av midler til *forskerutveksling* innenfor medisin og helse var tidligere lagt til et eget fagutvalg. Fra 2004 er dette ansvaret overført til fagkomiteene. Det er ført opp rundt 0,2 mill. kroner til å dekke tidligere inngåtte forpliktelser.

Internasjonal prosjektstøtte

Internasjonale Stipend (IS)

Internasjonale stipend administrerer stipendordninger og programmer som bidrar til utveksling av studenter, forskere og kunstnere mellom Norge og utlandet. De fleste programmene er tverrfaglige og åpne for søkere fra alle fagområder. Enkelte programmer gir individuelle stipend til studier og forskning, andre stipender har nettverksbygging mellom læresteder og organisasjoner fra forskjellige land som formål. Stipendordningene finansieres med 8 mill. kroner fra KD, 3 mill. kroner fra Utenriksdepartementet og 15,38 mill. kroner fra andre kilder. Følgende stipendordninger finansieres og administreres via Gruppen for internasjonale stipend (IS):

- Norske statsstipend til utenlandske borgere, Norske statsstipend til kinesere, egyptere og indere, Kortidsstipend mellom Norge og Kina/India/Egypt, Utenlandske statsstipend og sommerstipend til norske borgere, Ruhrgas program jus (2000 – 2005), Ruhrgas program økonomi (2000 – 2005), Ruhrgas program statsvitenskap (2003-2007), Stipendprogrammet for Sørøst-Europa (2000-2004), Stipendprogrammet for Nordvest- Russland (2002-2006), Aurora programmet (1999- foreløpig 2004), DAAD programmet, College of Europe programmet, RWE stipendprogram i musikk, Samarbeidsprogram med NSFC – Kina, Samarbeidsprogram med JSPS - Japan, Nordplus Nabo (Nordisk Ministerråd) (2004-2006), Nordplus (Nordisk Ministerråd) (2004-2006), Nordplus Junior (Nordisk Ministerråd) (2004-2006), Nordplus Språk (Nordisk Ministerråd) (2004-2006), Nordplus Voksen (Nordisk Ministerråd) (2004-2006).

Andre frittstående prosjekter

Midlertidig ordning for tildeling av små driftsmidler. Det er avsatt 40 mill. kroner i 2006 til ordningen for tildeling av små driftsmidler. Den enkelte institusjon skal behandle og prioritere søknader om driftsmidler fra sine ansatte, for deretter å søke Forskningsrådet om tilskudd fra ordningen. Tilskuddet fra Forskningsrådet kan utgjøre opp til 40 prosent av de samlede kostnadene.

Forskerlinje/studentstipend. Forskningsrådet har ansvar for finansiering av studentstipend innenfor profesjonsfagene medisin, odontologi og psykologi. Det er satt av 11,43 mill. kroner over KDs budsjett til studentforskning.

Det er videre satt av 1,5 mill. kroner til *Kvenske studier* (humaniora) over denne posten.

Infrastruktur og institusjonelle tiltak

Basisbevilgninger

Forskningsinstitutter (KD). Basisbevilgninger til *FNI, PRIO, ISF, FAFO, NIFU STEP* blir gitt som en samlet ramme til Forskningsrådet fra KD. I tillegg kan NUPI søke om strategiske instituttprogram og CICERO om samarbeidsprosjekter. Rammen i 2006 er på 48,1 mill. kroner.

Forskningsinstitutter (NHD). De 12 regionale instituttene mottar basisbevilgning fra NHD på en egen budsjettpost. Rammen for 2006 er på 36,6 mill. kroner, det samme som for 2005.

Europaforskning: UD har satt av 2 mill. kroner til strategiske instituttprogram innenfor europaforskning til de utenrikspolitiske instituttene, inklusiv ARENA-senteret ved Universitetet i Oslo. Midlene fordeles av basisbevilgningsutvalget.

SNF, TØI og NIFU STEP får tildelt basisbevilgning over NHDs budsjett på bakgrunn av disse instituttenes næringspolitiske forskning. Rammen er den samme i 2006 som i 2005, 10,3 mill. kroner. I tillegg til basismidler fra NHD mottar TØI også midler fra SD (8,5 mill. kroner).

AFI og Sintef Teknologiledelse får tildelt basisbevilgning over Arbeids- og sosialdepartementets budsjett. Tildeling for 2006 er 8,9 mill. kroner.

Strategisk institusjonsstøtte

Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste (NSD) skal arbeide for utvikling og forbedring av tilgangen på data og analyseprogrammer for samfunnsvitenskapelig forskning. Instituttet skal også dokumentere forskningsprosjekter og utføre oppgaver som følge av personregisterloven. NSD ble fristilt fra Forskningsrådet ved årsskiftet 2002/2003 og omdannet til et aksjeselskap. Det er avsatt 8 mill. kroner over KDs budsjett til NSD.

ARENA-senteret (2004 – 2007) er et flerfaglig forskningssenter om Europa ved Universitetet i Oslo, med hovedfokus på hvordan EU og andre europeiske samarbeidsregimer påvirker nasjonalstatens viktigste funksjoner og institusjoner. Et hovedmål er å styrke norsk forskningskompetanse og bidra til empirisk og teoretisk forskning om effektene av et mer aktivt europeisk styringsnivå. Det foreslås avsatt 2 mill. kroner i KD-midler i 2006.

Nordisk institutt for sjørett (2003 – 2006) ved UiO mottar 1,5 mill. kroner fra OED til et strategisk universitetsprogram om energirett.

Simulasenteret på Fornebu. Med vekt på utfordringer knyttet til utvikling og bruk av nettbaserte produkter og tjenester driver senteret grunnleggende forskning rettet mot problemstillinger knyttet til programvareutvikling. Dette kan dreie seg om problemstillinger langs hele akse fra utvikling av programvare som komponenter i større systemer, til analyse, utvikling og bruk av store nettbaserte programsystemer. Viktige stikkord er digital kommunikasjon, distribuerte programsystemer, "software engineering" og metodeorientert programvare. Det er viktig at senteret drives på en slik måte at det fungerer i en arbeidsdeling og i samarbeid med eksisterende fagmiljøer ved universiteter og forskningsinstitutter. Senteret

finansieres med midler fra KD (29 mill. kroner), NHD (10 mill. kroner) og SD (10 mill. kroner), totalt 49,0 mill. kroner i 2006, samme som for 2005. I tillegg har SD lagt inn 4 mill. kroner til Simulasenteret-Robuste nett.

Sars internasjonale senter (Sars-senteret): Senteret utfører grunnleggende forskning innen marin molekylærbiologi. Senteret ble etablert i 1997 og fikk i juni 2003 status som "European Molecular Biology Laboratory" (EMBL) partner. Budsjett 2006: 7 mill. kroner fra KD, 10 mill. kroner over fondet og 0,5 mill. kroner fra FID.

Støtteformen *MH-grupper* ble tildelt fremragende forskningsmiljøer innen medisinsk og helsefaglig forskning som kan videreutvikle seg til internasjonale toppmiljøer eller Sentre for fremragende forskning. Etter en særutlysning i 2000 ble fem MH-grupper etablert. I 2002 ble tre av MH-gruppene med i to SFF-sentre. Målet for satsingen på *Grunnleggende sykdomsmekanismer* er å øke den vitenskapelig baserte forståelsen av grunnleggende mekanismer og årsaksfaktorer ved sykdom. Tverrfaglig tilnærming og samarbeid på tvers av fagmiljøer ble tillagt vekt. Satsingen finansierer syv forskergrupper. Det er ført opp 17,35 mill. kroner av fondsmidlene til å dekke forpliktelser i 2006.

Strategiske høgskoleprogram (2002 – 2009) KD bevilger særskilte midler til forskning ved de statlige høgskolene. Satsingen skal gi de statlige høgskolene mulighet til å bygge opp forskningskompetanse av høy kvalitet samtidig som man tar spesielle hensyn til høgskolenes faglige situasjon og de enkelte fagområdenes egenart. Midlene skal kunne benyttes til å støtte et bredt spekter av forskningsaktiviteter, og kan i visse tilfeller også omfatte utviklingsarbeid. Det legges vekt på at satsingen skal være utfyllende i forhold til andre programmer og tiltak i Forskningsrådet som har stor kontaktflate mot de statlige høgskolene. Totalbudsjett for 2006 er 30 mill. kroner i spesielle KD-midler.

Institusjonsforankrede strategiske prosjekter (ISP) er en støtteordning for å følge opp fagevalueringene, forskningsmiljøenes strategiske behov og institusjonenes langsiktige utviklingsmuligheter. I 2006 har divisjonen budsjettert med over 50 mill. kroner (i hovedsak over KDs budsjett) til slike støtteordninger. Beløpet inkluderer forpliktelser til igangværende aktiviteter, dvs strategiske universitetsprogrammer og strategiske oppfølgingsplaner (SOP) innen naturvitenskap og teknologi og strategiske prosjekter innenfor humaniora og samfunnsvitenskap.

Strategisk prosjekter (SUP-FOND)

De næringsrettede kompetansefeltene er samarbeidsarenaer mellom forskningsmiljø og næringsliv, og omfatter feltene bioteknologi, materialteknologi, informasjons- og kommunikasjonsteknologi, energi og petroleum, produktivitet, markedsføring og kompetanseledelse, bioproduksjon, prosesseteknologi, marin teknologi og bygg og miljøteknikk. Gjennom kompetansefeltene skal alle områdene i Forskningsrådet ta et felles grep for å dekke næringslivets fremtidige kunnskapsbehov. Denne type strategiske prosjekter finansieres med 11 mill. kroner fra Fondet i 2006.

Sentre for fremragende forskning

Divisjonen har ansvar for følgende sentre for fremragende forskning:

- Center for the study of Civil War
- Periphery and Centre in Medieval Europe
- Center for advanced Study in theoretical Linguistics
- International Centre for Geohazards
- Center for Quantifiable Quality of Service in Communication Systems

- Ships and Ocean Structures
- Centre for Integrated Petroleum Research
- Mathematics for Applications
- Physics and Geological Processes
- Bjerknes Centre for Climate Research
- Aquaculture Protein Centre
- International Centre for the Biology of Memory
- Center for Molecular Biology and Neuroscience

Det er avsatt 140 mill. kroner til sentrene over fondet.

Vitenskapelig utstyr, databaser og samlinger

Avansert vitenskapelig utstyr

Målsettingen er å bidra til en oppgradering og faglig revitalisering ved universiteter og høyskoler og samordne utstyrsanskaffelsene med sikte på nasjonal arbeidsdeling og økonomiske innsparinger. Bare avansert vitenskapelig utstyr over 0,7 mill. kroner støttes av ordningen. Det er avsatt 21 mill. kroner over KDs budsjett i 2006.

Tungregneprogram III (2005-2014) har som formål å dekke den nasjonale infrastruktur for tungregning i Norge. Denne infrastrukturen skal dekke behovene tilknyttet forskning i UoH-sektoren og Meteorologisk institutt sine behov tilknyttet operativ varsling. Fra og med 2005 administreres den nasjonale infrastruktur av et dedikert statlig selskap UNINETT Sigma. Selskapet sørger for at tungregneressursene tilbys enhetlig til brukerne gjennom UNINETTs høyhastighetsnett, mens drift av tungregneanleggene gjøres desentralisert ved de enkelte universitetene. Forskningsrådets budsjett for 2006 er på 22 mill. kroner, jf omtalen av programmet eVitenskap.

Samfunnsvitenskapelig infrastruktur og databaser har vært et prioritert område innenfor samfunnsvitenskap. En stor andel av bevilgningene til dette formålet har gått til å dekke datautgifter for norsk deltakelse i *European Social Survey*. Undersøkelsen omfatter mer enn 20 europeiske land. Komparative data fra de to første rundene er allerede tatt i bruk, også av norske forskere. Det er vedtatt at Norge skal delta i tredje runde av ESS (2006 – 2007). For 2006 er det avsatt 2 mill. kroner over KDs budsjett til dette formålet.

Nettverkstiltak

Nasjonale stimuleringsiltak, møteplasser

Integreringstiltak likestilling (2004 – 2006)

Kunnskapsdepartementet har opprettet en komité for integrering av likestilling i universitets- og høyskolesektoren. Det er satt av 3 mill. kroner til dette arbeidet i 2005, av disse kanaliseres 1,5 mill. kroner fra KD gjennom Forskningsrådet. Komiteen skal komme med forslag til, og støtte opp om, tiltak som kan bidra til integrering av likestillingsarbeidet i universitets- og høyskolesektoren og dermed til økt likestilling. Komiteen er opprettet foreløpig for en treårsperiode, med en påfølgende evaluering av tiltaket.

Det er videre budsjettet med 0,6 mill. kroner til *forskerutdanning* og 1,0 mill. kroner til *forskerutdanning i etikk*.

Internasjonale nettverkstiltak

Nordic Centres of Excellence Program (NCoE) finansieres av de nordiske forskningsrådene gjennom NOS-organene i samarbeid med *Nordforsk*. Det er satt i gang nye NCoE innenfor alle fagområder. Forskningsrådet bidrar med 1,5 mill. kroner innenfor naturvitenskap (1,0

mill. kroner over Divisjon for vitenskaps budsjett) og 1,5 mill. kroner innenfor medisin. Midler til NCoE innenfor humaniora og samfunnsvitenskap går direkte fra budsjettet til NOS-HS og NOP-HS, totalt 5,6 mill. kroner (hhv. 3 mill. kroner fra NOS-H/NOP-H og 2,6 mill. kroner fra NOS-S/NOP-S).

International Neuroinformatics Coordinating Facility, INCF, (2005-2009) er en global og åpen koordineringsenhet. INCF er organisert med et sekretariat og deltakerlandene er representert i et styre. Deltakerlandene forutsettes å etablere en nasjonal node med ledende fagfolk innenfor nevroinformatikk (nevrovitenskap og informasjonsvitenskap). Det er avsatt totalt 1,5 mill. kroner over KDs budsjett til INCF og den nasjonale noden i 2006.

Det er satt av til sammen 9,8 mill. kroner til kontingenter. Hovedtyngden av dette er kontingent til EISCAT, NOT og IODP, som finansieres over KDs budsjett. Bevilgningen til *Europauniversitetet i Firenze* er på 2 mill. kroner i 2006 (KD), som i 2005 (fondet).

Det er videre budsjettet med 5,150 mill. kroner over KDs budsjett til diverse internasjonaliseringstiltak, bla nordisk samarbeid innen naturvitenskap og teknologi.

Diverse FoU-tiltak

Informasjon/formidling/publisering

Vitensentre er et aktivitetssenter for naturvitenskap og teknologi, spesielt rettet mot barn og unge. Forskningsrådet fikk i 2003 ansvaret for å fordele KDs midler til utvikling av regionale vitensentre. Sentrene vektlegger at de besøkende selv skal være aktive og prøve ut hvordan ting fungerer og derigjennom tilegne seg kunnskap. Målsettingen er også å øke motivasjonen for disse viktige fagområdene. Vitensentre finansieres med spesielle KD-midler og det er avsatt en ramme på 8 mill. kroner for 2006, det samme som for 2005.

Det er videre satt av 3 mill. kroner til et formidlingsprogram innen naturvitenskap og teknologi, 5,353 mill. kroner til publiseringsstøtte innen humaniora og samfunnsvitenskap, samt 1,4 mill. kroner til forskningsprisen og bladet *Forskning*.

Planlegging/utredning/evaluering

På oppdrag fra det tidligere Sosial- og helsedepartementet har Forskningsrådet ansvaret for den forskningsbaserte evalueringen *opptrappingsplanen for psykisk helse* (1999-2008). Evalueringen skal i hovedsak analysere virkemiddelbruken i planen, samt analysere hva utbygging av tilbud betyr for livskvalitet, tilgjengelighet mv for brukerne. Budsjettansvaret for evalueringen er fom 2003 år lagt til i Sosial- og helsedirektoratet. Budsjettet for 2006 er 5,0 mill. kroner. Forskningsrådet har også ansvaret for evalueringen av sykehusreformen. (2005-2006). Budsjettet for 2006 er på 3,4 mill. kroner over HODs budsjett.

For øvrig er det budsjettet med 9 mill. kroner til diverse evalueringer, utredninger mv.

Felleskostnader

Sekretariater

Kilden er et tjenesteytende organ for norsk kvinne- og kjønnsforskning, og har et nasjonalt ansvar for å formidle norsk kvinne- og kjønnsforskning i inn- og utland. I tillegg har Kilden et nasjonalt ansvar for å dokumentere ressurser og aktiviteter innenfor norsk kvinne- og kjønnsforskning. Gjennom formidlingsarbeidet skaper også Kilden en arena for kontakt mellom forskning, forvaltning og andre aktører hvor kompetanse på dette området er viktig for deres egen virksomhet. Det er avsatt 3 mill. kroner i KD-midler.

De nasjonale forskningsetiske komiteer (NEM, NENT og NESH) er uavhengige rådgivende organer for forskningsetiske spørsmål. Komiteene, som er administrativt tilknyttet Forskningsrådet som såkalte randsoner, dekker til sammen alle fag og disipliner. Komiteene skal bidra til etisk refleksjon i forskningssystemet og gi råd til norske myndigheter om håndteringen av forskningsetiske problemstillinger. Det er samtidig et mål at komiteene skal formidle kunnskap om og skape interesse for forskningsetikk i norsk offentlighet. Komiteene finansieres med midler fra KD, NHD, FID og LD. Det er satt av totalt 7,33 mill. kroner til komiteene og annet forskningsetisk arbeid.

Fondet for forskning og nyskaping

Divisjon for vitenskap får tilskudd til følgende programmer og aktiviteter fra Forskningsfondet i 2006, sammenlignet med 2005.

Tabell 4-6 Midler over fondet for forskning og nyskaping. Fordeling etter tema og satsinger. Revidert budsjett 2004 og budsjett 2005. 1000 kroner.

	2005	2006
Grunnleggende sykdomsmekanismer	26 700	26 700
Språkteknologi	16 000	16 000
Strategiske universitetsprogrammer	11 800	11 800
Embl-senter/ marin forskning	10 700	10 700
Senter for fremragende forskning mv.	146 000	146 000
Vitenskapelig utstyr	25 000	
Store forskerinitierte prosjekter	61 000	61 000
Europauniversitetet i Firenze og internasjonalisering	2 700	
YFF		11 010
Sum	299 900	283 210

Forskningsmeldingens tematiske satsinger

Tabell 4-7 Totalt budsjett fra departementene. Fordeling etter Forskningsmeldingens prioriteringer¹. Revidert budsjett 2005 og budsjett 2006. Mill. kroner.

	Anslag 2005	Plantall 2006
Strukturelle prioriteringer		
Internasjonalisering	60,0	57,6
Grunnforskning	1 036,6	1 120,7
Forskning for nyskaping og innovasjon	14,1	14,1
Sum	1 110,7	1 192,4
Tematiske prioriteringer		
Energi og miljø		
Hav		
Mat		
Helse	276,0	305,7
Sum	276,0	305,7
Prioriterte teknologiområder		
IKT	111,1	113,6
Nye materialer, nanoteknologi		
Bioteknologi	77,3	87,3
Sum	188,4	200,9

¹ Tallene for 2005 er et resultat av sum prosjektbevilgninger innenfor de programmer og aktiviteter hvis formål og forskningspolitiske begrunnelse støtter opp under Forskningsmeldingens prioriteringer.

² Fom 2006 er Sør-Afrika programmet overført til Divisjon for store satsinger.

Tallene for 2005 i tabell 4.7 et resultat av sum prosjektbevilgninger innenfor de programmer og aktiviteter hvis formål og forskningspolitiske begrunnelse støtter opp under Forskningsmeldingens prioriteringer. "Plantall 2006" er et estimat basert på 2005 anslaget. Summen er mao ikke et uttrykk for Divisjonens totale innsats på de prioriterte områdene. Eksempelvis er bevilgningene til vitenskapelig utstyr, Storforsk, YFF og frie prosjekter (med ett unntak) *kun* ført opp som grunnforskning, da dette er støtteordninger hvis formål og forskningspolitiske begrunnelse er grunnforskning – og ikke et uttrykk for en tematisk prioritering fra Forskningsrådets side. Unntatt fra dette er frie prosjekter innen de fire fagkomiteene knyttet til medisinsk og helsefaglig forskning, som støtter opp under Helseforskning som tematisk satsing.

Satsing på *grunnforskning* utgjør den klart største posten over Divisjonens budsjett med over 1 mrd kroner og omfatter hovedtyngden av støtteordningene. *Forskning for nyskapning og innovasjon* omfatter prosjektbevilgninger innenfor programmene IKT Sikkerhet og sårbarhet og Grunnleggende næringsrettet bioteknologi. *Internasjonalisering* omfatter nordisk og europeisk samarbeid og internasjonale stipend, samt forskningsprogrammet med Sør-Afrika i 2005. Sør-Afrika programmet er fom 2006 overført til Divisjon for store satsinger.

Helseforskning omfatter, foruten helseforskningsprogrammene, de fire fagkomiteene innen medisinsk og helsefaglig forskning, støtteordninger som MH-grupper, grunnleggende sykdomsmekanismer og tematisk rettede satsinger som Kreftforskning, Aldersforskning m.fl., samt de forskningsbaserte evalueringene. *IKT* omfatter fire forskningsprogrammer og bevilgningen til Simulasenteret, mens *bioteknologi* omfatter fagkomiteen for molekylær biovitenskap og bioteknologi og programmet Grunnleggende næringsrettet bioteknologi.

4.1.4 Budsjettmessige bindinger

Divisjonens budsjettmidler er i stor grad bundet opp i tilsagn. Tilsagnene omfatter finansieringsplan for forskningsprogrammer og basisbevilgninger til forskningsinstitutter og for øvrig kontraktsmessige forpliktelser. Flere av programmene avslutter sin periode i 2006/2007. Programmene har imidlertid prosjektforpliktelser utover programperioden, som er tatt med i tabell 4-8. Frigjorte midler innen fri prosjektstøtte oppstår først og fremst gjennom reduserte prosjektforpliktelser. Forpliktelsene reduseres med ca 1/3 hvert år. Som det fremgår av tabellen utgjør forpliktelsene i 2007 ca 77 prosent av 2006-budsjettet.

Tabell 4-8 Budsjettmessige bindinger for senere år. Generelle midler til forskningsformål. Budsjett 2006, tilsagn 2007 og 2008. 1 000 kroner.

	Budsjett 2006	Tilsagn 2007	Tilsagn 2008
Programmer	153 850	122 317	114 433
Frittstående prosjekter 1)	608 013	488 460	342 663
Infrastruktur og institusjonelle tiltak	431 530	320 337	275 002
Nettverkstiltak	29 975	24 650	23 650
Diverse FoU-relaterte aktiviteter	18 128	2 783	2 066
Disposisjonsfond	4 840	0	0
Felleskostnader	11 100	7 600	7 600
SUM TOTALT	1 257 436	966 147	765 414

1) Inkl. ordningen med små driftsmidler for perioden 2006-2008

4.1.5 Internasjonalt forskningssamarbeid

Divisjon for vitenskap deltar i flere organiserte internasjonale samarbeidstiltak. Samarbeidet omfatter også følgeforskning i forbindelse med medlemskap.

- Cooperation in the Field of Scientific and Technical Research (COST – deltakelse programmer)
- Et senter ved Berkely
- EU-forskning:
 - o Programdelegater, informasjon m.m.
 - o ERA-Net (NORFACE, HERA, ECORD)
- European Incoherent Scatter Facility (EISCAT)
- European Molecular Biology Laboratory (EMBL)/ European Molecular Biology Conference (EMBC)
- European Organization for Nuclear Research (CERN)
- European Science Foundation (ESF – standing committees og programmer):
 - o Ansvar for standing committees
 - o European Social Survey (ESS)
 - o Deltakelse programmer m.m.
- European Space Agency (ESA)
- European Synchrotron Radiation Facility (ESRF)
- European University Institute (EUI)
- Institut Nationale de la Santé et de la Recherche Médicale (INSERM)
- Integrated Ocean Drilling Program (IODP)
- Internasjonale utvekslingsstipend (kulturavtalene)
- International Agency for Research on Cancer/World Health Organisation (IARC/WHO)
- International Neuroinformatics Coordinating Facility (INCF)
- Luxembourg Income Study (LIS)
- Maison des Sciences de l'Homme (MSH)
- Nordic Centres of Excellence (NCoE)
- Nordic Optical Telescope (NOT)
- Nordisk samarbeidsnemnd for humaniora og samfunnsvitenskap (NOS-H/S – inkl. NOP), medisin (NOS-M), naturvitenskap (NOS-N)
- OECD Halden Reactor Project (Haldenprosjektet)
- OECDs Working Group on Human-Health-Related Biotechnologies (WG-HHRB)
- SCANCOR ved Stanford University

Tabell 4-9 Internasjonalt forskningssamarbeid. Anslag 2005, plantall 2006. Mill. kroner.

	Anslag 2005	Plantall 2006
Programmer		
Brukerstyrte innovasjonsprogr.		
Grunnforskningsprogr.	26,2	28,3
Handlingsrettede progr.	15,3	19,0
Store progr.		
Frittstående prosjekter		
Fri prosjektstøtte	105,6	117,2
Andre grunnforskningsprosjekt	22,1	27,6
Internasjonal prosjektstøtte	34,9	25,0
Andre frittstående prosjekter		
Infrsaturuktur og institusjonsstøtte		
Basisbevilgninger	17,7	18,1
Strategisk institusjonsstøtte	30,6	24,8
SFF/SFI	55,4	54,4
Vitensk, utstyr, datab., saml	2,4	2,0
Andre infrastrukturtiltak		
Nettverkstiltak		
Nasj. stimul.tiltak,møteplass		
Internasjonale nettverkstiltak	27,0	27,0
Diverse FoU-relaterte prosjekter		
Planlegging/utredn./evaluering		
Sum	337,2	343,4

Det vises til tabellen på neste side, som gir en spesifisert oversikt over budsjett 2006 sammenlignet med revidert budsjett 2005 fordelt etter budsjettposter og ulike finansieringskilder.

4.2 Divisjon for store satsinger

4.2.1 Inntekter og føringer

Divisjon for store satsinger (Satsinger) legger i 2006 til grunn en total budsjetttramme på 1 458,2 mill. kroner. Dette er en økning fra revidert budsjett 2005 med ca. 230 mill. kroner (18,8 %). Inkludert i veksten er overføring av vel 41 mill. kroner fra Innovasjonsdivisjonen til *HAVBRUK - En næring i vekst, Havet og kysten, VERDIKT – Kjernekompetanse og verdiskaping i IKT* og 2 mill. kroner Vitenskapsdivisjonen til *Sør-Afrika programmet*.

De generelle midlene fra Kunnskapsdepartementet (KD) økes med om lag 15 mill. kroner (12,4 %) fra revidert budsjett 2005 til budsjett 2006. Økningen går bl.a. til polarforskning og Store programmer.

Alle divisjonens midler i 2005 og 2006 fra Fondet for forskning og nyskaping (Fondet) er til de store programmene. Divisjonen hadde i 2005 en bevilgning fra Fondet på 272,3 mill. kroner. Bevilgningen i 2006 øker til 295,3 mill. kroner. Økningen går til *PETROMAKS - Program for maksimal utnyttelse av petroleumsressursen*.

Bevilgningene fra Nærings- og handelsdepartementet (NHD) øker fra 25 mill. kroner i 2005 til ca. 67,6 mill. kroner i 2006. Økningen er i all hovedsak knyttet til *VERDIKT, NANOMAT - Nanoteknologi og nye materiale og FUGE - Funksjonell genomforskning*. Deler av veksten (vel 13 mill. kroner) til *VERDIKT* er budsjett-tekniske overføringer av midler fra Innovasjonsdivisjonen.

Bevilgningen fra Olje- og energidepartementet (OED) øker fra 222,6 mill. kroner i revidert budsjett 2005 til 281,4 mill. kroner i 2006. Økningen fordeler seg med 49 mill. kroner til *PETROMAKS* og 10 mill. kroner til *RENERGI - Fremtidens rene energisystemer*.

Bevilgningen fra Fiskeri- og kystdepartementet (FKD) inkl. tekniske overføringer fra Innovasjonsdivisjonen, viser en vekst fra revidert budsjett 2005 på 90,6 mill. kroner til 118,8 mill. kroner i 2006. Størstedelen av veksten (25,5 mill. kroner) er budsjett-tekniske overføringer av midler fra Innovasjonsdivisjonen til *HAVBRUK* og *Havet og kysten*. Bevilgningen fra Landbruks- og matdepartementet (LMD) viser en økning fra revidert budsjett 2005 på 16,2 mill. kroner til 19,7 mill. kroner i budsjett 2006. Miljøvern-departementets (MDs) bevilgning viser en økning fra revidert budsjett 2005 på 202,6 mill. kroner til 219,1 mill. kroner i 2006. Det er lagt inn vekst både i basisbevilgningene til miljøinstituttene og til miljøforskningsprogrammene.

Når det gjelder spesielle midler fra departementene viser disse en økning fra revidert budsjett 2005 til budsjett 2006 med 50 mill. kroner. KDs bevilgning for 2006 på 23 mill. kroner til det nye programmet *Praksisrettet FoU i skolen* utgjør største delen av veksten. I tillegg ligger det inne vekst fra Samferdselsdepartement (SD) til ulike programmer bl.a. *VERDIKT*. På grunn av endringer i departementenes ansvarsfelt er det en del budsjett-tekniske endringer mellom de enkelte departementene.

Diverse inntekter som bl.a. er midler til bestemte forskningsaktiviteter fra Fiskeri- og havbruksnærings forskningsfond (FHF), Oljeindustriens landsforening (OLF) og Norsk Tipping samt en rekke bedrifter og organisasjoner.

Tabell 4-10 Inntekter. Fordeling på finansieringskilde, spesifisert på kapittel og post eller program/satsning. Revidert budsjett 2005 og budsjett 2006. 1000 kroner og prosentvis endring

			Revidert budsjett 2005	Budsjett 2006	Endring 2005- 2006
Kunnskapsdepartementet					
Kap.	285 , post	52 Norges Forskningsråd	123 570	138 920	12,4 %
Kap.	286 , post	50 Forskningsfondet	272 250	295 250	8,4 %
Kap.	226 , post	21 Kvalitetsutvikling i grunnutdanningen (KUL)	9 000	9 000	0,0 %
Kap.	231 , post	51 Barnehageforskning (Velferdsprogrammet) 1)		3 750	
Kap.	248 , post	1 Kompetansesenter for spesialundervisning (KUL)	3 000	3 000	0,0 %
Kap.	281 , post	01 Fellesutgifter for UoH (KUL)	5 000	5 000	0,0 %
Kap.		Praksisrettet FoU i skolen		23 000	
Sum			412 820	477 920	15,8 %
Nærings- og handelsdepartementet					
Kap.	920 , post	50.1 Næringsrettet brukerstyrt forskning	12 400	54 400	338,7 %
Kap.	920 , post	50.2 Næringsrettet strategisk forskning	4 700	4 700	0,0 %
Kap.	920 , post	50.3 Innovasjon	1 000	1 500	50,0 %
Kap.	920 , post	50.4 Infrastrukturtiltak	7 000	7 000	0,0 %
Sum			25 100	67 600	169,3 %
Olje- og energidepartementet					
Kap.	1830 , post	50 Energiforskning	222 625	281 400	26,4 %
Sum			222 625	281 400	26,4 %
Fiskeri- og kystdepartementet					
Kap.	1023 , post	50 Fiskeri-, havbruks- og transportrettet FoU	90 595	118 790	31,1 %
Sum			90 595	118 790	31,1 %
Landbruks- og matdepartementet					
Kap.	1137 , post	50 Forskning og utvikling	16 150	19 650	21,7 %
Kap.	1150 , post	77	5 000	5 000	0,0 %
Sum			21 150	24 650	16,5 %
Miljøverndepartementet					
Kap.	1410 , post	50 Basisbevilgning til miljøforskningsinstituttene	88 586	98 586	11,3 %
Kap.	1410 , post	51 Forskningsprogram m.m.	114 038	120 538	5,7 %
Kap.	1410 , post	53 Internasjonalt samarbeid om miljøvernforskning	5 000	5 000	0,0 %
Kap.	1400 , post	72 Evaluering	500		
Kap.	1400 , post	76 EU 6 RP Strålevern	1 000	1 000	0,0 %
Sum			209 124	225 124	7,7 %
Arbeids- og inkluderingsdepartementet					
Kap.	620 , post	50 Forskningsprogrammer i Norges Forskningsråd 2)	62 900	71 400	13,5 %
Sum			62 900	71 400	13,5 %
Barne- og likestillingsdepartementet 1)					
Kap.	846 , post	50 Familie- og likestillingspolitisk forskning (Velferd)	5 500	2 500	-54,5 %
Kap.	854 , post	50 Tiltak i barne- og ungdomsvernet (Velferd)	4 500	4 500	0,0 %
Kap.	856 , post	21 Barnehageforskning (Velferdsprogrammet) 1)	750		-100,0 %
Kap.	857 , post	50 Barne- og ungdomstiltak - Forskning (Velferd)	4 300	4 300	0,0 %
		Planlegging	500		
		European Centre i Wien	150	150	0,0 %
Sum			15 700	11 450	-27,1 %
Finans- og tolldepartementet					
Kap.	1600 , post	21 Finansdepartementet	3 700	5 200	40,5 %
Sum			3 700	5 200	40,5 %
Helse- og omsorgsdepartementet					
Kap.	701 , post	50 Forskning	12 400	11 000	-11,3 %
Sum			12 400	11 000	-11,3 %
Justis- og politidepartementet					
Kap.	400 , post	11 Justisdepartementet	1 650	3 500	112,1 %
Sum			1 650	3 500	112,1 %

	Revidert budsjett 2005	Budsjett 2006	Endring 2005- 2006
Kommunal- og regionaldepartementet			
Kap. 500 , post 50 Forskningsprogram via Norges Forskningsråd 2)	8 000	9 000	12,5 %
Sum	8 000	9 000	12,5 %
Kultur- og kirkedepartementet			
Tippemidler	8 000	8 000	0,0 %
Kap. 335 , post 52 Pressestøtte	1 583	1 634	3,2 %
Sum	9 583	9 634	0,5 %
Samferdselsdepartementet			
Kap. 1301 , post 50 Samferdselsforskning	15 000	24 500	63,3 %
Kap. 1301 , post 71 Tilskudd til rasjonell og miljøvennlig transport	22 600	22 300	-1,3 %
Sum	37 600	46 800	24,5 %
Utenriksdepartementet			
Kap. 165 , post 70 Forskning og høyere utdanning	67 361	72 700	7,9 %
Sør-Afrika-programmet		2 000	
EU 6 RP Strålevern	1 000	1 000	0,0 %
Sum	68 361	75 700	10,7 %
Sum spesielle midler	248 394	298 434	20,1 %
Sum generelle midler	952 914	1 140 734	19,7 %
SUM DEPARTEMENTENE	1 201 308	1 439 168	19,8 %
Diverse inntekter	26 480	19 062	-28,0 %
Sum	26 480	19 062	-28,0 %
SUM TOTALT	1 227 788	1 458 230	18,8 %

1) Midlene til barnehageforskning i Velferdsprogrammet er flyttet fra BFD i 2005 til KD i 2006 (3,75 mill. kroner)

2) Midlene til IMER er flyttet fra KRD i 2005 til AID i 2006 (7 mill. kroner)

4.2.2 Mål og prioriteringer

Satsingsdivisjonen spiller en sentral rolle i arbeidet med å identifisere og utrede nasjonale strategiske forskningsbehov, og for å bygge opp kunnskap og forskningskapasitet på prioriterte områder. Divisjonen har ansvar for å operasjonalisere overordnede forskningspolitiske satsinger i samarbeid med offentlig sektor, forskningsmiljøene og næringslivet, blant annet gjennom virkemiddelet *Store Programmer*. Forskning rettet mot offentlig forvaltning som grunnlag for politikkutforming og forvaltning, knyttet til energi, miljø, marin sektor, velferd, arbeidsliv og utdanning, er også et sentralt arbeidsfelt for divisjonen.

Divisjonen har et særlig ansvar for å knytte sammen grunnleggende forskning, anvendt forskning og innovasjon, og for å kople forskning på tvers av kategorier, fag og sektorer.

Etablering og drift av de Store programmene som samler forskning for verdiskaping og samfunnsutvikling innen strategiske satsingsområder, er lagt til Divisjonen og følges opp i nært samarbeid med næringsliv, forskningsmiljøer og forvaltning, og med de øvrige divisjonene i Forskningsrådet. Når det gjelder forskning for politikkutforming, er samarbeid med sektordepartementene et viktig fundament, basert på dialog, åpenhet og tillit.

Økt åpenhet og dialog gjennom prosesser som involverer og engasjerer både interne og eksterne grupper, er vesentlig for å realisere Forskningsrådets overordnede strategier og satsinger. Divisjonens initiativ til og gjennomføring av foresightprosjekter som grunnlag for planlegging av både forskningsaktivitet og tiltak i regi av næringer og forvaltning, er et viktig bidrag til dette, likeledes ansvar for konferanser, seminarer og temaevalueringer.

Satsingsdivisjonen har et særlig ansvar for å skape samspill og helhetlige løsninger i Forskningsrådet og for å utrede nasjonale forskningsbehov. I flere sammenhenger innebærer

dette å ha en rolle som endringsagent. Styrket samspill er både et selvstendig mål og et ønsket resultat av vellykkede utviklings-, planleggings- og prioriteringsprosesser. Forskningsmeldingen understreker betydningen av ”en generell styrking av kunnskapsgrunnlaget for forskningspolitikken” (s. 31). Rådet er pålagt å ”videreutvikle metodikken for å identifisere fremtidsrettede forskningsfelt og satsinger ” (s. 192).

Innovative metoder for analyse og dialog, bl.a. ulike former for foresight (fremtidstenkning), vil spille en viktig rolle i oppfølgingen av disse oppgavene. I oppfølgingen vil det bli bygget videre på resultatene fra og erfaringene med de fem nylig gjennomførte foresightprosjektene Avanserte materialer Norge 2020, Biotek Norge 2020, Energi 2020+, Havbruk 2020 og UTSIKT, konferansen Veivalg 21 samt den forskningspolitiske rapporten ”Puslespill – Basar-Heksegryte: Mot en robust forskningspolitikk - En forskningspolitisk kommentar til fem foresightprosjekter”.

Internasjonalisering av forskning og internasjonalt samarbeid, både innen EU og globalt, blir et svært viktig tema for divisjonen.

Divisjonen skal sammen med Innovasjonsdivisjonen og Vitenskapsdivisjonen ha ansvar for fellesoppgaver på tvers av divisjonsgrensene som likestilling, rekruttering og evalueringer.

4.2.3 Fordeling av budsjett

Tabell 4-11 Totalt budsjett og herav generelle midler. Fordeling etter budsjettposter. Revidert budsjett 2005 og budsjett 2006. 1 000 kroner

	Totalt		Herav generelle midler	
	Rev.budsj. 2005	Budsjett 2006	Rev.budsj. 2005	Budsjett 2006
Brakerstyrte innovasjonsprogrammer				
Grunnforskningsprogrammer	34 623	45 174	24 040	32 540
Handlingsrettede programmer	306 991	366 630	123 230	139 480
Store programmer	739 370	889 722	690 790	839 860
Sum programmer	1 080 984	1 301 526	838 060	1 011 880
Fri prosjektstøtte				
Andre grunnforskningsprosjekter	4 000			
Internasjonal prosjektstøtte	8 000	9 000	3 000	3 000
Andre frittstående prosjekter	1 400		500	
Sum frittstående prosjekter	13 400	9 000	3 500	3 000
Basisbevilgninger	99 586	109 586	88 586	98 586
Strategisk institusjonsstøtte	5 000	5 000	5 000	5 000
SFF/SFI				
Vitenskapelig utstyr, databaser og samlinger		1 500		1 500
Andre infrastrukturtiltak				
Sum infrastruktur og institusjonelle tiltak	104 586	116 086	93 586	105 086
Systemtiltak				
Nasjonale stimuleringsiltak og møteplasser				
Internasjonale nettverkstiltak	15 190	15 490	6 140	6 140
Sum nettverkstiltak	15 190	15 490	6 140	6 140
Informasjon/formidling/publisering	1 688	1 188	1 688	1 188
Planlegging/utredning/evaluering	5 940	5 440	3 940	3 940
Sum diverse FoU-relaterte aktiviteter	7 628	6 628	5 628	5 128
Disposisjonsfond		3 500		3 500
Sekretariater	6 000	6 000	6 000	6 000
Administrasjonsbudsjett				
Omstillingskostnader				
Andre felleskostnader				
Sum felleskostnader	6 000	6 000	6 000	6 000
SUM TOTALT	1 227 788	1 458 230	952 914	1 140 734

Divisjonen er inndelt i følgende avdelinger: Fremtidsteknologi (FT), Velferd og samfunnsutvikling (VS), Miljø, energi og bærekraftig utvikling (MEBU) og Marine ressurser og miljø (MAR). MEBU er ansvarlig for planleggingen av Nordområdesatsingen, men planleggingen involverer alle avdelingene.

Avdeling for fremtidsteknologi

Avdelingen har et særlig ansvar for forskning innen teknologiområdene IKT, nanoteknologi og bioteknologi blant annet gjennom de tre store programmene VERDIKT, FUGE og NANOMAT. Også forskning innenfor etiske, juridiske og samfunnsmessige aspekter ved disse teknologiene, særlig bioteknologi, er tillagt avdelingen. I tillegg kommer oppgaver knyttet til det generelle koordineringsansvaret på rådsnivå for store programmer og foresight-aktiviteter for identifisering av nye satsinger.

Forskningsmeldingen gir særlig prioritet til de tre teknologiene IKT, nanoteknologi og bioteknologi. Disse går ofte under fellesbetegnelsen generiske teknologier fordi de har brede

anvendelsesområder og stor langsiktig betydning, både innenfor vitenskapen og for den generelle samfunnsutviklingen. Gjennom de tre nevnte store programmene følger Forskningsrådet opp disse prioriterte områdene i Forskningsmeldingen.

Avdeling for velferd og samfunnsutvikling

Avdelingens mål er å bidra til bedre kunnskapsgrunnlag for politikkutvikling. Avdelingens sentrale innsatsfelter er forskning om velferd, arbeidsliv, utdanning, innvandring, demokrati, by- og regionutvikling, transportforskning, samfunnssikkerhet, IKT og medieutvikling, og forskning om det sivile samfunn. Avdelingens overordnede mål er å støtte forskning som kan bidra til utvidet erkjennelse om samfunnets struktur, dynamikk og endring. Avdelingens viktigste virkemiddel er handlingsrettede programmer rettet mot offentlig sektor og finansiert av sektordepartementene.

Oppfølging av Forskningsmeldingen

Avdelingen har ansvar for oppfølging av Forskningsmeldingens kap 6.5 "Fornyelse av offentlig sektor". Dyptgående endringer nasjonalt, i Europa og globalt stiller det norske samfunnet overfor store utfordringer. Men kunnskapsutfordringene har perspektiver langt utover offentlig sektor. Forskningsmeldingen utpeker fire innsatsområder:

- *Velferd.* Følges opp gjennom programmene "Velferd" og "Arbeidsliv".
- *Migrasjon og integrering.* Følges opp gjennom nytt program "Internasjonal migrasjon og etniske relasjoner" (IMER).
- *Rett og demokrati.* Følges opp bl.a. gjennom programmet "Demokrati, styring og regionalitet" og vurdering av ny innsats fra 2007 i samarbeid med Vitenskapsdivisjonen.
- *Europaforskning.* Følges opp i samarbeid med Vitenskapsdivisjonen med henblikk på ny satsing fra 2007.

Avdeling for miljø, energi og bærekraftig utvikling

Avdelingen skal ivareta miljø- og utviklingsforskning, energiforskning, og globale utfordringer knyttet til bærekraftig utvikling og har ansvar for de store programmene *RENERGI*, *NORKLIMA - Klimaendringer og konsekvenser for Norge* og *PETROMAKS*. I tillegg skal avdelingen ivareta norsk polarforskning, hvor oppfølgingen av det internasjonale polaråret (IPY) 2007 – 2008 står sentralt.

Avdelingen følger opp Forskningsmeldingens tematiske prioritering "Energi og Miljø", spesielt gjennom de tre Store programmene; *PETROMAKS*, *RENERGI* og *NORKLIMA*. Videre følger avdelingens aktiviteter i stor grad opp Forskningsmeldingens prioriteringer knyttet til Internasjonalisering; herunder Norge som Global partner.

Forskningsrådet startet en strategisk planleggingsprosess innenfor deler av miljøforskningen. Dette omfatter programmene PROFO (forurensningsprogrammet, avsluttet 2005), Landskap i Endring, Biologisk mangfold, Villaksprogrammet og RAMBU. Målet med prosessen er å få en bedre strategisk og faglig innretning på denne delen av miljøforskningen. Arbeidet slutføres våren 2006. Det vil da bli etablert ett eller flere nye miljøforskningsprogrammer, som vil innarbeide de eksisterende programmene nevnt over.

Avdeling for marine ressurser og miljø

Avdelingen har ansvaret for forskning knyttet til forvaltning og bruk av biologiske marine ressurser, globale marine problemstillinger og kystsoneproblematikk. Forurensning av sjø fra olje- og gassvirksomheten på norsk sokkel hører også inn her. Forskningen er organisert i det store programmet HAVBRUK – En næring i vekst, Villaksprogrammet og i det

koordinerende programmet Havet og kysten som fra 2006 samler aktiviteter som tidligere lå i egne programmer. Avdelingen følger opp Forskningsmeldingens prioriteringer MAT og HAV gjennom programmene nevnt over.

Forskningsrådets nye ordning med store programmer ivaretas av divisjonen og nedenfor følger oversikt over budsjett for de store programmene.

Tabell 4-12 Store programmer. Budsjett 2006 fordelt på de enkelte store programmene og finansieringskilde. Mill. kroner

	Rev.	Budsjett 2006									
	bud. 05	KD	NHD	OED	FKD	LMD	MD	Fond	AID	SD	Totalt
FUGE	169,0	51,0	4,0			1,0		120,0			176,0
NANOMAT	65,3	32,6	13,4					29,9			75,9
NORKLIMA	88,1	5,5			1,5	3,0	39,6	41,0		1,0	91,6
RENERGI	137,3		6,0	99,3		2,5	8,4	8,0		22,3	146,5
PETROMAKS	177,3		2,2	170,9				63,0	15,0		251,1
HAVBRUK 1)	76,1				72,2	2,0		20,4			94,6
VERDIKT 2)	15,0	1,2	28,3					13,0		6,0	48,5
Sum	728,1	90,4	53,9	270,2	73,7	8,5	48,0	295,3	15,0	29,3	884,2

1) I tillegg kommer midler fra FHF (11 mill. kroner i 2005 og 5,6 mill. kroner i 2006)

2) Deler av VERDIKTs midler (ca. 70 mill. kroner) er bundet i prosjekter i de andre divisjonene. Når midlene blir "frigjort" overføres de til VERDIKT.

Grunnforskningsprogrammer

Etikk, samfunn og bioteknologi (ELSA) (2002-2006) skal bidra til kompetanseoppbygging innenfor etiske, juridiske og samfunnsmessige aspekter ved moderne bioteknologi, utvikle forskningsbasert kunnskap på feltet, samt styrke kommunikasjonen mellom eksperter og befolkningen når det gjelder moderne bioteknologi. Programmet samarbeider tett med FUGE om igangsetting av prosjekter. Budsjettet for 2006 er 4 mill. kroner finansiert gjennom midler fra FKD, LMD, NHD og KD. Forskningsrådet vil vurdere mulighetene for å videreføre ELSA-forskningen f.o.m. 2007. Nettadresse: <http://www.forskningsradet.no/elsa/>

Kommunikasjon, IKT og medier (KIM) (2003 – 2007) har som mål å videreutvikle kunnskapsgrunnlaget for samfunnsvitenskapelig og humanistisk IKT- og medieforskning. Konvergensproblematikken står sentralt for programmet som har følgende tematiske hovedområder: Bruk av IKT og digitale medier til kommunikasjon i samfunns-, arbeids- og hverdagsliv, Estetiske, sjangermessige, narrative, språklige og kulturelle aspekter ved kommunikasjon i digitale medier og Økonomiske, politiske, kulturelle og teknologiske rammevilkår knyttet til konvergens, samt endringer og tilpasninger som skjer i næringer, organisasjoner og institusjoner. I 2006 er alle midlene til programmet aktivisert og det er i drift i alt 22 prosjekter som til sammen dekker hele temaområdet. Programmet finansieres med KD-midler (6,5 mill. kroner), NHD (3,2 mill. kroner), KKD (ca. 1,6 mill. kroner) og SD (9,0 mill. kroner). Totalbudsjett for 2006 er på ca. 20,3 mill. kroner. Nettadresse: <http://www.forskningsradet.no/kim>

Biologisk mangfold – Dynamikk, trusler og forvaltning (BIOMANGFOLD) (1998-2007) har som mål å bedre kunnskapsgrunnlaget for bærekraftig bruk av biologiske ressurser og bevaring av naturens egenart og mangfold. Programmet har følgende tematiske områder: 1) Biologisk mangfold - sammensetning, funksjon og dynamikk, 2) Effekter av skader på leveområder, 3) Introduksjoner av fremmede arter og genotyper, inkludert genmodifiserte organismer og 4) Forvaltning av mangfoldet. Programmet finansieres fra MD (11,45 mill. kroner), FKD (1,5 mill. kroner), LMD (0,95 mill. kroner), KD (0,94 mill. kroner) og UD (1

mill. kroner) og vil i 2006 ha et totalbudsjett på 15,84 mill. kroner. Nettadresse:

<http://www.forskningsradet.no/biomangfold>

Når det gjelder *Det internasjonale polaråret* vises til tekst under kapittel 4.6 lenger bak.

Handlingsrettede programmer

Program for velferdsforskning (VELFERD) er inne i sin andre programperiode (2004-2008) der programstyret skal lede slutføringen av en tiårig satsing på norsk velferdsforskning (1999-2008). Med begrunnelse i endringer i velferdsstaten og den velferdspolitiske dagsorden er to hovedtemaer prioritert: 1) *Velferdsordninger, sosiale institusjoner, familien og arbeidsmarkedet*, og 2) *Mer effektiv og treffsikker tjenesteyting*. Ambisjonen er at velferdsforskningen om få år har frambrakt et faglig solid kunnskapsgrunnlag som er relevant både for sentrale politiske beslutningsdeltakere og for den offentlige debatten. For å nå programmets mål legges det vekt på å stimulere til større og færre forskerprosjekter, sektorovergripende og tverrfaglige perspektiver, rekruttering, kompetanse og fagutvikling, mer brukerrelevant forskning og formidling til brukere. Det er fra 2004 og 2005 satt i gang 34 nye forskerprosjekter innenfor programmet. Programmet finansieres med generelle midler fra KD-gen (2,7 mill. kroner), KD-spes (3,75 mill. kroner), AID (31,9 mill. kroner), BLD (ca. 11,3 mill. kroner), JD (1,5 mill. kroner) og HOD (6 mill. kroner) og vil i 2006 ha et totalbudsjett på ca. 57,2 mill. kroner.

Nettadresse: <http://program.forskningsradet.no/vfo>

Programmet Arbeidslivsforskning (ARBEIDSLIV) (2002-2011) representerer en langsiktig satsing på arbeidslivsområdet som skal bidra med ny kunnskap om og innsikt i sentrale utviklingstrekk og virkemidler i arbeidslivet med særlig vekt på de viktigste forhold og prosesser som påvirker den enkeltes deltakelse, utvikling, nærvær og fravær i arbeidslivet. Revidert programplan for 2006-2009 prioriterer forskning om inkluderings- og ustøtingsmekanismer i arbeidslivet og særlig hvordan følgende problemfelt påvirker disse mekanismene og prosessene: Omstillinger og mobilitet; Et åpnere arbeidsmarked; Lovverk, virkemidler, forhandlinger og samarbeid. Et antall nye prosjekter vil starte i 2006. Programmet finansieres i 2006 med midler fra AID (17,5 mill. kroner), KD (1,9 mill. kroner) og NHD (1,5 mill. kroner). Totalbudsjettet for 2006 er på 20,9 mill. kroner. Nettadresse: <http://www.forskningsradet.no/arbeidsliv/>

Kunnskap, utdanning og læring (KUL) (2003 – 2007) skal bidra til å styrke de gode utdanningsforskningssmiljøene i Norge gjennom empirisk og komparativ forskning om utdannings- og læringsproblematikk. Programmet har tre prioriterte felter: 1) Samspillet mellom utdanningssystem, familie og arbeidsplass som arena for livslang læring, 2) Ledelse, organisering og styring og 3) Læringsprosesser og kunnskapsområder. Programmet inkluderer også evaluering av kvalitetsreformen og en særskilt satsing på IKT og læring. Det er satt i gang 14 relativt store prosjekter på programmet. Programmet finansieres med generelle (0,35 mill. kroner) og spesielle midler (17 mill. kroner) fra KD, totalt 17,35 mill. kroner i 2006. Nettadresse: <http://www.program.forskningsradet.no/utdanning>

Praksisrettet FOU i grunnopplæring og lærerutdanning (2005-2008) er utviklet etter en relativt detaljert bestilling fra KD. Målene for programmet er å bidra til kunnskapsutvikling som styrker grunnopplæring og lærerutdanning, fremmer FoU-arbeidet i lærerutdanningene, og bedrer sammenhengen mellom yrkesutdanning og yrkesutøving. Målgruppene er lærerutdannere, lærerstudenter, skoleeiere (kommuner og fylkeskommuner), skoleledere og lærere i grunnopplæringen. Hovedtemaene er 1) Læringsprosesser og læringsutbytte, 2) Organisering for læring og 3) Yrkespraksis og lærerutdanning. Institusjoner med ansvar for lærerutdanning vil være prosjektansvarlige. Disse kan inngå samarbeid med andre

forskningsmiljøer som kan tilføre prosjektene nødvendig eller supplerende FoU-kompetanse. Programmet har et samlet budsjett på 92 mill kroner, herav 23 mill kr i 2006 fra KD.

Idrett, samfunn og frivillig organisering (IDRETT) (1998 - 2007) skal utvikle kunnskap om idrettens omfang, betydning og betingelser i det norske samfunn, samt benytte idretten som temaområde for å belyse generelle trekk ved samfunnsutviklingen, særlig m h t endringene i det sivile samfunn, i skjæringsfeltet mellom stat og marked. Programmet finansieres kun med spillemidler fra KKD på 8 mill. kroner. Nettadresse: <http://www.forskningsradet.no/idrett>

Demokrati, styring og regionalitet (DEMOSREG)(2005-2014) er en tverrgående og langsiktig forskningssatsing igangsatt i 2005. Programmet skal frambringe økt kunnskap om lokale og regionale konsekvenser av nasjonale og internasjonale utviklingstrekk i forhold til samfunnsdeltakelse, bosetting, tjenestetilgjengelighet, næringsutvikling og identitet. Programmets skal bidra til økt kunnskap om strukturendringer, politikk- og styringsutforming og konsekvenser i skjæringsfeltet mellom sektorer, territorielle enheter og ulike geografiske nivåer. Det legges stor vekt på å belyse nye og politikkrelevante betingelser for regional innovasjon og omstilling, offentlig styring og planlegging, samt demokrati, deltagelse og identitet. Programmets prosjektportefølje vil bli utviklet i 2006. Programmet finansieres i 2006 med midler fra KRD (9,0 mill. kroner), MD (4,95 mill. kroner) og SD (1 mill.kroner). Totalbudsjett for 2006 er på 14,95 mill. kroner. Det tas sikte på å trappe opp finansieringen fra 2007.

<http://www.forskningsradet.no/demosreg>

Skatteøkonomisk forskningsprogram (SKATT) (2000-2006) har som mål å bidra til kompetanseheving og rekruttering innenfor skatteøkonomisk forskning, samt å bidra til utvikling av kunnskapsgrunnlaget for politikkutforming på feltet. Sentrale forskningstemaer i programmet er indirekte beskatning og evaluering av skattereformer. Programmet finansieres i sin helhet med midler fra FIN (5 mill. kroner). Programstyret har startet diskusjon av videreføring av programmet for perioden 2007-2009. Nettadresse:

<http://www.program.forskningsradet.no/skatt>

Risiko og sikkerhet i transportsektoren (RISIT) (2002 – 2007) skal dekke virksomhet i alle transportgrener. Alle typer konsekvenser av ulykker skal inkluderes, herunder også miljøskader, og risiko for å bli skadet ved ulykker både for reisende, for ansatte i transportforetak og for tredjepart. Følgende temaer er prioritert: Risikoforståelse og et samfunnsperspektiv på transportrisiko; Nullvisjonen for transportsikkerhet og Organisering av risikohåndtering. I 2006 er alle midlene til programmet aktivisert og det er i drift i alt 15 prosjekter som til sammen dekker hele temaområdet. Programmet finansieres med midler fra SD (6,5 mill. kroner), FKD (1 mill. kroner) og NHD (0,5 mill. kroner) og fra diverse brukere/transportetater med til sammen 1,5 mill. kroner. Totalt blir budsjettet for 2006 på 9,5 mill. kroner.

Nettadresse: <http://www.forskningsradet.no/risit>

Samfunnssikkerhet og risiko (SAMRISK)(2006-2010). Naturkatastrofer, [store](#) ulykker og terrorisme – både utenlands og innenlands - har aktualisert behovet for et nytt program om samfunnssikkerhet og risiko (SAMRISK). Temaet har fått stor oppmerksomhet i Europa, og det er viktig å bygge opp kompetanse for at norske FoU miljøer skal kunne delta i den økte satsningen på *Security* i EU. Et nytt og helhetlig forskningsprogram som SAMRISK, kan være et avgjørende bidrag til bedre kunnskapsgrunnlag, samarbeid og oppgavedeling mellom myndigheter og kompetansemiljøer, og [kan](#) bidra til bedre kriseberedskap. Situasjonen hittil har vært preget av fragmentering, og dette har vært påpekt helt siden NOU 2000:24 *Et sårbart samfunn* (Willoch-utvalget) og i st.meld. nr 17 (2001 – 2002) *Samfunnssikkerhet*. Programmet er tematisk bredt og dekker flere departementers ansvarsområder, men Justisdepartementet

har et særskilt samordningsansvar for beredskap og sikkerhetsarbeidet i sivil sektor. SAMRISK vil også inneholde forskning som er relevant i nordområdesammenheng. Programmet finansieres med midler fra JD (1 mill. kroner), SD (1 mill. kroner), UD (1 mill. kroner) og generelle KD-midler (0,5 mill. kroner) i 2006 som blir oppstartåret, men med sikte på betydelig opptrapping, også med fondsmidler, i 2007.

Internasjonal migrasjon og etniske relasjoner (IMER) (2005-2010)) vil i høyere grad enn tidligere oppsummere og syntetisere eksisterende forskningsbasert kunnskap. Målet er at dette, sammen med en strategisk bruk av programmets midler på ulike områder og økt vekt på formidling, skal bidra til at forskningen i større grad anvendes. Utarbeiding av kunnskaps-oversikter (koblet til teori- og metodeutvikling) og ny forskning på kjerneområder som bl.a. diskriminering og marginalisering i arbeidsliv og andre sentrale samfunnsarenaer, forholdet mellom individuelle og kollektive rettigheter, effekten av rettslige og økonomiske virkemidler for å fremme inkludering og likebehandling, internasjonale og kryssnasjonale sammenligninger, samt spørsmål knyttet til religion, utlendingsrett og samspillet mellom kjønn og etnisitet, vil styrke feltets kunnskapsbase. Programmet finansieres med KD-midler for samfunnsvitenskap og humaniora (1,7 mill. kroner) og AID (7 mill. kroner), totalt 8,7 mill. kroner for 2006. Nettadresse: <http://www.program.forskningsradet.no/imer>

PETROPOL, som var planlagt avsluttet i 2005, vil bli videreført i 2006. Programmet har vært rettet mot å skape et kunnskapsgrunnlag for norske aktører for å møte utfordringene fra internasjonalisering og omstilling innenfor petroleumssektoren. Forskningsinnsatsen har vært konsentrert om fire tema: *Aktørenes strategier og deres implikasjoner, Energimarkeder under omforming, Nye petroleumsprovinser: etisk-normative og interkulturelle utfordringer* samt *Petroleums-sektoren som menneskelig kapital: kilde til ny verdiskapning?* Det har vært finansiert i alt 16 prosjekter i perioden 2001 – 2005. I 2006 vil det bli lagt vekt på formidling av resultatene, bl.a. i form av en internasjonal konferanse om forskning på naturgass, lansering av en bokserie med tre bøker samt avslutningskonferansen. Arbeidet med å utrede en videreføring av den samfunnsvitenskapelige petroleumsforskningen etter 2006 tematisk og organisatorisk, vil bli videreført. Programmet finansieres med midler fra OED (5,2 mill. kroner). Nettadresse: <http://www.forskningsradet.no/petropol>

Landskap i endring – bruk og forvaltning av kulturmiljø og naturressurser (LANDSKAP) (2000–2007) bidrar til økt kunnskapsgrunnlag for en helhetlig og langsiktig bruk og forvaltning av kulturminner, kulturmiljø og naturressurser. Det fokuseres på kunnskap om ressursene, drivkrefter, endringsprosesser og konsekvenser, og utvikling av forvaltningsstrategier. Programmet bidrar med å utvikle viktige møteplasser for miljø- og landbruksforvaltningen og nærings- og brukerinteresser. Programstyret har gjennomført sin siste utlysning og vektlegger nå prosjektoppfølgning, syntetisering av kunnskap og formidling av resultater i siste del av programperioden. Programmet finansieres med generelle midler fra MD (11,3 mill. kroner) og LMD (4 mill. kroner) og med spesielle midler fra UD (0,5 mill. kroner) og Jordbruksavtalemidler (5 mill. kroner). Totalbudsjett i 2006 vil bli 20,8 mill. kroner. Nettadresse: <http://www.program.forskningsradet.no/landskap/>

Forurensningsforskning (2006) er en midlertidig videreføring av forurensningsprogrammet PROFO. Interimordningen skal sikre at aktivitet og kompetanseoppbygging opprettholdes i påvente av oppstart av nye miljøforskningsprogrammer. Prosjektene som får støtte i 2006 vil videreføres under nytt program. FORURENS har 4 hovedtema: Nye miljøgifter, eutrofiering, langtransporterte forurensninger og bymiljø. Forskningen skal gi grunnlag for forvaltningens beslutninger om tiltak for å avbøte eksisterende og forebygge nye forurensningsproblemer og støtte opp under lokale, nasjonale og internasjonale miljømål. Programmet finansieres med

midler fra MD (8,5 mill. kroner), LMD (3,7 mill. kroner), og NHD (0,5 mill. kroner) og vil i 2006 ha et totalbudsjett på 12,7 mill. kroner. Nettdress: (<http://www.program.forskningsradet.no/forurensning>)

RAMBU (2001 – 2010) skal utvikle samfunnsfaglig kunnskap om rammebetingelser, styringsmuligheter og virkemidler for en bærekraftig utvikling. Programmet har følgende tematiske områder: (I) Forutsetninger og strategier for bærekraftig forvaltning av miljø- og naturressurser, (II) Evaluering og utvikling av virkemidler for en bærekraftig utvikling, (III) Kunnskapsproduksjon og kunnskapsanvendelse for en bærekraftig utvikling samt (IV) Kultur, hverdagsliv og bærekraftig praksis. I tillegg inngår *Miljørett* (2002 – 2006) som en selvstendig organisatorisk del av RAMBU. Dette er et strategisk universitetsprosjekt for styrking av miljørettslig forskning og kompetanseutvikling. Programmet finansieres med midler fra MD (6,4 mill. kroner), LMD (0,5 mill. kroner), FIN (0,2 mill. kroner) og KD (2,1 mill. kroner hvorav minimum 1,5 mill. kroner er øremerket for Miljørett) og vil i 2006 ha et totalbudsjett på 9,2 mill. kroner. Nettdress: (<http://www.program.forskningsradet.no/rambu>)

Globalisering og marginalisering. Fler- og tverrfaglig forskning om utviklingsveier i Sør (1998-2007) har følgende tematiske områder: Globalisering og marginalisering, Fattigdom, Økonomisk politikk og næringsutvikling, Politisk utvikling, Helse, utdanning og befolkningsutvikling og Miljø og ressursforvaltning. Programmet skal i særlig grad stimulere forskning på mekanismer som produserer, styrker eller reduserer fattigdom, velferd og demokrati. Programmet finansieres med spesielle midler fra UD (16 mill. kroner) og med generelle midler fra KD (1,28 mill. kroner), og vil i 2006 ha et totalt budsjett på 17,28 mill. kroner. Programstyret for UTISØR har også administrativt ansvar for "Childwatch International" med 2,4 mill. kroner. Siste utlysning fant sted i 2005.

Sentral- og Øst-Europa programmene; Forskningsrådet har tre avtaler om samarbeid innen forskning og høyere utdanning med Utenriksdepartementet og SIU med Nordvest Russland, Kandidatlandene til EU (nå de nye medlemslandene til EU) og Vest-Balkan.

1) Samarbeidesprogrammet med Kandidatlandene til EU ble etablert for perioden 2002-2005, med et totalt budsjett på 35 mill nok. Programmet er nå i sin avsluttende fase. Utenriksdepartementet har i brev av februar 2005 gitt Forskningsrådet beskjed om at satsingen mot de nye medlemslandene/kandidatlandene til EU ikke vil bli videreført.

2) Samarbeidsprogrammet med Russland ble etablert for perioden 2002-2006. Programmet har hatt et årlig budsjett på 11 mill. kroner fordelt på forskning og høyere utdanning, samt at det årlig settes av 1 mill. kroner til et stipendprogram. Programmet støtter prosjekter innen humaniora/samfunnsfag, miljø og helse. Eventuell videreføring av forskningssamarbeidet med Nord-Vest Russland etter 2006, bør i tillegg til det nettverk som alt er bygget opp under programmet, sees i sammenheng med den øvrige nordområde satsing som foregår i regi av Forskningsrådet.

3) Samarbeidsprogrammet med Vest-Balkan starter opp sin andre periode fra og med 2006. Forrige programperiode varte fra 2000-2004 og ble avsluttet i 2005. Programmet har et årlig budsjett på 15 mill. kroner fra Utenriksdepartementet. Programmet har høsten 2005 sin første utlysning av midler med søknadsfrist 1.12.2005. Det inviteres til å sende inn søknader innenfor temaområdene styresett og demokratibygging samt miljøvern, marine ressurser og forvaltning av naturressurser.

Global helse (2005-2010) hadde sitt første driftsår i 2005. Global helse omfatter forskning på helseproblemer i Sør og fattigdomsrelaterte sykdommer, herunder HIV/AIDS, tuberkulose og malaria. Målet med programmet er å styrke forskningen på sykdommer som står for en stor

andel av den globale sykdomsbyrden, men som får relativt liten andel av de globale forskningsressursene. Denne forskningen vil bidra til å styrke kompetansen til norske forskningsmiljøer, og samtidig bidra til Norges internasjonale forpliktelser på området. Programmet finansieres fra HOD (4 mill. kroner) og UD (7 mill. kroner). Totalbudsjettet for 2006 er 11 mill. kroner.

Forskning om fattigdom og fred (POVPEACE): Både Utenriksdepartementet/Norad og Forskningsrådet har ønsket å styrke satsingen på forskning om internasjonale fattigdomsspørsmål og forskning knyttet til spørsmål om krig, fred og utvikling. Målet med det nye programmet er å bidra med økt kunnskap som grunnlag for strategier for fattigdomsreduksjon og fredsbygging og på denne måten styrke Norges engasjement på disse feltene internasjonalt. Programplan for forskningsfeltet ble ferdigstilt i 2005 og programstyre opprettet deretter. Forskningsfeltet administreres av ett programstyre, men med to separate temaer under satsingen (fattigdom og krig/fred). Programmet hadde sin første utlysning av midler med frist i oktober 2005. Satsingen er under oppbygging og har et budsjett på 18 mill kroner i 2006.

Villaksprogrammet (VILLAKS) (2001-2010) har som mål å produsere ny kunnskap som kan bidra til å beholde og gjenopprette sterke, produktive bestander av norsk laks. Det skal utvikles modeller som gir en fleksibel og bærekraftig forvaltning av arten i forhold til andre samfunnsinteresser. Programmet har følgende tematiske områder: 1) Produksjon av villaks – variasjon i tid og rom, 2) trusler mot villaksen og 3) bruk og forvaltning av villaksen. Programmet finansieres med midler fra MD (7,2 mill. kroner).
Nettadresse: <http://www.program.forskningsradet.no/villaks>

I programmet *Havet og kysten (HAVKYST)* (2006-2015) skal det framskaffes ny kunnskap om havets økosystem, samt utvikling av teknologi, metodikk og modeller for økosystembasert forvaltning. Menneskelig påvirkning gjennom forurensninger utenfra, gjennom akutte utslipp, eller tilsig fra deponier eller forurensede sedimenter, langtidsvirkninger av utslipp fra petroleumsvirksomheten, introduserte og/eller giftige arter, samt effekter av fiskerier og konsekvenser av arealbruksendringer vil bli fokusert. Programmet består av 5 delprogrammer og 2 tverrgående aktiviteter:

- Marine økosystemer
- Økosystempåvirkning
- Langtidsvirkninger av utslipp til sjø fra petroleumsvirksomheten (tidligere PROOF)
- Forvaltning og konfliktløsning
- Verdiskaping
- Metoder, modeller og teknologi
- Forskningssamarbeid

I tillegg til å oppnå ny vitenskapelig erkjennelse, er det en klar målsetting at programmet skal bidra til å utvikle marine fagdisipliner som støtter opp om framtidig verdiskapning innenfor en bærekraftig utvikling. For 2006 har det vært en åpen utlysning innen alle delprogrammene i Havkyst. Programmet finansieres med midler fra FKD (39,4 mill. kroner), KD (3,85 mill. kroner), MD (15,4 mill. kroner) og OED (6 mill kr), i tillegg til midler fra OLF (12 mill. kroner). Programmet vil i 2006 ha et totalbudsjett på 76,65 mill. kroner.

Nettadresse: (<http://www.program.forskningsradet.no/havkyst>)

Store programmer

FUGE - Funksjonell genomforskning i Norge (2002 – 2011) er som bioteknologisatsing aktiv innenfor de fleste tematiske og strukturelle områdene i forskningsmeldingen. Faglig dekker FUGE bredt innen biologisk grunnforskning, IKT (bioinformatikk) samt marin og medisinsk forskning. Ved hjelp av organisatoriske endringer og kompetanseoppbygging er målet å gjøre

Norge til en likeverdig internasjonal partner innen funksjonell genomforskning. Dette skjer bl.a. gjennom oppbygging av en infrastruktur med 11 teknologiplattformer med nasjonalt service og kompetanseansvar (ca. 50 % av FUGEs budsjett). Karrierestipend og forskningsprosjektstøtte samt støtte til de fire universitetsregionene for oppbygging av infrastruktur anses som viktige virkemidler for å nå de oppsatte mål. Internasjonalisering av norsk funksjonell genomforskning søkes oppnådd ved Nordisk samarbeid via Nordforsk, deltagelse i 3 ERA-nett under EUs 6. rammeprogram og utvikling av forskningssamarbeid mot Nord-america. Satsingen omfatter også næringsrettet forskning der hele kjeden fra gründer til oppbygging av ung bedrift søkes dekket ved å samarbeide nært med FORNY-programmet. I tillegg dekkes forskning på etiske, miljømessige, juridiske og samfunnsmessige aspekter. FUGE koordineres med øvrige, relevante programmer og virkemidler i Forskningsrådet.

Budsjettet for 2006 er på 176 mill. kroner. Budsjettet finansieres med 120 mill. kroner over Forskningsfondet, 51 mill. kroner fra KD, 4 mill. kroner fra NHD og 1 mill. kroner fra LMD. Nettdress: <http://www.fuge.no>

NANOMAT - Nanoteknologi og nye materialer (2002-2011) omfatter forskning innen nanoteknologi og nye materialer. Denne forskningen vil være en drivkraft for innovasjoner innen brede anvendelsesområder som ny energiteknologi, miljøteknologi, prosesseteknologi, mikroteknologi og medisinsk teknologi/bioteknologi. Målene er å bidra til en bærekraftig fornyelse av etablert industri, samt å legge grunnlaget for et nytt og kunnskapsbasert næringsliv. Det satses særlig på oppbygging av ny kunnskap gjennom en satsing på grunnforskning, utvikling av internasjonal spisskompetanse innen utvalgte temaer og investeringer i vitenskaplig utstyr. Norsk prosjektdeltakelse i EUs 6. rammeprogram og samarbeide med forskere i utvalgte land som USA og Japan har økt. Programmet er nå inne i en fase hvor det arbeides aktivt for økt næringslivsdeltakelse gjennom flere kompetanseprosjekter med brukermidvirkning og brukerstyrte innovasjonsprosjekter. Flere bedrifter innen norsk næringsliv ser at det haster med å komme i gang med nanoteknologi og nye materialer for å forbedre dagens produkter og utvikle nye, med mindre bruk av råstoff og energi. Basert på budsjettmessige føringer har funksjonelle materialer hittil hatt en meget høy prioritet, og en strategisk satsing innen disse materialene med hensyn på næringsutvikling vil bli vurdert i 2006. Programmet har også økt innsatsen i forhold til etiske aspekter og helse/miljø/sikkerhet i 2005 med en utlysning av midler og oppstart av nye prosjekter. Det er viktig å følge opp disse temaene, og å bidra til en opplyst samfunnsdialog. Arbeidet med en nasjonal strategi for å koordinere den norske satsingen, spesielt i UoH- og instituttsektoren er i gang.

For 2006 er rammen 75,89 mill. kroner, med midler fra Forskningsfondet (29,85 mill. kroner), KD (32,64 mill. kroner) og NHD (13,4 mill. kroner). Nettdress: <http://www.forskningsradet.no/nanomat>

VERDIKT – Kjernekompetanse og verdiskaping i IKT (2005 – 2014) har som visjon at norsk IKT-forskning skal gjøre Norge ledende i å utvikle og anvende kunnskap for samhandling, innovasjon og verdiskaping i et IKT-basert nettverkssamfunn. Programmet vil prioritere prosjekter som støtter opp under visjonen og som er rettet mot utvikling av generisk IKT-kunnskap innen:

- Brukergrensesnitt, informasjonsforvaltning og programvareteknologi
- Kommunikasjonsteknologi og infrastruktur
- Sikkerhet, personvern og sårbarhet
- Samfunnsmessige, økonomiske og kulturelle utfordringer

Programmet er i oppstartfasen og første søknadsfrist var 15.06.05. De første forskerprosjektene igangsettes i starten av 2006. Programmet har i 2006 bevilgning fra NHD 28,3 mill. kroner, Fondet 13 mill. kroner, SD 6 mill. kroner og KD 1,2 mill. kroner. *VERDIKT* starter dermed opp med et budsjett i 2006 på 48,5 mill. kroner. I tillegg ligger det *VERDIKT* relevante prosjekter i de andre divisjonene og i Satsinger tilsvarende om lag 70 mill. kroner. Etter hvert som disse prosjektene avsluttes og budsjettmidlene blir ”frigjort” vil disse midlene bli overført *VERDIKT*. Denne overføringen vil skje gradvis, med mest ”frigjort” midler i 2008, og hele overføringen av midler vil være ferdig innen 2010.

Nettadresse: <http://www.forskningsradet.no/verdikt>

NORKLIMA - Klimaendringer og konsekvenser for Norge (2004-2013) er en nasjonal satsing på klimaforskning hvor forvaltningen er en viktig målgruppe. Klimaforskningen vil kunne bidra med kunnskap av betydning for internasjonalt samarbeid om klimaproblematikken, og for samfunnssektorer og næringer i Norge, som forventes å bli betydelig berørt av klimaendringer. Tematisk omfatter *NORKLIMA*:

- klimasystemet, klimavariabilitet og usikkerhet
- klimaendringer og konsekvenser for økosystemer, infrastruktur og fysiske forhold
- Samfunnsmessige konsekvenser av klimaendringer innen ulike sektorer og mulige tilpasninger.

NORKLIMA skal bidra til bedre forståelse av klimautviklingen både globalt og regionalt, og derved bidra til å gi sikrere scenarier for framtidens klima. *NORKLIMA* søker å frambringe bredt sammensatte studier av mulige tekniske, økonomiske og sosiale virkninger av klimaendringer. De viktigste utfordringene fremover er å stimulere til økt satsing på effektforskning, økt tverrfaglighet i forskningsprosjektene, kobling mellom grunnforskning og anvendt forskning, flere forskningsprosjekter på tvers av allerede pågående programmer og aktiviteter, og god dialog og samarbeid med aktuelle departementer og brukere. Fram til 2006 er mesteparten av programmidlene bundet opp i igangsatte forskningsprosjekter. Disse utfordringene og forventningene lar seg derfor vanskelig møte uten vekst i programmet.

Programmet finansieres med midler fra MD (39,6 mill. kroner), KD (5,5 mill. kroner), LMD (3,0 mill. kroner), FKD (1,5 mill. kroner), SD (1,0 mill. kroner), samt 41 mill. kroner fra Fondet for forskning og nyskaping, og vil i 2006 ha et totalbudsjett på 91,6 mill. kroner.

Nettadresse: <http://www.program.forskningsradet.no/norklima>

RENERGI - Fremtidens rene energisystem (2004 – 2013) har stor faglig spennvidde og omfatter både strategisk grunnleggende forskning og kompetanseutvikling, anvendt forskning og teknologiutvikling, og samfunnsfaglig forskning som underlag for politikkutforming. Programmet skal utvikle kunnskap og løsninger som grunnlag for bærekraftig forvaltning av landets energiresurser utenom petroleum og internasjonalt konkurransedyktig næringsutvikling knyttet til energisektoren. Det legges vekt på å bygge opp kompetente og robuste FoU-miljøer som kan betjene næringsliv og forvaltning på en tilfredsstillende måte. Dette krever en bevisst satsing på rekrutteringstiltak innen alle aktiviteter. Samtidig må det stimuleres til innovasjon og langsiktighet i energiforsyningen og den tilhørende leverandør- og tjenesteindustri.

Sentrale forskningstemaer innenfor *RENERGI* er:

1. fornybare energikilder,
2. effektiv og fleksibel energibruk hos sluttbruker,
3. energisystem,
4. hydrogen – produksjon, lagring og anvendelse,

5. bruk av naturgass til energiformål og
6. samfunnsmessige rammebetingelser og virkemidler i klima- og energipolitikken.

RENERGI vil ha følgende forskningsprioriteringer:

- Nye teknologier, systemer og løsninger som bidrar til energiomlegging gjennom effektivisering av energiproduksjon og energibruk, økt energitilgang og høyere systemmessig sikkerhet og fleksibilitet.
- Miljøvennlig energisystem gjennom reduserte utslipp av klimagasser, annen luftforurensning, arealbruk med mer.
- Nye internasjonalt konkurransedyktige varer og tjenester tilknyttet energisektoren.
- Kunnskap som gir støtte til myndighetenes og næringslivets langsiktige strategier på energiområdet,
- offentlig debatt og utforming av offentlige virkemidler.
- Internasjonalt konkurransedyktige forskningsmiljøer på prioriterte fagområder med omfattende
- samarbeid med internasjonale forskningsmiljøer og ulike typer brukere.

RENERGI-programmet vil stå sentralt i myndighetenes strategi for videre satsing på hydrogen som energibærer. Programmet skal støtte forskning og utvikling av teknologier knyttet til produksjon av hydrogen både fra vann (elektrolyse) og fra naturgass, lagring og transport av hydrogen, og bruk av hydrogen i så vel transportsektoren som i stasjonær energiforsyning. Hydrogenaktivitetene i programmet skal være koordinert med øvrig forskning og utvikling i regi av Forskningsrådet som er relevant i en hydrogensatsing.

Programmet finansieres med midler fra OED (99,3 mill. kroner), SD (22,3 mill. kroner), MD (8,35 mill. kroner), NHD (6 mill. kroner), LMD 2,5 mill. kroner og Fondet (8 mill. kroner). Dette gir et totalt budsjett for 2006 på 146,45 mill. kroner.

www.forskningsradet.no/Renergi

Petroleumssektoren har meget stor betydning for norsk økonomi generelt, og statens inntekter spesielt. Den fortsatte økningen i budsjettforslaget gir mulighet til fortsatt å støtte opp, og videreutvikle grunnlaget for et betydelig bidrag til landets økonomi fra ressursene på kontinentalsokkelen og næringslivet som betjener den. Petroleumsforskningen er bred, sammensatt og adresserer mange faglige disipliner. Den har derfor stor betydning for utviklingen i fag som IKT, matematikk, geologi, geofysikk, materialteknologi mv. som er sentrale i andre næringer. PETROMAKS vil i 2006 ligge på samme høye nivå på utdannelsessiden med ca. 160 dr. gradsårsverk.

PETROMAKS - Program for maksimal utnyttelse av petroleumsressursene (2004 – 2013) vil få et budsjett for 2006 på ca. 251,1 mill. kroner. Av dette er 63 mill. kroner bevilget via Forskningsfondet til langsiktig og grunnleggende forskning og 15 mill. kroner er øremerkede midler fra AID til HMS (Helse, Miljø og Sikkerhet) i petroleumsindustrien. Videre bevilges 170,9 mill. kroner fra OED og 2,2 mill. kroner fra NHD. Det er avsatt inntil 2 mill. kroner av bevilgningen fra OED som kan anvendes til en eventuell oppstart av et eget FoU-program innenfor anvendelse av naturgass.

I tråd med den reviderte programplanen blir forskningsinnsatsen rettet mot å bidra til økt verdiskaping for samfunnet gjennom styrket kunnskapsutvikling, næringsutvikling og internasjonal konkurransekraft. De prioriterte oppgavene som programmet adresserer er å:

- Finne mer olje og gass

- Øke utvinning fra eksisterende felt
- Effektivisere transport av brønnstrøm over store avstander
- Effektivisere transport av gass til marked
- Forbedre grunnlaget for HMS-utvikling og ytre miljø
- Redusere kostnadsnivået på norsk sokkel
- Styrke petroleumsrelatert næringsutvikling nasjonalt og internasjonalt

OED har organisert et teknologistrategiarbeid, OG21 (Olje og gass i det 21. århundre), med sikte på å fokusere de teknologiske utfordringer Norge utviklingsmessig står over for. PETROMAKS er innrettet mot å realisere mest mulig av denne strategien. Nettadresse: <http://www.program.forskningsradet.no/petromaks/>

HAVBRUK – En næring i vekst (2006 – 2015) er en videreføring av tidligere havbruksprogram og andre havbruksrelaterte prosjekter. Programmet har som mål å sikre og videreutvikle det faglige grunnlaget for en markedsrettet, miljø- og ressursvennlig produksjon av akvatiske organismer i hele verdikjeden frem til markedet. Dette inkluderer kunnskap for å videreutvikle oppdrett av laksefisk og for å utvikle kommersiell produksjon av andre arter. Programmet innbefatter satsingene produksjonsbiologi, produksjonsteknologi, fôr og ernæring, helse, nye arter og bærekraft. Programmet retter seg særlig mot de tematiske prioriteringene Mat og Hav i St. meld. Nr 20 (2004 – 2005) Vilje til forskning.

Gjennom foresightprosjektet "Havbruk 2020" har personer med kompetanse fra ulike deler av næringslivet, forskning, myndigheter og NGO forsøkt å danne seg bilder av hva situasjonen kan være for Havbruksnæringen om noen år og hvordan utviklingen kan lede dit. Gjennom denne prosessen har det fremkommet en rekke muligheter og utfordringer som er beskrevet i egne scenarioer og som markerer store utfordringer for forskningen. I tillegg til lønnsomhet og effektivitet trekker Foresightprosessen frem perspektiver som krever kunnskap om marked, mattrygghet og bærekraft. Sammen med andre utredninger og igangværende forskning gir dette viktige perspektiv for utfordringene programmet står overfor med å være en drivkraft i havbruksforskningen.

Programmet finansieres med midler fra FKD (72,2 mill. kroner), LMD (2,0 mill. kroner) og Fondet for forskning og nyskaping (20,4 mill. kroner) Programmet vil i 2006 ha et totalbudsjett på 94,6 mill. kroner, eksklusive midler fra (FHF).

Nettadresse: <http://www.program.forskningsradet.no/havbruk/>

Frittstående prosjekter

CGIAR stipendprogram (2001-2005) var en stipendordning for forskere basert ved norske forskningsinstitusjoner, særlig på postdok nivå, som ønsker å oppholde seg ved ett av forskningssentrene tilknyttet CGIAR-systemet (Consultative Group on International Agricultural Research). Den økonomiske rammen var på 2 mill. kroner per år i perioden 2001-2005. UD har bevilget 1 mill. kroner for 2006 til en oppstart av videreføring av ordningen.

Forskningssamarbeidsprogrammet mellom Norge og Sør-Afrika kom i stand i 2001 og skulle ha kommet til en avslutning i 2005. Det har innbefattet prosjektstøtte til rundt 40 forskningssamarbeidsprosjekter mellom forskere i de to landene. Selv om Norge har stått for det meste av finansieringen av programmet med ca. 33 mill. kroner mot Sør-Afrikas 5 mill. kroner, er samarbeidet basert på likeverd mellom partnerne og tildeling etter kvalitetsmessige vurderinger. Samarbeidet har vært så vellykket at de to lands myndigheter allerede i 2004 ble

enige om å videreføre programmet i en periode til, fra 2006-2009 med en total ramme på ca. NOK 50 mill. kroner. I og med at 2006 blir et planleggings- og utlysningssår, forventes det lite forbruk det første året av den nye fasen av programmet. UD bevilger 2 mill. kroner i 2006 til en oppstart.

EU 6. RP. strålevern og håndtering av radioaktivt avfall; norske forskningsmiljøer innen stråling og strålevern har siden EUs 3. rammeprogram ble iverksatt hatt muligheten for å søke deltagelse i EUs Strålevernprogram, EURATOM. Regjeringen har besluttet at norske forskningsmiljøer skal gis anledning til å delta også i 6. rammeprogram. Finansiering skjer gjennom særskilt bevilgning på 1 mill. kroner fra hvert av de ansvarlige departementer FKD, LMD, MD, HOD, UD og NHD. Totalbudsjett for 2006 er på 6 mill. kroner. Nettsadresse: <http://www.forskningsradet.no/forurensning>

Infrastruktur og institusjonelle tiltak

Basisbevilgning Chr. Michelsens institutt (CMI)

CMI er et internasjonalt senter for anvendt utviklingsforskning. CMIs forskning er til hjelp i politikkutforming, støtte for vedtak og vil være grunnlag for offentlig debatt om internasjonal utvikling. Basisbevilgning til CMI er i følge avtale 11 mill. kroner i 2006. Beløpet dekker grunnbevilgning, strategiske instituttprogram og støtte til CMIs bibliotek. Midlene fordeles med utgangspunkt i retningslinjene for statlig finansiering av anvendte forskningsinstitutter. Nærmere opplysninger om CMI: <http://www.cmi.no>

Basisbevilgning til Miljøinstituttene

Miljøinstituttene omfatter:

CICERO Senter for klimaforskning, www.cicero.uio.no

Jordforsk - Senter for jordfaglig miljøforskning. www.jordforsk.no

Norsk institutt for by- og regionforskning, NIBR, www.nibr.no

Norsk institutt for kulturminneforskning, NIKU, www.niku.no

Norsk institutt for luftforskning, NILU, www.nilu.no

Norsk institutt for naturforskning, NINA, www.nina.no

Norsk institutt for vannforskning, NIVA. www.niva.no

Bevilgningene for 2006 er foreslått til 56,676 mill. kroner til grunnbevilgninger og 41,91 mill. kroner til strategiske instituttprogram. Jordforsk har i tillegg basisbevilgning fra Innovasjon/LMD, og MD har bevilget 3,5 mill. kroner til Forskningsrådets nye tilskuddsordning til EU-prosjekter under 6. RP.

Forskningsinstituttene skal være nasjonale kompetansesentra med forskning på internasjonalt nivå innen sine felter, og være sentrale bidragsytere innen miljø- og utviklingsforskningen. Forskningsmiljøene må være robuste og raskt kunne ta innover seg nye forskningsutfordringer. Basisbevilgningen skal:

- styrke miljø- og utviklingsinstituttene muligheter til faglig fornyelse og kvalitetsheving for å styrke instituttene rolle for å delta i nyskaping i forvaltning og næringsliv.
- bidra til å utvikle aktivt en mest mulig hensiktsmessig instituttstruktur og arbeidsdeling.
- få til et tettere samarbeid mellom UoH-sektoren, instituttsektoren og næringslivet som ledd i utviklingen av et nasjonalt kompetansenettverk, og skape arenaer for dialog mellom forskning, næringsliv og forvaltning.

ProSus (2000 – 2008) er et strategisk universitetsprogram tilknyttet Senter for utvikling og miljø ved Universitetet i Oslo. Programmet er blitt forlenget fram til 2008, med et gradvis avtakende budsjett. Formålet er å drive forskning, utredning og dokumentasjon for et bærekraftig samfunn. Det er tre hovedtemaer for denne satsingen:

1. Kartlegging og evaluering av Norges oppfølging av RIO-avtalene og retningslinjene fra FN-kommisjonen for bærekraftig utvikling,
2. Måltrettet strategisk forskning om hindringene som står i veien for en mer rasjonell og effektiv realisering av bærekraftig utvikling og
3. Informasjon og formidling om alternative styringsstrategier, virkemidler og normative framtidsperspektiver for mer bærekraftige samfunn, lokalt, nasjonalt, regionalt og globalt.

Aktivitetene finansieres med generelle midler fra KD (5,0 mill. kr. for 2006).

(<http://www.prosus.uio.no>)

Vitenskapelig utstyr

Det er i tråd med øremerking i KDs budsjettframlegg for 2006 bevilget 1,5 mill. kroner til det nye marinlaboratoriet i Ny-Ålesund.

Nettverkstiltak

Internasjonale nettverkstiltak

På hovedaktiviteten stimuleringsstiltak og nettverksbygging som har et samlet budsjett for 2006 på ca. 15,5 mill. kroner ligger bl.a. følgende:

- Det er avsatt 1,19 mill. kroner i 2006 av FGD-midlene til forpliktelser knyttet til Forsknings samarbeid med Grønland (1,09 mill. kroner) og annet internasjonalt samarbeid blant annet gjennom "European Science Foundation" (ESF) og "The International Council for the Exploration of the Seas" (ICES).
- Det er avsatt 2,4 mill. kroner til "Childwatch International" (UD).
- Det er avsatt 0,5 mill. kroner hver til henholdsvis Nettverk for Asiastudier og Nettverk for Afrikastudier (UD).
- Det er avsatt 0,8 mill. kroner til "Comparative Research Programme on Poverty" (CROP) (UD).
- Forskningsrådet ivaretar det norske medlemskapet i "International Institute for Applied System Analysis" (IIASA) kontingenten på 5,0 mill. kroner dekkes av KD og MD, men overføres i sin helhet til Forskningsrådet fra MD.
- Norge er fra og med 2004 medlem av "Global Biodiversity Information Facility" (GBIF) kontingenten på 1 mill. kroner dekkes av KD. Forskningsrådet satt av 1,5 mill. kroner til opprettelse og drift av et nasjonalt koordineringsorgan – en såkalt GBIF-node – som skal fungere som en katalysator i arbeidet med å oppfylle norske forpliktelser til GBIF.
- "European Center for Social Welfare Policy and Research" i Wien finansieres med 0,15 mill. kroner fra BFD.

Diverse FoU-aktiviteter

Informasjon/publisering/formidling

Innen denne hovedaktiviteten informasjon/publisering/formidling som har et samlet budsjett for 2006 på ca. 1,2 mill. kroner.

Planlegging/utredning/evaluering

Innen hovedaktiviteten planlegging/utredning/evaluering som har et samlet budsjett for 2006 på ca. 5,4 mill. kroner ligger bl.a. midler til følgende:

- Det er bevilget 1 mill. kroner fra KD til videreføring arbeidet med foresight og identifisering av nye satsinger (tidl. CREATE).
- Diverse planleggings-, evaluerings- og utredningstiltak innen miljø og utvikling med 4,4 mill. kroner.

Disposisjonsfond

Divisjonen har totalt fått bevilget vel 3,5 mill. kroner fra KD til fler- og tverrfaglige tiltak. Midlene er foreløpig avsatt på disposisjonsfond.

Sekretariater

Teknologirådet er et uavhengig, rådgivende organ for teknologivurdering, opprettet ved kgl. res. i 1999 etter initiativ fra Stortinget. Aktivitetene i Teknologirådet er økende og omfatter nå også foresightrelaterte spørsmål. I 2006 har Teknologirådet presidentskapet i EPTA (European Parliamentary Technology Assessment Network) og får dermed en internasjonal lederrolle innenfor teknologivurdering. Budsjettet for 2006 er på 6 mill. kroner.

Den norske nasjonalkomiteé for polarforskning er Forskningsrådets rådgivende strategiske komité for polarsaker. Sekretariatet for komiteen er tillagt Forskningsrådet. Komiteen arbeider med overordnede strategier, internasjonal kontakt og med å bedre nasjonal samordning av ressurser innen polarforskningen.

Svalbard Science Forum (SSF) har fra 2005 fått et videre mandat enn tidligere for vitenskapelig samarbeid og koordinering av norsk og internasjonal forskning på Svalbard. Sekretariatsfunksjonen for SSF tillegges Norges forskningsråd med kontorlokaler i den nye Forskningsparken i Longyearbyen.

Globale Change komiteen ble etablert i februar 2005 for en periode på tre år. Komiteén skal i sitt arbeid bidra til at norske forskningsmiljøer i sterkere grad samarbeider med de internasjonale Global change programmene "International Human Dimension Programme" (IHDP), "International Geosphere-Biosphere Programme" (IGBP), "World Climate Research Programme" (WCRP) og "International Programme on Biodiversity Science" (Diversitas) i tillegg til "International Institute for Applied Systems Analysis" (IIASA). Komiteen vil også være rådgivende i forhold til global change arbeidet i Forskningsrådet. Komiteen har utarbeidet en handlingsplan for arbeidet sitt i perioden.

Forskningsmeldingens prioriteringer

Satsingers bidrag til å realisere Forskningsmeldingens prioriterte satsinger fremgår av tabellen nedenfor.

Tabell 4-13 Totalt budsjett fra departementene. Fordeling etter Forskningsmeldingens prioriteringer. Anslag 2005 og plantall 2006. 1000 kroner.

	Anslag 2005	Plantall 2006
Strukturelle prioriteringer		
Internasjonalisering	48 000	66 000
Gunnforskning	458 000	500 000
Forskning for nyskaping og innovasjon	297 000	430 000
Sum	803 000	996 000
Tematiske prioriteringer		
Energi og miljø	395 000	490 000
Hav	76 000	90 000
Mat	83 000	101 000
Helse	61 000	63 000
Sum	615 000	744 000
Teknologiområder		
IKT	40 000	75 000
Nye materialer Nanoteknologi	68 000	79 000
Bioteknologi	171 000	178 000
Sum	279 000	332 000

Anslag 2005 er basert på gjennomgang av de ulike programmenes/aktivitetens formål og forskningspolitiske begrunnelse. Plantall 2006 er stipulert ut fra dels veksten i bevilgningene fra ulike departementer og dels hvilke programmer som har fått vekst i 2006.

Tallene viser at Satsinger har betydelig og vil få en økt innsats både innenfor Forskningsmeldingens strukturelle, tematiske og teknologiske prioriteringer.

Budsjettmessige bindinger

Satsingers tilsagn for generelle midler for 2007 og 2008 fordelt på virkemidler framgår av tabellen nedenfor.

Tabell 4-14 Budsjettmessige bindinger for senere år. Generelle midler til forskningsformål. Budsjett 2006, tilsagn 2007 og 2008. 1000 kroner.

	Budsjett 2006	Tilsagn 2007	Tilsagn 2008
Programmer	1 011 880	979 380	928 450
Frittstående prosjekter	3 000	3 000	3 000
Infrastruktur og institusjonelle tiltak	105 086	105 086	105 086
Nettverkstiltak	6 140	6 140	6 140
Diverse FoU-relaterte aktiviteter	5 128	5 128	5 128
Disposisjonsfond	3 500		
Felleskostnader	6 000	6 000	6 000
SUM TOTALT	1 140 734	1 104 734	1 053 804

”Frigjorte midler” (budsjett – tilsagn) skyldes bl.a. nedgang i bevilgningen fra Fondet til de Store programmene. I 2006 avsluttes *Etikk, samfunn og bioteknologi (ELSA)*. Det arbeides med videreføring av denne satsingen i en eller annen form. I 2007 avsluttes en rekke miljøprogrammer. Det er arbeid på gang om hvordan disse satsingene skal videreføres.

4.2.3 Internasjonalt forskningssamarbeid

Nedenfor følger en oversikt over Satsingers internasjonale engasjement for 2005 og 2006.

Tabell 4-15 Internasjonalt forskningssamarbeid. Anslag 2005, plantall 2006. 1 000 kroner.

	Anslag 2005	Plantall 2006
Programmer		
Grunnforskningsprogr.	1 700	2 500
Handlingsrettede progr.	39 900	50 000
Store programmer	71 000	90 000
Frittstående prosjekter		
Andre grunnforskningsprosjekt	1 000	
Internasjonal prosjektstøtte	700	2 000
Infrsstruktur og institusjonsstøtte		
Nettverkstiltak		
Internasjonale nettverkstiltak	15 200	15 500
Diverse FoU-relaterte prosjekter		
	129 500	160 000

Anslag over internasjonalt samarbeid er dels basert på en gjennomgang av de ulike programmenes/aktivitetens formål og forskningspolitiske begrunnelse og dels på en gjennomgang av enkelt prosjekter for 2005. Forskjellen i tallet for Internasjonalisering i tabell 4.2.4 og tallene for internasjonalt samarbeid er at i sist nevnte tall er også tallene fra enkelt-prosjektene inkludert. Internasjonalt samarbeid er høyt prioritert og dermed stipuleres veksten for internasjonalt samarbeid en del høyere enn den generelle veksten.

4.2.4 Polarforskning

Norge har et spesielt ansvar for å få frem kunnskap som er nødvendig for å utøve politikk, forvaltning og næringsvirksomhet i de polare områdene. I St.meld. nr. 20 (2004-2005) *Vilje til forskning* legges det opp til en styrking av norsk polarforskning. Av spesielle utfordringer nevnes styrking av forskningssamarbeidet med Russland, videreutvikling av Svalbard som internasjonal forskningsplattform og aktiv norsk deltakelse i det Internasjonale polaråret (IPY) 2007-2008. Det blir også tatt til orde for økt polarforskningsinnsats i St.meld nr 30 (2004-2005) *Muligheter og utfordringer i nord*. I regjeringens havmiljømelding, *Rent og Rikt hav*, legges det opp til helhetlig forvaltningsplan for Barentshavet og andre havområder. Dette skal bygge på en økosystemtilnærming, og vil kreve økt forskningsinnsats. Forskningsrådet vil følge opp dette gjennom å styrke forskningen knyttet til polare områder i flere forskningsprogrammer innen for eksempel klimaforskning, marin forskning, og petroleumsforskning. Dette ses også i sammenheng med utvikling av en egen stor, tverrfaglig Nordområdesatsing i Forskningsrådet.

En tung norsk deltakelse in Det internasjonale polaråret 2007-2008 vil være viktig for å realisere målene i policydokument for norsk forskning i Arktis 2004 – 2008 og policydokument for norsk forskning i Antarktis 2005 - 2009. En slik deltakelse gi et viktig bidrag til å øke internasjonaliseringen av norsk polarforskning gjennom deltakelse i store internasjonale prosjekter/programmer. Det er opprettet et norsk IPY-sekretariat i Forskningsrådet. Planleggingen av IPY i 2006 finansieres med midler fra MD (2 mill. kroner), KD (2 mill. kroner) og JD (1,0 mill. kroner).

Under *polarforskningsavtalen mellom USA (NSF) og Norge (Forskningsrådet)* er det lagt opp til felles forskningsaktiviteter mellom norske og amerikanske forskere innen studier av øvre og lavere atmosfære, oseanografi, geofysikk, paleomiljø og biologi. Programmet startet opp i 2001 og finansieres med midler fra KD (2 mill. kroner pr. år).

Det ble i 2005 bevilget 1 mill. kroner fra KD til styrking av samarbeid mellom Russland og Norge om polarforskning utført på Svalbard. Bevilgningen vil økes noe i 2006 i sammenheng med arbeidet med styrket vitenskapelig samarbeid og koordinering av forskningen på Svalbard.

Det vises til tabellen på neste side, som gir en spesifisert oversikt over budsjett 2006 sammenlignet med revidert budsjett 2005 fordelt etter budsjettposter og ulike finansieringskilder.

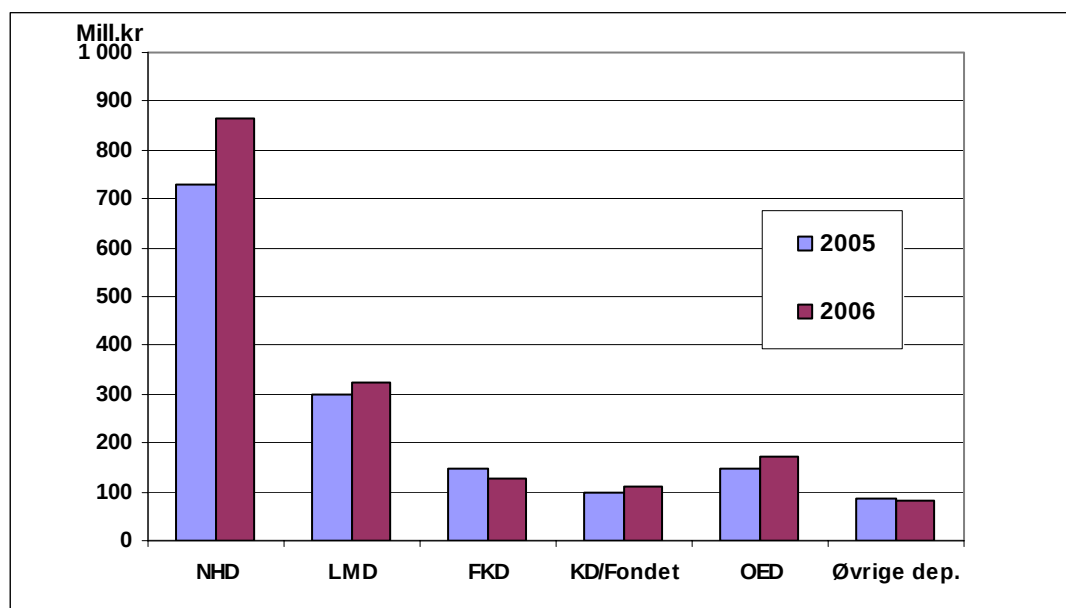
4.3 Divisjon for innovasjon

4.3.1 Inntekter og føringer

Divisjon for innovasjon legger for 2006 til grunn en samlet budsjettramme på 1 751,1 mill. kroner, en økning på 11 prosent (174 mill. kroner) i forhold til divisjonens budsjett i 2005.

Innovasjonsdivisjonen mottar i alt 1 553,6 mill. kroner i *generelle rammebevilgninger* fra Kunnskapsdepartementet (KD), Nærings- og handelsdepartementet (NHD), Olje- og energidepartementet (OED), Fiskeri og kystdepartementet (FKD) og Landbruks- og matdepartementet (LMD), samt avkastning fra Fondet for forskning og nyskaping (Forskningsfondet) som blir kanalisert via KD. I tillegg mottar divisjonen 127,1 mill. kroner i spesielle midler fra i alt ni departementer. Innovasjonsdivisjonens diverse inntekter utgjør i overkant av 70 mill. kroner. Størstedelen av disse kommer fra Fondet for forskningsavgift på landbruksprodukter og Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfond. En del kommer også fra Innovasjon Norge (3,5 mill. kroner) og Hovedorganisasjonenes Fellesorganisasjon (1,8 mill. kroner). Diverse inntekter forventes å øke i løpet av 2006. Pr. dato har man kun lagt inn inntekter som kan forventes med rimelig stor grad av sikkerhet.

Figur 4-1 Inntekter 2005 og 2006 fordelt på viktigste inntektskilder/departement.¹⁾ Beløp i mill. kroner.



1) Inkluderer generelle og spesiell midler, men ikke inntekter fra andre kilder enn departementene

Med 864,3 mill. kroner utgjør bevilgningen fra Nærings- og handelsdepartementet nær halvparten (49 prosent) av divisjonens budsjettramme for 2006. I 2005 var NHD-andelen 46 prosent. Med 323,1 mill. kroner (18 prosent) er Landbruks- og matdepartementet den nest største bidragsyter. Det vises for øvrig til figur 4-1 ovenfor samt til inntektstabell 4-16 på neste side hvor hver enkelt inntektskilde er spesifisert mer i detalj.

Tabell 4-16 Inntekter. Fordeling etter finansieringskilde, spesifisert på kapittel /post samt program/aktivitet. Revidert budsjett 2005, budsjett 2006. 1000 kroner og prosentvis endring.

					Budsjett 2005	Rev.bud 2005	Budsjett 2006	%-vis endring
Kunnskapsdepartementet (KD)								
Kap.	281	post,	01	Næringsrettet høyskole satsing	3 500	3 500	3 500	0 %
Kap.	281	post,	01	Kommersialisering av FoU	6 000	6 000	6 000	0 %
Kap.	285	post,	52	Norges forskningsråd	24 500	24 500	20 000	-18 %
Kap.	286	post,	50	Fondet for forskning og nyskaping	59 300	65 310	79 300	21 %
Sum					93 300	99 310	108 800	10 %
Nærings- og handelsdepartementet (NHD)								
Kap.	920	post,	50.1	Brukerstyrt forskning	319 500	319 500	410 300	28 %
Kap.	920	post,	50.2	Strategisk forskning ¹⁾	136 300	136 300	243 100	78 %
Kap.	920	post,	50.3	Innovasjonstiltak	92 100	92 100	116 600	27 %
Kap.	920	post,	50.4	Infrastrukturtiltak ¹⁾	181 300	181 300	94 300	-48 %
Sum					729 200	729 200	864 300	19 %
Olje- og energidepartementet (OED)								
Kap.	1830	post,	50	Strategisk energiforskning	9 900	9 900	10 000	1 %
Kap.	1830	post,	50	Strategisk petroleumsforskning	34 975	34 975	35 000	0 %
Kap.	1830	post,	50	Brukerstyrt energiforskning	3 800	3 800	3 700	-3 %
Kap.	1830	post,	50	Utvikling av renseteknologi for gasskraftverk	50 000	50 000	55 000	10 %
Kap.	1830	post,	50	Petroleumsrett. teknologutv.petroleumssekt.	50 000	50 000	70 000	40 %
Sum					148 675	148 675	173 700	17 %
Landbruks- og matdepartementet (LMD)								
Kap.	1137	post,	50	Norges forskningsråd, forskningsprogram etc	111 312	111 312	118 266	6 %
Kap.	1137	post,	51	Norges forskningsråd, basisbevilgninger	157 592	157 592	174 145	11 %
Kap.	1150	post,	77	Jorbruksavtalen, div. prog./prosjekt	29 169	28 973	30 718	6 %
Sum					298 073	297 877	323 129	8 %
Fiskeri- og kystdepartementet (FKD)								
Kap.	1023	post,	50	Norges forskningsråd	141 390	141 085	123 890	-12 %
Kap.	1023	post,	71	Tilskudd til MABIT-programmet	5 000	5 000	5 000	0 %
Sum					146 390	146 085	128 890	-12 %
Arbeids- og inkluderingsdepartementet (AID)								
Kap.	620	post,	50	IT-FUNK	5 000	5 000	5 200	4 %
Sum					5 000	5 000	5 200	4 %
Finans- og tolldepartementet (FIN)								
Kap.	1600	post,	21	KUNI-programmet	500	500	500	0 %
Kap.	1600	post,	21	Bedriftens samfunnsansvar (BEDSAM)			500	
Sum					500	500	1 000	100 %
Justisdepartementet (JD)								
Kap.	400	post,	11	Bedriftens samfunnsansvar (BEDSAM)		500	500	
Sum					0	500	500	0 %
Kommunal- og regionaldepartementet (KRD)								
Kap.	500	post,	50	Verdiskapende innovasjon i off. sektor	0	2 000	1 000	-50 %
Kap.	551	post,	51	MONIT/OECD	0	77		-100 %
Kap.	552	post,	72	FORNY-programmet	12 500	12 500	12 500	0 %
Kap.	552	post,	72	KUNI-programmet	2 500	2 500	1 500	-40 %
Kap.	552	post,	72	MOBI	18 500	18 500	19 000	3 %
Kap.	552	post,	72	VS2010	5 000	5 000	5 000	0 %
Sum					38 500	40 577	39 000	-4 %
Samferdselsdepartementet (SD)								
Kap.	1301	post,	50	Transportforskning (PULS)	14 700	14 700	12 300	-7 %
Kap.	1301	post,	50	Transportforskning (BIA)			1 300	
Kap.	1301	post,	50	Utredding av nytt transportforskningsprogram			1 000	
Kap.	1301	post,	50	Bredbåndsforbindelse FoU-inst. Ny-Ålesund	2 300	2 300		-100 %
Kap.	1301	post,	50	Telekommunikasjonsforskning (PULS)	8 400	8 400	7 000	-17 %
Kap.	1301	post,	50	Telekommunikasjonsforskning (IKT)	12 500	12 500	8 000	-36 %
Kap.	1301	post,	50	Telekommunikasjonsforskning (BIA)			6 100	
Sum					37 900	37 900	35 700	-6 %

Tabell forsetter på neste side

Tabell fors. fra forrige side

	Budsjett 2005	Rev.bud 2005	Budsjett 2006	%-vis endring
Utenriksdepartementet (UD)				
Kap. 165 post, 70 Bedriftens samfunnsansvar (BEDSAM)	1 000	700	500	-29 %
Sum	1 000	700	500	-29 %
Sum spesielle midler	126 569	128 650	127 118	-1 %
Sum generelle midler	1 371 969	1 377 674	1 553 601	13 %
SUM DEPARTEMENTENE	1 498 538	1 506 324	1 680 719	12 %
Diverse inntekter	63 331	68 763	70 414	2 %
Sum	63 331	68 763	70 414	2 %
Tilført fra NFRs disposisjonsfond	0	2 000	0	-100 %
SUM TOTALT	1 561 869	1 577 087	1 751 133	11 %

1) Grunnbevilgninger til de teknisk-industrielle instituttene er overført fra post 50.4 til post 50.2 f.o.m 2006

De enkelte departementers budsjettproposisjoner (St. prp. nr.1 (2005-2006)) og tildelingsbrev gir føringer mht Innovasjonsdivisjonens og Forskningsrådets disponering av midlene:

Kunnskapsdepartementets (KD) gir en ramme for bevilgning til forskerrekruttering innenfor fiskeri-, havbruks- og landbrukssektoren på 15 mill. kroner. Internt i Forskningsrådet overføres beløpet gradvis fra Innovasjonsdivisjonen til Divisjon for vitenskap. For 2006 overføres 5 av de 15 mill. kronene til Vitenskapsdivisjonen, slik at 10 mill. kroner finansierer doktorgradsstipend innenfor de tre nye programmene i Innovasjonsdivisjonen rettet mot primærnæringene. KDs bevilgninger til kommersialisering av FoU-resultater er redusert med 12,5 prosent (fra 8 til 7 mill. kroner) i forhold til 2005.

Nærings- og handelsdepartementet (NHD) angir i sitt tildelingsbrev at deres bevilgning gjennom Forskningsrådet skal bidra til å fremme verdiskapingen i norsk økonomi og finansieringsordninger og tiltak i størst mulig grad skal utformes slik at de prosjektene som har størst samfunnsøkonomisk lønnsomhet blir prioritert. I tillegg har NHD i sitt tildelingsbrev også anført nærmere mer spesifiserte føringer til poster med direkte relevans for Innovasjonsdivisjonen:

- For å gjøre det mulig å realisere flere FoU-prosjekter med potensial for verdiskaping er bevilgningene til brukerstyrt forskning økt med 121 mill. kroner. 90 mill. kroner av veksten er lagt til aktiviteter administrert av Innovasjonsdivisjonen. Av dette er 1,0 mill. kroner øremerket IT-FUNK aktiviteter.
- Innenfor brukerstyrt forskning er bevilgningen til brukerstyrte forskningsprosjekter innenfor maritim sektor økt med 30 mill. kroner.
- Bevilgningene til kommersialisering av forskningsresultater (FORNY) er økt med 22 mill. kroner.
- Grunnbevilgningene til de teknisk-industrielle instituttene er økt med 20 mill. kroner for å bedre instituttene internasjonale konkurranseevne og langsiktige kompetanseoppbygging. Av de samlede bevilgningene til disse instituttene og de regionale instituttene er 3,5 mill. kroner øremerket kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift for institutter i de geografiske soner som er berørt.
- Til utvikling av kunnskapsgrunnlaget for forsknings- og innovasjonspolitikken avsettes det 4 mill. kroner. Samme beløp avsettes til Næringslivets idéfond ved NTNU.
- Under posten *Andre viktige nasjonale kompetansefelt* er 2,5 mill. kroner av bevilgningen øremerket snøskredforskning.

- Det avsettes til sammen 71 mill. kroner til Halden-prosjektet og annen nukleær virksomhet, fordelt med 32,5 mill. kroner på Halden-prosjektet, 37,5 mill. kroner til virksomheten på Kjeller og 1 mill. kroner til deltagelse i avfallshåndteringsprosjekter under EURATOMs forskningsprogrammer. Ansvar for sistnevnte ligger i Divisjon for store satsinger.

Olje og energidepartementet (OED) vektlegger at bruk av offentlige midler til forskning og utvikling innenfor OEDs ansvarsområde bidrar til å sikre en rasjonell, kostnadseffektiv og bærekraftig utnyttelse av de norske energi- og petroleumsressursene, herunder sikre økt verdiskaping og velferd for dagens samfunn og kommende generasjoner. FoU-innsatsen skal videre ivareta behovet for langsiktig kompetanseutvikling og bidra til økt konkurransekraft i berørt industri og næringsliv for øvrig. OED understreker også viktigheten av at det er tett dialog og samordning av de petroleums- og energirelaterte aktivitetene i Forskningsrådet for at man skal få best mulig utbytte av innsatsen.

Fiskeri- og kystdepartementets (FKD) hovedprioriteringer for disponering av forskningsbevilgningen er en fortsatt bredt anlagt marin FoU-satsing inkludert forskning for fiskeri- og havbruksnæringens foredlingsindustri. Satsingen har som hovedformål å framskaffe kunnskap for å kunne drive en bærekraftig forvaltning av de marine ressursene og legge til rette for og utløse potensialet for økt verdiskaping fra disse ressursene. Med henvisning til St. meld. nr. 19 (2004-2005) *Marin næringsutvikling – Den blå åker* understrekes det at forskningen må settes i et verdikjedeperspektiv, med særlig fokus på marked og hvordan forskningen skal bidra til å styrke konkurranseevnen hos næringsaktørene. For øvrig er departementets strategiplan *Verdier fra havet – Norges framtid* førende for Forskningsrådets prioriteringer. Den budsjettmessige veksten i 2006 skal særlig styrke FoU-satsingen innenfor de fire nye programmene rettet mot primærnæringene, det internasjonale samarbeidet, særlig rettet mot Nord-Amerika, samt kommersialisering av marin FoU (*Forny*).

Landbruks- og matdepartementets (LMDs) bevilgning finansierer mat- og landbruksforskning som innenfor en forsvarlig etisk ramme og i en bred næringspolitisk sammenheng skal være leverandør av kunnskap med vekt på forbrukerkrav, verdiskaping, nyskaping, omstilling, miljø og helse og livskvalitet. For 2006 prioriteres særlig de tre nye programmene som startes i 2006 i Innovasjonsdivisjonen rettet mot primærnæringene. Disse vil dekke mange av mat- og landbrukssektorens forskningsbehov framover, slik det bl.a. går fram av strategien *Landbruk – mer enn landbruk*. Departementet er opptatt av at de nye programmene sees i sammenheng med etablerte virkemidler utenfor Forskningsrådet, bl.a. verdiskapingsprogrammene for matproduksjon, reindrift og tre, og bygdeutviklingsmidlene. Departementet legger vekt på å styrke koplingen mellom forskning og utvikling for å nå næringspolitiske mål og prioriterer brukerstyrt forskning og kommersialisering. Også det internasjonale forsknings-samarbeidet styrkes, særlig i forhold til Nord-Amerika og Norden. Rammen for basisfinansiering av landbruksforskningsinstituttene økes, først og fremst knyttet til etableringen av Bioforsk fra 1.1.2006.

Fondet for forskning og nyskaping

Divisjonens tildelinger av midler fra Forskningsfondet øker med 14 mill. kroner i forhold til 2005 – fra 65,3 til 79,3 mill. kroner. Beløpet inkluderer en avsetning på 20 mill. kroner til den nye ordningen *Sentre for forskningsdrevet innovasjon (SFI)*, som etableres fra 2006.

Midlene fra øvrige departementer vil alle være øremerket bestemte program og aktiviteter.

4.3.2 Mål og prioriteringer

En konkurransedyktig strategi for næringsrettet forskning og utvikling (FoU) må fokusere på hvordan vi bidrar til verdiskaping og økt konkurransekraft gjennom nytenkning og omstilling. Den krever gode rammebetingelser og virkemidler som ivaretar svakheter i innovasjonssystemet. Økt satsing på FoU vil styrke innovasjonsevnen og kunnskapsintensiteten i norsk næringsliv, og forskningsbevilgningene skal bidra til å øke verdiskapingen i næringsrettet virksomhet i hele landet og til utviklingen av et konkurransedyktig næringsliv. Viktige målgrupper for divisjonen er entreprenører og unge bedrifter, innovasjonssystemer og SMBer med vekstambisjoner og potensial nasjonalt og internasjonalt. Det samme gjelder toneangivende bedrifter med kraft og evne til å initiere FoU-tunge innovasjoner og realisere disse i form av nye produkter og arbeidsplasser og som også kan mobilisere andre bedrifter gjennom sine nettverk, samt forskere og FoU-miljøer i næringslivet og i forsknings- og utdanningsmiljøer.

Et sentralt siktemål for Innovasjonsdivisjonen er å gjøre primærnæringene og foredlingsindustrien mer robuste gjennom tilpassing til nye markedsforhold. Dette innebærer å videreutvikle det vitenskapelige grunnlaget som fremmer en lønnsom og livskraftig næringsvirksomhet med utgangspunkt i de biologiske ressursene og som samtidig sikrer bærekraftig utnyttelse av disse ressursene. Forskningen skal bidra til at Norge utnytter det betydelige potensial for verdiskaping som ligger i en høyere grad av foredling av biologiske ressurser både på land og i havet. Divisjonen stimulerer til forskning rettet mot ressurs- og miljøforhold innenfor primærnæringene fiskeri, havbruk og landbruk og den foredlingsindustri og distribusjon som har sin basis i råvarer fra disse næringene.

Ved sine forskningsmessige prioriteringer skal Innovasjonsdivisjonen i 2006:

- stimulere til dristige FoU-satsinger som kan gi stor samfunnsøkonomisk avkastning på lengre sikt
- stimulere til etablering av nye kunnskapsbaserte bedrifter og støtte FoU-baserte oppstartsbedrifter
- bidra til at flere foretak systematisk satser på FoU for innovasjon og stimulere til kobling mellom bedrifter og FoU-miljøer med sikte på en størst mulig verdiskaping av forskningsinvesteringene
- bidra til å utvikle forskningsinstitusjoner som har kvalitativ kompetanse og kapasitet til å ivareta behovene til næringslivet til enhver tid
- sikre forskningsmessig relevans og kompetansemessig oppdatering bl.a. gjennom doktorgradsutdanning
- stimulere til økt internasjonalt FoU-samarbeid; innen Norden, gjennom EU, EUREKA og Nordisk Industrifond, og gjøre det attraktivt for norske og utenlandske bedrifter å investere i Norge
- samarbeide nært med det øvrige virkemiddelapparat nasjonalt, først og fremst *Innovasjon Norge*

4.3.3 Fordeling av budsjett

Den alt overveiende delen av Innovasjonsdivisjonens budsjett for 2006 er allokert til gjennomføring av divisjonens forskningsprogrammer, først og fremst til brukerstyrte innovasjonsprogram og til system- og nettverksutviklingsprogram under posten "*Regionale systemtiltak og kommersialisering*", samt til infrastruktur og institusjonelle tiltak (herunder inkludert basisbevilgninger til teknisk-industrielle institutter og primærnæringsinstitutter). En mindre del av divisjonens budsjett benyttes innenfor virkemidlet "*Frittstående prosjekter*" og "*Andre FoU-relaterte aktiviteter*" som informasjonsvirksomhet, planlegging og evaluering. Frittstående stipend er ikke et eget virkemiddel for Innovasjonsdivisjonen, hvor forsker-

rekruttering og personrettet internasjonal kompetanseutveksling skjer innenfor divisjonens øvrige virkemidler.

Utgangspunktet for fordelingen av de tildelte budsjetterammer på virkemidler og aktiviteter, har vært signaler i departementenes styringsdokumenter, Forskningsrådets budsjettforslag for 2006 og avveininger av departementenes ulike øremerkinger og føringer i budsjettproposisjonene og tildelingsbrevene, se tabell 4-17 nedenfor

Tabell 4-17 Totalt budsjett og herav generelle midler. Fordeling etter virkemidler. Revidert budsjett 2005 og budsjett 2006. 1 000 kroner.

	Totalt		Herav generelle midler	
	Rev.budsj. 2005	Budsjett 2006	Rev.budsj. 2005	Budsjett 2006
Brukerstyrte innovasjonsprogrammer	427 250	814 284	381 500	681 052
Handlingsrettede programmer	285 414	29 300	197 850	24 800
Sum programmer	712 664	843 584	579 350	705 852
Andre grunnforskningsprosjekter	15 000	15 000	15 000	15 000
Internasjonal prosjektstøtte		15 000		15 000
Andre frittstående prosjekter	6 077	6 000	5 000	5 000
Sum frittstående prosjekter	21 077	36 000	20 000	35 000
Basisbevilgninger	412 784	455 601	412 784	455 601
Strategisk institusjonsstøtte	127 825	62 720	127 825	62 720
SFF/SFI		20 000		20 000
Andre infrastruktureltiltak	89 610	88 528	87 310	88 528
Sum infrastruktur og institusjonelle tiltak	630 219	626 849	627 919	626 849
Systemtiltak	137 750	175 800	85 950	117 000
Nasjonale stimuleringsiltak og møteplasser	10 501	8 920	10 501	8 920
Internasjonale nettverkstiltak	34 972	29 630	24 900	29 630
Sum nettverkstiltak	183 223	214 350	121 351	155 550
Informasjon/formidling/publisering	500	500	500	500
Planlegging/utredning/evaluering	4 570	4 050	4 570	4 050
Sum diverse FoU-relaterte aktiviteter	5 070	4 550	5 070	4 550
Disposisjonsfond	10 984	10 800	10 984	10 800
Sekretariater (OG21, SkatteFUNN))	13 850	15 000	13 000	15 000
Sum felleskostnader	13 850	15 000	13 000	15 000
SUM TOTALT	1 577 087	1 751 133	1 377 674	1 553 601

Sett i forhold til 2005 er det skjedd en vesentlig endring i 2006 ved at man har redusert antall programmer spesifikt rettet mot faglige satsinger. Dette har skjedd etter en omfattende prosess i 2004 og 2005, hvor siktemålet har vært å utvikle et samlet programtilbud og finansielle instrumenter som i sum virker bedre enn mange enkeltprogram og som er mer treffsikre i forhold til bedriftenes behov.

Målet for en ny portefølje av innovasjonsvirkemidler har vært

- å skape virkemidler som er enklere og mer attraktive for næringslivet.
- at virkemidlene i sum treffer de nasjonale innovasjonsutfordringene og stimulerer til økte investeringer i FoU i næringslivet og samtidig gjør norske bedrifter mer konkurranse-dyktige internasjonalt.
- å drifte virkemidlene bedre og mer effektivt.

Resultatet av prosessen er etableringen av programmet *Brukerstyrt innovasjonsarena (BIA)*, samt videreføring av et mindre antall spesifikke og mer temaorienterte program, bl.a. programmet rettet mot maritim sektor og tre nye programmer rettet mot primærnæringene og avledet industri

Brukerstyrte innovasjonsprogram

Det er avsatt 814,3 mill. kroner eller 46 prosent av divisjonens samlede budsjetttramme for 2006 til divisjonens brukerstyrte innovasjonsprogrammer. Tilsvarende avsetning i 2005 lå på 427,3 mill. kroner (27 prosent). Økningen skyldes dels økningen i budsjetttrammen, dels at de tre nye programmene innenfor primærnæringene som startes i 2006, blir definert som brukerstyrte innovasjonsprogram. Verdikjedeprogrammene som de erstatter hadde til sammenligning en budsjetttramme i 2005 på 263 mill. kroner totalt.

Følgende brukerstyrte innovasjonsprogram vil være operative i 2006:

Brukerstyrt innovasjonsarena (BIA) etableres fra 2006 og skal komplettere Forskningsrådets tilbud innenfor næringsrettet forskning. Programmet vil i første rekke være et virkemiddel rettet mot innovasjonsutfordringene til bedrifter med en FoU-strategi som ikke understøttes av mer spesifikke program i Forskningsrådet eller som ikke lar seg realisere ved bruk av SkatteFUNN. Organisering i en bred konkurransearena skal sikre at de beste FoU-prosjekter med stort bedrifts- og samfunnsøkonomisk potensial når opp i konkurransen om de offentlige midlene. BIA skal være en partner for kunnskapsintensivt, norsk næringsliv med ambisjoner om å realisere særlig krevende forskningsbaserte innovasjonsprosjekter og der støtte fra BIA vil være avgjørende for gjennomføring av prosjektet. BIA erstatter følgende innovasjonsprogrammer i ID: *Vareproduksjon og materialforedling (VAREMAT)*, *Prosess og biomedisinsk industri (PROSBIO)*, *Tjenesteyting, handel og logistikk (PULS)*, *Forskning og innovasjon innen bygg og anlegg (FIBA)* og *IKT-programmet*. Programmet vil ha en total budsjetttramme på 321,8 mill. kroner i 2006, herav blir 275,1 mill. kroner finansiert over NHDs budsjetttramme, 34,7 mill. kroner over SDs budsjetttramme, mens resten kommer fra Fondet for forskning og nyskaping (11 mill. kroner) og FKD (1 mill. kroner).

Areal- og naturbasert næringsutvikling (AREAL) (2006-2011) har som hovedmål (i) å utvikle kunnskap som er til nytte for næringsetablerere innenfor primærnæringene, med fokus på å fremme tilleggsnæringer og bidra til innovasjoner og (ii) utvikle kunnskap for fiskeri, havbruk og landbruk samlet når det gjelder handelspolitikk, næringspolitikk og offentlig virkemiddelbruk. Programmets visjon er å sikre det framtidige kunnskapsgrunnlaget for nyskaping og bærekraftig utvikling. Forskning på bærekraftig utnyttelse av landbruksarealer og studier av interessekonflikter som følge av at strukturutviklingen i landbruket endrer betingelsene for å bruke kulturlandskap, historie og tradisjoner i næringsøymed vil være viktige tema i programmet. Økende konkurranse om arealressursene reiser også spørsmål om adgang og rettigheter til disse ressursene og det er behov for innsikt i virkningene av offentlige reguleringer for næringens tilpasninger til nye markedsbetingelser på lønnsomhet og konkurranseevne. Konsekvenser av forskjellige virkemidler i næringspolitikken i forhold til andre samfunnsinteresser og annen næringsmessig bruk av landskapet vil bli belyst i programmet. Programmet vil i 2006 ha et totalbudsjett på 45,2 mill. kroner og finansieres med midler fra KD (2 mill. kroner til forskerrekuttering), FKD (9,0 mill. kroner), LMD (29,5 mill. kroner), spesielle midler over LMDs budsjett (forskningsmidler over Jordbruksavtalen) (3,2 mill. kroner) og Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfond (1,5 mill. kroner).

Miljøvennlig gasskraftteknologi (CLIMIT) skal stimulere og gi støtte til prosjekter som kan gi den kunnskap og teknologiutvikling som kreves for å gjøre det mulig på kommersielt grunnlag å realisere gasskraftproduksjon med CO₂ håndtering innenfor de rammebetingelser som settes av myndighetene. Programmet legger vekt på at forskningen på dette felt skal søkes innrettet slik at den bidrar til at norsk industri kan etablere en sentral posisjon som leverandør av utstyr og tjenester til et kommende internasjonalt marked. Prosjektporteføljen vil i særlig grad søkes innrettet mot teknologiløsninger for fangst av CO₂ på en mest mulig kostnadseffektiv måte. Videre prioriteres utvikling av kunnskap og løsninger for lagring av CO₂ i geologiske formasjoner (ren lagring eller som bruk i økt oljeutvinning), der det er av avgjørende betydning å vise at slik lagring er sikker og pålitelig. I forbindelse med teknologiutvikling, legges det stor vekt på å finne muligheter for framtidig industrialisering og verdiskapning i norsk industri. Programmet blir i sin helhet finansiert med midler fra OED. Bevilgningen for 2006 er på 55 mill. kroner.

Prosjekttrettet teknologiutvikling i petroleumssektoren (DEMO 2000) har som hovedmål å bidra til initiering og realisering av konkrete prosjekter for demonstrasjon, pilotutprøving og testing av nye teknologiske løsninger som kan gi økt verdiskaping gjennom mer kostnads-effektiv leting og utnyttelse av ressursene på norsk kontinentalsokkel. De teknologiske løsningene skal kunne anvendes på konkrete felt. I tillegg har programmet som et viktig mål å bringe frem nye norske industriprodukter, systemer og prosesser for salg i det globale offshoremarkedet og utvikle samarbeid med tilsvarende internasjonale aktører med sikte på felles aktiviteter og kunnskapsdeling. Bevilgningsrammen for DEMO 2000 blir økt fra 50 mill. kroner i 2005 til 70 mill. kroner i 2006. DEMO 2000 finansieres i sin helhet med midler fra OED.

Programmet *IT-FUNK* inneholder prosjekter som omhandler inkluderende design og andre tiltak som gir økt tilgjengelighet for alle til IT-baserte produkter og tjenester, med vekt på mennesker med nedsatt funksjonsevne. Brukermedvirkning er en forutsetning i alle prosjekter. Programmet blir finansiert med 5,2 mill. kroner fra AID.

Maritim virksomhet og offshore operasjoner (MAROFF) skal bidra til å realisere Regjeringens satsing på *Maritim Utvikling (MARUT)* og gjennomføringen av programmet vil derfor i 2006 bli koordinert mot Innovasjon Norges satsing på maritim sektor. Samtidig vil programmet gjennom pågående prosjekter videreføre arbeidet med å realisere målene i MAROFFs programplan, som har følgende delmål:

- Norske verdikjeder for sjøtransport av passasjerer og gods skal være det mest effektive, økonomiske og miljøvennlige transportalternativet.
- Utvikling og forbedring av produksjon og transport av sjømat for å øke verdiskapningen fra den norske sjømatnæringen.
- Utvikling av verdikjeden for gass, fra brønn til markeder som ikke kan nås med rørledning for å gi økt verdiskapning basert på norske gassressurser.
- Vitalisering og fornyelse av skipsbyggeteknikk og skipsdrift.
- Øke kunnskapen om effektiv utnyttelse av kunnskap og bedriftsorganisering der IKT og globalisering av økonomien gir nye muligheter for å operere i nettverk

MAROFF blir i hovedsak finansiert med midler fra NHD (67 mill. kroner), men mottar også en bevilgning på 2,5 mill. kroner fra FKD.

Matprogrammet: Norsk mat fra sjø og land (2006-2011) har som hovedmål å styrke innovasjon, lønnsomhet, verdiskaping og markedsinnretning for norsk matproduksjon i et hjemmemarked og i et internasjonalt marked og slik at etiske verdier, bærekraft og miljø blir

godt ivare tatt. Programmet skal også bidra til at matforvaltningen har forskningsbasert kunnskap som grunnlag for sine risikovurderinger og for utforming av nasjonalt og internasjonalt regelverk. Programmet vil dekke hele verdikjeden fra markedet (nasjonalt og internasjonalt) til primærproduksjon innenfor landbrukssektoren og marin sektor. Programmet skal bidra med forskning som fører til at matproduksjonen i Norge effektiviseres, og at det utvikles nye prosesser og foredlede produkter med høy markedsverdi. Programmet vil ha fokus på økologisk produksjon og småskalaprodukter. Tematisk inkluderer programmet Markedsforskning knyttet til matmarkeder, Utvikling av innovative og markedstilpassede produkter, Produksjons-/prosesseteknologi og logistikk, Konkurransedyktig råvareproduksjon, Helse- og livskvalitet knyttet til mat og Innovasjon i offentlig sektor/matforvaltningen. Programmet vil i 2006 ha et totalbudsjett på 225,4 mill. kroner og finansieres med midler fra KD (7 mill. kroner til forskerrekuttering), NHD (24 mill. kroner), FKD (24,9 mill. kroner), LMD (73,1 mill. kroner) og Fondet for forskning og nyskaping (9 mill. kroner til to næringsrettede kompetansefelt). I tillegg kommer spesielle midler over LMDs budsjett (forskningsmidler over Jordbruksavtalen) (27,1 mill. kroner), midler fra Fondet for forskningsavgift på landbruksprodukter (50,8 mill. kroner), fra Fiskeri- og havbruksnærings forskningsfond (2,3 mill. kroner) og fra Mattilsynet (forvaltningsrelatert forskning på matvaretrygghet) (3,0 mill. kroner). Innenfor programmet gjennomføres også en satsing rettet mot Mat og helse, hvor Helse- og omsorgsdepartementet er medfinansior (4,2 mill. kroner).

Fellessatsing TRE (2006-2011) er et samarbeid mellom Innovasjon Norge og Norges forskningsråd og har som overordnet mål å bidra til økt verdiskaping gjennom forskning og utvikling i norsk skog- og trerelatert næringsvirksomhet. Dette skal oppnås gjennom teknologiutvikling, markedsforståelse, økt produktivitet og utvikling av forbedrede eller nye markedsorienterte produkter. Utvikling av innovative produkter gjennom utradisjonell bruk av trevirke og bruk av trevirke i samspill med andre materialer vil være viktige ledd i dette. Satsingen skal bidra til produksjon av kunnskap som vil styrke innovasjon, verdiskaping og lønnsomhet innenfor de ulike verdikjedene fra produkter til råstoff (fra marked til skogbruk) og produksjon av kunnskap på internasjonalt nivå til støtte for næringspolitikk og offentlig virkemiddelutforming i skogbaserte næringer. Tematisk vil satsingen inkludere: Økt kunnskap om markedene for treprodukter, Innovativ og konkurransedyktig produksjon, produkter og systemløsninger, Kvalitetsorientert og bærekraftig primærproduksjon av skog og Effektive vare- og verdikjeder. Forskningsrådets del av fellessatsingen vil i 2006 ha et budsjett på 21,5 mill. kroner og finansieres med midler fra KD (1 mill. kroner til forskerrekuttering), NHD (3,0 mill. kroner), LMD (17,0 mill. kroner) og forskningsmidler over Jordbruksavtalen (0,5 mill. kroner).

Handlingsrettede program

Det er avsatt 29,3 mill. kroner for 2006 til divisjonens handlingsrettede aktiviteter, noe som utgjør i underkant av 2 prosent av divisjonens samlede budsjetttramme. Tilsvarende avsetning i 2005 var på 258,4 mill. kroner (18 prosent). Nedgangen skyldes i sin helhet at aktiviteter innenfor de tidligere verdikjedeprogrammene rettet mot primærnæringene nå videreføres i tre nye, større programmer som kategoriseres som innovasjonsprogram, jfr. omtale foran.

Innovasjonsdivisjonen vil ha følgende aktiviteter innenfor budsjettposten i 2006:

Forskning for innovasjon og fornyelse i offentlig sektor (FIFOS) yter støtte til fremtredende forskningsmiljøer og grupper som gir konkrete bidrag til innovasjons- og fornyelsesarbeidet i offentlig sektor. Aktiviteten vil ha et budsjett på 20 mill. kroner i 2006 og blir i sin helhet finansiert med midler fra Fondet for forskning og nyskaping. FIFOS er formelt sett ikke organisert som et program.

For øvrig dekker budsjettposten avsetninger til:

- *Bedriftenes samfunnsansvar, økonomisk kriminalitet*
- *Kunnskapsgrunnlaget for forskningspolitikken*
- *Virksomhetsforankret innovasjon i offentlig sektor*

De to siste aktivitetene er planlagt som program fra 2007.

Frittstående prosjekter

Budsjettposten "*Frittstående prosjekter*" er for 2006 på 36 mill. kroner, eller 2,0 prosent av divisjonens samlede budsjett, og dekker i hovedsak følgende avsetninger:

- *EUREKA* med en bevilgning på 15,0 mill. kroner (NHD-midler) øremerket norske bedrifters deltagelse i EUREKA-prosjekter. Avsetningen er ny. Tidligere år har finansiering av EUREKA-prosjekter skjedd innenfor programmenes budsjetttrammer.
- *Næringslivets Idéfond* med en bevilgning på 4,0 mill. kroner for 2006 (NHD-midler). Formålet med dette Fondet er å stimulere til faglig nyorientering og tverrfaglig forskning ved NTNU. Dette skal skje i nært samarbeid med næringslivet.
- *FoU for Bioprospektering* med en bevilgning i 2006 på 15 mill. kroner (Foskningsfondsmidler). Samlet bevilgning for hele bevilgningsperioden (2002-2006) er på 65 mill. kroner.

Infrastruktur og institusjonelle tiltak

Til virkemidlet "*Infrastrukturtiltak og institusjonelle tiltak*" er det avsatt 626,8 mill. kroner eller 36 prosent av divisjonens totale budsjetttramme for 2006. En vesentlig del av dette beløpet (73 prosent) gjelder basisbevilgninger til FoU-institutter.

I 2006 har Innovasjonsdivisjonen basisbevilgningsansvaret for 13 teknisk-industrielle institutter og 9 primærnæringsinstitutter og gir grunnbevilgninger og innvilger strategiske programmer til disse. Når det gjelder primærnæringsinstitutter er antallet redusert med 2 i forhold til 2005 som følge av at Jordforsk, NORSØK og Planteforsk fusjonerer til Bioforsk fra 1.1.2006. Det nye instituttet etableres som et forvaltningsorgan med særskilte fullmakter, og den faglige virksomheten til instituttet skal ta utgangspunkt i den FoU-virksomheten de tre tidligere instituttene har hatt innenfor planteproduksjon, mattrygghet, økologisk produksjon og jordfaglig miljøforskning. I tillegg bevilges det midler til strategiske instituttprogram til Havforskningsinstituttet og NIFES med bakgrunn i egen dialog med FKD.

Basisbevilgningene til de teknisk-industrielle instituttene blir finansiert med midler fra NHD og OED, mens primærnæringsinstituttene blir finansiert med midler fra FKD og LMD. Tabell 4-18 på neste side viser fordelingen av basisbevilgningene på de 22 instituttene.

I tillegg til institutter som Innovasjonsdivisjonen har basisbevilgningsansvar for, tildeles det også bevilgninger til strategiske programmer også til andre forskningsinstitutter (SIP) og til forskningsmiljøer ved universiteter og vitenskapelige høyskoler (SUP) innenfor NHDs og OEDs sektoransvar. Formålet er å skape forskningsmiljøer av høy kvalitet gjennom målrettet grunnleggende forskning, anvendt forskning og kompetanseoppbygging. Forskerutdanning er høyt prioritert i divisjonens strategiske programmer. Innenfor FKDs og LMDs sektoransvar er det under dette virkemidlet for 2006 bare avsatt midler til igangværende og nye strategiske programmer til de instituttene som er underlagt de statlige retningslinjene. Videreføringen av igangværende strategiske programmer ved andre forskningsinstitutter og universiteter og vitenskapelige høyskoler skjer innenfor bevilgningsrammene til de tre nye forsknings-

programmene i divisjonen (AREAL, Matprogrammet og Fellsatsing Tre), samt programmene *Havet og kysten* og *Havbruk – en næring i vekst* i Divisjon for store satsinger.

Tabell 4-18 Basisbevilgninger til FoU-institutter fordelt på grunnbevilgninger og strategiske instituttprogram. Revidert budsjett 2005 og budsjett 2006. 1000 kroner.

	2005			2006		
	Sum	herav		Sum	herav	
		Grunn-bevilgn.	Strategiske inst.prog.		Grunn-bevilgn.	Strategiske inst.prog.
<u>Med midler fra NHD og OED</u>						
CMR	6 800	2 800	4 000	7 450	3 450	4 000
IFE	24 900	9 000	15 900	27 200	11 100	16 100
MARINTEK	11 400	6 000	5 400	12 800	7 400	5 400
NBI	10 800	4 700	6 100	11 900	5 800	6 100
NGI	17 400	7 300	10 100	19 100	9 000	10 100
NORSAR	3 000	1 500	1 500	5 250	1 850	3 400
NORUT	8 700	2 700	6 000	9 310	3 300	6 010
NR	11 730	3 200	8 530	12 430	3 900	8 530
RF	7 900	5 100	2 800	10 550	6 250	4 300
SINTEF	69 410	33 000	36 410	77 040	40 600	36 440
SI NTEF Energi	12 750	6 000	6 750	14 200	7 400	6 800
SINMTEF Petroleum	12 500	4 500	8 000	13 500	5 500	8 000
TELTEK	4 400	1 000	3 400	4 600	1 200	3 400
Sum NHD og OED	201 690	86 800	114 890	225 330	106 750	118 580
<u>Med midler fra LMD og UFD - (2005) ¹⁾</u>						
AKVAFORSK	18 907	11 100	7 807 ³⁾	21 245	11 800	9 445
Bioforsk ²⁾				61 375	47 900 ⁴⁾	13 475
Bygdeforskning	7 445	2 800	4 645	7 046	3 000	4 046
JORDFORSK	5 280	3 600	1 680 ³⁾	0		
NILF	8 000	5 000	3 000	8 975	5 600 ⁴⁾	3 375
NORSØK	3 825	2 400	1 425 ³⁾	0		
Planteforsk	46 262	37 300	8 962	0		
Skogforsk	29 845	20 700	9 145	32 780	22 800 ⁴⁾	9 980
Veterinærinstituttet	15 734	9 300	6 434	16 895	10 300 ⁴⁾	6 595
Sum LMD og KD	135 298	92 200	43 098	148 316	101 400	46 916
<u>Med midler fra FKD og UFD (2005) ¹⁾</u>						
Fiskeriforskning	33 079	23 800	9 279	35 533	24 600	10 933
Norconserv	4 650	2 400	2 250	5 022	2 500	2 522
SINTEF Fiskeri og havbruk	14 538	3 700	10 838	14 570	3 800	10 770
Havforskningsinstituttet	8 713		8 713	11 000		11 000
NIFES	7 848		7 848	7 120		7 120
Sum FKD og KD	68 828	29 900	38 928	73 245	30 900	42 345
Sum basisbevilgninger	405 816	208 900	196 916	446 891	239 050	207 841

¹⁾ Fra 2006 bare FKD-finansiering, respektive LMD-finansiering

²⁾ Bioforsk, som etableres fra 1.1.2006, er en fusjon av Jordforsk, NORSØK og Planteforsk

³⁾ Strategiske program inkl. "miljøstøtte" i 2005

⁴⁾ Grunnbevilgning inkl. kompensasjon for økte innbetalinger til Statens pensjonskasse i 2006

Innenfor teknisk-industriell sektor er det avsatt grunnbevilgningsrammer på i alt 106,8 mill. kroner til de 13 teknisk-industrielle instituttene (inkl. SINTEF Energi og SINTEF Petroleum). Dette er en økning på 20 mill. kroner fra 2005.

Totalt er det avsatt 181,3 mill. kroner til strategiske institutt- og UoH-program (SIP/SUP) innenfor teknisk-industriell sektor. Dette er samme nivå som i 2006. Av dette innvilges 118,6 mill. kroner til strategiske programmer ved de teknisk-industrielle instituttene, resten til universitets- og høyskolesektoren.

Rammene for grunnbevilgninger til primærnæringsinstituttene er 132,3 mill. kroner fordelt med 30,9 mill. kroner til fiskeriinstituttene og 101,4 mill. kroner til landbruksinstituttene, dvs. en økning på hhv. 1,0 og 9,2 mill. kroner i forhold til 2005 for de to instituttgruppene. Alle primærnæringsinstituttene er gitt en lønns- og priskompensasjon. I tillegg er fire av landbruksinstituttene for 2006 gitt en kompensasjon for økte innbetalinger til Statens pensjonskasse. Til strategiske programmer ved primærnæringsinstituttene er det avsatt 97,9 mill. kroner, tilnærmet det samme beløpet som for 2005. Fra 2006 settes det i gang 14 strategiske programmer innenfor rammen av bevilgningen; ni rettet mot fiskeri- og havbrukssektoren og fem rettet mot landbrukssektoren. Den samlede bevilgningsrammen for disse programmene over deres levetid vil være 143,5 mill. kroner.

Norges forskningsråd iverksetter i 2006 ordningen *Sentre for forskningsdrevet innovasjon* (SFI). Innovasjonsdivisjonen administrerer ordningen, som har til hensikt å bygge opp samt styrke norske forskningsmiljøer som arbeider i tett samspill med innovativt næringsliv. Formålet er å støtte langsiktig forskning som fremmer innovasjon og næringslivets konkurransekraft. Det tas i første omgang sikte på å etablere 10 slike sentre innenfor en tentativ årlig ramme på 100 mill. kroner. I etableringsåret er det avsatt 20 mill. kroner til ordningen, som finansieres med midler fra Fondet for forskning og nyskaping.

Innenfor budsjettposten "*Andre infrastrukturtiltak*" kan nevnes følgende aktiviteter/avsetninger:

- *The OECD Halden Reactor Project/ andre nukleære prosjekter* fordelt med 32,5 mill. kroner til Halden prosjektet og 37,5 mill. kroner IFEs virksomhet på Kjeller. Bevilgningen til virksomheten på Kjeller skal sikre driftsmidler til Jeep II-reaktoren
- *Nasjonale forvaltningsoppgaver (Avfallsdeponiet i Himdalen)* (4 mill. kroner)
- *Fransk-norsk stiftelse (FNS)* (3 mill. kroner)
- *Gjenkjøp av forskningsanlegget på Averøy* (investeringstøtte til Akvaforsk A/S) (2 mill. kroner)
- *Husleiekompensasjon til det nye instituttet Bioforsk* (9,5 mill. kroner)

De 3 førstnevnte aktivitetene/avsetningene vil i sin helhet bli finansiert med midler fra NHD, mens de to siste finansieres med midler fra LMD.

Nettverkstiltak

Foruten avsetningen til program innenfor *systemtiltak og kommersialisering* på 175,8 mill. kroner omfatter posten også avsetninger til internasjonale stimulerings- og nettverkstiltak på i alt 38,6 mill. kroner. Programmene for systemtiltakene består av mobiliserings- og kommersialiseringsprosjekter. Mobiliseringsprosjekter støtter ulike typer tiltak som bidrar til å bedre samarbeidet mellom bedrifter med liten FoU-erfaring og FoU-miljøer med sikte på å mobilisere flere bedrifter til aktivt å nytte forskning og utvikling i sin forretningsutvikling. Prosjektene skal også bidra til at FoU-miljøene utvikler et systematisk og varig samarbeid med næringslivet. Kommersialiseringsprosjekter støtter FoU-miljøer for å bidra til økt entreprenørskap, patentering og utnytting av de økonomiske muligheter som ligger i raskere kommersialisering av FoU-miljøenes forskningsresultater.

Innovasjonsdivisjonen vil ha følgende operative program innenfor systemtiltak og kommersialisering i 2006:

Mobilisering for FoU-relatert innovasjon (MOBI) har som hovedmål å stimulere til læring, innovasjon og verdiskaping i bedrifter med liten FoU-erfaring. MOBIs ambisjon er å inngå samarbeid med andre virkemiddelaktører og FoU-miljøer for å bidra til at bedrifter med liten FoU-erfaring utvikler langsiktige samarbeidsrelasjoner med andre bedrifter og FoU-miljøer. MOBI legger spesielt vekt på stimulering av regionale innovasjonsprosesser som mobiliserer bedrifter og FoU-miljøer til økt satsing på kompetanseutvikling og FoU-samarbeid. Budsjettet i 2006 vil være på 36,5 mill. kroner, hvorav NHD og KRD bidrar med hhv 14 mill. kroner og 19 mill. kroner, mens resten (3,5 mill. kroner) kommer fra KD.

Verdiskaping 2010 - Bedriftsutvikling gjennom bred medvirkning (VS2010) er et samarbeidsprogram mellom Forskningsrådet, LO, NHO og Innovasjon Norge. Programmets mål er å bidra til økt verdiskaping i næringslivet ved å stimulere bedrifter til å jobbe sammen med forskere om organisasjonsutvikling, innovasjon og nyskaping. Utviklings- og forskningsaktivitetene i programmet foregår i et begrenset antall regionale hovedprosjekter. Det er også startet opp et eget doktorgradsprogram. Programmet blir i 2006 finansiert med midler fra NHD, KRD og KD med hhv 11 mill. kroner, 5 mill. kroner og 3 mill. kroner. I tillegg mottar programmet midler fra Innovasjon Norge (3,5 mill. kroner) og Hovedorganisasjonenes Fellesorganisasjon (1,8 mill. kroner).

Kommersialisering av FoU-resultater (FORNY) har som hovedmålsetting å omsette FoU-resultater fra UoH- og instituttsektoren til ny forretningsvirksomhet ved bedriftsetablering eller lisenssalg. FORNY disponerer midler til stimulering av idéer i FoU-miljøene og til kommersialiseringsmiljøer for å evaluere og realisere idéene kommersielt. I 2006 vil FORNY ha en budsjettramme på 115,0 mill. kroner, hvorav 72 mill. kroner kommer fra NHD, 12,5 mill. kroner fra KRD, 13 mill. kroner fra KD, 5 mill. kroner fra FKD, 5 mill. kroner fra LMD og 7,5 mill. kroner fra Innovasjon Norge.

Under postene nasjonale systemtiltak og internasjonale nettverkstiltak er det avsatt midler til:

- *Regionale representanter (REGREP)* som er engasjert for å gjøre Forskningsrådet mer tilgjengelig i regionene samt for å styrke samarbeidet mellom Rådet og Innovasjon Norge om informasjon og koordinering av de to institusjonenes virkemidler for innovasjon i næringslivet. Bevilgningen for 2006 er på 8,8 mill. kroner.
- *MoU avtale Singapore* med en bevilgning på 2,3 mill. kroner øremerket oppfølgingen av teknologiavtalen mellom Norge og Singapore på områder innenfor skipsfart.
- *EU Innovation Relay Center (IRC Norway)* med en bevilgning på 2,0 mill. kroner
- *Prosjektetableringsstøtte EU/Eureka* med en bevilgning på 22,7 mill. kroner øremerket norske bedrifters deltagelse i EU og EUREKA.
- *Øvrig stimulerings- og nettsverksbygging, bl.a. finansiering av to norske fageksperter ved EU-hovedkvarteret i Brussel* innenfor en ramme av 2,8 mill. kroner.

Andre aktiviteter

Til ”andre aktiviteter” avsettes det 30,4 mill. kroner for 2006. Av de viktigste postene for 2006 kan nevnes *SkatteFUNN* ordningen som blir administrert av Norges forskningsråd i samarbeid med Innovasjon Norge. Forskningsrådets ansvar dreier seg primært om godkjenning av FoU-innholdet i SkatteFUNN prosjekter. I denne sammenheng forvalter Forskningsrådet en større database over SkatteFUNN prosjekter. Til administrasjon av ordningen er det satt av 15 mill. kroner for 2006. I tillegg til administrasjon av ordningen, skal bevilgningen i 2006 benyttes til oppgradering av prosjektdatabasen og til finansiering av den pågående

evalueringen av ordningen. SkatteFUNN har nå fått et meget stort omfang og det er derfor behov for å få fram mer informasjon om virkninger av ordningen og om bedriftsporteføljen i den perioden SkatteFUNN har vært i virksomhet.

Videre er det under denne budsjettposten også avsatt om lag 4,5 mill. kroner til finansiering av prosjekter og aktiviteter innenfor informasjonsvirksomhet, planlegging og evaluering som det erfaringsmessig vil bli behov for i løpet av året. Dessuten inkluderer posten også avsetning til Innovasjonsdivisjonens forskjellige disposisjonskonti, finansiert med midler fra NHD (7,8 mill. kroner), FKD (1,5 mill. kroner) og LMD (1,5 mill. kroner).

4.3.4 Forskningsmeldingens prioriteringer

Innovasjonsdivisjonens bidrag til å realisere Forskningsmeldingens prioriterte satsinger fremgår av tabellen nedenfor.

Tabell 4-19 Budsjett fra departementene ¹⁾. Fordeling etter strukturelle, tematiske og teknologiprioriteringer. Revidert budsjett 2005 og budsjett 2006. 1000 kroner.

	Anslag 2005	Plantall 2006
Strukturelle prioriteringer		
Internasjonalisering	54 800	72 000
Gunnforskning	51 800	54 000
Forskning for nyskaping og innovasjon	1 334 500	1 480 000
Sum	1 441 100	1 606 000
Tematiske prioriteringer		
Energi og miljø	216 900	256 000
Hav	87 100	111 000
Mat	401 000	395 000
Helse	21 200	23 000
Sum	726 200	785 000
Teknologiområder		
IKT	208 700	222 000
Nye materialer Nanoteknologi	27 900	30 000
Bioteknologi	127 900	128 000
Sum	364 500	380 000

1) Inkluderer kun andel av departementsmidler bevilget til aktiviteter/program hvis hovedformål er definert til å ligge innenfor en og/eller flere av Forskningsmeldingens prioriteringer.

Tallene i tabell 4-19 er et resultat av sum prosjektbevilgninger innenfor de programmer og aktiviteter hvis hovedformål og forskningspolitiske begrunnelse støtter opp under Forskningsmeldingens prioriteringer. Summen gir med andre ord ikke et uttrykk for Divisjonens totale innsats innenfor Forskningsmeldingens prioriterte områder. Dette illustreres tydeligst ved å se på plantallet for internasjonalisering (72 000). I tabell 4-21 er plantallet som divisjonens samlede internasjonale engasjement satt til 173 500 (173,5 mill. kroner). Plantallene for 2006 er stipulert dels ut fra veksten i bevilgningene fra de ulike departementer og dels ut fra føringene og hvilke aktiviteter/programmer som er gitt vekst.

Hovedprioriteringen for Innovasjonsdivisjonen er *Forskning for nyskaping og innovasjon* - med et plantall for 2006 på snaut 1,5 mill. kroner, noe som utgjør nesten 90 prosent av de samlede bevilgningsrammene fra departementene. *Internasjonalisering* omfatter støtte til Halden-prosjektet og prosjektetableringsstøtte EU/Eureka for deltakelse fra norske bedrifter i EU og EUREKA. *Grunnforskning* som hovedprioritering gjelder noen bevilgninger til strategiske programmer ved forskningsinstitutter og universiteter/høgskolemiljøer.

Forskningen innen *Energi og miljø* finansieres hovedsakelig innenfor programmene for utvikling av teknologi for gasskraftproduksjon og petroleumsutvinning, men også til strategisk institusjonsstøtte gjennom basisbevilgninger og bevilgninger til strategiske programmer. *Hav og Mat* omfatter hovedsakelig forskningen innenfor henholdsvis programmet for marin virksomhet og offshoreoperasjoner (MAROFF) og Matprogrammet, men også bevilgninger til strategiske programmer ved ulike forskningsmiljøer. De prioriterte satsingene innenfor teknologiene *IKT*, *Nye materialer/nanoteknologi* og *Bioteknologi* skjer innenfor noen få tematiske innrettede programmer og gjennom basisbevilgninger og annen strategisk institusjonsstøtte.

4.3.5 Fondet for forskning og nyskaping

Innovasjonsdivisjonen vil i 2006 disponere 79,3 mill. kroner av de i alt 707,8 mill. kroner Forskningsrådet er tildelt av avkastningen fra Fondet for forskning og nyskaping dette året. 2006 er det siste året for bevilgninger til forskning rettet mot de "*Næringsrettede kompetansefelt*" (20 mill. kroner), til forskning innenfor "*Bioprospektering*" (15 mill. kroner) og til satsingen "*Forskning og innovasjon for offentlig sektor*" (FIFOS) (20 mill. kroner). I 2006 etableres ordningen med *Sentre for forskningsdrevet innovasjon (SFI)*. Intensjonene er at det skal etableres 10 slike sentre i første omgang med en tentativ årlig bevilgningsramme pr senter på 10 mill. kroner. For 2006 er det bare avsatt en mindre ramme (20 mill. kroner) siden oppstarten av sentrene vil skje først langt ut på året. Divisjonens øvrige tildelte Fondsmidler skal dekke administrasjon av aktivitetene.

4.3.6 Budsjettmessige bindinger

Innovasjonsdivisjonens budsjettmessige bindinger (tilsagn) for årene 2007 og 2008 ift. generelle departementsmidler fordelt på virkemidler framgår av tabellen nedenfor.

Tabell 4-20 Budsjettmessige bindinger for kommende år. Generelle midler til forskningsformål. Budsjett 2006, tilsagn 2007 og 2008. 1000 kroner.

	Budsjett 2006	Tilsagn 2007	Tilsagn 2008
Programmer	705 852	640 052	635 053
Frittstående prosjekter	35 000	19 000	19 000
Infrastruktur	626 849	555 050	479 400
Nettverkstiltak	155 550	131 175	131 175
Diverse FoU-relaterte aktiviteter	4 550	500	500
Disposisjonsfond	10 800		
Felleskostnader (inkl. SkatteFUNN)	15 000	15 000	15 000
Sum totalt	1 553 601	1 360 777	1 280 128

Tilsagnet i 2007 for virkemidlet "*Programmer*" er identisk med 0-vekst budsjettet for 2007 for igangværende programmer etter utfasingen av "*prosjekter*" finansiert av Forskningsfondet (40 mill. kroner) og overføring av departementsmidler til de to øvrige divisjonene (25 mill. kroner). Også for virkemidlet "*Frittstående prosjekter*" er tilsagnet i 2007 identisk med 0-vekst budsjettet for 2007 etter utfasing av den forskningsfondsfinansierte aktiviteten *Bioprospektering*. Når det gjelder virkemidlet *Infrastruktur*, er budsjettallene for grunnbevilgninger for 2006 lagt inn som tilsagn for 2007 og 2008, mens tilsagnene for strategiske programmer er lagt inn med kontraktsfestede forpliktelser. Tilsagnene under øvrige virkemidler og aktiviteter gjelder i hovedsak kontraktsfestede forpliktelser.

4.3.7 Internasjonalt forskningssamarbeid

Omfanget av Innovasjonsdivisjonens bevilgningsmessige engasjement for 2005 og 2006 er vist i tabellen nedenfor.

Tabell 4-21 Internasjonalt forskningssamarbeid. Anslag 2005, plantall 2006. 1 000 kroner.

	Anslag 2005	Plantall 2006
Programmer		
Brukerstyrte innovasjonsprogr.	47 500	82 000
Handlingsrettede progr.	16 850	2 000
Frittstående prosjekter		
Andre frittstående prosjekter	2 750	18 000
Infrastruktur og institusjonsstøtte		
Basisbevilgninger	18 500	23 500
Andre infrastrukturtiltak	32 500	32 500
Nettverkstiltak		
Internasjonale nettverkstiltak	25 000	27 000
Diverse FoU-relaterte prosjekter	0	
	143 100	185 000

Anslaget over det internasjonale bevilgningsmessige engasjementet i denne tabellen er i motsetning til tallet i tabell 4-19 en vurdering av alle prosjekter om det disponeres midler til ulike former for internasjonalt samarbeid, dvs. uavhengig av om den aktiviteten/programmet prosjektet sorterer inn under har internasjonalt samarbeid som en forskningspolitisk hovedbegrunnelse. Veksten i det internasjonale engasjementet fra 2005 til 2006 forventes å bli vesentlig større enn veksten i divisjonens totalbudsjett skulle tilsi.

Divisjonen arbeider aktivt for å videreutvikle de mulighetene norsk næringsliv og FoU-miljøer har til å utnytte internasjonalt forsknings-, teknologi- og innovasjonssamarbeid. Dette gjelder bl.a. økt bedriftsdeltakelse i EUs rammeprogram, EØS finansieringsordning, samt bedre utnyttelse av mulighetene som ligger i de bilaterale avtalene Norge har med andre land. Prosjekter i de brukerstyrte programmene med internasjonalt samarbeid blir i større grad enn tidligere prioritert for finansiering. Det samarbeides nært med Innovasjon Norge for å møte brukernes forventninger om et helhetlig internasjonalt tilbud, og det legges stor vekt på å få til et nært samspill med tilgrensende aktiviteter ute.

For øvrig vises det til tabell på neste side, som gir spesifisert oversikt over divisjonens budsjett for 2006, sammenlignet med revidert budsjett for 2005 - fordelt etter budsjettposter og ulike finansieringskilder.

4.4 Administrasjonsdivisjonen

Administrasjonsdivisjonen ivaretar Forskningsrådets felles administrative funksjoner, og enkelte aktiviteter som er knyttet til disse funksjonene finansieres fra FoU-budsjettet. Dette gjelder bl.a kommunikasjonsaktiviteter, nasjonale tiltak for allmennrettet formidling og datagrunnlaget for intern prosjektoppfølgning og -statistikk. Strategiske oppgaver knyttet til årlige budsjettforslag, budsjetter og rapporter er nå lagt til en sentral stab under adm.direktør. Denne staben ivaretar også kontakten med NIFU STEP og SSB i forbindelse med forskningsstatistikk og Indikatorrapporten.

Midler til kommunikasjonsaktiviteter vil bli brukt både i Administrasjonsdivisjonen, i Adm.direktørs stab og i fagdivisjonene med utgangspunkt i arbeidet med en ny kommunikasjonsstrategi for Forskningsrådet. Det vil bety at både prioritering av oppgaver og budsjetttrammer for disse vil bli vurdert. Budsjettfordelingen for kommunikasjonsaktivitetene vist i tabellene kan derfor bli endret avhengig av utfallet av denne prosessen.

Tabellen nedenfor gir en oversikt over de samlede inntektene fra FoU-budsjettet til Administrasjonsdivisjonen, men i omtalen vil vi skille mellom de ulike ansvarområdene.

Tabell 4-22 Inntekter. Fordeling etter finansieringskilde, spesifisert på kapittel og post. Revidert budsjett 2005 og budsjett 2006. 1 000 kroner og prosentvis endring.

				Revidert budsjett 2005	Endelig budsjett 2006	Endring 2005 -2006
Generelle midler:						
UFD	Kap. 285 , post	52 Norges forskningsråd		19 511	17 635	-9,6 %
UFD	Kap. 286 , post	50 Fondet for forskning og nyskaping ¹⁾			50 000	
NHD	Kap. 920 , post	50 Norges forskningsråd		5 800	5 800	0,0 %
FKD	Kap. 1023 , post	50 Tilskudd Norges forskningsråd		1 520	1 520	0,0 %
LMD	Kap. 1137 , post	50 Tilskudd Norges forskningsråd		900	900	0,0 %
MD	Kap. 1410 , post	51 Forskningsprogrammer mv.		580	580	0,0 %
Sum generelle midler				28 311	76 435	170,0 %
TOTALT				28 311	76 435	170,0 %

1) Avsetning til gaveforsterkningsordningen

Tabellen viser at inntektene til strategiske fellesfunksjoner og kommunikasjon øker med nesten 50 mill kr i forhold til 2005. Ordningen for gaveforsterkning der private gaver på over 5 mill. kroner til utvalgte FoU-institusjoner skal forstrkes md 25 prosent i offentlige midler er lagt til Administrasjonsdivisjonen siden dette hovedsakelig blir en ren forvaltningsoppgave. Gaveforsterkningsordningen gir en markert vekst i budsjettet for 2006, mens det øvrige budsjettet er det samme som i 2005.

4.4.1 Plan- og økonomiavdelingen

Av budsjettet vist i tabellen under er det satt av 51,9 mill kr til til Plan- og Økonomi-avdelingen i 2006. Økningen sammenlignet med 2005 er knyttet til innføringen av gaveforsterkningsordningen.

Tabell 4-23 Inntekter. Fordeling etter finansieringskilde, spesifisert på kapittel og post. Revidert budsjett 2005, budsjett 2006. 1 000 kroner og prosentvis endring.

	Revidert budsjett 2005	Endelig budsjett 2006	Endring 2005 -2006
Generelle midler:			
UFD Kap. 285 , post 52 Norges forskningsråd	3 611	1 935	-46,4 %
UFD Kap. 286 , post 50 Forndet for forskning og nyskaping ¹⁾		50 000	
Sum generelle midler	3 611	51 935	1338,2 %
TOTALT	3 611	51 935	1338,2 %

1) Avsetning til gaveforsterkningsordningen

Følgende andre fellesfunksjoner skal ivaretas innenfor budsjettrammen i 2006:

- Virksomhetsstyring og -rapportering
- Prosjektinformasjon via datavarehuset
- Kontraktsutvikling og –informasjon
- Utarbeidelse og oppfølging av administrasjonsbudsjettet
- Administrasjon av gaveforsterkningsordningen
- Økonomiforvaltning, rapportering og styringsinformasjon
- Regnskap, lønn/honorarer og inn/ut-betalinger

St.prp. nr. 1 (2005-2006) fra KD angir generelle mål for Forskningsrådets virksomhet som ligger til grunn for aktivitetene over. Innenfor alle disse er det viktig med tett kontakt og samspill med fagdivisjonene, både ved utførelse av konkrete oppgaver og for å påse at forskningsmidlene blir brukt i samsvar med bevilgningene. Resultatmål knyttet til oppgavene over er beskrevet i tildelingsbrevene for 2006 fra departementene og i egne brev.

Ansvar for oppgavene over er endret fra høsten 2005 ved at strategiske fellesfunksjoner er flyttet til adm.direktørs stab. Det gjelder bl.a budsjettforslag, årlige budsjetter, årsrapportering og forskningsstatistikk. For de øvrige aktivitetene, vil Plan- og økonomiavdelingen særlig iverksette utviklingsprosjekter for å bedre intern rapportering og styringsinformasjon gjennom å gi organisasjonen tilgang til moderne web-baserte verktøy. I tillegg vil eksisterende driftsrutiner videreutvikles og effektiviseres.

4.4.2 Kommunikasjonsaktiviteter

Samlet budsjett til de kommunikasjons- og formidlingsaktivitetene i Forskningsrådet som er lagt til Administrasjonsdivisjonen utgjør 24,5 mill. kroner i 2006. Dette er en reduksjon på 0,2 mill. kroner sammenliknet med 2005. Deler av den strategiske kommunikasjonen er lagt til Adm. direktørs stab, og de 0,2 mill er overført dit.

Budsjettet skal dekke kommunikasjonsaktiviteter knyttet til Forskningsrådets organisasjon og oppgaver, og aktiviteter knyttet til de nasjonale tiltakene for allmennrettet formidling – der Forskningsrådet i vedtektene er gitt et overordnet nasjonalt ansvar. 2/3 av budsjettet er KD-midler, mens resten kommer fra NHD, FKD, LMD og MD. Det er i 2005 utarbeidet en Kommunikasjonsstrategi for Forskningsrådet som vil være grunnlag for kommunikasjonsvirksomheten framover, i valg av både tiltak og organisering.

Tabell 4-24 Inntekter¹⁾. Fordeling etter finansieringskilde, spesifisert på kapittel og post. Revidert budsjett 2005 og budsjett 2006 i 1000 kroner og prosentvis endring.

				Revidert budsjett 2005	Busjett 2006	Endring 2005- 2006
KD	Kap.	285 ,post	52 Norges forskningråd ¹⁾	15 900	15 700	-1 %
NHD	Kap.	920 ,post	50 Norges forskningråd	5 800	5 800	0 %
FKD	Kap.	1023 ,post	50 Tilskudd Norges forskningsråd	1 520	1 520	0 %
LMD	Kap.	1137 ,post	50 Tilskudd Norges forskningsråd	900	900	0 %
MD	Kap.	1410 ,post	51 Forskningsprogrammer	580	580	0 %
Sum budsjett				24 700	24 500	-1 %

1) Beløpene inkluderer bevilgninger til aktiviteter i de to sentrale kommunikasjonsavdelingene Samfunnskontakt og Brukerkontakt, samt ekspertsvar-ordningen og særskilte kommunikasjonsiltak som er lagt under Administrasjonsdirektørens stab.

2) 0,2 mill er overført til Adm. direktørs stab til strategisk kommunikasjon, se egen omtale

Budsjettmidlene fordeles i hovedsak mellom Avdeling for samfunnskontakt og Avdeling for brukerkontakt. 1,5 mill kroner disponeres av Administrasjonsdirektørens stab til ekspertsvar-ordningen og særskilte kommunikasjonsiltak. 0,2 mill disponeres av Adm. direktørs stab til strategisk kommunikasjon, se tabell 4-24

St. meld. nr. 20 (2004-2005) og St.prp. nr. 1. (2005-2006) fra KD angir generelle mål for Forskningsrådet og særskilte føringer for Forskningsrådets kommunikasjons- og formidlingsvirksomhet. Dette ligger til grunn for prioriteringene.

Samfunnskontakt

Den delen av kommunikasjonsbudsjettet som er lagt til Avdeling for samfunnskontakt, utgjør 16,2 mill kroner i 2006. Avdelingen arbeider innenfor hovedområdene mediekontakt, strategisk og allmennrettet forskningsformidling, samt journalistisk synliggjøring av Forskningsrådets politikk, tiltak, beslutninger og – ikke minst – resultater. I tillegg kommer en del generell informasjonsvirksomhet.

- Medie- og samfunnskontakt/Redaksjonell produksjon
 - Utvikling av daglig oppdatert nyhetstjeneste som fremmer Forskningsrådets viktigste saker og politiske innspill, og gir et balansert helhetsbilde av alt som foregår i organisasjonen.
 - Synliggjøring av politikk og resultater fra Forskningsrådet gjennom mediearbeid og annen utadrettet virksomhet.
 - Fire årlige utgaver av Bladet Forskning som speiler Forsknings-Norge og Forskningsrådet på en måte som kan bidra til å fremme norsk forskningspolitisk debatt. Bladet skal også synliggjøre norsk forskningsinnsats i tillegg til å profilere Forskningsrådets politikk og resultater.
 - Bistand til divisjonene i forbindelse med konferanser, rapporter, evalueringer etc.
 - Samordning mellom divisjonene når det gjelder utadrettet kommunikasjon og formidling
- Nasjonale tiltak for allmennrettet forskningsformidling
 - Drift og videre utvikling av de to store formidlingstiltakene Forskningsdagene og Nysgjerrigper
 - Utvikling av strategi for allmennrettet forskningsformidling
- Internasjonalisering
 - Tiltak for å synliggjøre norske forskningsresultater og Forskningsrådets prioriteringer internasjonalt, og arbeid med å synliggjøre Forskningsrådets internasjonale strategier,

bilaterale samarbeidsavtaler og virkemidler for utveksling av forskere, samt Forskningsrådets engasjement i EUs rammeprogram.

- Oppfølging av medlemskap og deltakelse i Cordis, Alpha Galileo, EUSCEA m. fl.

Tabell 4-25 Utgifter. Fordelt på aktiviteter. Revidert budsjett 2005 og budsjett 2006 i 1000 kroner, prosentvis endring

	Revidert budsjett	Budsjett	Endring
Samfunnskontakt	2005	2006	2005-2006
Kostnadsbudsjett 2006			
Medie- og samfunnskontakt	2 345	1 945	-17 %
Redaksjonell produksjon	3 070	1 970	-36 %
Nysgjerrigper	5 000	5 000	0 %
Forskningsdagene	4 500	4 500	0 %
Årlig konferanse Konserthuset	1 000	1 000	0 %
Kontingent og bevilgning forskning.no	1 750	1 750	0 %
Sum	17 665	16 165	-8 %

Brukerkontakt

Andelen av kommunikasjonsbudsjettet til aktiviteter knyttet til brukerkontakt i 2006 er på 6,8 mill kr. Hovedområdene i avdelingen er nettbasert kommunikasjon (eksternt og internt), grafisk profil og produksjon og sentrale oppgaver knyttet til visualiseringer. I tillegg kommer brukerrettede kommunikasjonsaktiviteter, utvikling og gjennomføring av internasjonalt rettede informasjonsaktiviteter, brukerundersøkelser og generell kommunikasjonsrådgivning. Noe ressurser brukes også til aktiviteter rettet mot barn og unge. Avdelingen har foreslått flg oppgaver/tiltak som prioriterte i 2006:

- Nettarbeid:
 - Videreutvikling av Forskningsrådets sentrale eksterne nettsider.
 - Ny versjon av intranettet for å effektivisere informasjonsgang og arbeidsprosesser.
 - Videreutvikling av programmenes nettsider inkl tilpasning til sentrale nettsider.
 - Lansering og videreutvikling av prosjektdatabase for prosjekter fra 1997.
 - Videreutvikling av sentralt søkeverktøy på eksterne og interne nettsider mm.
- Grafisk profil/visualisering
 - Videreutvikling og implementering av den grafiske profilen for å skape et mer offensivt og helhetlig inntrykk av virksomheten.
 - Lage spesialiserte foredrags- og standardpresentasjoner og evt kjøp av tjenester.
 - Innføring av rammeavtaler for trykkeritjenester
- Bruker- og tilfredshetsundersøkelser for
 - Nye elektroniske søknadssystemer
 - Nettbasert kommunikasjon (som input til utviklingsarbeid)
- Internasjonal kommunikasjon (engelsk oversettergruppe, termbank og oversetting)
 - Etablere engelsk oversettergruppe
 - Utvikling av en offisiell nettbasert termbank
 - Oversettelse av sentrale dokumenter og tekster
- Intern kompetanseheving og rådgivning innenfor hovedområdene

Tabell 4-26 Brukerkontakt. Foreløpig fordeling på aktiviteter. Revidert budsjett 2005 og budsjett 2006 og prosentvis endring

	Revidert budsjett 2005	Budsjett 2006	Endring 2005-2006
Brukerkontakt			
Kostnadsbudsjett 2006			
Informasjon og brukerkontakt	6 205	6 005	-3 %
Formidlingspris	230	230	0 %
Bevilning til Stiftelsen Ungdom og Forskning	500	500	0 %
Fordeling til andre tiltak allmennrettet forskningsformidling	100	100	0 %
Sum	7 035	6 835	-3 %

Administrasjonsdirektørens stab

Tabell 4-27 Administrasjonsdirektørens stab. Foreløpig fordeling på aktiviteter. Revidert budsjett 2005 og budsjett 2006 og prosentvis endring

	Revidert budsjett 2005	Budsjett 2006	Endring 2005-2006
Administrasjonsdirektørens stab			
Kostnadsbudsjett 2006			
Ekspertsvar		500	
Til fordeling kommunikasjontiltak		1 000	
Sum		1 500	

4.4.3 Andre oppgaver

Organisasjonsutvikling

For å kunne møte de store forventningene til Forskningsrådet fremover, er det viktig å videreføre arbeidet med utvikling av organisasjonen med utgangspunkt i nye IT-løsninger (eSak) og mer fleksible arbeidsformer i 2006. Både arbeidsoppgaver og –prosesser må vurderes i forhold til tilgjengelige ressurser og intern prioritering. Videre effektivisering og omprioritering vil fortsatt være et viktig element for å kunne møte de bemanningsmessige utfordringene. Forskningsrådet må styrke og videreutvikle viktige rådgivningsfunksjoner ut over den rene bevilgnings- og forvaltningsfunksjonen. Dette stiller økte krav til kompetanse for å kunne levere bedre forskningspolitiske analyser og rådgivning.

Videreutvikling av bl.a eSak er en forutsetning for å effektivisere søknadsbehandlingen og frigjøre tid til forskningsstrategiske oppgaver. I all hovedsak mottas nå alle søknader elektronisk og kan sendes ut elektronisk til fageksperter. I 2005 er det også innført elektronisk rapportering fra prosjektene. Dette gir et bedre datagrunnlag for ulike typer analyser. På sikt vil dette gi en mer effektiv og bedre betjening av forskningsmiljøene, bl.a når det gjelder statistikk og analyse av prosjektporteføljen til forskningsinstitusjonene. Det krever fortsatt stor oppmerksomhet rundt utvikling av IT-løsninger som støtter opp om kjernevirksomheten i Forskningsrådet. For å kunne ha tilstrekkelige ressurser til å forvalte et økende FoU-budsjett og utføre nye oppgaver, er det nødvendig å finansiere stillinger fra FoU-budsjettet. Det gjør det også mulig å prioritere videreutvikling av eSak og andre IT-prosjekter innenfor et samlet administrasjonsbudsjett.

Eiendomsvirksomheten

Eiendomsbudsjettet for 2006 har en kostnadsramme på 19,4 mill kr (økning på 8% i forhold til 2005) og er i hovedsak basert på tidligere årsregnskap og erfaringstall. Budsjettet under-

skudd på 1,5 mill kr vil belastes eiendomsfondet. Høsten 2005 er det forhandlet frem en avtale med Statsbygg om konkrete eiendoms-overdragelser i Gaustadbekkdalen. Dette innebærer bl.a. salg av eiendommer for å klargjøre for bygging av IFI 2, samt tilrettelegge for mer effektiv planlegging av Gaustadbekkdalen Nord. I tillegg er det lagt opp til salg av Forskningsveien 3. Avtalen innebærer at Forskningsrådet overfører sitt ansvar for infrastruktur i Gaustadbekkdalen til Statsbygg mot et fremforhandlet beløp. Denne avtalen er godkjent av Hovedstyret, men i påvente av godkjenning fra KD er det for de berørte eiendommene (med unntak av Forskningsveien 3) budsjettert med full drift i 2006. Salg av Munthes gate 29 til Statsbygg er under sluttbehandling, og det forventes at Statsbygg overtar forpliktelsene til Forskningsrådet fra 01.01.2006. Eiendommen er derfor ikke inkludert i eiendomsbudsjettet for 2006.

4.5 Internasjonal enhet og administrerende direktørs stab

Fra og med høsten 2005 ble Administrerende direktørs stab utvidet til å inkludere ansvaret for statistikk, kunnskapsgrunnlaget og andre strategiske fellesfunksjoner, i tillegg til Internasjonal enhet.

Tabellen under gir en samlet oversikt for Administrerende direktørs stabs inntekter, men i omtalen vil det skilles mellom de to ansvarområdene.

Tabell 4-28 Inntekter. Fordeling etter finansieringskilde, spesifisert på kapittel og post. Revidert budsjett 2005 og budsjett 2006. 1000 kroner og prosentvis endring.

				Revidert budsjett 2005	Budsjett 2006
UFD	Kap.	285 ,post	52 Norges forskningråd	82 800	95 415
UFD	Kap.	286 ,post	50 Fondet for forskning og nyskaping ¹⁾	3 978	
NHD	Kap.	920 ,post	50 Norges forskningråd	36 600	40 800
OED	Kap.	1830 ,post	50 Norges forskningråd	11 000	11 000
FKD	Kap.	1023 ,post	50 Tilskudd Norges forskningsråd	3 900	7 900
LMD	Kap.	1137 ,post	50 Forskningsaktivitet	8 150	11 150
MD	Kap.	1410 ,post	50 Basisbevilgninger til Forskningsinst.	3 800	3 800
Sum generelle midler				150 228	170 065
FIN	Kap.	,post	SAKI	300	
SD	Kap.	1301 ,post	50 Samferdselsforskning	3 500	5 500
Sum departementene				154 028	175 565

4.5.1 Internasjonal enhet

Internasjonalt samarbeid gir muligheter for synergier og internasjonal arbeidsdeling slik at norsk forskning vokser i styrke og synlighet. Internasjonal oppdatert kunnskap er en forutsetning for økt kvalitet i forskningen og en viktig premiss for innovasjonsevnen. Internasjonal enhet har et overordnet ansvar for det internasjonale samarbeidet i Forskningsrådet, og aktivitetene er delt i to hovedgrupper; Internasjonalt samarbeid generelt og Forskningsrådets EU-prosjekt 2003-2006. Aktivitetene organiseres bl.a i nettverk hvor internasjonal enhet samarbeider med de fagansvarlige i divisjonene. Det samlede budsjettet for Internasjonal enhet er i 2006 på 162,3 mill kroner.

Tabell 4-29 Inntekter. Fordeling etter finansieringskilde, spesifisert på kapittel og post. Revidert budsjett 2005, budsjett 2006. 1 000 kroner og prosentvis endring

				Revidert budsjett 2005	Budsjett 2006	Endring 2005- 2006
UFD	Kap.	285 ,post	52 Norges forskningsråd	76 050	85 550	12 %
UFD	Kap.	286 ,post	50 Norges forskningsråd	3 978	0	-100 %
NHD	Kap.	920 ,post	50.4 Norges forskningsråd	34 200	38 200	12 %
OED	Kap.	1830 ,post	50 Norges forskningsråd	11 000	11 000	0 %
FKD	Kap.	1023 ,post	50 Tilskudd Norges forskningsråd	3 500	7 500	114 %
LMD	Kap.	1137 ,post	50 Forskningsaktivitet	8 000	11 000	38 %
MD	Kap.	1410 ,post	50 Basisbevilgninger til Forskningsinst.	3 500	3 500	0 %
SD	Kap.	1301 ,post	50 Samferdselsforskning	3 500	5 500	57 %
Sum departementene				143 728	162 250	13 %

Internasjonalt samarbeid generelt

Enheten vil i 2006 fortsette arbeidet med internasjonale strategier, policydokumenter og handlingsplaner for Forskningsrådet. Dette arbeidet omfatter avklaringer av vårt bilaterale samarbeid, hvordan den internasjonale komponenten kan styrkes i Forskningsrådets finansielle virkemidler og hvordan Norge kan styrke sin forskningspolitiske rolle internasjonalt. Enheten vil også arbeide med å utvikle Forskningsrådets samlede kompetanse og forskningspolitiske rådgivning på feltet og delta i internasjonale fora. Utvikling av Forskningsrådets besøksprogram, web-presentasjon og eksterne kontakter vil fortsatt stå sentralt i fokus.

Stimulerings- og incentivmidlene legger grunnlaget for å få fram internasjonale prosjekter som kan utløse prosjektfinansiering gjennom Forskningsrådet, særlig på programnivå. Den bilaterale prosjektetablingsordningen (BILAT) er videreført og primært rettet mot hovedsatsingslandene USA/Canada, Japan og Kina. Gjennom departementenes føringer vil de rettede stimuleringsmidlene gjøre det mulig med en aktiv oppfølging av den interdepartementale Nord-Amerika strategien både ved en videreføring av prosjektetableringsordningen, Leiv Erikson mobilitetsprogram og et styrket forskningssamarbeide på primærområdene havbruk, mattrygghet, bioenergi og biobaserte produkter.

Tabell 4-30 Utgifter. Internasjonalt samarbeid generelt fordelt på tiltak. Revidert budsjett 2005 og budsjett 2006. 1 000 kroner.

Tiltak	Revidert budsjett 2005	Budsjett 2006	Endring 2005- 2006
Posisjonering-/stimulerings tiltak, bilateralt samarbeid	23 223	29 750	28 %
Mobilitet og prosjektstøtte	3 300	4 200	27 %
Diverse internasjonalt	6 178	15 300	148 %
Sum	32 701	49 250	51 %

Forskningsrådets EU-prosjekt 2003-2006

I perioden 2003-2006 deltar Norge i EUs 6. rammeprogram for forskning og teknologisk utvikling. Deltakelsen har høy prioritet og skal bidra til å styrke kvaliteten og innovasjonsevnen i norsk forskning. Rammeprogrammet er også et viktig instrument for etableringen av et felles-europeisk forskningsområde (ERA). Dette blir en viktig arena for samarbeid om forskningspolitikk, forskningsfinansiering og om strukturendringer i europeiske forskningsmiljøer. Indikasjonene fra rammeprogrammets utlysingsrunder viser høyt engasjement fra norske bedrifter, UoH-sektoren og instituttene.

Forskningsrådet legger stor vekt på å kunne tilrettelegge for et utbytterikt samarbeid med EU og har fått gjennomslag for en samlet tiltakspakke for økt deltakelse i EUs 6. rammeprogram. Dette omfatter en tilnærmet automatisk ordning for nasjonal samfinansiering av godkjente EU-prosjekter ved forskningsinstituttene, og andre prosjekttrettede tiltak.

Forskningsrådet vil videreføre det etablerte kontor i Brussel og drifte den norske delen av EUs nettportal og informasjonsnettverk for forskermobilitet. I tillegg jobbes det for å få flere nasjonale eksperter inn i Kommisjonen. Oppfølgingen av EØS-finansieringsordningene er lagt til EU-prosjektet.

Tabell 4-31 Utgifter. Forskningsrådets EU-prosjekt fordelt på tiltak. Revidert budsjett 2005 og budsjett 2006. 1 000 kroner.

	Revidert budsjett 2005	Budsjett 2006	Endring 2005- 2006
Nasjonal samfinansiering av instituttene	71 500	73 500	3 %
Prosjektstøtte Andre FoU-miljøer	10 000	10 000	0 %
Posisjoneringstiltak	10 000	10 000	0 %
Diverse EU	18 327	18 300	0 %
Cost (overført fra Vitenskap)	1 200	1 200	0 %
Sum	111 027	113 000	2 %

4.5.2 Administrerende direktørs stab

Hoveddelen av budsjettet går til å finansiere den nasjonale FoU-statistikken og deltakelse i internasjonalt samarbeid om FoU-statistikk. Brukere av statistikken er departementer, forskningsinstitusjoner, brukere av forskning, offentlige instanser og Forskningsrådet selv. Selve statistikkinnhentingene gjøres av NIFU STEP (for UH-sektoren og instituttsektoren) og av SSB (for næringslivet). Statistikken er nødvendig både for nasjonal politikkutforming og for å ivareta Norges forpliktelser om å levere FoU-statistikk til OECD og EU. Mye av statistikken, samt tilgrensende analyser og utredninger, publiseres gjennom Indikatorrapporten for det norske forsknings- og innovasjonssystemet som utgis hvert annet år. Siste utgave av indikatorrapporten kom i februar 2006.

Øvrige midler vil brukes til å videreutvikle sentrale fellesprosesser, og til å gjennomføre eksterne utredninger om forsknings- og innovasjonspolitikken.

Tabell 4-32 Inntekter. Fordeling etter finansieringskilder, spesifisert på kapittel og post. Revidert budsjett 2005 og budsjett 2006. 1000 kroner og prosentvis endring.

	Revidert budsjett 2005	Endelig budsjett 2006	Endring 2005 -2006
Generelle midler:			
UFD Kap. 285 , post 52 Norges forskningsråd	6 750	9 865	46,1 %
NHD Kap. 920 , post 50 Norges forskningsråd	2 400	2 600	8,3 %
FKD Kap. 1023 , post 50 Tilskudd Norges forskningsråd	400	400	0,0 %
LMD Kap. 1137 , post 50 Tilskudd Norges forskningsråd	150	150	0,0 %
MD Kap. 1410 , post 51 Forskningsprogrammer mv.	300	300	0,0 %
Sum generelle midler	10 000	13 315	33,2 %
Spesielle midler			
FIN Kap. , post SAKI	300		-100,0 %
TOTALT	10 300	13 315	29,3 %

4.6 Administrasjon

4.6.1 Administrasjonsbudsjett

Administrasjonsbudsjettet dekker Forskningsrådets administrative virksomhet, dvs lønn og øvrige personalkostnader, IT, lokaler og andre driftskostnader. Til sammen 349,5 faste og midlertidige årsverk er finansiert over administrasjons-budsjettet. Rammen for administrasjonsbudsjettet i 2006 er på 316,9 mill kroner, som er en økning på 6,8 prosent fra 2005. Størsteparten av inntektene utgjøres av administrasjonsbevilgningen fra Kunnskapsdepartementet. Administrasjons-bevilgningen utgjør 217,5 mill kroner av budsjettet og er økt med 3,1 prosent i forhold til i fjor (jf St.prp. nr 1 for 2005-2006). Det er en utfordring for administrasjonen å kunne ivareta veksten i FoU-budsjettet og en betydelig utvidelse av oppgavespekteret innenfor dagens administrasjons-bevilgning fra KD, og samtidig ivareta krav til habilitet og kvalitet i søknadsbehandlingen og styrke rollen som forskningspolitisk rådgiver.

I tillegg til administrasjonsbevilgningen kommer refusjonsinntekter fra FoU-budsjettet for administrasjon av forskningsprogrammer og oppgaver som kommer i tillegg til den ordinære virksomheten. Samlede refusjoner utgjør 88,8 mill kroner, hvorav 68,0 mill kroner dekker fullfinansiering av stillinger knyttet til spesielle oppgaver som f.eks EU-kontoret, SkatteFUNN og regionale representanter. Flere program-sekretariater som tidligere lå utenfor administrasjonen, ivaretas nå av faste ansatte og reduserer dermed kostnadene ved drift av programmene. Veksten i refusjonene fra FoU-budsjettet er vesentlig mindre enn forrige år. Økningen i fullrefusjonene og personalbudsjettet skyldes økte stillingsforpliktelser. IT-budsjettet har økt fra 2005 pga avskrivninger av tidligere utviklings- og investeringskostnader bl.a eSak, samt økte drifts- og vedlikeholdskostnader. Dessuten er kostnader for fellessystemer som tidligere lå på andre budsjettposter nå blitt samlet i IT-budsjettet for å få en bedre oversikt over samlede IT-kostnader i Forskningsrådet. Driftsbudsjettet som dekker lokaler og fellesfunksjoner er redusert med 4 prosent.

Tabell 4-33 Budsjett 2006¹⁾ etter hovedposter/delbudsjetter sammenlignet med budsjett 2005. 1000 kroner og prosentvis endring.

	Budsjett 2005	Budsjett 2006	Endring 2005-2006
Bevilgning fra KD	210 842	217 479	3 %
Programredusjoner	19 653	20 719	5 %
Fullrefusjoner	63 809	68 031	7 %
Andre inntekter	2 396	4 671	95 %
Sum disponible midler	296 700	310 900	5 %
Personalbudsjett	213 108	224 132	5 %
IT-budsjett	27 216	33 800	24 %
Driftsbudsjett	43 920	42 142	-4 %
Hovedstyret/divisjonsstyrer	3 300	3 000	-9 %
Administrativ drift	287 544	303 074	5 %
Omstilling/bemanningsstilpasning	3 458	3 426	-1 %
eSak	4 000	6 200	55 %
Organisasjonsutvikling	1 698	4 200	147 %
Sum andre kostnader	9 156	13 826	51 %
Sum totale kostnader	296 700	316 900	7 %

1) Underskuddet dekkes av avkastning investeringfond

4.6.2 Refusjoner

Det er budsjettert med 88,8 mill. kroner i refusjon av administrative kostnader fra FoU-budsjetter i 2006, hvorav 68,0 mill kroner er fullrefusjoner av stillinger knyttet til særskilte oppgaver som kommer i tillegg til den mer ordinære virksomheten i Forskningsrådet, bl.a ulike oppdrag fra departementene (f.eks EU-kontoret, SkatteFUNN og HØYKOM). Beløpene for fullrefusjon er basert på stillingsfordelingen i personalbudsjettet, slik at forutsetningene for både inntekter og kostnader i budsjettet er likt. Endelig beløp som skal refunderes fra divisjonene vil bli fastsatt ut i fra faktisk påløpte kostnader i 2006. Programrefusjoner på 20,7 mill kroner kommer fra stillinger til fast ansatte hvor deler av arbeidstiden brukes til administrasjon av programmer, og andre administrative kostnader ved drift av programmer (sekretariatsutgifter, programstyre, møtegodtgjørelse og reisekostnader).

Oversikt over programmene med angivelse av finansierende departement

